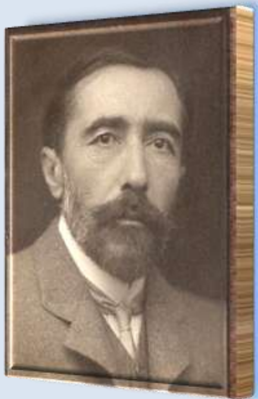
JOSEPH CONRAD

OGLINDA MĂRII

THE MIRROR OF THE SEA

Amintiri şi impresii / Memories and Impressions

Ediție bilingvă / Bilingual Edition

Traducere de **LIDIA VIANU**

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Bucureşti 2010

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

http://mttlc.ro/editura/

Traducere: **LIDIA VIANU**

Confruntare de text şi Introducere: **C. GEORGE SANDULESCU**

Textul în limba română a fost revizuit de **Dl IONEL GEORGE RUSU**, **Comandant de Cursă Lungă,** căruia traducătoarea îi este recunoscătoare pentru binevenitele îndreptări.

Redactori: Lidia Vianu, Georgiana Mîndru

Tehnoredactori: Carmen Dumitru, Diana Olteanu

Tradus după

Joseph Conrad: *The Mirror of the Sea*, J. M. Dent & Sons LTD, London (1906/1968)

ISBN: 978-606-92387-6-9

Photograph by George Charles Beresford (1864-1938)

CONRAD, or The Linguistic Imagination.

by **C. George Sandulescu**.

I have always dreamt of writing about The Linguistic Imagination. I collected the material... Perhaps, I am beginning right now. Tentatively. Why not? Just because Joseph Conrad is the epitome of it: he never wrote any literature in any other language. Except English. Though he had come from the backwoods of RussiaPoland.

I am very proud to declare that it was I who started Lidia Vianu on Joseph Conrad. When? Time does not matter. But it was a century ago... I mean the other century... I mean to say the previous century. For to be sincere with you, now that nobody else is hearing us, I must confess to you, and to nobody else, that I do not at all feel I belong to the current Twenty-First Century. I refuse it. I do refuse to belong to it. I am a 20th Century specialist for Language & Literature, and I prefer to stay there. And not that I prefer... I have to. To me, the 21st Century has so far only brought catastrophes and disappointments... Nine-eleven, Global Warming & Village, and the Euro... the money with no national pictures on it! And, inevitably Ecology, on top of it all, which imposes on us the rightfully moral obligation of classifying our own civilization-garbage.

But to return to Conrad: my father's only favourite book was Conrad's novel *Victory*. He never had any other one by Conrad. How do I know that? It was the only one on which he put his signature—his best and most elegant signature. The only one in his private Library of about 1,000 books, all in English. Which was quite considerable number in the oriental city of Bucharest, before the First World War...

And I first thought, as a child, that ***Victory*** was an optimistic book. It was one of the very first books I read in

English, when I was probably nine years old. It was only when I finished that I realised it was a tragedy greater than all the Greek tragedies put together. For in the days of the German 'occupation' every Sunday afternoon there was a Greek tragedy on Bucharest radio. Very well done: and George Vraca was one of the great actors of the time. And "Din jale s'a 'ntrupat Electra" and other tragedies of the sort. And I was wondering why Conrad had called it "Victory", which is such an optimistic word. And then, years later, I was a student of English, but Conrad had been eliminated from academic existence by the Communists, because he was not only a bourgeois writer, but also a fugitive from the territory where he was born, which the day he was born temporarily belonged to the Russians... Just keep remembering that on birth Conrad was given a Russian passport...

It was only after I graduated that, going back to the novel *Victory*, I realised that it was not the tragedy that I imagined it was, but rather, that it was most certainly the greatest enigma that I had ever read. I have at least three editions of it, and go back to it from time to time. For ***Victory*** is a great word, and the main character is a Swede. And I am a Swede too.

Personally, and as a Swede, I do not use English out of snobbery. No. I can write, and occasionally do write, in several languages. But the significant thing is that when I use English I have the clear-cut feeling that I have come home. And I firmly believe that, when he was writing in English, Conrad had exactly the same feeling. It was like touching a musical instrument that you know that you can play well... elegantly... like Bach—who was more than famous as a violinist.

Conrad could well have written in Polish...
He could have written in Russian...
He could most certainly written in French...
But No !
He did not know English:
He only started learning English in his teens.
At a time when his French was fairly good.

He was in Marseille—or is it *Marseilles*?—waiting for his first ship. And what was he doing? He was learning English.

It was not long afterwards—how long? I am asking you—that he wrote his first novel, and gave it to read to one of his passengers...

And who happened that passenger to be? It was a lesser figure of English literature that Soviet Moscow much later considered as the absolute Number One of English letters. And WHY? Just because he—Galsworthy, by name—wrote among many other things, a certain novel which he called *The Man of Property*. And literary Kremlin of the time thought it could be put on a par with the writings of Marx and Engels in the elegantly accurate description of capitalist society.

But that particular John Galsworthy thought there was genuine talent in the man who had written the novel *Almayer's Folly*, and encouraged him to go on writing. And that encouragement was quite enough for the courageous sailor who was Conrad. So, he kept it up for thirty solid years. Until he stopped.

He stopped his both activities at the right time. I mean stopped sailing to start writing; and then, in the 1920's, stopped writing... For two major events had happened in the world: one was the sudden and massive advent of steam in shipping (just think of The Titanic); the other was the equally massive advent of James Joyce, and his novel *Ulysses*. In 1922.

For Joyce most easily brushed aside not only Conrad, but more importantly Galsworthy himself, whom he sent to the deep pit of Forgettables, together with a lot of Arnold Bennetts, and even some Nobel Prize Winners, like Pearl Buck.

But the main thing is that Conrad outshone his mentor & model by far, and cut a niche for himself which is quite

unique in the world of letters. Called the Greatest Stylist of the English language, by Dr Leavis himself.

Only matchable perhaps much later on by Vladimir Nabokov himself. Though Nabokov—the author of *Lolita*, novel & film— remains quite, quite different from Conrad.

Let us not forget that the same achievement was performed in French letters by the Romanian Emil Cioran himself—our own Conrad perhaps, in point of Linguistic Imagination.

But more about THE LINGUISTIC IMAGINATION in these and other authors at a later stage. Perhaps in the same series.

My next book, if I remain in this mood, might well be entitled ***Conrad and Cioran and … Kubrick, to say nothing of Nabokov.*** (Just remember Jerome K. Jerome—if you are fairly well versed in English letters.)

ends

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

The Conrad Chronology 13 Oct 2010

(alphabetical)

1907. Agentul secret.
1923?. Corsarul.
1903. Falk.
1908. Dueliştii.
1902. În inima întunericului.
1905.4?. Întâmplarea. (The Tale.)
1900. Lord Jim.
1897. Negrul de pe Narcis.
1904. Nostromo.
1895. Palatul / Hanul / Trasnaia lui Almayer.
1896. Proscrisul din arhipelag.
1911. Sub ochii occidentului.
1903. Taifun.
1917. Hotarul din umbră.
1898?. Tărâmul refugiului.
1915. Victorie.

THE Joseph CONRAD CHRONOLOGY:

1895. Almayer's Folly: A Story of an Eastern River.
1896. An Outcast of the Islands.
1897. The Nigger of the NARCISSUS: A Tale of the Sea.
1898. Tales of Unrest:

CONTENTS:

- Karain: A Memory. (per: Nov.1897 # coll.1898)
- The Idiots. (per: Oct.1896 # coll.1898)
- An Outpost of Progress. (per:JuneJuly 1897 # coll. 1898)
- The Return. (per: zero! # coll. 1898)

5.- The Lagoon. (per: Jan. 1897 # coll. 1898)

1900. Lord Jim: A Tale.
1901. The Inheritors: An Extravagant Story.
1902. Youth: A Narrative. and: Two Other Stories:

- Youth.

- Heart of Darkness.

3. - The End of the Tether.

1903. Typhoon, and Other Stories.

CONTENTS:
- Typhoon.
- Amy Foster.
- Falk.
4.- Tomorrow.

1903. Romance: A Novel.
1904. Nostromo: A Tale of the Seaboard.
1906. The Mirror of the Sea: Memories and Impressions.
1907. The Secret Agent: A Simple Tale.
1908. A Set of Six.

CONTENTS:
- Gaspar Ruiz.
- The Informer.
- The Brute. (cf DELTA: six-in-a-row!)
- An Anarchist.
- The Duel.
6.- Il Conde.

1911. Under Western Eyes.
1912. A Personal Record.

1912. 'Twixt Land and Sea: Tales.

CONTENTS:
- A Smile of Fortune.
- The Secret Sharer.
3.- Freya of the Seven Isles.

1913. Chance: A Tale in Two Parts.
1915. Victory: An Island Tale.

1915. Within the Tides: [4] Tales:

CONTENTS:
- The Planter of Malata.
- The Partner.
- The Inn of the Two Witches.
4.- Because of the Dollars.

1917. The Shadow Line: A Confession. 20.
1919. The Arrow of Gold: A Story between Two Notes.
1920. The Rescue: A Romance of the Shallows.
1921. Notes on Life and Letters.
1923. The Rover.
(1923. The Secret Agent: A Drama in Four Acts. 25.)
(1924. Laughing Ann, & One Day More: One-Act Plays.)
(the first from the story "Because of the Dollars",
the second from the story "Tomorrow".)
1925. Suspense: A Napoleonic Novel.
- Prince Roman.
1925. Tales of Hearsay.

CONTENTS:
(POSTHUMOUS ?)
- The Black Mate.

- The Warrior's Soul.
4.- The Tale.

(coll.: 5+3+4+6+3+4+4= 29+1) (Is it a total of 29 Stories + 'The Sisters')

1926. Last Essays. 29 titles.

# # # #

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

There is a UNIFORM EDITION of the works of JC. 1923-1928:

22 vols, including all the above except the plays!

ends

Nota Autorului la Oglinda Mării

Niciuna din cărțile scrise de mine ori de alții nu pare să fi avut mai puțină nevoie de o prefață decât cartea de față. Dar, cum toate celelalte, până şi „Însemnări despre mine“, *care-i doar un fragment de biografie, îşi au fiecare o Notă a autorului, mă tem că, dacă n-aş scrie o astfel de notă şi pentru acest volum, s-ar putea crede pe nedrept că-l las deoparte din indiferență ori din plictiseală. Îmi dau bine seama că n-o să-mi vină deloc uşor să o scriu. E adevărat că nevoia te învață, dar, în cazul de față, acest învățător îmi lipseşte şi nu văd ce aş putea născoci drept preambul. Tot nevoia te învață cum să-ți dai osteneala să faci un lucru şi tare greu îmi vine, în lipsa ei, să mă hotărăsc să mă aşez la lucru. Şi pe urmă, mai am de furcă şi cu firea mea. De când mă ştiu, nu mi-a plăcut niciodată să mă ostenesc peste măsură.*

Totuşi n-am încotro şi, în ciuda împrejurărilor vitrege, simțul datoriei mă împinge să mă apuc de treabă. Orice promisiune trebuie ținută. Nici nu ştiu bine când am făcut-o, mi-au scăpat doar câteva vorbe nechibzuite şi iată-mă silit să scriu ceva ce n-aş vrea să scriu şi care, totuşi, trebuie scris.

Adevărul este că paginile ce urmează închid în ele

Author's Note to The Mirror of the Sea

Less perhaps than any other book written by me, or anybody else, does this volume require a preface. Yet since all the others including even the "Personal Record", which is but a fragment of biography, are to have their Author's Notes I cannot possibly leave this one without, lest a false impression of indifference or weariness should be created. I can see only too well that it is not going to be an easy task. Necessity – the mother of invention – being even unthinkable in this case, I do not know what to invent in the way of discourse; and necessity being also the greatest possible incentive to exertion I don't even know how to begin to exert myself. Here, too, the natural inclination comes in. I have been all my life averse from exertion.

Under these discouraging circumstances I am, however, bound to proceed from a sense of duty. This Note is a thing promised. In less than a minute's time, by a few incautious words I entered into a bond which has lain on my heart heavily ever since.

For, this book is a very intimate revelation; and what that is revealing can a few more pages add to three hundred others of most sincere disclosures? I have attempted here to lay bare with the

o destăinuire dintre cele mai intime; celor aproape trei sute de pagini de mărturisiri deschise cu greu li s-ar putea adăuga ceva mai sincer decât ele. Am încercat aici să dezvălui, într-o ultimă şi totală mărturie, adevărul despre legătura mea cu marea, legătură ce a început în chip neînțeles, aşa cum încep toate marile patimi cu care sunt împresurați muritorii de către Zeii de nepătruns, a crescut dincolo de orice judecată ori putere, a învins toate dezamăgirile şi nu s-a sinchisit câtuşi de puțin de multele zile istovitoare ce ar fi putut ucide vraja vieții pe mare; a crescut copleşită de încântare, dar şi de chinurile iubirii, înfruntându-le pe toate cu bucurie lucidă, fără pic de amărăciune, fără să crâcnească, din prima clipă până la ultima. Robit, dar nu şi neputincios, mi-am lăsat ființa pradă acestei patimi cu felurite şi cu nenumărate fețe ca viața însăşi, patimă ce şi-a avut clipele ei de neasemuită seninătate, aşa cum le poți trăi uneori chiar şi la pieptul ocrotitor al unei iubite nestatornice, capabilă de viclenie, de mânie, dar şi de blândețe, de desfătare. Şi, dacă-şi închipuie cineva că e vorba doar de iluzia lirică a unui bătrân suflet romantic, tot ce pot spune este că, înainte să scriu despre ea, mi-am trăit patima ca un pustnic în singurătate, vreme de douăzeci de ani. Nimic nu se-ntindea dincolo de orizontul mării pentru mine, aşa cum pentru credinciosul refugiat pe vârf de munte lumea nu mai există.

unreserve of a last hour's confession the terms of my relation with the sea, which beginning mysteriously, like any great passion the inscrutable Gods send to mortals, went on unreasoning and invincible, surviving the test of disillusion, defying the disenchantment that lurks in every day of a strenuous life; went on full of love's delight and love's anguish, facing them in open-eyed exultation, without bitterness and without repining, from the first hour to the last.

Subjugated but never unmanned I surrendered my being to that passion which various and great like life itself had also its periods of wonderful serenity which even a fickle mistress can give sometimes on her soothed breast, full of wiles, full of fury, and yet capable of an enchanting sweetness. And if anybody suggests that this must the lyric illusion of an old, romantic heart, I can answer that for twenty years I had lived like a hermit with my passion! Beyond the line of the sea horizon the world for me did not exist as assuredly it does not exist for the mystics who take refuge on the tops of high mountains. I am speaking now of that innermost life, containing the best and the worst that can happen to us in the temperamental depths of our being, where a man indeed must live alone but need not give up all hope of holding converse with his kind.

Când spun acestea mă gândesc la acea viață lăuntrică unde se ascunde tot ceea ce ni se poate întâmpla, bun şi rău, în adâncurile firii şi ființei noastre, acolo unde toți suntem singuri, deşi nădăjduim, pe bună dreptate, că are să vină vremea să ni se alăture cineva.

Nu ştiu dacă e cazul acum să spun mai mult despre aceste rânduri ale mele de despărțire şi despre această ultimă răsfrângere interioară a adâncii mele patimi pentru mare. Adâncă îi spun, fiindcă nespus de adânc am resimțit-o. Ea poate părea unora o scurtă iubire nechibzuită. Care poveste de dragoste n-ar putea fi numită şi aşa? Oricum am privi-o, cert este că nu sunt vorbe pe lumea asta care s-o poată numi pe de-a întregul.

Acest sentiment nelămurit l-am avut de când sunt; tocmai de aceea paginile ce urmează reprezintă mărturia vie a unor întâmplări în care o ființă binevoitoare şi generoasă ar putea descifra înțelesul tainic al unei vieți întregi.Un adolescent de şaisprezece ani nu-şi pierde tinerețea la treizeci şi şase, el nu trece încă într-o altă vârstă şi totuşi aceşti douăzeci de ani ajung pentru a-l învăța pe îndelete cum să simtă şi cum trebuie să gândească. Pentru mine, aceşti ani au fost cu totul aparte; la capătul lor, viața mea s-a schimbat şi atunci mi-am zis, „ori învăț să spun prin câte

This perhaps is enough for me to say on this particular occasion about these, my parting words, about this, my last mood in my great passion for the sea. I call it great because it was great to me. Others may call it a foolish infatuation. Those words have been applied to every love story. But whatever it may be the fact remains that it was something too great for words.

This is what I always felt vaguely; and therefore the following pages rest like a true confession on matters of fact which to a friendly and charitable person may convey the inner truth of almost a lifetime. From sixteen to thirty-six cannot be called an age, yet it is a pretty long stretch of that sort of experience which teaches a man slowly to see and feel. It is for me a distinct period; and when I emerged from it into another air, as it were, and said to myself: ”Now I must speak of these things or remain unknown to the end of my days,” it was with the ineradicable hope, that accompanies one through solitude as well as through a crowd, of ultimately, some day, at some moment, making myself understood.

And I have been! I have been understood as completely as it is possible to be understood in this, our world, which seems to be mostly composed of riddles. There have been things said about this book which have moved me profoundly; the more profoundly because were uttered by men whose occupation was avowedly am

trecut, ori rămân neştiut până la sfârşitul zilelor mele," şi mi-a crescut în suflet nădejdea încăpăţânată, pe care nici însingurarea, nici mulţimea n-ar putea-o birui, că, într-o bună zi, în cele din urmă, are să vină clipa să mă fac înţeles.

Ei bine, această clipă a venit într-adevăr. Am fost înţeles, şi încă foarte bine, sau cel puţin atât cât era cu putinţă să mă fac înţeles în lumea în care trăim, o lume clădită pe taine. S-au spus despre această carte lucruri ce m-au mişcat adânc; cu atât mai adânc cu cât au fost rostite de oameni a căror vocaţie este să înţeleagă, să analizeze şi să interpreteze – de critici literari, cu alte cuvinte. A spus fiecare ce a avut de spus, iar cuvintele lor m-au făcut să simt în acelaşi timp şi bucurie, şi tristeţe la gândul că am aşternut pe hârtie aceste mărturisiri. Mi-au înţeles cu toţii intenţiile, unii mai mult, alţii mai puţin, şi în cele din urmă încercarea mea a fost socotită pe deplin îndreptăţită. Era limpede că-i vorba de o destăinuire, deşi s-a spus în câteva rânduri că destăinuirea aceasta nu este întreagă. Cineva chiar a remarcat: «Citim aceste capitole în speranţa unei destăinuiri; dar nu ni se dezvăluie mare lucru despre personalitatea autorului. Putem spune doar: „Iată ce i s-a întâmplat d-lui Conrad, iată pe cine a cunoscut el, iată-i aici amintirile de o viaţă. Întâmplările trăite de el şi însemnate aici nu sunt neapărat neobişnuite şi nici hotărâtoare;

to understand, and analyze, and expound – in a word, by literary critics. They spoke out according to their conscience, and some of them said things that made me feel both glad and sorry of ever having entered upon my confession. Dimly or clearly, they perceived the character of my intention and ended by judging me worthy to have made the attempt. They saw it was of a revealing character, but in some cases they thought that the revelation was not .

One of them said: "In reading these chapters one is always hoping for the revelation; but the personality is never quite revealed. We can only say that this thing happened to Mr. Conrad, that he knew such a man and that thus life passed him leaving those memories. They are the records of the events of his life, not in every instance striking or decisive events but rather those haphazard events which for no definite reason impress themselves upon the mind and recur in memory long afterward as symbols of one knows not what sacred ritual taking place behind the veil."

To this I can only say that this book written in perfect sincerity holds back nothing – unless the mere bodily presence of a writer. Within these pages, I make a full confession not of my sins but of my emotions. It is the best tribute my piety can offer to the ultimate shapers of my character, convictions, and, in a sense,

sunt mai sunt mai degrabă întâmplări oarecare, rămase în minte cine ştie de ce, pe care amintirea le readuce la lumină după ce s-au petrecut, ca să afle cu ajutorul lor ceva din tainele sfinte ale sufletului învăluit în mister“».

Răspunsul meu la toate acestea este că mi-am scris cartea cu toată sinceritatea şi fără să ascund nimic - nu lipseşte din aceste rânduri decât fiinţa trupească a autorului. Aceste pagini sunt o mărturie totală, nu a păcatelor, e drept, ci a emoţiilor mele. Aduc aici cel mai frumos omagiu al recunoştinţei mele faţă de ceea ce a fost mai însemnat în alcătuirea firii, credinţelor şi chiar soartei mele – faţă de marea nepieritoare, faţă de corăbiile care nu mai sunt şi faţă de oamenii de rând ai acestor corăbii, oameni care de mult şi-au trăit traiul şi ei.

1919. *J.C.*

destiny – to the imperishable sea, to the ships that are no more, and to the simple men who have had their day.

1919. *J.C.*

Cuprins

I Apropieri de ţărmuri şi plecări 17
IV Însemnele speranței 32
VII Artă frumoasă 47
X Păienjenişuri şi borangic 66
XIII Apăsarea poverii 82
XVI Întârziat, dispărut 99
XX Strânsoarea pământului 116
XXII Firea vrăjmaşului 124
XXV Stăpânitorii răsăritului şi ai apusului 138
XXX Fluviul credincios 169
XXXIII În captivitate 189
XXXV Inițiere 209
XXXVII Locul unde se nasc navele 237
XL Vasul „Tremolino” 247
XLIV Vremea vitejiei 270

Contents

I Landfalls and Departures 17
IV Emblems of Hope 32
VII The Fine Art 47
X Cobwebs and Gossamer 66
XIII The Weight of the Burden 82
XVI Overdue and Missing 99
XX The Grip of the Land 116
XXII The Character of the Foe 124
XXV Rules of East and West 138
XXX The Faithful River 169
XXXIII In Captivity 189
XXXV Initiation 209
XXXVII The Nursery of the Craft 237
XL The Tremolino 247
XLIV The Heroic Age 270

JOSEPH CONRAD

OGLINDA MĂRII

Amintiri şi impresii

„„... IARĂ ACEST MIRACOL ORI MINUNE
NESPUS DE MULT MĂ TULBURĂ."
Boetius, *De Con. Phil.*
B. iv. Proză, vi

JOSEPH CONRAD

THE MIRROR OF THE SEA

Memories and impressions

"...FOR THIS MIRACLE OR THIS WONDER
TROUBLETH ME RIGHT GRETLY"
Boethius, De con. Phil.
B.iv.Prose.vi.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

„Catargele să treacă-n voia lor;
O zi sau două ar fi de ajuns socot...“
Povestea răzeşului
[traducere de Dan Duțescu]

I

Traiul de marinar şi viața unei corăbii se scurg în ritmul apropierilor de țărm şi al plecărilor. În viața ei pământeană, putem spune pe scurt, corabia părăseşte uscatul într-un loc ca să-l regăsească în altul.

Cine trăieşte pe uscat nu poate nici măcar să-şi închipuie ce înseamnă o „Plecare“. E mai uşor de priceput cum se „trage la țărm“; când tragi către uscat e de ajuns să ai un ochi ager şi un cer senin deasupra capului. Plecarea e mai mult decât părăsirea portului, aşa cum apropierea de țărm e altceva decât o simplă sosire. Plecarea are în ea ceva aparte: mai mult decât celelalte evenimente ale vieții pe mare, ea presupune precizie, un şir întreg de operații – cercetarea atentă a reperelor cu ajutorul rozei compasului. Mai întâi îți treci ochii doar în fugă peste Țărmul de care te apropii, fie că este acesta un munte de o formă oarecum ciudată, un promontoriu

"And shippes by the brinken comen and gon,
And in switch forme endure a day or two."
The Frankeleyn's Tale.

I

Landfall and Departure mark the rhythmical swing of a seaman's life and of a ship's career. From land to land is the most concise definition of a ship's earthly fate.

A "Departure" is not what a vain people of landsmen may think. The term "Landfall" is more easily understood; you fall in with the land, and it is a matter of a quick eye and of a clear atmosphere. The Departure is not the ship's going away from her port any more than the Landfall can be looked upon as the synonym of arrival. But there is this difference in the Departure: that the term does not imply so much a sea event as a definite act entailing a process—the precise observation of certain landmarks by means of the compass card.

Your Landfall, be it a peculiarly-shaped mountain, a rocky headland, or a stretch of sand-dunes, you meet at first with a single glance. Further recognition will follow in due course; but

stâncos ori o înşiruire de dune de nisip. Privirea fugară se transformă apoi într-una de recunoaştere, stăruitoare; oricum ar fi țărmul, primitor ori neprimitor, apropierea de el începe şi se încheie cu clipa când ai strigat: „Pământ“. În navigație plecarea este o adevărată ceremonie. Chiar dacă a părăsit portul mai demult, chiar dacă se află pe mare şi navighează cine ştie de câte zile, câtă vreme țărmul pe care urma să-l părăsească se mai zăreşte, în mintea marinarului vasul care pleca ieri către sud nici nu şi-a început călătoria încă.

Plecarea se petrece în clipa când nu mai vezi uscatul, ori poate când ochiul marinarului pierde din vedere acele ultime semne prin care doar el se pricepe să recunoască uscatul. Este vorba aici de un „rămas bun“ mai degrabă tehnic decât sentimental. Din acel moment şi-a încheiat socotelile cu malul lăsat în urmă de corabie. Avem de-a face cu o chestiune personală. Nu corabia pleacă; navigatorul este cel care porneşte, ia relevmente succesive, însemnând astfel locul primei cruciulițe trase cu creionul pe albul hărții de drum, hartă pe care alte cruciulițe asemănătoare vor marca poziția vasului la amiază în toate zilele călătoriei. Ruta corabiei de la un țărm la altul poate purta pe ea şaizeci, optzeci ori şi mai multe asemenea semne. Dintre călătoriile mele, cea mai lungă cuprindea o sută treizeci de cruciulițe, de la stația de pilotaj Sand Heads, din

essentially a Landfall, good or bad, is made and done with at the first cry of “Land ho!” The Departure is distinctly a ceremony of navigation. A ship may have left her port some time before; she may have been at sea, in the fullest sense of the phrase, for days; but, for all that, as long as the coast she was about to leave remained in sight, a southern-going ship of yesterday had not in the sailor’s sense begun the enterprise of a passage.

The taking of Departure, if not the last sight of the land, is, perhaps, the last professional recognition of the land on the part of a sailor. It is the technical, as distinguished from the sentimental, “good-bye.” Henceforth he has done with the coast astern of his ship. It is a matter personal to the man. It is not the ship that takes her departure; the seaman takes his Departure by means of cross-bearings which fix the place of the first tiny pencil-cross on the white expanse of the track-chart, where the ship’s position at noon shall be marked by just such another tiny pencil cross for every day of her passage. And there may be sixty, eighty, any number of these crosses on the ship’s track from land to land. The greatest number in my experience was a hundred and thirty of such crosses from the pilot station at the Sand Heads in the Bay of Bengal to the Scilly’s light. A bad passage. . .

Golful Bengalului, până la farul din insulele Scilly[1]. Anevoioasă călătorie...

Plecarea, văzută ca o ultimă cercetare a uscatului de către ochiul marinarului expert, e întotdeauna, sau aproape întotdeauna, plăcută. Poate să fie vremea cât de închisă, ce-i pasă unei corăbii care porneşte înspre largul mării? Apropierea de țărm însă poate la fel de bine să fie plăcută ori neplăcută. Cercetezi uscatul cu gândul la un loc anume. Tocmai acel loc şi numai pe el îl caută vasul cu pânze în timp ce se desenează întortocheatul lui drum pe albul hărții – acel loc care poate să fie o insuliță în mijlocul oceanului, unul singur dintre promontoriile lungului țărm al unui continent, un far sus pe un mal abrupt, ori pur şi simplu creasta unui munte care iese din apă doar atât cât să semene cu un furnicar plutitor. De îndată ce ai descoperit acest punct în unghiul de unde îl aşteptai, Sosirea la țărm devine un lucru plăcut.Vrăjmaşii Sosirilor sunt ceața, viscolul, vijelia întunecată de nori şi de ploaie.

A Departure, the last professional sight of land, is always good, or at least good enough. For, even if the weather be thick, it does not matter much to a ship having all the open sea before her bows. A Landfall may be good or bad. You encompass the earth with one particular spot of it in your eye. In all the devious tracings the course of a sailing-ship leaves upon the white paper of a chart she is always aiming for that one little spot—maybe a small island in the ocean, a single headland upon the long coast of a continent, a lighthouse on a bluff, or simply the peaked form of a mountain like an ant-heap afloat upon the waters. But if you have sighted it on the expected bearing, then that Landfall is good. Fogs, snowstorms, gales thick with clouds and rain—those are the enemies of good Landfalls.

[1] Grup de insule mici din sud-vestul Angliei – n.tr.

II

Dintre căpitanii de vas, unii părăsesc țărmul natal cu tristețe, cu un sentiment de amărăciune şi nemulțumire. Aceştia au de obicei nevastă, copii, pe cineva drag ori vreun nărav la care țin şi de care trebuie să se despartă pentru un an, poate şi mai bine. Doar un singur om din câți țin eu minte a străbătut puntea vasului cu pasul sprinten şi a dat primele ordine privind călătoria cu mare bucurie în glas. Abia mai târziu am aflat că acest singur om nu lăsa în urmă nimic, în afara unui păienjeniş de datorii şi a unor încurcături cu legea ce amenințau să izbucnească.

Pe de altă parte, am cunoscut o mulțime de căpitani care, de îndată ce corabia lor ieşea din îngustul Canal al Mânecii, se făceau nevăzuți tuturor celor de pe vas şi nu se arătau timp de trei zile încheiate, dacă nu şi mai mult. Păreau că se scufundă în tot acest timp în cabina lor, pentru a apărea în cele din urmă cu o înfățişare mai mult sau mai puțin împăcată. Aceştia erau oamenii cu care se lucra bine. Pe lângă toate celelalte, dispariția lor totală de pe punte mai arăta şi că au deplină încredere în ofițerii lor; or, nu există pe lumea asta marinari adevărați care să nu fie mândri când cineva are

II

Some commanders of ships take their Departure from the home coast sadly, in a spirit of grief and discontent. They have a wife, children perhaps, some affection at any rate, or perhaps only some pet vice, that must be left behind for a year or more. I remember only one man who walked his deck with a springy step, and gave the first course of the passage in an elated voice. But he, as I learned afterwards, was leaving nothing behind him, except a welter of debts and threats of legal proceedings.

On the other hand, I have known many captains who, directly their ship had left the narrow waters of the Channel, would disappear from the sight of their ship's company altogether for some three days or more. They would take a long dive, as it were, into their state-room, only to emerge a few days afterwards with a more or less serene brow. Those were the men easy to get on with. Besides, such a complete retirement seemed to imply a satisfactory amount of trust in their officers, and to be trusted displeases no seaman worthy of the name.

Țin minte cât de măgulit am fost în prima mea călătorie ca secund al minunatului căpitan MacW..., când mi-am îndeplinit bucuros îndatoririle, ținându-i locul de comandant pentru tot ce era de făcut. Dar oricum, cu tot entuziasmul meu înflăcărat, ştiam că adevăratul comandant e acolo şi tocmai asta îmi întărea încrederea în mine, chiar dacă el se afla ascuns în cabina lui, în spatele uşii îmbrăcate în lemn de arțar şi cu mâner alb de porțelan.

Îndată după plecare simți o apropiere specială de sufletul comandantului, îl auzi vorbindu-ți cu o voce înăbuşită, care parcă vine din Sfânta Sfintelor într-un templu; fie că-i zici templu, fie că-i zici „iad plutitor" – cum s-a întâmplat să li se spună corăbiilor nu o dată – , pe orice vas locul cel mai impunător e fără îndoială cabina căpitanului.

Căpitanul MacW... nu ieşea din cabină nici la orele de masă, mânca singur în sanctuarul lui, i se aducea mâncarea pe o tavă acoperită cu un şervet alb. Ospătarul arunca o privire ironică farfuriilor cu care se întorcea şi pe care nu se mai zărea nici urmă de mâncare. Dorul de casă care-i apucă pe marinarii însurați, nu-i tăia pofta de mâncare căpitanului MacW... Şi pe bună dreptate. Ba din contră, de fiecare dată ospătarul se îndrepta spre scaunul căpitanului, pe care mă aflam eu aşezat în capul mesei, şi-mi şoptea cu mare seriozitate: „Căpitanul mai doreşte o bucată de carne şi doi

On my first voyage as chief mate with good Captain MacW- I remember that I felt quite flattered, and went blithely about my duties, myself a commander for all practical purposes. Still, whatever the greatness of my illusion, the fact remained that the real commander was there, backing up my self-confidence, though invisible to my eyes behind a maple-wood veneered cabin-door with a white china handle.

That is the time, after your Departure is taken, when the spirit of your commander communes with you in a muffled voice, as if from the *sanctum sanctorum* of a temple; because, call her a temple or a "hell afloat"—as some ships have been called—the captain's state-room is surely the august place in every vessel.

The good MacW- would not even come out to his meals, and fed solitarily in his holy of holies from a tray covered with a white napkin. Our steward used to bend an ironic glance at the perfectly empty plates he was bringing out from there. This grief for his home, which overcomes so many married seamen, did not deprive Captain MacW- of his legitimate appetite. In fact, the steward would almost invariably come up to me, sitting in the captain's chair at the head of the table, to say in a grave murmur, "The captain asks for one more slice of meat and two potatoes." We, his officers, could hear him moving about in his

cartofi“. Noi, ofițerii, îl auzeam cum se foieşte în pat, cum sforăie uşor ori oftează adânc, cum împroaşcă apa şi fornăie în baie; aproape aş putea să spun că dădeam zilnic raportul prin gaura cheii. Ne răspundea cât se poate de blând şi de binevoitor, lucru cu totul extraordinar, datorat firii lui prietenoase. În răgazul izolării lor din primele zile, unii comandanți stau mereu îmbufnați; doar ce aud vocea cuiva şi sar de parcă ar fi fost loviți sau jigniți.

Un însingurat morocănos cel puțin nu le face viața amară celor din subordinea lui, pe câtă vreme cine are un puternic simț al datoriei (ori, mai degrabă, sentimentul propriei importanțe) şi se încăpățânează să se plimbe ursuz pe punte cât e ziua de lungă – ba şi noaptea uneori – devine repede o prezență neplăcută, chiar chinuitoare. Se învârte la pupa vasului săgetând tot ce are în jur cu priviri cătrănite, pare gata să otrăvească până şi marea şi te muştruluieşte ori de câte ori o faci de oaie şi ai avut ghinionul să te audă. Dacă eşti cu adevărat bărbat şi ofițer pe deasupra, îi înduri toanele cu multă răbdare, dar o faci cu atât mai greu cu cât nimeni nu e tocmai fericit în primele zile de călătorie. Îşi are fiecare părerile lui de rău, amintirile lui, cu toții tânjesc chiar fără să vrea după zilele apuse când n-aveau nimic de făcut, şi trebuie să treacă o vreme până să le vină cheful de muncă. Pe deasupra, niciun început nu-i ferit de încurcături şi mai ales de sâcâieli mărunte. Gândul că te

berth, or lightly snoring, or fetching deep sighs, or splashing and blowing in his bath-room; and we made our reports to him through the keyhole, as it were. It was the crowning achievement of his amiable character that the answers we got were given in a quite mild and friendly tone. Some commanders in their periods of seclusion are constantly grumpy, and seem to resent the mere sound of your voice as an injury and an insult.

But a grumpy recluse cannot worry his subordinates: whereas the man in whom the sense of duty is strong (or, perhaps, only the sense of self-importance), and who persists in airing on deck his moroseness all day—and perhaps half the night—becomes a grievous infliction. He walks the poop darting gloomy glances, as though he wished to poison the sea, and snaps your head off savagely whenever you happen to blunder within earshot. And these vagaries are the harder to bear patiently, as becomes a man and an officer, because no sailor is really good-tempered during the first few days of a voyage. There are regrets, memories, the instinctive longing for the departed idleness, the instinctive hate of all work. Besides, things have a knack of going wrong at the start, especially in the matter of irritating trifles. And there is the abiding thought of a whole year of more or less hard life before one, because there was hardly a southern-going voyage in the yesterday

aşteaptă un an întreg de viață mai degrabă grea decât uşoară te urmăreşte neîncetat; pe vremuri, când porneai la drum pe mare spre sud puteai fi sigur că n-ai cum să scapi în mai puțin de douăsprezece luni. Într-adevăr, aşa stăteau lucrurile: membrilor unui echipaj le trebuiau câteva zile bune de la plecare până să-şi găsească fiecare locul pe corabie şi rutina binefăcătoare nu se instalează până ce nu ajunge vasul în larg.

Rutina vasului e cel mai bun leac pentru durerea din suflet, ca şi pentru tot felul de sâcâieli ce fac să ți se învârtă capul; mi s-a întâmplat să văd cu ochii mei cum această rutină îmblânzeşte, pentru o vreme măcar, până şi spiritele cele mai agitate. Ea aduce cu sine o linişte sănătoasă şi bucuria muncii bine făcute; fiindcă în viața unei corăbii fiecare zi se închide ca un cerc printre alte cercuri adunate în orizontul arcuit de jur împrejurul mării. Zilele sunt toate mândre de asemănarea lor una cu alta, aşa cum marea însăşi e maiestuoasă în monotonia ei. Cine disprețuieşte rutina de pe vas, nu ştie de fapt să iubească nici marea.

Pe mare, zilele, săptămânile şi lunile se pierd în trecut cu mai mare repeziciune decât oriunde altundeva. Ele pier în urmă ca băşicuțele uşoare de aer sparte de învârtejirea dârei lăsate de corabie şi se sting în tăcerea adâncă în care corabia se afundă ca într-o vrajă. Trec zile, săptămâni, luni întregi. Doar furtunile destramă

of the sea which meant anything less than a twelvemonth. Yes; it needed a few days after the taking of your departure for a ship's company to shake down into their places, and for the soothing deep-water ship routine to establish its beneficent sway.

It is a great doctor for sore hearts and sore heads, too, your ship's routine, which I have seen soothe—at least for a time—the most turbulent of spirits. There is health in it, and peace, and satisfaction of the accomplished round; for each day of the ship's life seems to close a circle within the wide ring of the sea horizon. It borrows a certain dignity of sameness from the majestic monotony of the sea. He who loves the sea loves also the ship's routine.

Nowhere else than upon the sea do the days, weeks and months fall away quicker into the past. They seem to be left astern as easily as the light air-bubbles in the swirls of the ship's wake, and vanish into a great silence in which your ship moves on with a sort of magical effect. They pass away, the days, the weeks, the months. Nothing but a gale can disturb the orderly life of the ship; and the spell of unshaken monotony that seems to have fallen upon the very voices of her men is broken only by the near prospect of a Landfall.

Then is the spirit of the ship's commander stirred strongly

viața ordonată a unei corăbii; vraja monotoniei netulburate ce cuprinde până şi vocile de pe vas se rupe doar atunci când este foarte aproape sorocul Apropierii de țărm.

Sorocul sosirii stârneşte iar neliniştea adâncă a comandantului de vas. Doar că de astă dată el nu mai caută însingurarea, nu se mai ascunde să stea închis şi nemişcat într-o cabină amărâtă, unde tot ce-i rămâne e mângâierea trupească a poftei de mâncare. Când se apropie de uscat, spiritul comandantului e copleşit de o nelinişte de nestăpânit. Nu are puterea să rămână mai mult decât o clipă-două în sanctuarul cabinei de căpitan; iese veşnic pe punte şi, pe măsură ce sorocul se apropie, ochii lui sunt tot mai ațintiți înainte. Stă încordat într-o veghe neîncetată. În tot acest timp trupul comandantului slăbeşte din lipsa poftei de mâncare; cel puțin aşa am văzut eu că se petrec de obicei lucrurile, deşi poate că „slăbeşte“ nu e tocmai cuvântul cel mai potrivit. Ar trebui, cred, să spun că se spiritualizează, nemailuând în seamă hrana, somnul şi restul bucuriilor mărunte ale vieții pe mare. Doar o dată sau de două ori mi s-a întâmplat să observ că nu sunt date la o parte chiar toate nevoile de rând ale existenței, că una dintre ele, şi anume băutura, rămâne cum era.

Cele una sau două situații despre care vorbeam au fost de fapt singurele în toată experiența mea pe mare şi era vorba de cazuri

again. But it is not moved to seek seclusion, and to remain, hidden and inert, shut up in a small cabin with the solace of a good bodily appetite. When about to make the land, the spirit of the ship's commander is tormented by an unconquerable restlessness. It seems unable to abide for many seconds together in the holy of holies of the captain's state-room; it will out on deck and gaze ahead, through straining eyes, as the appointed moment comes nearer. It is kept vigorously upon the stretch of excessive vigilance. Meantime the body of the ship's commander is being enfeebled by want of appetite; at least, such is my experience, though "enfeebled" is perhaps not exactly the word. I might say, rather, that it is spiritualized by a disregard for food, sleep, and all the ordinary comforts, such as they are, of sea life. In one or two cases I have known that detachment from the grosser needs of existence remain regrettably incomplete in the matter of drink.

But these two cases were, properly speaking, pathological cases, and the only two in all my sea experience. In one of these two instances of a craving for stimulants, developed from sheer anxiety, I cannot assert that the man's seaman-like qualities were impaired in the least. It was a very anxious case, too, the land being made suddenly, close-to, on a wrong bearing, in thick weather, and during a fresh onshore gale. Going below to speak to him soon

patologice. Iar unul dintre aceştia doi care se apucase de băut doar din cauza agitației cred că își păstrase cu totul neştirbită priceperea marinărească. Era de altfel şi o împrejurare cât se poate de neliniştitoare, uscatul se ivise brusc în coasta navei, relevmentul nici măcar nu era cel aşteptat, vremea era închisă şi tocmai se pornise o furtună care bătea înspre țărm. Curând după ivirea uscatului, am avut proasta inspirație să cobor ca să stau de vorbă cu căpitanul şi l-am prins asupra faptului, exact când destupa sticla. Trebuie să recunosc că m-a cuprins spaima. Ştiam ce sensibilitate morbidă are omul din fața mea. Din fericire, am reuşit să mă trag înapoi fără ca el să mă fi zărit şi m-am întors abia după ce am bocănit zdravăn cu ghetele mele de marinar, special ca să fiu auzit încă de pe treptele scării ce ducea în cabină. Iar dacă nu l-aş fi surprins, nimic din tot ceea ce a făcut el în următoarele douăzeci şi patru de ore nu m-ar fi făcut să bănuiesc câtuşi de puțin că ar putea să-şi piardă sângele rece.

after, I was unlucky enough to catch my captain in the very act of hasty cork-drawing. The sight, I may say, gave me an awful scare. I was well aware of the morbidly sensitive nature of the man. Fortunately, I managed to draw back unseen, and, taking care to stamp heavily with my sea-boots at the foot of the cabin stairs, I made my second entry. But for this unexpected glimpse, no act of his during the next twenty-four hours could have given me the slightest suspicion that all was not well with his nerve.

III

Căpitanul B..., spre deosebire de celălalt despre care vorbeam, n-avea, sărmanul, nici în clin nici în mânecă cu băutura. În tinerețe, cum se apropia vasul de mal, îl apuca o migrenă cumplită. Când l-am cunoscut, se apropia de şaizeci de ani, era scund, zdravăn, impunător, ba chiar puțin fudul, neobişnuit de cultivat, cu o înfățişare ce nu aducea deloc cu a unui marinar; prea puțini din căpitanii cu care am călătorit vreodată s-au dovedit, însă, a fi mai pricepuți decât el. Locuia în Plymouth, mi se pare, era fiul unui doctor de țară, iar doi dintre băieții lui, cei mai mari, urmau şi ei medicina. Avea sub comandă o mare navă londoneză, bine cunoscută la vremea ei. Îl admiram nespus, poate de aceea îmi amintesc cu atâta bucurie de ultimele cuvinte pe care mi le-a adresat la bordul vasului, după o călătorie de optsprezece luni. Ajunsesem la docul din Dundee şi aduceam o încărcătură mare de iută din Calcutta. Ne primiserăm banii în dimineața aceea, venisem la bord după cufăr şi ca să-mi iau rămas-bun. Pe tonul lui uşor semeț, dar şi curtenitor, mă întrebă ce am de gând mai departe. I-am răspuns că intenționez să plec la Londra cu trenul de după-amiază şi că aş vrea

III

Quite another case, and having nothing to do with drink, was that of poor Captain B-. He used to suffer from sick headaches, in his young days, every time he was approaching a coast. Well over fifty years of age when I knew him, short, stout, dignified, perhaps a little pompous, he was a man of a singularly well-informed mind, the least sailor-like in outward aspect, but certainly one of the best seamen whom it has been my good luck to serve under. He was a Plymouth man, I think, the son of a country doctor, and both his elder boys were studying medicine. He commanded a big London ship, fairly well known in her day. I thought no end of him, and that is why I remember with a peculiar satisfaction the last words he spoke to me on board his ship after an eighteen months' voyage. It was in the dock in Dundee, where we had brought a full cargo of jute from Calcutta. We had been paid off that morning, and I had come on board to take my sea-chest away and to say good-bye. In his slightly lofty but courteous way he inquired what were my plans. I replied that I intended leaving for London by the afternoon train, and thought of going up for

să-mi dau examenul pentru certificatul de comandant. Tocmai împlinisem vechimea necesară. Mi-a spus că bine fac că mă grăbesc şi mi-a arătat un interes care m-a surprins; apoi s-a ridicat de pe scaun şi mi-a spus:

– După ce îți iei examenul, pe ce vas te îmbarci?

I-am răspuns că nu mă gândisem încă.

A dat mâna cu mine şi a rostit acele cuvinte pe care şi azi le țin minte:

– Dacă se întâmplă să ai nevoie de o slujbă, să ştii că vasul meu, câtă vreme îl am, îți stă la dispoziție.

Nu cred că poate vreun căpitan de vas să facă un compliment mai frumos locotenentului său, la capătul unei călătorii, când practic nu mai au de-a face unul cu altul. Într-un fel, amintirea este şi patetică, fiindcă sărmanul om n-a mai plecat pe mare după călătoria cu mine. Era deja suferind când am ajuns la Sf. Elena; a zăcut o vreme, pe când părăseam Insulele de Vest din Oceanul Atlantic de Nord, dar şi-a părăsit patul ca să supravegheze sosirea. A izbutit să vegheze pe punte până la Downs[2] iar acolo, după ce şi-a rostit ordinele cu o voce istovită, a lăsat ancora pentru câteva ore ca să-i telegrafieze soției şi să ia la bord un pilot pentru Marea Nordului, care să-l ajute să-şi ducă nava de-a lungul coastei de

[2] Dealurile calcaroase din sudul Angliei – n.tr.

examination to get my master's certificate. I had just enough service for that. He commended me for not wasting my time, with such an evident interest in my case that I was quite surprised; then, rising from his chair, he said:

"Have you a ship in view after you have passed?"

I answered that I had nothing whatever in view.

He shook hands with me, and pronounced the memorable words:

"If you happen to be in want of employment, remember that as long as I have a ship you have a ship, too."

In the way of compliment there is nothing to beat this from a ship's captain to his second mate at the end of a voyage, when the work is over and the subordinate is done with. And there is a pathos in that memory, for the poor fellow never went to sea again after all. He was already ailing when we passed St. Helena; was laid up for a time when we were off the Western Islands, but got out of bed to make his Landfall. He managed to keep up on deck as far as the Downs, where, giving his orders in an exhausted voice, he anchored for a few hours to send a wire to his wife and take aboard a North Sea pilot to help him sail the ship up the east coast. He had not felt equal to the task by himself, for it is the sort of thing that keeps a deep-water man on his feet pretty well night and day.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

răsărit. Nu se simțise în stare să ducă totul la bun sfârşit singur; ştia, ca orice marinar de cursă lungă, că era o treabă care l-ar fi ținut la post zi şi noapte.

Odată ajunşi la Dundee, am găsit-o acolo pe d-na B..., care aştepta să-l ia acasă. Am plecat cu toții cu acelaşi tren la Londra; înainte să apuc eu să-mi iau examenul, vasul deja pornise la drum, fără el de data aceasta, iar eu, în loc să plec, m-am dus, la dorința lui, să-i fac o vizită fostului meu comandant la el acasă. E singurul dintre căpitanii mei pe care m-am dus să-l văd acasă. Nu mai stătea culcat, mi-a declarat că este „în convalescență", dar paşii lui erau tare nesiguri când mi-a ieşit în întâmpinare în uşa salonului. Nu dorea câtuşi de puțin să-şi stabilească punctul de Plecare de pe acest pământ în singura călătorie al cărei capăt rămâne necunoscut oricărui marinar. Era atât de plăcut acolo – odaia mare şi însorită; fotoliul lui adânc, cu perne, aşezat în dreptul unei ferestre boltite, cu un taburet dinainte; grija mută şi prevenitoare a femeii aceleia blânde, în vârstă acum, care-i făcuse cinci copii şi care poate nu stătuse cu el mai mult de cinci ani întregi din cei aproape treizeci de când erau căsătoriți. Mai era cu ei o femeie căruntă, îmbrăcată într-o rochie neagră simplă, care şedea drept în scaun cu lucrul de mână şi care îi arunca pe furiş câte o privire oblică, fără ca, în tot timpul vizitei mele, să rostească nici măcar un singur cuvânt. Chiar

When we arrived in Dundee, Mrs. B- was already there, waiting to take him home. We travelled up to London by the same train; but by the time I had managed to get through with my examination the ship had sailed on her next voyage without him, and, instead of joining her again, I went by request to see my old commander in his home. This is the only one of my captains I have ever visited in that way. He was out of bed by then, "quite convalescent," as he declared, making a few tottering steps to meet me at the sitting-room door. Evidently he was reluctant to take his final cross-bearings of this earth for a Departure on the only voyage to an unknown destination a sailor ever undertakes. And it was all very nice—the large, sunny room; his deep, easy-chair in a bow window, with pillows and a footstool; the quiet, watchful care of the elderly, gentle woman who had borne him five children, and had not, perhaps, lived with him more than five full years out of the thirty or so of their married life. There was also another woman there in a plain black dress, quite gray-haired, sitting very erect on her chair with some sewing, from which she snatched side-glances in his direction, and uttering not a single word during all the time of my call. Even when, in due course, I carried over to her a cup of tea, she only nodded at me silently, with the faintest ghost of a smile on her tight-set lips. I imagine she must have been a maiden

şi atunci când, la vremea cuvenită, i-am pus în faţă ceaşca de ceai, mi-a făcut doar un semn din cap şi buzele ei strânse abia dacă au schiţat umbra unui zâmbet. Îmi închipui că era vreo soră nemăritată de-a d-nei B..., care venise să dea o mână de ajutor la îngrijirea cumnatului ei. Fiul lui cel mic avea în jur de doisprezece ani; copil făcut mai la bătrâneţe, mare iubitor de cricket, sporovăia entuziasmat despre isprăvile lui W.G. Grace. Îl ţin bine minte şi pe fiul cel mai mare, proaspăt ieşit doctor, care m-a dus să fumăm o ţigară în grădină şi, dând din cap cu seriozitate profesională, dar şi adânc îngrijorat, a mormăit: „Poftă de mâncare tot nu are. Nu-mi place deloc. Absolut deloc". Când m-am întors să închid poarta din faţă, căpitanul B... mi-a făcut semn cu capul de la fereastra boltită; a fost ultima oară când l-am văzut.

Am avut atunci sentimentul clar şi sigur că ar putea fi o Sosire dar şi o Plecare, în acelaşi timp. Comandantul acela de vas, al cărui loc nu părea să fie în fotoliul adânc, mai privise când şi când înainte, cu încordarea cu care s-ar fi apropiat de un ţărm; încă era comandant de navă. Nu scosese o vorbă despre ce avea de gând să facă, nu vorbise de nicio corabie şi nu se arătase dornic să mai plece în călătorie; îmi vorbise pe îndelete de tinereţea lui: vocea lui suferindă, slabă, curgea înainte cu îndărătnicie. Cele două femei şedeau tăcute, dar îngrijorate, în vreme ce eu învăţam să-l cunosc în

sister of Mrs. B- come to help nurse her brother-in-law. His youngest boy, a late-comer, a great cricketer it seemed, twelve years old or thereabouts, chattered enthusiastically of the exploits of W. G. Grace. And I remember his eldest son, too, a newly-fledged doctor, who took me out to smoke in the garden, and, shaking his head with professional gravity, but with genuine concern, muttered: "Yes, but he doesn't get back his appetite. I don't like that—I don't like that at all." The last sight of Captain B- I had was as he nodded his head to me out of the bow window when I turned round to close the front gate.

It was a distinct and complete impression, something that I don't know whether to call a Landfall or a Departure. Certainly he had gazed at times very fixedly before him with the Landfall's vigilant look, this sea-captain seated incongruously in a deep-backed chair. He had not then talked to me of employment, of ships, of being ready to take another command; but he had discoursed of his early days, in the abundant but thin flow of a wilful invalid's talk. The women looked worried, but sat still, and I learned more of him in that interview than in the whole eighteen months we had sailed together. It appeared he had "served his time" in the copper-ore trade, the famous copper-ore trade of old days between Swansea and the Chilian coast, coal out and ore in,

acea convorbire mai bine decât îl înțelesesem vreodată în cele optsprezece luni cât navigaserăm pe acelaşi vas. Am aflat că fusese „angajat“ şi navigase pentru negoțul cu minereu de cupru, vestitul negoț cu minereu de cupru de pe vremuri dintre Swansea şi Chile, că ducea cărbuni şi se întorcea cu minereu, făcând ambele călătorii cu încărcătură mare la bord, parcă sfidând cu nesăbuință nesfârşitele mări din jurul Capului Horn – ceea ce fusese o încercare pentru vase trainice şi o neasemuită şcoală de dârzenie pentru marinarii aceia din sud-vestul Angliei. O flotă întreagă de corăbii cu pânze învelite pe dedesubt în aramă, cu schelet şi cu lemnărie zdravănă, cu maşinăria îmbinată cu migală, mânuite de echipaje îndrăznețe, conduse de comandanți tineri, colindaseră mările în slujba unui negoț ce de mult nu mai exista. „Aşa am învățat eu meserie“, zise el cu o uşoară notă de lăudăroşenie şi se lăsă pe spate între perne, cu picioarele învelite în pled. În acel negoț devenise comandant de vas, pe când era încă foarte tânăr. Îmi istorisi că pe vremea când de-abia căpătase comanda era câteva zile bolnav ori de câte ori se apropia de uscat după o călătorie lungă. Dar răul trecea de la sine de cum zărea primul reper cunoscut în fața ochilor. Şi mai adăugă că, după o vreme, cu vârsta, această nervozitate pierise cu totul. Îi urmării privirea ostenită ce aluneca înainte de parcă nimic n-o oprea să atingă dunga neştirbită dintre mare şi cer, singurul spațiu în care

deep-loaded both ways, as if in wanton defiance of the great Cape Horn seas—a work, this, for staunch ships, and a great school of staunchness for West-Country seamen. A whole fleet of copper-bottomed barques, as strong in rib and planking, as well-found in gear, as ever was sent upon the seas, manned by hardy crews and commanded by young masters, was engaged in that now long defunct trade. “That was the school I was trained in,” he said to me almost boastfully, lying back amongst his pillows with a rug over his legs. And it was in that trade that he obtained his first command at a very early age. It was then that he mentioned to me how, as a young commander, he was always ill for a few days before making land after a long passage. But this sort of sickness used to pass off with the first sight of a familiar landmark. Afterwards, he added, as he grew older, all that nervousness wore off completely; and I observed his weary eyes gaze steadily ahead, as if there had been nothing between him and the straight line of sea and sky, where whatever a seaman is looking for is first bound to appear. But I have also seen his eyes rest fondly upon the faces in the room, upon the pictures on the wall, upon all the familiar objects of that home, whose abiding and clear image must have flashed often on his memory in times of stress and anxiety at sea. Was he looking out for a strange Landfall, or taking with an untroubled mind the

aşteptările oricărui marinar pot prinde o înfăţişare când e să se ivească. După o vreme, ochii i se opriră cu dragoste asupra chipurilor din odaie, a tablourilor de pe pereți, a tuturor obiectelor pe care le ştia de mult în casă şi sunt sigur că imaginea lor limpede, de neşters; i-a săgetat adesea închipuirea în clipele de încordare şi de nelinişte pe mare. Să fi căutat oare semnele unei neobişnuite apropieri de țărm ori poate mintea lui netulburată socotea locul ultimei Plecări?

Cine ştie? În călătoria din care nimeni nu s-a întors, Sosirea şi Plecarea se confundă, se contopesc într-o clipă unică de concentrare, de încheiere supremă. Nu-mi aduc aminte să fi observat vreo urmă de şovăială în expresia neclintită a chipului său ofilit. Departe de el teama adâncă ce copleşeşte pe un tânăr comandant când se apropie de un țărm netrecut încă pe nicio hartă. Ştia atât de bine ce sunt Plecările, ce sunt Sosirile! Nu fusese el „angajat“ să călătorească pentru vestitul negoț cu minereu de cupru din Canalul Bristol, treabă ce n-o puteau face decât cele mai trainice corăbii de pe fața mărilor, muncă ce a călit pe cei mai dârji marinari?

bearings for his last Departure?

It is hard to say; for in that voyage from which no man returns Landfall and Departure are instantaneous, merging together into one moment of supreme and final attention. Certainly I do not remember observing any sign of faltering in the set expression of his wasted face, no hint of the nervous anxiety of a young commander about to make land on an uncharted shore. He had had too much experience of Departures and Landfalls! And had he not “served his time” in the famous copper-ore trade out of the Bristol Channel, the work of the staunchest ships afloat, and the school of staunch seamen?

IV

Înainte să ridici ancora, ea trebuie coborâtă. Acesta-i neîndoielnic un truism şi mă duce cu gândul la degradarea limbajului folosit pe mare atunci când îl întâlnim în cotidienele englezeşti.

Fie că-i vorba de o flotă ori de o singură corabie, ziaristul pomeneşte invariabil de „aruncarea“ ancorei. Ei bine, ancora pur şi simplu nu se aruncă. Este o crimă să denaturezi limbajul tehnic, o crimă împotriva limpezimii, exactităţii şi farmecului unei vorbiri îmbunătăţite.

Ancora este un obiect din metal forjat, minunat adaptată scopului ei. Limbajul tehnic este şi el o unealtă perfecţionată de secole de experienţă, el îşi serveşte scopul cum nu se poate mai bine. Pe vremuri, o ancoră era (nu ca în ziua de azi, când întâlnim tot felul de născociri care seamănă fie cu ciupercile, fie cu cleştii de rac, forme neutre fără însemnătate specială, cârlige pur şi simplu) o unealtă grozav de reuşită. Pentru munca uriaşă pe care o depune, ancora este necrezut de mică, iar micimea ei e o dovadă în plus că e o născocire bine pusă la punct. E de ajuns să aruncăm o privire la

IV

Before an anchor can ever be raised, it must be let go; and this perfectly obvious truism brings me at once to the subject of the degradation of the sea language in the daily press of this country.

Your journalist, whether he takes charge of a ship or a fleet, almost invariably "casts" his anchor. Now, an anchor is never cast, and to take a liberty with technical language is a crime against the clearness, precision, and beauty of perfected speech.

An anchor is a forged piece of iron, admirably adapted to its end, and technical language is an instrument wrought into perfection by ages of experience, a flawless thing for its purpose. An anchor of yesterday (because nowadays there are contrivances like mushrooms and things like claws, of no particular expression or shape—just hooks)—an anchor of yesterday is in its way a most efficient instrument. To its perfection its size bears witness, for there is no other appliance so small for the great work it has to do. Look at the anchors hanging from the cat-heads of a big ship! How tiny they are in proportion to the great size of the hull! Were they made of gold they would look like trinkets, like ornamental toys, no

gruia de ancoră a vaselor mari. Ce mărunte sunt ancorele în comparație cu uriașul corp al navei! De-ar fi făcute din aur şi tot ar părea nişte fleacuri, bibelouri, nu mai mari decât o fărâmă de cercel. Cu toate acestea, în puterea lor stă viața corabiei de atâtea ori.

Ancora e făurită, este menită să fie credincioasă. Să aibă numai de ce să se poată apuca, şi rămâne înfiptă acolo, n-o clinteşti nici dacă se rupe odgonul, clipă în care ancora e „pierdută", iar corabia poate aştepta să i se întâmple tot ce e mai rău. Bucata aceasta de fier simplă şi aspră în aparență are în ea mai multe părți alcătuitoare decât cele ale unui corp omenesc: ochiul de lanț, traversa, talpa, ghearele, palma, fusul. În limbaj gazetăresc, toate acestea sunt „aruncate" atunci când vasul se opreşte într-un loc potrivit pentru ancorare.

Se foloseşte acest cuvânt cu totul nepotrivit fiindcă, neştiind mai mult, cei ce trăiesc tot timpul pe uscat presupun că, atunci când ancorezi, arunci ceva peste bord, dar de fapt nici nu-i nevoie să fie aruncată ancora, fiindcă ea se află de la bun început la locul ei peste bord şi-i de ajuns să fie coborâtă. Ea stă atârnată într-o parte a vasului, de un ax gros de lemn ieşit în afară şi poartă numele de gruie, în jurul căruia se încolăceşte un lanț scurt şi puternic; lanțul o ține strâns ori îi dă drumul când se dă ordinul, el se desface în urma unei izbituri ori prin acționarea unei pârghii. Ordinul nu sună

bigger in proportion than a jewelled drop in a woman's ear. And yet upon them will depend, more than once, the very life of the ship.

An anchor is forged and fashioned for faithfulness; give it ground that it can bite, and it will hold till the cable parts, and then, whatever may afterwards befall its ship, that anchor is "lost." The honest, rough piece of iron, so simple in appearance, has more parts than the human body has limbs: the ring, the stock, the crown, the flukes, the palms, the shank. All this, according to the journalist, is "cast" when a ship arriving at an anchorage is brought up.

This insistence in using the odious word arises from the fact that a particularly benighted landsman must imagine the act of anchoring as a process of throwing something overboard, whereas the anchor ready for its work is already overboard, and is not thrown over, but simply allowed to fall. It hangs from the ship's side at the end of a heavy, projecting timber called the cat-head, in the bight of a short, thick chain whose end link is suddenly released by a blow from a top-maul or the pull of a lever when the order is given. And the order is not "Heave over!" as the paragraphist seems to imagine, but "Let go!"

As a matter of fact, nothing is ever cast in that sense on board ship but the lead, of which a cast is taken to search the depth

„Aruncați!“, cum își închipuie ziaristul, ci „Funda ancora!”

La drept vorbind, nu se spune despre niciun obiect de la bordul vasului că trebuie aruncat, în afară de sonda de mână, cu ajutorul căreia aflăm adâncimea apei în care navigăm. O barcă legată cu odgoane, un stâlp de rezervă, un butoi, orice se află bine proptit pe covertă este „aruncat în voia valurilor“ în clipa când e lăsat liber. Vasul însuşi e „aruncat în marş“, când părăseşte portul. În orice caz, ancora nu este niciodată „aruncată“.

În limbaj foarte tehnic, un vas ori o flotă „stau“ – vorbă prin care se înțelege „stau la ancoră“, deşi restul cuvintelor nu apar nici scrise, nici rostite. Cuvântul „ancorat“ sună mai puțin tehnic, dar este tot atât de corect; cu aerul lui special, sunând cât se poate de hotărât, el este un cuvânt foarte potrivit pentru ziarele celei mai mari țări maritime din lume. „Flota ancorată la Spitehead“: sună bine, concis şi marinăresc. Dar povestea cu „aruncatul ancorei“ n-o s-o ierte niciun marinar adevărat, cu atât mai mult cu cât e prezentată ca o expresie autentică; oare o să ajungem să auzim şi că un vas a „lansat“, a „azvârlit“, ori a „izgonit“ ancora? Cândva în tinerețe am cunoscut un pilot de coastă (citea ziarele cu râvnă) care, pentru a desemna nepriceperea celor obişnuiți mai mult cu viața pe uscat, zicea: «Săracul de el, e unul din amărâții care ştiu doar de „aruncatul ancorei“».

of water on which she floats. A lashed boat, a spare spar, a cask or what not secured about the decks, is “cast adrift” when it is untied. Also the ship herself is “cast to port or starboard” when getting under way. She, however, never “casts” her anchor.

To speak with severe technicality, a ship or a fleet is “brought up”—the complementary words unpronounced and unwritten being, of course, “to an anchor.” Less technically, but not less correctly, the word “anchored,” with its characteristic appearance and resolute sound, ought to be good enough for the newspapers of the greatest maritime country in the world. “The fleet anchored at Spithead”: can anyone want a better sentence for brevity and seamanlike ring? But the “cast-anchor” trick, with its affectation of being a sea-phrase—for why not write just as well “threw anchor,” “flung anchor,” or “shied anchor”?—is intolerably odious to a sailor’s ear. I remember a coasting pilot of my early acquaintance (he used to read the papers assiduously) who, to define the utmost degree of lubberliness in a landsman, used to say, “He’s one of them poor, miserable ‘cast-anchor’ devils.”

V

Gândul navigatorului nu părăseşte niciodată ancora corabiei lui. Poate şi pentru că ancora e un simbol al speranței, dar mai ales fiindcă alt obiect mai greu decât ea nu are de mânuit la bord în îndeletnicirile lui obişnuite de zi cu zi pe mare. Ai de lucru cu ancorele ori de câte ori începe şi sfârşeşte o călătorie. Intrată în Canalul Mânecii, corabia are ancorele pregătite, parâmele încheiate şi adulmecă tot timpul uscatul. În mintea marinarului, ancora şi uscatul sunt nedespărțite. De îndată ce corabia părăseşte Canalul Mânecii în drum spre lumea largă, când între ea şi Polul Sud nu mai este decât o imensă întindere de ape, ancorele sunt trase şi parâmele dispar de pe punte. Ancorele însă nu dispar. În limbaj tehnic, „ancorele intră“. Legate cu parâme şi cu lanțuri la inele în marginea punții de la prova, dedesubtul pânzelor ale căror parâme se opintesc din greu, ele par încleiate de lene şi de somn. Legate fedeleş, ele nu sunt nicio clipă scăpate din ochi; puternice şi nemişcate, aceste însemne ale nădejdii țin tovărăşie marinarului de veghe în cartul de noapte. Zilele se scurg una după alta, ancorele de fier îşi odihnesc forma inconfundabilă, îndreptate înainte, putând fi zărite din orice

V

From first to last the seaman’s thoughts are very much concerned with his anchors. It is not so much that the anchor is a symbol of hope as that it is the heaviest object that he has to handle on board his ship at sea in the usual routine of his duties. The beginning and the end of every passage are marked distinctly by work about the ship’s anchors. A vessel in the Channel has her anchors always ready, her cables shackled on, and the land almost always in sight. The anchor and the land are indissolubly connected in a sailor’s thoughts. But directly she is clear of the narrow seas, heading out into the world with nothing solid to speak of between her and the South Pole, the anchors are got in and the cables disappear from the deck. But the anchors do not disappear. Technically speaking, they are “secured in-board”; and, on the forecastle head, lashed down to ring-bolts with ropes and chains, under the straining sheets of the head-sails, they look very idle and as if asleep. Thus bound, but carefully looked after, inert and powerful, those emblems of hope make company for the look-out man in the night watches; and so the days glide by, with a long rest

colț al punții, așteptând să le vină şi lor rândul să trudească undeva la celălalt capăt al lumii, în vreme ce corabia le duce năvalnic, lăsând în urmă o dâră de spumă zbuciumată, în vreme ce în largul mării valurile împroaşcă şi fac să ruginească mădularele lor greoaie.

Când uscatul se apropie, deşi ochii marinarului nu-l pot desluşi, primul semn este ordinul răspicat adresat de secund şefului de echipaj: „Pregătim ancorele pentru azi după-amiază“, ori „la prima oră, mâine-dimineață”. Secundul este păzitorul ancorelor corabiei, lanțul ancorei e numai în puterea lui. Corăbiile pot fi bune ori rele, corăbii tihnite şi corăbii pe care trupul şi sufletul secundului n-au nicio clipă de odihnă, de când începe şi până când se încheie călătoria. Cum e omul, aşa-i şi corabia: aşa zice înțelepciunea marinărească şi cred că în general nu se înşeală.

Cândva un bătrân marinar cărunt îmi spunea că există şi corăbii pe care „toate merg de-a-ndoaselea!“. Făcându-i eu o vizită amicală în doc, stăteam amândoi la pupa privind în jur, iar el adăugă: „Ca de exemplu corabia asta“. S-a uitat la mutra pe care am făcut-o, care exprima cuvenita compasiune profesională, şi mi-a îndreptățit apoi bănuiala firească: „Nu bătrânul e de vină. El nu se bagă niciodată. Dacă-ți faci bine treaba de marinar, el e mulțumit. Şi totuşi nu ştiu cum se face că pe corabia asta toate merg de-a-ndoaselea. Ascultă-mă pe mine, e o corabie greoaie şi pace“.

for those characteristically shaped pieces of iron, reposing forward, visible from almost every part of the ship's deck, waiting for their work on the other side of the world somewhere, while the ship carries them on with a great rush and splutter of foam underneath, and the sprays of the open sea rust their heavy limbs.

The first approach to the land, as yet invisible to the crew's eyes, is announced by the brisk order of the chief mate to the boatswain: "We will get the anchors over this afternoon" or "first thing to-morrow morning," as the case may be. For the chief mate is the keeper of the ship's anchors and the guardian of her cable. There are good ships and bad ships, comfortable ships and ships where, from first day to last of the voyage, there is no rest for a chief mate's body and soul. And ships are what men make them: this is a pronouncement of sailor wisdom, and, no doubt, in the main it is true.

However, there are ships where, as an old grizzled mate once told me, "nothing ever seems to go right!" And, looking from the poop where we both stood (I had paid him a neighbourly call in dock), he added: "She's one of them." He glanced up at my face, which expressed a proper professional sympathy, and set me right in my natural surmise: "Oh no; the old man's right enough. He never interferes. Anything that's done in a seamanlike way is good

„Bătrânul“ era bineînțeles căpitanul vasului, care tocmai apăruse pe punte într-un palton cafeniu, cu joben, ne salută cu un semn politicos din cap şi părăsi vasul. Nu părea să aibă mai mult de treizeci de ani. Ofițerul mai vârstnic cu care stăteam de vorbă îmi şopti, arătându-mi-l, „Bătrânul“, şi apoi se porni să-mi explice cu exemple de ce i se pare lui că e o corabie greoaie de felul ei. Vorbea într-un fel care parcă voia să micşoreze neajunsurile pe care le înşira, de parcă ar fi zis „Să nu-ți închipui că-i port pică corabiei pentru asta“.

Întâmplările povestite de el nu contează. Esențialul este că există corăbii nenorocoase. Indiferent că e o corabie bună ori rea, norocoasă ori nenorocoasă, secundul se simte cel mai în largul lui în partea din față a ei. Aceea este în mod special partea *lui* de corabie cu toate că, se-nțelege, ochiul lui urmăreşte cum merg lucrurile peste tot. Acolo se află ancorele lui, echipamentul de navigație, catargul trinchet, locul lui pentru manevră atunci când conduce căpitanul. Tot acolo îşi au locul şi membrii echipajului, cărora ei le spune ce au de făcut, fie vremea bună ori rea, aşa încât nava să meargă înainte. Dintre marinarii şi muşii a căror sarcină e să-ngrijească pânzele de la pupa, secundul e cel ce sare primul la strigătul „Întreg echipajul pe punte!“. El este zbirul acelei zone din tărâmul independent al navei şi din vina ori din meritul lui,

enough for him. And yet, somehow, nothing ever seems to go right in this ship. I tell you what: she is naturally unhandy.”

The “old man,” of course, was his captain, who just then came on deck in a silk hat and brown overcoat, and, with a civil nod to us, went ashore. He was certainly not more than thirty, and the elderly mate, with a murmur to me of “That’s my old man,” proceeded to give instances of the natural unhandiness of the ship in a sort of deprecatory tone, as if to say, “You mustn’t think I bear a grudge against her for that.”

The instances do not matter. The point is that there are ships where things *do* go wrong; but whatever the ship—good or bad, lucky or unlucky—it is in the forepart of her that her chief mate feels most at home. It is emphatically *his* end of the ship, though, of course, he is the executive supervisor of the whole. There are *his* anchors, *his* headgear, his foremast, his station for manoeuvring when the captain is in charge. And there, too, live the men, the ship’s hands, whom it is his duty to keep employed, fair weather or foul, for the ship’s welfare. It is the chief mate, the only figure of the ship’s afterguard, who comes bustling forward at the cry of “All hands on deck!” He is the satrap of that province in the autocratic realm of the ship, and more personally responsible for anything that may happen there.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

se întâmplă tot ce se întâmplă acolo.

Tot în acelaşi loc al navei, de îndată ce începe să se vadă uscatul, el „pregăteşte ancorele“ cu ajutorul şefului de echipaj, al lemnarului de la bord şi al celor din cartul lui, pe care-i cunoaşte cel mai bine. Are grijă ca lanțul ancorei să fie bine aşezat, vinciul de ancoră decuplat, dispozitivele de blocare a lanțului deschise. După ce-şi strigă ultimul ordin, „Atenție la lanț!“, dus de vasul ce se îndreaptă încet spre locul unde are să tragă la mal, secundul ciuleşte urechile să audă răzbătând de la pupa strigătul „Funda ancora!“. Se apleacă de îndată cu ochii la apă, vede cum se scufundă obiectul credincios din fier greu, cercetează şi se asigură că ancora e liberă.

Când spuneam că ancora „e liberă“, asta înseamnă că s-a degajat de lanțul ce o ține. Ancora trebuie să coboare de la prova vasului fără ca lanțul să se împiedice de vreo parte din ea, altfel ea se încurcă în lanț şi greu o mai ridici înapoi la bord. Lanțul trebuie să fie drept pe inel, altfel ancora nu va avea destulă putere, oricât de bun ar fi locul de ancorare. În caz de furtună, ancora de obicei nu ține; la fel ca oamenii, uneltele au şi ele nevoie de blândețe când li se cere să dea „tot ce pot“. Ancora este un însemn al speranței, dar o ancoră încurcată în propriul lanț e mai rea decât cea mai înşelătoare şi mai deşartă dintre speranțele ce au amăgit vreodată oamenii, națiile să se simtă în siguranță. Sentimentul că te afli în siguranță,

There, too, on the approach to the land, assisted by the boatswain and the carpenter, he “gets the anchors over” with the men of his own watch, whom he knows better than the others. There he sees the cable ranged, the windlass disconnected, the compressors opened; and there, after giving his own last order, “Stand clear of the cable!” he waits attentive, in a silent ship that forges slowly ahead towards her picked-out berth, for the sharp shout from aft, “Let go!” Instantly bending over, he sees the trusty iron fall with a heavy plunge under his eyes, which watch and note whether it has gone clear.

For the anchor “to go clear” means to go clear of its own chain. Your anchor must drop from the bow of your ship with no turn of cable on any of its limbs, else you would be riding to a foul anchor. Unless the pull of the cable is fair on the ring, no anchor can be trusted even on the best of holding ground. In time of stress it is bound to drag, for implements and men must be treated fairly to give you the “virtue” which is in them. The anchor is an emblem of hope, but a foul anchor is worse than the most fallacious of false hopes that ever lured men or nations into a sense of security. And the sense of security, even the most warranted, is a bad councillor. It is the sense which, like that exaggerated feeling of well-being ominous of the coming on of madness, precedes the swift fall of

chiar şi atunci când e pe deplin îndreptățit, e un rău sfătuitor. Tot aşa cum o senzație de prea mare bine poate fi doar semnul unor apropiate şi adânci tulburări nervoase, sentimentul de siguranță e adesea doar începutul unei prăbuşiri fulgerătoare. Marinarul care e prea încrezător în rezultatele muncii lui, şi a cărui linişte nu este tocmai îndreptățită, nu-i decât pe jumătate vrednic de pâinea pe care o mănâncă. Iată de ce, dintre toți secunzii mei, în B... am avut cea mai mare încredere. Purta mustață roşcată, avea o față uscățivă, roşcată şi ea, şi o privire fără astâmpăr. Pot spune despre el cu inima împăcată că era vrednic de pâinea pe care o mânca.

Acum, după atâția ani, când cercetez sentimentul care mi-a rămas în urma ciocnirii personalităților noastre, aflu în el o oarecare antipatie, şi nici nu mă mir. Nu ştiu dacă vreun tânăr comandant a avut vreodată printre membrii echipajului lui un tovarăş de călătorie mai nesuferit. Nu-i drept să-i vorbeşti de rău pe cei ce nu sunt de față, dar nu mă pot împiedica să-mi spun că, oricât de neprețuită ar fi presimțirea primejdiei pentru un marinar, B... se cam întrecea cu gluma. Te băga în sperieți (chiar şi când, în dreapta mea la masă, se apleca deasupra farfuriei cu carne conservată) cu aerul lui că e gata în orice clipă să se azvârle în lupta cu o nenorocire de neînlăturat. Trebuie totuşi să adaug că (la nevoie) ştia şi să aibă încredere totală în puterile lui, aceasta fiind cealaltă față a oricărui marinar adevărat.

disaster. A seaman labouring under an undue sense of security becomes at once worth hardly half his salt. Therefore, of all my chief officers, the one I trusted most was a man called B-. He had a red moustache, a lean face, also red, and an uneasy eye. He was worth all his salt.

On examining now, after many years, the residue of the feeling which was the outcome of the contact of our personalities, I discover, without much surprise, a certain flavour of dislike. Upon the whole, I think he was one of the most uncomfortable shipmates possible for a young commander. If it is permissible to criticise the absent, I should say he had a little too much of the sense of insecurity which is so invaluable in a seaman. He had an extremely disturbing air of being everlastingly ready (even when seated at table at my right hand before a plate of salt beef) to grapple with some impending calamity. I must hasten to add that he had also the other qualification necessary to make a trustworthy seaman—that of an absolute confidence in himself. What was really wrong with him was that he had these qualities in an unrestful degree. His eternally watchful demeanour, his jerky, nervous talk, even his, as it were, determined silences, seemed to imply—and, I believe, they did imply—that to his mind the ship was never safe in my hands. Such was the man who looked after the anchors of a less than

Din nefericire, aceste două atribute ale marinarului luau de la el proporții îngrijorătoare. Era tot timpul în alertă, vorbea pe un ton nervos, sacadat, când tăcea se vedea cât de colo că își impune să tacă, şi toate acestea păreau să spună, şi chiar o spuneau, sunt sigur, că, în ce-l priveşte, simte că vasul nu poate fi în siguranță câtă vreme se află în mâinile mele. Asta era firea omului care se îngrijea de ancorele unei corăbii cu cinci sute de tone încărcătură, prima din cariera mea de comandant. Omul a pierit între timp, dar amintirea lui afectuoasă nu se va şterge decât odată cu mine. Sub ochiul de vultur al domnului B... nu exista să se încurce vreo ancoră în lanț. Era grozav să poți fi liniştit în această privință când te aflai într-o radă neadăpostită şi din cabină auzeai vântul şuierând; au fost totuşi unele clipe când l-am urât pe domnul B... din cale-afară. Gândindu-mă însă la căutătura lui mânioasă şi sfidătoare, îmi dau acum seama că nu i s-a părut lipsit de interes să-mi răspundă cu aceeaşi monedă, şi asta nu o dată. Nu ştiu cum s-a făcut că ne-am ataşat amândoi grozav de tare de acel vas. Şi singurul defect al domnului B..., care era de altfel plin de calități, era că, indiferent ce s-ar fi întâmplat, lui pur şi simplu îi era imposibil să creadă că vasul n-are să dea de bucluc sub comanda mea. În primul rând, era cu peste cinci ani mai mare ca mine, şi asta într-un moment al vieții când cinci ani înseamnă mult: eu aveam douăzeci şi nouă, iar el treizeci şi patru.

five-hundred-ton barque, my first command, now gone from the face of the earth, but sure of a tenderly remembered existence as long as I live. No anchor could have gone down foul under Mr. B-'s piercing eye. It was good for one to be sure of that when, in an open roadstead, one heard in the cabin the wind pipe up; but still, there were moments when I detested Mr. B- exceedingly. From the way he used to glare sometimes, I fancy that more than once he paid me back with interest. It so happened that we both loved the little barque very much. And it was just the defect of Mr. B-'s inestimable qualities that he would never persuade himself to believe that the ship was safe in my hands. To begin with, he was more than five years older than myself at a time of life when five years really do count, I being twenty-nine and he thirty-four; then, on our first leaving port (I don't see why I should make a secret of the fact that it was Bangkok), a bit of manoeuvring of mine amongst the islands of the Gulf of Siam had given him an unforgettable scare. Ever since then he had nursed in secret a bitter idea of my utter recklessness. But upon the whole, and unless the grip of a man's hand at parting means nothing whatever, I conclude that we did like each other at the end of two years and three months well enough.

The bond between us was the ship; and therein a ship,

Tocmai părăsisem portul (la urma urmei, nu văd de ce n-aş dezvălui că e vorba de portul Bangkok), când s-a întâmplat să manevrez nava printre insulele golfului Siam în aşa fel, încât se pare că l-am băgat în sperieți. Din clipa aceea a rămas el cu convingerea amară că sunt un mare nesocotit. Lăsând însă acestea la o parte, şi gândindu-mă că nu degeaba ne-am strâns mâna călduros la despărțire, că asta trebuie să însemne ceva, ei bine, presupun că după doi ani şi trei luni am ajuns să ținem unul la altul.

Ceea ce ne lega era corabia. În această privință, cu toate că are atribute feminine şi te poate face chiar să-ți pierzi capul, corabia este totuşi altceva decât o femeie. N-ar fi deci de mirare că mi s-au aprins călcâiele după prima navă pe care o conduceam; trebuie însă să recunosc, cred, că sentimentul domnului B... avea rațiuni mai înalte. Eram amândoi la fel de dornici ca obiectul iubirii noastre să aibă o înfățişare plăcută. Mie îmi plăcea să aud cum e lăudată pe uscat, dar B... avea o mândrie mai ascunsă a sentimentului lui, se purta ca o slujnică devotată. Îi era atât de credincios şi era atât de mândru de ea, încât se trezea ştergând de praf balustrada de lemn de tek lustruit a micii corăbii cu batista lui de mătase, care-i fusese probabil dăruită de doamna B...

Aşa se manifesta iubirea lui pentru corabie. Cât despre lipsa remarcabilă a sentimentului lui de siguranță, ea l-a împins o dată

though she has female attributes and is loved very unreasonably, is different from a woman. That I should have been tremendously smitten with my first command is nothing to wonder at, but I suppose I must admit that Mr. B-'s sentiment was of a higher order. Each of us, of course, was extremely anxious about the good appearance of the beloved object; and, though I was the one to glean compliments ashore, B- had the more intimate pride of feeling, resembling that of a devoted handmaiden. And that sort of faithful and proud devotion went so far as to make him go about flicking the dust off the varnished teak-wood rail of the little craft with a silk pocket-handkerchief—a present from Mrs. B-, I believe.

That was the effect of his love for the barque. The effect of his admirable lack of the sense of security once went so far as to make him remark to me: "Well, sir, you *are* a lucky man!"

It was said in a tone full of significance, but not exactly offensive, and it was, I suppose, my innate tact that prevented my asking, "What on earth do you mean by that?"

Later on his meaning was illustrated more fully on a dark night in a tight corner during a dead on-shore gale. I had called him up on deck to help me consider our extremely unpleasant situation. There was not much time for deep thinking, and his summing-up was: "It looks pretty bad, whichever we try; but, then, sir, you

până-ntr-acolo încât să exclame: „Domnule, pe onoarea mea că *sunteți* un om norocos!“

Tonul lui era plin de subînțelesuri, fără a fi totuşi jignitor. Cred că doar tactul meu înnăscut m-a oprit să-l întreb: „Ce naiba vrei să spui cu asta? “

Abia mai târziu am înțeles exact ce voia să spună. Era o noapte întunecoasă şi eram încolțiți de o furtună cumplită dinspre larg. Îl chemasem pe punte să ne socotim amândoi cum să ieşim mai bine din încurcătură. Timp de gândire nu prea aveam şi concluzia lui a fost: „Nu stăm prea bine, orice am face, dar la urma urmei, domnule, întotdeauna izbutiți s-o scoateți la capăt într-un fel sau altul“.

always do get out of a mess somehow.”

VI

E greu să desparți imaginea ancorelor corabiei de imaginea secundului – cel care se îngrijeşte ca ancorele să coboare libere şi căruia i se întâmplă să le tragă înapoi încurcate în lanț. E un lucru firesc. Oricât de mare ar fi grija secundului, cine poate împiedica vasul să se clatine purtat de vânturi şi maree, cine poate împiedica lanțul să se răsucească exact când nu trebuie în jurul traversei ori al vârfului ancorei? Aşa că „pregătirea“ ancorei şi mai apoi asigurarea ei se prelungesc la nesfârşit şi îi dau secundului mare bătaie de cap. El trebuie să urmărească atent cum se întinde, cum creşte lanțul – aceasta fiind o expresie marinărească ce ține de un limbaj tehnic plin de forță, precizie şi imagini sugestive, limbaj făurit de oameni simpli, pricepuți să vadă tot adevărul concret al meseriei lor, limbaj care exprimă concret sensul, surprinzând esențialul, aceasta fiind de fapt ambiția tuturor artiştilor cuvântului. Prin urmare, nu vom auzi marinarii spunând că „aruncă ancora“; căpitanul care se află la pupa strigă către secundul său de pe puntea de la prova aceste cuvinte cu aer impresionist: „Cum alunecă lanțul?“. Într-adevăr, „întins înainte!“ este cuvântul potrivit pentru alunecarea îndelungă, piezişă,

VI

It is difficult to disconnect the idea of ships' anchors from the idea of the ship's chief mate—the man who sees them go down clear and come up sometimes foul; because not even the most unremitting care can always prevent a ship, swinging to winds and tide, from taking an awkward turn of the cable round stock or fluke. Then the business of "getting the anchor" and securing it afterwards is unduly prolonged, and made a weariness to the chief mate. He is the man who watches the growth of the cable—a sailor's phrase which has all the force, precision, and imagery of technical language that, created by simple men with keen eyes for the real aspect of the things they see in their trade, achieves the just expression seizing upon the essential, which is the ambition of the artist in words. Therefore the sailor will never say, "cast anchor," and the ship-master aft will hail his chief mate on the forecastle in impressionistic phrase: "How does the cable grow?" Because "grow" is the right word for the long drift of a cable emerging aslant under the strain, taut as a bow-string above the water. And it is the voice of the keeper of the ship's anchors that will answer:

încordată a lanțului întins ca o coardă de arc la suprafața apei. Păzitorul ancorelor corabiei răspunde de rândul lui: „Întins înainte, domnule“, ori „Liber la prova“, ori vreun alt strigăt concis şi respectuos care să descrie mişcarea.

Pe o navă comercială în drum spre casă nu există ordin de rostit cu mai multă putere în glas şi primit cu strigăte mai răsunătoare decât „Echipa la ancoră!“. Oamenii, cu toții în aşteptare, dau năvală la prova, tropăie, înşfacă manelele de cabestan. Zăngănitul opritoarelor însoțeşte cântecul tânguios al ancorei ce urcă şi toate se unesc într-un cor tumultos. Izbucnirea aceasta de agitație zgomotoasă a întregului echipaj al vasului răsună în văzduh ca învierea corabiei înseşi, care până atunci, cum ar zice Olandezul Zburător cu o expresie sugestivă, „zăcea ancorată în somn adânc“.

Într-adevăr, o corabie cu pânzele strânse şi legate, răsfrântă toată, din vârful catargului şi până la linia de plutire, în apa lucitoare şi netedă a portului împresurat de uscat, îi pare marinarului imaginea însăşi a somnului odihnitor. Pe vremuri, când se pregătea ancora, o navă comercială răsuna de la un capăt la altul, fierbea de zgomote însuflețitoare şi pline de bucurie. Aveai sentimentul că, odată cu însemnul speranței, fiecare membru al echipajului abia aşteaptă să tragă din adâncuri toate nădejdile lui

“Grows right ahead, sir,” or “Broad on the bow,” or whatever concise and deferential shout will fit the case.

There is no order more noisily given or taken up with lustier shouts on board a homeward-bound merchant ship than the command, “Man the windlass!” The rush of expectant men out of the forecastle, the snatching of hand-spikes, the tramp of feet, the clink of the pawls, make a stirring accompaniment to a plaintive up-anchor song with a roaring chorus; and this burst of noisy activity from a whole ship’s crew seems like a voiceful awakening of the ship herself, till then, in the picturesque phrase of Dutch seamen, “lying asleep upon her iron.”

For a ship with her sails furled on her squared yards, and reflected from truck to water-line in the smooth gleaming sheet of a landlocked harbour, seems, indeed, to a seaman’s eye the most perfect picture of slumbering repose. The getting of your anchor was a noisy operation on board a merchant ship of yesterday—an inspiring, joyous noise, as if, with the emblem of hope, the ship’s company expected to drag up out of the depths, each man all his personal hopes into the reach of a securing hand—the hope of home, the hope of rest, of liberty, of dissipation, of hard pleasure, following the hard endurance of many days between sky and water. And this noisiness, this exultation at the moment of the ship’s

pentru a şi le aduce şi a le păstra la îndemână – nădejdea să ajungă acasă, să se odihnească, să umble liber, să-şi facă toate chefurile, să trăiască plăcerea în ce are ea primitiv, fiindcă la fel de primitivă fusese lunga încercare a nenumăratelor zile petrecute între cer şi ape. Larma şi bucuria de pe vas în clipa plecării se şterg şi corabia e cu totul alta atunci când se apropie mută de o radă străină. În acele clipe de tăcere, despuiată de pânze, nava înaintează încet spre locul ales pentru ancorare. Pânzele strânse flutură molcom deasupra capetelor celor ce aşteaptă nemişcaţi pe punţi, iar de sus, de la pupa, căpitanul priveşte ţintă drept înainte. Treptat corabia îşi pierde puterea, încetineşte de tot, iar pe puntea de la prova cele trei siluete în aşteptare în preajma ancorei pândesc ordinul care încheie o călătorie ce a durat poate chiar nouăzeci de zile încheiate pe mare: „Funda ancora!“.

Aceste cuvinte pecetluiesc încheierea unei călătorii, îi încununează truda şi izbânda. Într-o existenţă măsurată prin călătorie după călătorie, de la un port la altul, prăbuşirea ancorei care împroaşcă apă în toate părţile şi huruitul asurzitor al lanţului par să apropie brusc un timp altfel îndepărtat. Simţind schimbarea, întreaga alcătuire a corabiei e străbătută de un fior scurt şi adânc. Se vede cu mult mai aproape de moartea ce nu o va cruţa, fiindcă nici anii, nici călătoriile ei, nu pot dura la nesfârşit. Parcă ar fi bătut

departure, make a tremendous contrast to the silent moments of her arrival in a foreign roadstead—the silent moments when, stripped of her sails, she forges ahead to her chosen berth, the loose canvas fluttering softly in the gear above the heads of the men standing still upon her decks, the master gazing intently forward from the break of the poop. Gradually she loses her way, hardly moving, with the three figures on her forecastle waiting attentively about the cat-head for the last order of, perhaps, full ninety days at sea: “Let go!”

This is the final word of a ship’s ended journey, the closing word of her toil and of her achievement. In a life whose worth is told out in passages from port to port, the splash of the anchor’s fall and the thunderous rumbling of the chain are like the closing of a distinct period, of which she seems conscious with a slight deep shudder of all her frame. By so much is she nearer to her appointed death, for neither years nor voyages can go on forever. It is to her like the striking of a clock, and in the pause which follows she seems to take count of the passing time.

This is the last important order; the others are mere routine directions. Once more the master is heard: “Give her forty-five fathom to the water’s edge,” and then he, too, is done for a time. For days he leaves all the harbour work to his chief mate, the keeper of the ship’s anchor and of the ship’s routine. For days his voice

ceasul, iar în clipele liniştite care urmează corabia îşi trăieşte trecerea timpului în tăcere.

Acesta este ultimul ordin important; toate celelalte sunt instrucțiuni de rutină. Vocea căpitanului mai adăugă, „Lăsați patruzeci şi cinci de brațe până la fund!“, după care şi căpitanul amuțeşte o vreme. Zile întregi după aceea, el lasă treburile ce trebuie făcute în port în seama secundului, păzitorul ancorei şi al rutinei vasului. Zile întregi pe punți nu se mai aude vocea tăioasă, cu tonul sever al celui care comandă. Apoi, când gurile de încărcare sunt încă deschise şi vasul continuă să aştepte în tăcere, căpitanul negreşit ordonă din nou de la pupa: „Echipa la ancoră!“.

will not be heard raised about the decks, with that curt, austere accent of the man in charge, till, again, when the hatches are on, and in a silent and expectant ship, he shall speak up from aft in commanding tones: “Man the windlass!”

VII

Mai acum un an, pe când mă uitam peste un ziar cu principii sănătoase, dar ai cărui redactori nu renunță nici în ruptul capului la „aruncarea“ ancorei şi la călătoriile „pe“ vase (of!), am dat peste un articol despre sezonul de iahting. Şi unde mai pui că era un articol bun! Mie, care n-aveam de-a face cu navigația de plăcere (deşi este o plăcere să navighezi, indiferent cu ce) şi nici nu mă interesau cursele în larg, nemulțumirea autorului în ce priveşte greutățile făcute iahturilor nu mi-a spus mare lucru, deşi am înțeles-o. N-aş putea să spun că m-a interesat nici înşirarea curselor importante din anul respectiv. Mă bucură să aflu de vasele de 52 de picioare, ale căror recorduri autorul le ridică în slăvi. Numai că, atât cât înțeleg eu, denumirea acestor vase nu-mi spune mai nimic, chiar dacă ea pare cât se poate de precisă celor ce se ocupă cu iahturile.

Autorul laudă această categorie a navelor de agrement şi, cum eu iubesc din principiu tot ceea ce pluteşte, nici nu mă gândesc să-i pun cuvintele la îndoială. Sunt gata să admir şi să respect vasele de 52 de picioare, dacă mă îndeamnă cineva care deplânge cu atâta

VII

The other year, looking through a newspaper of sound principles, but whose staff *will* persist in “casting” anchors and going to sea “on” a ship (ough!), I came across an article upon the season’s yachting. And, behold! it was a good article. To a man who had but little to do with pleasure sailing (though all sailing is a pleasure), and certainly nothing whatever with racing in open waters, the writer’s strictures upon the handicapping of yachts were just intelligible and no more. And I do not pretend to any interest in the enumeration of the great races of that year. As to the fifty-two-foot linear raters, praised so much by the writer, I am warmed up by his approval of their performances; but, as far as any clear conception goes, the descriptive phrase, so precise to the comprehension of a yachtsman, evokes no definite image in my mind.

The writer praises that class of pleasure vessels, and I am willing to endorse his words, as any man who loves every craft afloat would be ready to do. I am disposed to admire and respect the fifty-two-foot linear raters on the word of a man who regrets in

înțelegere şi compasiune apropiată, trista dispariție a navigației cu iahtul.

Evident, cursele cu iahtul sunt o distracție organizată, prin intermediul lor trândăvia socială cultivă orgoliul unor locuitori avuți ai acestor insule, orgoliu care este cel puțin egal cu dragostea lor înnăscută pentru mare. Numai că autorul articolului despre care e vorba afirmă în continuare, cu o înțelegere corectă a chestiunii, că sportul acesta e un mod de a-şi câştiga existența pentru o mulțime de oameni (nu mai puțini de 20.000, ni se spune). El numeşte acest sport o adevărată industrie. Ei bine, o industrie, productivă ori neproductivă, are şi o latură morală; partea pozitivă şi ideală a acestui mod de a-ți câştiga existența este faptul că meseriaşii dobândesc şi îşi păstrează o îndemânare nemaiîntâlnită. Această îndemânare pur tehnică nu se reduce la felul cinstit în care lucrezi. Ea cuprinde, pe lângă cinste şi uşurință, şi respectarea regulilor; avem de-a face cu un sentiment limpede şi înalt, numai în mică măsură utilitar, care ar putea fi numit demnitatea muncii. Intervine aici o tradiție sporită prin acumulare, păstrată vie de ambiția fiecărui participant, a cărei precizie e menținută la un nivel ridicat de exigența comună celor din breaslă; aşa cum se întâmplă în artele frumoase, această tradiție este stimulată şi menținută prin laude judicioase.

such a sympathetic and understanding spirit the threatened decay of yachting seamanship.

Of course, yacht racing is an organized pastime, a function of social idleness ministering to the vanity of certain wealthy inhabitants of these isles nearly as much as to their inborn love of the sea. But the writer of the article in question goes on to point out, with insight and justice, that for a great number of people (20,000, I think he says) it is a means of livelihood—that it is, in his own words, an industry. Now, the moral side of an industry, productive or unproductive, the redeeming and ideal aspect of this bread-winning, is the attainment and preservation of the highest possible skill on the part of the craftsmen. Such skill, the skill of technique, is more than honesty; it is something wider, embracing honesty and grace and rule in an elevated and clear sentiment, not altogether utilitarian, which may be called the honour of labour. It is made up of accumulated tradition, kept alive by individual pride, rendered exact by professional opinion, and, like the higher arts, it spurred on and sustained by discriminating praise.

This is why the attainment of proficiency, the pushing of your skill with attention to the most delicate shades of excellence, is a matter of vital concern. Efficiency of a practically flawless kind may be reached naturally in the struggle for bread. But there is

Iată de ce este de importanță capitală să atingi o anume dibăcie, să-ți rafinezi cu atenție îndemânarea până la perfecțiune. Lupta pentru existență atinge de la sine treapta unei eficiențe fără cusur. Dar lucrurile nu se opresc aici. Mai sus de simpla îndemânare poate ajunge doar cine e condus de o iubire şi de o mândrie cu totul speciale; apare aici inspirația, cea care aduce opera aproape de perfecțiunea artei, care o face *să fie* o operă de artă.

Tot aşa cum cei a căror cinste ieşită din comun ridică o comunitate de oameni cinstiți de la un nivel mediu la unul foarte înalt al conştiinței publice, oamenii a căror îndemânare devine artă, prin strădanie neîntreruptă, împing mai sus nivelul mediu al execuției corecte în orice meşteşug, pe mare ori pe uscat. În muncă, dar şi în joc, trebuie cultivate condițiile care fac posibilă atingerea vie a perfecțiunii supreme. În caz contrar, industria ori jocul respectiv pot pieri, amenințate de o viclenie ascunsă chiar înăuntrul lor. Iată aşadar motivul pentru care am citit cu mare părere de rău în acel articol despre sezonul de iahting din nu mai ştiu ce an că la bordul iahturilor de curse ştiința marinărească nu mai e ceea ce a fost cu puțini, foarte puțini ani în urmă.

Cred că am înțeles bine miezul acelui articol scris cu siguranță de cineva care nu numai că ştie dar şi *înțelege*, ceea ce (în treacăt fie zis) e mult mai rar decât s-ar crede, fiindcă înțelegerea

something beyond—a higher point, a subtle and unmistakable touch of love and pride beyond mere skill; almost an inspiration which gives to all work that finish which is almost art—which *is* art.

As men of scrupulous honour set up a high standard of public conscience above the dead-level of an honest community, so men of that skill which passes into art by ceaseless striving raise the dead-level of correct practice in the crafts of land and sea. The conditions fostering the growth of that supreme, alive excellence, as well in work as in play, ought to be preserved with a most careful regard lest the industry or the game should perish of an insidious and inward decay. Therefore I have read with profound regret, in that article upon the yachting season of a certain year, that the seamanship on board racing yachts is not now what it used to be only a few, very few, years ago.

For that was the gist of that article, written evidently by a man who not only knows but *understands*—a thing (let me remark in passing) much rarer than one would expect, because the sort of understanding I mean is inspired by love; and love, though in a sense it may be admitted to be stronger than death, is by no means so universal and so sure. In fact, love is rare—the love of men, of things, of ideas, the love of perfected skill. For love is the enemy of haste; it takes count of passing days, of men who pass away,

despre care vorbesc izvorăşte din iubire. Iar iubirea la rândul ei, chiar dacă spunem că într-un anume sens e mai tare ca moartea, nu e de fapt nici pe departe atât de generală şi de neînlăturat. La drept vorbind, e rară iubirea – iubirea de oameni, de lucruri, de idei, iubirea pentru îndemânarea ce atinge perfecţiunea. Este rară fiindcă iubirea e vrăjmaşa grabei. Iubirea adună tot ceea ce piere, zile, oameni, frumuseţea artei îndelung făurite, sortită să se piardă asemeni celorlalte şi să nu mai fie. Iubirea şi regretul sunt strâns legate pe această lume care se schimbă cu mai mare iuţeală decât fuga norilor răsfrântă în oglinda mării.

E nedrept să judecăm iahturile după recordurile pe care pot sau nu să le atingă. Este nedrept atât pentru un vas, cât şi pentru echipaj. E nedrept dacă ne gândim la forma perfectă a vasului şi la priceperea celor ce-l slujesc. Oare nu suntem noi slujitorii propriilor noastre creaţii? Trăim o robie nesfârşită: suntem robii a tot ceea ce a născocit mintea noastră şi a tot ceea ce mâinile noastre au făurit. Omul se naşte ca să-şi împlinească sorocul pe pământ, şi ce poate fi mai frumos decât faptul că nu o face numai fiindcă aşa trebuie şi că nu se poate altfel? Arta e o stăpână nespus de exigentă. Şi la urma urmei, cum bine zice autorul articolului cald şi plăcut scris din care au izvorât aceste gânduri ale mele, mânuirea iahtului e o artă.

of a fine art matured slowly in the course of years and doomed in a short time to pass away too, and be no more. Love and regret go hand in hand in this world of changes swifter than the shifting of the clouds reflected in the mirror of the sea.

To penalize a yacht in proportion to the fineness of her performance is unfair to the craft and to her men. It is unfair to the perfection of her form and to the skill of her servants. For we men are, in fact, the servants of our creations. We remain in everlasting bondage to the productions of our brain and to the work of our hands. A man is born to serve his time on this earth, and there is something fine in the service being given on other grounds than that of utility. The bondage of art is very exacting. And, as the writer of the article which started this train of thought says with lovable warmth, the sailing of yachts is a fine art.

His contention is that racing, without time allowances for anything else but tonnage—that is, for size—has fostered the fine art of sailing to the pitch of perfection. Every sort of demand is made upon the master of a sailing-yacht, and to be penalized in proportion to your success may be of advantage to the sport itself, but it has an obviously deteriorating effect upon the seamanship. The fine art is being lost.

Ni se oferă ca argument faptul că întrecerile acestea care nu țin seama decât de tonaj – adică de mărime – în stabilirea vitezei au ajutat arta navigației să atingă culmea perfecțiunii. Căpitanul unui iaht cu vele are o mulțime de îndatoriri; poate că sportul ca atare câştigă din felul cum eşti apreciat în funcție de reuşită, dar priceperea marinărească sigur pierde ceva. Ea încetează să mai fie o artă.

VIII

În timpul călătoriilor şi al întrecerilor cu iahturi s-au format acei marinari care muncesc pe toată întinderea vasului, oameni născuţi şi crescuţi pe mare, care pescuiesc iarna şi navighează cu iahtul vara; oameni pentru care mânuirea greementului, a acelei velaturi speciale a iahtului, nu mai are taine. Doar dorinţa lor de a izbândi a ridicat navigaţia de agrement la demnitatea unei arte, a unei arte cu adevărat frumoase. Cum ziceam, nu mă pricep câtuşi de puţin la curse şi nici atât la ceea ce se cheamă greement; în orice caz, îmi este clar că genul acesta de velatură întinsă pe toată puntea e cel mai potrivit pentru călătoriile ori întrecerile de agrement. În primul rând, este uşor de mânuit. Orientarea velelor în direcţia vântului se poate face rapid şi precis. E de mare ajutor suprafaţa neîntreruptă de nimic a velaturii. Pe un număr foarte mic de catarge stă intinsă incredibil de multă pânză. Cele două mari avantaje ale greementului sunt întâi că nu atârnă greu şi apoi că dispune de o mare forţă concentrată.

O flotă de astfel de ambarcaţiuni ancorate are o graţie fragilă. Dispunerea pânzelor seamănă extraordinar de bine cu

VIII

The sailing and racing of yachts has developed a class of fore-and-aft sailors, men born and bred to the sea, fishing in winter and yachting in summer; men to whom the handling of that particular rig presents no mystery. It is their striving for victory that has elevated the sailing of pleasure craft to the dignity of a fine art in that special sense. As I have said, I know nothing of racing and but little of fore-and-aft rig; but the advantages of such a rig are obvious, especially for purposes of pleasure, whether in cruising or racing. It requires less effort in handling; the trimming of the sail-planes to the wind can be done with speed and accuracy; the unbroken spread of the sail-area is of infinite advantage; and the greatest possible amount of canvas can be displayed upon the least possible quantity of spars. Lightness and concentrated power are the great qualities of fore-and-aft rig.

A fleet of fore-and-afters at anchor has its own slender graciousness. The setting of their sails resembles more than anything else the unfolding of a bird's wings; the facility of their evolutions is a pleasure to the eye. They are birds of the sea, whose

aripile desfăcute ale păsărilor. Înaintarea lor uşoară e o adevărată plăcere pentru ochi. Ele sunt păsări de mare, înoată de parcă ar zbura şi îți lasă impresia că înaintează ca o ființă vie, nu ca o unealtă născocită şi mânuită. Indiferent de unde te uiți, nu cunosc nimic mai frumos prin simplitate decât aceste vase cu pânze de la un cap la altul. O goeletă, o iolă ori un cuter conduse de un om priceput te fac să crezi că alunecă singure, de parcă ar fi înzestrate cu gândire, îndemânare, iuțeală. O manevră reuşită îți produce o plăcere la fel de vie ca şi apariția unei ființe agere la minte, cu gesturi grațioase şi precise.

Dintre cele trei feluri de pânze întinse pe toată puntea pe care le-am numit, cuterul – tipul de pânze pentru curse *par excellence* – are cea mai impunătoare înfățişare, datorită faptului că toate velele sunt de fapt o singură bucată de pânză lungă şi neîntreruptă. Cu uriaşa lui velă mare, trecând încet pe lângă o limbă de pământ ori la capătul unui ponton, sub ochii noştri plini de admirație, cuterul se învăluie într-un aer mut şi maiestuos de superioritate. Când e ancorată, goeleta arată şi mai bine; pare să fie mult mai eficientă şi are o înfățişare mai proporționată, cu cele două catarge în lungul navei semeț înclinate către pupa. Cât despre pânzele iolei, ele ajung să-ți placă până la urmă. Dintre toate aş zice că sunt şi cel mai uşor de mânuit.

swimming is like flying, and resembles more a natural function than the handling of man-invented appliances. The fore-and-aft rig in its simplicity and the beauty of its aspect under every angle of vision is, I believe, unapproachable. A schooner, yawl, or cutter in charge of a capable man seems to handle herself as if endowed with the power of reasoning and the gift of swift execution. One laughs with sheer pleasure at a smart piece of manoeuvring, as at a manifestation of a living creature's quick wit and graceful precision.

Of those three varieties of fore-and-aft rig, the cutter—the racing rig *par excellence*—is of an appearance the most imposing, from the fact that practically all her canvas is in one piece. The enormous mainsail of a cutter, as she draws slowly past a point of land or the end of a jetty under your admiring gaze, invests her with an air of lofty and silent majesty. At anchor a schooner looks better; she has an aspect of greater efficiency and a better balance to the eye, with her two masts distributed over the hull with a swaggering rake aft. The yawl rig one comes in time to love. It is, I should think, the easiest of all to manage.

For racing, a cutter; for a long pleasure voyage, a schooner; for cruising in home waters, the yawl; and the handling of them all is indeed a fine art. It requires not only the knowledge of the

Pentru curse, cuterul; pentru o călătorie lungă de agrement, goeleta; pentru plimbări aproape de țărm, iola; iar mânuirea fiecăreia dintre ele este o adevărată artă. E nevoie nu numai să cunoşti în general principiile de navigație; trebuie să ştii foarte bine tipul vasului. Teoretic, toate ambarcațiunile merg la fel, aşa cum, luați într-un mod general şi rigid, toți oamenii seamănă între ei. Dar, dacă vrei să izbândeşti în viață câştigând afecțiunea şi încrederea semenilor tăi, ei bine, atunci, oricât de apropiați îți pot ei apărea ca fire, trebuie să ştii că nu există nici măcar doi oameni pe lumea asta pe care să îi poți trata la fel. Or fi existând reguli de bună purtare, dar nu şi de tovărăşie între oameni. E o artă să ştii să te porți cu oamenii, aşa cum e o artă să ştii să te porți cu o corabie. Ca şi navele, oamenii trăiesc într-un mediu schimbător, sunt supuşi unor influențe puternice şi greu de indentificat, vor şi ei mai degrabă să fie lăudați pentru meritele lor decât să li se reproşeze defectele.

Ca să te întovărăşeşti cu corabia nu-ți ajută la nimic să ştii ce *nu* poate ea să facă. Îți este mai de trebuință să cunoşti exact tot ce ştie ea să facă pentru tine, când îi ceri să-ți dea tot ce poate, mânuind-o cu dragoste şi cu înțelegere. La prima vedere, când vine vorba de chestiunea complicată a limitelor, nu pare să existe vreo diferență între cele două alternative. Şi totuşi diferența dintre ele

general principles of sailing, but a particular acquaintance with the character of the craft. All vessels are handled in the same way as far as theory goes, just as you may deal with all men on broad and rigid principles. But if you want that success in life which comes from the affection and confidence of your fellows, then with no two men, however similar they may appear in their nature, will you deal in the same way. There may be a rule of conduct; there is no rule of human fellowship. To deal with men is as fine an art as it is to deal with ships. Both men and ships live in an unstable element, are subject to subtle and powerful influences, and want to have their merits understood rather than their faults found out.

It is not what your ship will *not* do that you want to know to get on terms of successful partnership with her; it is, rather, that you ought to have a precise knowledge of what she will do for you when called upon to put forth what is in her by a sympathetic touch. At first sight the difference does not seem great in either line of dealing with the difficult problem of limitations. But the difference is great. The difference lies in the spirit in which the problem is approached. After all, the art of handling ships is finer, perhaps, than the art of handling handling men.

And, like all fine arts, it must be based upon a broad, solid

există. Ea constă în felul cum abordezi problema. E ştiut doar că arta de a lucra cu corăbiile e superioară artei de a lucra cu oamenii.

Ca toate artele frumoase, şi aceasta se bizuie pe o sinceritate adâncă şi totală, care asemeni unei legi a Naturii, domină nenumăratele fenomene de toate felurile. Orice strădanie trebuie să fie deschisă, pe faţă. Altfel îi vorbeşti unui cărbunar decât unui profesor. Să fie asta duplicitate? După mine, nu. Adevărul stă în autenticitatea sentimentului; oricât de apropiaţi, oricât de diferiţi, îi accepţi la fel de deschis pe amândoi ca tovarăşi în neprevăzutul vieţii de zi cu zi. Bineînţeles că un impostor, care n-are în cap decât cum să-şi câştige cursa lui măruntă, se pricepe să profite de pe urma şireteniei lui. Fie ei profesori sau cărbunari, oamenii sunt uşor de păcălit. Au darul extraordinar de a putea fi înşelaţi, o înclinaţie bizară şi greu de explicat de a se lăsa duşi de nas, oricât de bine ar deschide ochii. Corabia, pe de altă parte, este adusă pe lume tocmai ca să ne păstreze calitatea umană. Nicio corabie nu se lasă mânuită de un impostor. Corăbiile sunt cu totul altfel decât oamenii, care se lasă înşelaţi de dl. X, omul de stat cunoscut de toată lumea, dl. Y, savantul renumit, ori dl. Z, care poate să fie orice, predicator de înalte învăţături morale ori un boccegiu, pur şi simplu pentru că în întrecerea lor măruntă aceştia au câştigat. Cât despre ceilalţi, deşi nu-mi place să fac pariuri, ei bine, sunt gata să pun rămăşag, şi încă

sincerity, which, like a law of Nature, rules an infinity of different phenomena. Your endeavour must be single-minded. You would talk differently to a coal-heaver and to a professor. But is this duplicity? I deny it. The truth consists in the genuineness of the feeling, in the genuine recognition of the two men, so similar and so different, as your two partners in the hazard of life. Obviously, a humbug, thinking only of winning his little race, would stand a chance of profiting by his artifices. Men, professors or coal-heavers, are easily deceived; they even have an extraordinary knack of lending themselves to deception, a sort of curious and inexplicable propensity to allow themselves to be led by the nose with their eyes open. But a ship is a creature which we have brought into the world, as it were on purpose to keep us up to the mark. In her handling a ship will not put up with a mere pretender, as, for instance, the public will do with Mr. X, the popular statesman, Mr. Y, the popular scientist, or Mr. Z, the popular—what shall we say?—anything from a teacher of high morality to a bagman—who have won their little race. But I would like (though not accustomed to betting) to wager a large sum that not one of the few first-rate skippers of racing yachts has ever been a humbug. It would have been too difficult. The difficulty arises from the fact that one does not deal with ships in a mob, but with a ship as an

pe o sumă mare, că niciodată impostorii nu vor putea deveni excelenți căpitani pe iahturi de curse. Le-ar fi grozav de peste mână. Le-ar fi greu, fiindcă navele nu se țin la un loc într-o gloată; când ai de-a face cu o corabie, eşti singur în ea, nu mai e nimeni de față. De fapt şi oamenii ar trebui luați fiecare în parte. Atâta doar că în fiecare din noi stă ascunsă o mică fărâmă din spiritul şi din comportamentul gloatei. Oricât ne-am înverşuna unul împotriva altuia, rămânem totuşi înrudiți prin latura inferioară a inteligenței şi prin nestatornicia sentimentelor noastre. Altfel stau lucrurile în ceea ce priveşte corăbiile. Oricât de mult ar însemna pentru om o corabie, pentru celelalte corăbii ea este lipsită de importanță. Deşi îşi au sensibilitatea lor, corăbiile nu reacționează la linguşirile noastre. Cu vorbe nu le poate nimeni ademeni să-i facă voia, să-l ducă la izbândă. Ceea ce-i foarte bine, de fapt, fiindcă fereşte pe marinarii adevărați să se amestece cu cei cu reputație îndoielnică. Aşa cum spuneam, corăbiile nu au urechi, cu toate că, dacă mă gândesc bine, cred că am văzut nave care păreau să aibă ochi, ochi adevărați. Altfel nu mi-aş putea explica cum, la un moment dat, un vas de 1.000 de tone pe care îl ştiu a refuzat să se supună mişcărilor cârmei şi astfel a evitat ca două nave să se ciocnească în plin şi ca un om foarte de treabă să-şi piardă definitiv buna reputație. Doi ani încheiați am lucrat pe acel vas, îl cunoşteam ca pe buzunarul meu;

individual. So we may have to do with men. But in each of us there lurks some particle of the mob spirit, of the mob temperament. No matter how earnestly we strive against each other, we remain brothers on the lowest side of our intellect and in the instability of our feelings. With ships it is not so. Much as they are to us, they are nothing to each other. Those sensitive creatures have no ears for our blandishments. It takes something more than words to cajole them to do our will, to cover us with glory. Luckily, too, or else there would have been more shoddy reputations for first-rate seamanship. Ships have no ears, I repeat, though, indeed, I think I have known ships who really seemed to have had eyes, or else I cannot understand on what ground a certain one-thousand-ton bark of my acquaintance on one particular occasion refused to answer her helm, thereby saving a frightful smash to two ships and to a very good man's reputation. I knew her intimately for two years, and in no other instance either before or since have I known her to do that thing. The man she had served so well (guessing, perhaps, at the depths of his affection for her) I have known much longer, and in bare justice to him I must say that this confidence-shattering experience (though so fortunate) only augmented his trust in her. Yes, our ships have no ears, and thus they cannot be deceived. I would illustrate my idea of fidelity as

ei bine, niciodată nu mai făcusem un asemenea lucru şi nici după aceea nu s-a mai întâmplat. Îl cunoşteam de şi mai multă vreme pe omul pe care corabia l-a slujit cu atâta credință (intuind, desigur, adânca lui dragoste pentru ea) şi cu mâna pe inimă pot să spun că această întâmplare grozav de norocoasă, dar care precis i-a zdruncinat omului încrederea în sine, în acelaşi timp i-a sporit, şi pe bună dreptate, credința în vas. Ei da, n-au urechi corăbiile noastre, aşa că înşelate nu pot fi. Mi-aş ilustra ideea despre fidelitatea omului față de vas, a vasului față de om, a căpitanului față de arta lui, printr-o afirmație care, deşi poate părea supărător de sofisticată, este în fond cât se poate de simplă. Aş spune deci că pe iahturile de curse căpitanii cărora le stă mintea doar la câştigarea întrecerii n-au nicio şansă să ajungă vreodată extraordinari. Din experiența mea cu corăbiile pot să afirm cu toată convingerea că adevărații căpitani de vas îşi doresc cu înflăcărare să facă tot ce le stă în putință pentru binele navei pe care o conduc. Marinarul îşi îndeplineşte misiunea în măsura în care poate uita de sine şi ştie a pune tot ceea ce simte în slujba artei lui minunate.

Trebuie să ştii să te dedici artei acesteia şi corăbiilor care străbat mările. Aici identific eu deosebirea dintre marinarii de altdată, care n-au pierit cu toții, şi navigatorii de mâine, pe care îi vedem de pe acum luându-şi moştenirea în stăpânire. Istoria se

between man and ship, between the master and his art, by a statement which, though it might appear shockingly sophisticated, is really very simple. I would say that a racing-yacht skipper who thought of nothing else but the glory of winning the race would never attain to any eminence of reputation. The genuine masters of their craft—I say this confidently from my experience of ships—have thought of nothing but of doing their very best by the vessel under their charge. To forget one's self, to surrender all personal feeling in the service of that fine art, is the only way for a seaman to the faithful discharge of his trust.

Such is the service of a fine art and of ships that sail the sea. And therein I think I can lay my finger upon the difference between the seamen of yesterday, who are still with us, and the seamen of to-morrow, already entered upon the possession of their inheritance. History repeats itself, but the special call of an art which has passed away is never reproduced. It is as utterly gone out of the world as the song of a destroyed wild bird. Nothing will awaken the same response of pleasurable emotion or conscientious endeavour. And the sailing of any vessel afloat is an art whose fine form seems already receding from us on its way to the overshadowed Valley of Oblivion. The taking of a modern steamship about the world (though one would not minimize its

repetă, dar nu şi chemarea aparte a unei arte care a pierit. Această chemare dispare fără urmă, întocmai cum se pierde cântecul unei păsări sălbatice care a fost ucisă. Nimic în lume nu mai poate învia sunetul acela a cărui emoție ne-a umplut inimile de plăcere, sunetul unei păsări care s-a străduit atunci din răsputeri. La fel şi cu corăbiile: navigația e o artă a cărei frumusețe cred că ne părăseşte, retrăgându-se în întunecata Vale a Uitării. Degeaba străbați lumea pe o navă cu aburi (cu toate că nu-i un lucru tocmai uşor), fiindcă nu te mai simți aproape de natură ca altădată, iar fără această apropiere nu cred că mai putem vorbi despre artă. Avem de-a face cu o îndeletnicire mai precisă şi mai puțin personală; nu mai este chiar aşa de aspră cum era, dar nu mai oferă nici mulțumirea ce izvora din legătura strânsă a artistului cu materialul supus artei sale. Ce să mai lungim vorba, pur şi simplu acel sentiment de dragoste nu mai este pe cât era de însemnat. În navigația cu aburi efectele se pot măsura exact în spațiu şi timp, pe câtă vreme efectele artei nu pot fi măsurate în niciun fel. E de aşteptat, atunci, că în afară de cei care suferă cumplit de răul de mare, oricine poate fi mulțumit să lucreze pe un vas cu aburi, chiar dacă nu e copleşit de entuziasm; se poate munci şi acolo cu hărnicie, chiar dacă lipseşte dragostea. Cel mai însemnat lucru este punctualitatea. Este o îndeletnicire ordonată, lipsită de îndoielile unui artist. Nu cunoaşte nici clipe

responsibilities) has not the same quality of intimacy with nature, which, after all, is an indispensable condition to the building up of an art. It is less personal and a more exact calling; less arduous, but also less gratifying in the lack of close communion between the artist and the medium of his art. It is, in short, less a matter of love. Its effects are measured exactly in time and space as no effect of an art can be. It is an occupation which a man not desperately subject to sea-sickness can be imagined to follow with content, without enthusiasm, with industry, without affection. Punctuality is its watchword. The incertitude which attends closely every artistic endeavour is absent from its regulated enterprise. It has no great moments of self-confidence, or moments not less great of doubt and heart-searching. It is an industry which, like other industries, has its romance, its honour and its rewards, its bitter anxieties and its hours of ease. But such sea-going has not the artistic quality of a single-handed struggle with something much greater than yourself; it is not the laborious absorbing practice of an art whose ultimate result remains on the knees of the gods. It is not an individual, temperamental achievement, but simply the skilled use of a captured force, merely another step forward upon the way of universal conquest.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

extraordinare de încredere în propriile puteri, nici clipele mai puțin înălțătoare de îndoială şi de căutare de sine. Este o îndeletnicire ca oricare alta. Îşi are şi ea vraja, demnitatea şi bucuriile ei, neliniştile adânci şi orele ei de tihnă. Doar că felul acesta de marinărit nu mai are nimic din arta de a te împotrivi de unul singur unor forțe cu care nu te poți măsura. Nu mai există măiestria aceea laborioasă, pasionată care în cele din urmă rămâne la cheremul zeilor. Nimic din ceea ce se face nu mai ține de firea omului. E vorba aici doar de îndemânarea de a te folosi de o forță: şi iată-ne pe drumul cuceririi întregului univers.

IX

Altădată, de cum cobora de pe vas pilotul cu buzunarele doldora de scrisori, corabia îşi îndrepta nerăbdătoare pânzele către vânt şi fiecare călătorie era o întrecere cu timpul, cu o perfecţiune a execuţiei ce depăşea orice aşteptări. Ca în orice artă adevărată, se putea vorbi de o tehnică în conducerea corabiei, în mânuirea ei în împrejurări speciale; discutau plini de încântare despre această tehnică cei care găseau în munca lor mai mult decât un mijloc de a-şi câştiga pâinea, cei care navigând puteau să dea frâu liber ciudăţeniilor firii lor. Menirea lor, singura, era să interpreteze cât mai exact şi mai eficient din nesfârşitul şir de înfăţişări ale cerului şi ale mării; nu ca pictori, bineînţeles, ci conform chemării lor. Iar ei recunoşteau deschis acest adevăr, că inspiraţia lor îşi trăgea seva din cer şi din mare, întocmai ca penelul şi pânza pictorilor. Fiecare dintre aceşti artişti neîntrecuţi îşi avea firea lui.

Unii dintre ei parcă ar fi fost membri ai Academiei Regale. Nu uimeau pe nimeni prin vreo tresărire originală ori prin prospeţimea unei inspiraţii îndrăzneţe. Puteai avea încredere, chiar mare încredere în ei. Îşi purtau cu solemnitate şi semeţie consfinţita

IX

Every passage of a ship of yesterday, whose yards were braced round eagerly the very moment the pilot, with his pockets full of letters, had got over the side, was like a race—a race against time, against an ideal standard of achievement outstripping the expectations of common men. Like all true art, the general conduct of a ship and her handling in particular cases had a technique which could be discussed with delight and pleasure by men who found in their work, not bread alone, but an outlet for the peculiarities of their temperament. To get the best and truest effect from the infinitely varying moods of sky and sea, not pictorially, but in the spirit of their calling, was their vocation, one and all; and they recognised this with as much sincerity, and drew as much inspiration from this reality, as any man who ever put brush to canvas. The diversity of temperaments was immense amongst those masters of the fine art.

Some of them were like Royal Academicians of a certain kind. They never startled you by a touch of originality, by a fresh audacity of inspiration. They were safe, very safe. They went about

lor reputație găunoasă. *Nomina odiosa*, dar pot să spun că un astfel de navigator, pe care-l țin minte foarte bine, ar fi putut să le fie preşedinte, Preşedintele Academiei Regale în probleme de artă a navigației. Fața lui chipeşă şi arsă de soare, aerul lui impunător, cămăşile scrobite, cu manşete late şi cu butoni de aur, ținuta lui de o distincție severă, toate impresionau pe oamenii de rând care-i ieşeau în cale (hamalii din port, pontatorii, vameşii) şi care-l admirau cum merge pe pasarela vasului, coborând pe Cheiul Circular din Sidney. Avea o voce gravă, puternică şi autoritară – o adevărată voce de prinț al marinarilor. Ori de câte ori începea un lucru, îți stârnea imediat curiozitatea şi te aşteptai ca rezultatul să fie formidabil, dar nu ştiu cum se face că, în cele din urmă, acesta era stereotip, neinteresant, lipsit de un tâlc care să-ți meargă la inimă. Pe corabia lui era întotdeauna ordine desăvârşită, ceea ce ar fi fost firesc pentru un marinar dacă unele amănunte neînsemnate nu l-ar fi trădat cât e de tipicar. Ofițerii lui îşi luau un aer de superioritate față de noi ceilalți, însă plictiseala din sufletele lor ieşea la iveală în felul apăsător în care se supuneau toanelor căpitanului. Singuri muşii, pe care nimeni şi nimic nu-i putea ține în frâu, scăpau fără să se molipsească de mediocritatea gravă şi onorabilă a acestui artist. Erau pe corabie patru astfel de tinerei. Un băiat de doctor, unul de colonel, unul de bijutier; pe al patrulea îl chema Twentyman şi

solemnly in the assurance of their consecrated and empty reputation. Names are odious, but I remember one of them who might have been their very president, the P.R.A. of the sea-craft. His weather-beaten and handsome face, his portly presence, his shirt-fronts and broad cuffs and gold links, his air of bluff distinction, impressed the humble beholders (stevedores, tally clerks, tide-waiters) as he walked ashore over the gangway of his ship lying at the Circular Quay in Sydney. His voice was deep, hearty, and authoritative—the voice of a very prince amongst sailors. He did everything with an air which put your attention on the alert and raised your expectations, but the result somehow was always on stereotyped lines, unsuggestive, empty of any lesson that one could lay to heart. He kept his ship in apple-pie order, which would have been seamanlike enough but for a finicking touch in its details. His officers affected a superiority over the rest of us, but the boredom of their souls appeared in their manner of dreary submission to the fads of their commander. It was only his apprenticed boys whose irrepressible spirits were not affected by the solemn and respectable mediocrity of that artist. There were four of these youngsters: one the son of a doctor, another of a colonel, the third of a jeweller; the name of the fourth was Twentyman, and this is all I remember of his parentage. But not

altceva nici că-mi mai amintesc despre obârşia lui. Niciunul dintre ei nu era câtuşi de puțin recunoscător din fire. În felul lui, căpitanul lor era un om de treabă şi se îngrijise să-i ducă prin casele oamenilor cu vază din oraş, tocmai ca să nu se înhăiteze cu băieții de pe alte corăbii. Din păcate, ei se strâmbau după el în tot felul de cum le întorcea spatele, îi maimuțăreau fără ruşine ținuta demnă, gâtul țeapăn.

Acest artist, în felul lui, era de fapt un personaj ca multe altele. Numai că, aşa cum spuneam, fiecare dintre artiştii marinari pe care i-am cunoscut îşi avea firea lui. Unii erau mai impresionişti. Îți băgau în oase frica de Dumnezeu, ori de Nesfârşire – adică te înspăimântau că oricând te pot înghiți apele mării, într-o clipă de măreție înspăimântătoare. Unii îşi spun poate că, din moment ce tot mori, nu mai contează cum te-ai înecat. Pentru mine ar conta. Poate că sunt eu mai impresionabil, în orice caz mărturisesc că întotdeauna mă trecea un fior de groază când mă gândeam că m-aş putea risipi aşa, dintr-o dată, în valurile mânioase, în vuietul unui ocean înnegurat. Neştiutorilor poate să li se pară ruşinos să te îneci într-un iaz; eu unul găsesc că ar fi o moarte tihnită pe lângă celelalte feluri în care se poate încheia o viață de om, pe lângă toate morțile al căror gând mă făcea să mă cutremur în clipele scurte de răgaz, ori chiar în toiul unor munci din cale afară de grele.

one of them seemed to possess the smallest spark of gratitude in his composition. Though their commander was a kind man in his way, and had made a point of introducing them to the best people in the town in order that they should not fall into the bad company of boys belonging to other ships, I regret to say that they made faces at him behind his back, and imitated the dignified carriage of his head without any concealment whatever.

This master of the fine art was a personage and nothing more; but, as I have said, there was an infinite diversity of temperament amongst the masters of the fine art I have known. Some were great impressionists. They impressed upon you the fear of God and Immensity—or, in other words, the fear of being drowned with every circumstance of terrific grandeur. One may think that the locality of your passing away by means of suffocation in water does not really matter very much. I am not so sure of that. I am, perhaps, unduly sensitive, but I confess that the idea of being suddenly spilt into an infuriated ocean in the midst of darkness and uproar affected me always with a sensation of shrinking distaste. To be drowned in a pond, though it might be called an ignominious fate by the ignorant, is yet a bright and peaceful ending in comparison with some other endings to one's earthly career which I have mentally quaked at in the intervals or even in the midst of

Dar să lăsăm asta. Dintre căpitanii care mi-au influențat cât de puțin firea şi mi-au rămas în amintire până în ziua de azi, unii se pricepeau de minune să îmbine gândirea neînduplecată cu precizia execuției şi aceasta le venea dintr-o foarte corectă înțelegere a țelului şi posibilităților lor, însuşirea cea mai de preț a omului de acțiune. Ori, un artist asta este, un om de acțiune, fie că formează o personalitate, găseşte o rezolvare sau lămureşte o situație încâlcită.

Am cunoscut şi căpitani a căror măiestrie venea tocmai din priceperea de a ocoli absolut toate situațiile pe care le puteau prevedea. Aceştia, e de la sine înțeles, n-au avut parte de ceea ce se cheamă măreție; şi totuşi nu erau de disprețuit. Erau oameni la locul lor, îşi cunoşteau şi îşi înțelegeau limitele. Cei ce-i învățaseră marinăritul nu încredințaseră focul sacru în mâinile lor reci şi nepricepute. Îmi amintesc foarte bine de unul dintre ei. A părăsit între timp pentru veşnicie marea pe care, cu firea lui, sunt sigur că a colindat-o într-o adâncă şi neîntreruptă tihnă. Doar o singură dată a făcut o încercare îndrăzneață. Era devreme în zori, aveam vânt bun şi intram într-o radă plină de vapoare. Din păcate nu a fost îndrăzneală adevărată, ci mai degrabă o înscenare care ar fi putut fi luată drept artă. Tot timpul se gândise numai la el; tânjea să facă ceva cu care să ne închidă gura, îşi dorea o izbândă ieftină.

Ocolind un promontoriu întunecat, împădurit, scăldat în

violent exertions.

But let that pass. Some of the masters whose influence left a trace upon my character to this very day, combined a fierceness of conception with a certitude of execution upon the basis of just appreciation of means and ends which is the highest quality of the man of action. And an artist is a man of action, whether he creates a personality, invents an expedient, or finds the issue of a complicated situation.

There were masters, too, I have known, whose very art consisted in avoiding every conceivable situation. It is needless to say that they never did great things in their craft; but they were not to be despised for that. They were modest; they understood their limitations. Their own masters had not handed the sacred fire into the keeping of their cold and skilful hands. One of those last I remember specially, now gone to his rest from that sea which his temperament must have made a scene of little more than a peaceful pursuit. Once only did he attempt a stroke of audacity, one early morning, with a steady breeze, entering a crowded roadstead. But he was not genuine in this display which might have been art. He was thinking of his own self; he hankered after the meretricious glory of a showy performance.

As, rounding a dark, wooded point, bathed in fresh air and

soare şi aer curat, am văzut deodată în faţa ochilor, cam la jumătate de milă depărtare, o flotă numeroasă de vapoare ancorate. M-a strigat să vin de la pupa, unde mă aflam, pe locul meu, la puntea de la prova, şi mi-a zis în vreme ce tot răsucea binoclul în mâinile lui bronzate: „Vezi corabia aia mătăhăloasă cu catargele vopsite în alb în partea de jos? Am de gând să mă aşez între ea şi ţărm. Vezi, ai grijă ca oamenii să răspundă la ordin imediat".

Am răspuns, „Da, domnule comandant," închipuindu-mi că desigur avea să fie o manevră minunată. Am înaintat cu viteză, plini de importanţă, printre celelalte vase. Pe mulţi cred că i-am lăsat cu gurile căscate şi cu ochii holbaţi. Pe celelalte corăbii se găseau olandezi, englezi, câte un american ici-colo şi foarte puţini nemţi. La ora opt toate ridicaseră steagurile de parcă o făceau în cinstea sosirii noastre. Dacă ar fi reuşit, ceea ce nu s-a întâmplat de fel, ar fi fost o manevră foarte frumoasă. Prea atent la propria-i persoană, artistul modest, cu merite reale altfel, şi-a trădat firea. Nici vorbă de artă pentru artă. Artă pentru şi în folosul căpitanului mai degrabă; pentru acest păcat, mai mare decât toate celelalte, a plătit preţul greu al unui eşec jalnic. Se putea şi mai rău, ce-i drept, dar, spre norocul nostru, nu ne-am înnămolit şi nici nu ne-am ciocnit în plin cu vaporul mare ale cărui catarge erau vopsite în alb. Oricum, mare minune că n-am smuls lanţurile ambelor ancore, fiindcă e de la sine

sunshine, we opened to view a crowd of shipping at anchor lying half a mile ahead of us perhaps, he called me aft from my station on the forecastle head, and, turning over and over his binoculars in his brown hands, said: "Do you see that big, heavy ship with white lower masts? I am going to take up a berth between her and the shore. Now do you see to it that the men jump smartly at the first order."

I answered, "Ay, ay, sir," and verily believed that this would be a fine performance. We dashed on through the fleet in magnificent style. There must have been many open mouths and following eyes on board those ships—Dutch, English, with a sprinkling of Americans and a German or two—who had all hoisted their flags at eight o'clock as if in honour of our arrival. It would have been a fine performance if it had come off, but it did not. Through a touch of self-seeking that modest artist of solid merit became untrue to his temperament. It was not with him art for art's sake: it was art for his own sake; and a dismal failure was the penalty he paid for that greatest of sins. It might have been even heavier, but, as it happened, we did not run our ship ashore, nor did we knock a large hole in the big ship whose lower masts were painted white. But it is a wonder that we did not carry away the cables of both our anchors, for, as may be imagined, I did not stand

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

înțeles că n-am aşteptat să aud de două ori „Funda ancora!“. Buzele căpitanului tremurau şi vocea care a rostit ordinul era nesigură, parcă n-o mai auzisem niciodată până atunci. Am dat drumul ambelor ancore cu o iuțeală de care şi în ziua de azi îmi amintesc cu uimire. Mă îndoiesc că ar putea face cineva această operație cu mai mare agerime decât am făcut-o eu atunci. Noroc că ancorele au ținut. Aş fi fost în stare să le sărut palmele de fier zgrunțuroase şi înghețate, într-atât le eram de recunoscător, numai că ele fuseseră deja înghițite de mâlul cleios ce se întindea la zece stânjeni adâncime. Am izbutit deci să ne oprim la vreme. E drept că bompresul unui bric olandez ne străpunsese brigantina, dar se putea şi mai rău, şi când ai scăpat nu mai contează că a fost greu sau uşor.

În artă, însă, greşeala e greşeală, oricum ai lua-o. După ce totul s-a terminat cu bine, l-am auzit pe căpitan spunându-mi cu un mormăit ruşinat: „N-a vrut să vină în vânt la timp şi nu înțeleg de ce. Ce-o fi pățit?“. Am tăcut.

Răspunsul pare cât se poate de simplu. Corabia aflase slăbiciunea de o clipă a celui ce o mânuia. Din toate câte sunt pe uscat şi pe mare, corăbiile singure nu se lasă păcălite cu şiretlicuri ieftine, nu-i îngăduie pe aceia ce nu-şi cunosc arta.

upon the order to “Let go!” that came to me in a quavering, quite unknown voice from his trembling lips. I let them both go with a celerity which to this day astonishes my memory. No average merchantman’s anchors have ever been let go with such miraculous smartness. And they both held. I could have kissed their rough, cold iron palms in gratitude if they had not been buried in slimy mud under ten fathoms of water. Ultimately they brought us up with the jibboom of a Dutch brig poking through our spanker—nothing worse. And a miss is as good as a mile.

But not in art. Afterwards the master said to me in a shy mumble, “She wouldn’t luff up in time, somehow. What’s the matter with her?” And I made no answer.

Yet the answer was clear. The ship had found out the momentary weakness of her man. Of all the living creatures upon land and sea, it is ships alone that cannot be taken in by barren pretences, that will not put up with bad art from their masters.

X

Din vârful catargului unui vas de înălțime potrivită se vede cercul zării întinzându-se pe-o distanță de mai multe mile. Orice alt vas care s-ar afla pe această întindere poate fi cercetat din vârf şi până la linia de plutire. Cel care scrie aceste rânduri a văzut la vremea lui mai bine de o sută de corăbii pe care lipsa vântului le țintuia locului ca într-un cerc fermecat. S-a întâmplat nu departe de insulele Azore, iar corăbiile erau unele mai înalte şi altele mai scunde. Fiecare era îndreptată în altă direcție, ai fi zis că au de gând să se rupă din rotundul vrăjit şi să fugă care-ncotro, în cele patru colțuri ale lumii. Numai că vraja unei mări uitate de vânt este greu de rupt. A mai trecut o zi şi corăbiile tot acolo se aflau, răzlețe, cercetându-se una pe alta şi gata să plece fiecare către altundeva. Dar, ce să vezi, când s-a pornit briza şi undele mai închise la culoare au răspândit un albastru intens peste apele argintii, toate aceste corăbii au pornit laolaltă pe acelaşi drum. Erau corăbiile care se îndreptau spre casă venind din cele mai îndepărtate colțuri ale lumii. Şirul lung era condus de o goeletă cu fructe din Falmouth, mai mică decât toate vasele ce veneau în urmă. Părea o corabie de

X

From the main truck of the average tall ship the horizon describes a circle of many miles, in which you can see another ship right down to her water-line; and these very eyes which follow this writing have counted in their time over a hundred sail becalmed, as if within a magic ring, not very far from the Azores—ships more or less tall. There were hardly two of them heading exactly the same way, as if each had meditated breaking out of the enchanted circle at a different point of the compass. But the spell of the calm is a strong magic. The following day still saw them scattered within sight of each other and heading different ways; but when, at last, the breeze came with the darkling ripple that ran very blue on a pale sea, they all went in the same direction together. For this was the homeward-bound fleet from the far-off ends of the earth, and a Falmouth fruit-schooner, the smallest of them all, was heading the flight. One could have imagined her very fair, if not divinely tall, leaving a scent of lemons and oranges in her wake.

The next day there were very few ships in sight from our mast-heads—seven at most, perhaps, with a few more distant

basm, ba chiar dumnezeiesc de înaltă, aşa cum plutea, răspândind în urma ei o aromă de lămâi şi de portocale.

În ziua următoare, din vârful catargului se mai vedeau doar foarte puține vase, cel mult şapte, şi alte câteva puncte îndepărtate, ale căror catarge doar mai zăboveau deasupra cercului fermecat al zării. Cea mai mică pală de vânt prielnic împrăştie pe nesimțite stolul de corăbii cu aripi albe care seamănă leit între ele, fiecare cu o panglică de spumă albă desfăşurată sub proră. Liniştea mării apropie tainic corăbiile; cel care le răzleţeşte e numai vântul.

De departe se văd întâi vasele mai înalte. Le afli înălțimea după albul pe care-l vezi plutind mai sus ori mai jos, umflat de vânt. Catargele lungi ridică în înalt pânza albă şi se desfac ca o capcană, în care se prinde puterea nevăzută a aerului. Ele se ivesc treptat deasupra apei, pânză cu pânză, iard cu iard, şi cresc mereu până ce dedesubtul mecanismelor mari şi înalte de pe punte se zăreşte corpul vasului, mic şi neînsemnat cât un punct.

Catargele înalte sunt arborii de care se sprijină suprafețe echilibrate, mute şi nemişcate. În ele împinge aerul; puterea lui pune vasul în mişcare ca un dar pe care Dumnezeu s-a milostivit să-l facă îndrăznelii omeneşti. Jefuiți, despuiați de măreția lor albă, arborii înalți ai corabiei, tot ei, se pleacă în fața mâniei cerurilor înnourate.

specks, hull down, beyond the magic ring of the horizon. The spell of the fair wind has a subtle power to scatter a white-winged company of ships looking all the same way, each with its white fillet of tumbling foam under the bow. It is the calm that brings ships mysteriously together; it is your wind that is the great separator.

The taller the ship, the further she can be seen; and her white tallness breathed upon by the wind first proclaims her size. The tall masts holding aloft the white canvas, spread out like a snare for catching the invisible power of the air, emerge gradually from the water, sail after sail, yard after yard, growing big, till, under the towering structure of her machinery, you perceive the insignificant, tiny speck of her hull.

The tall masts are the pillars supporting the balanced planes that, motionless and silent, catch from the air the ship's motive-power, as it were a gift from Heaven vouchsafed to the audacity of man; and it is the ship's tall spars, stripped and shorn of their white glory, that incline themselves before the anger of the clouded heaven.

When they yield to a squall in a gaunt and naked submission, their tallness is brought best home even to the mind of a seaman. The man who has looked upon his ship going over too far

Marinarul ajunge să-şi dea seama cu adevărat cât de înalte sunt atunci când le vede supunându-se unei vijelii cu o neajutorare sleită de puteri. Cel care şi-a văzut vasul îndepărtându-se foarte tare îşi dă seama dintr-o dată ce incredibil de înalți sunt arborii lui. Pare de-a dreptul imposibil ca vârful aurit al catargului, pe care-l putea vedea de aproape doar lăsându-şi foarte tare capul pe spate, să se micşoreze şi, pe măsură ce vasul se îndepărtează, să se contopească vrând-nevrând cu linia zării. Numai aceasta şi ar fi de ajuns să-l facă să înțeleagă cât de înalte sunt catargele. Înțelege mai bine, chiar, decât dacă s-ar sui până-n vârful lor. Oricum, pe vremea mea verigile velei rândunică ale unui vas rentabil de mărime mijlocie se aflau destul de mult deasupra punților.

Şi în sala de maşini a unei corăbii un om în putere poate să urce la scări de fier până se satură, însă mi-aduc aminte de clipele când, oricât de mândru aş fi fost eu de iuțeala şi de sprinteneala mea, tot mi se părea că mecanismele de pe punte urcă la nesfârşit, până la stele.

Aceste mecanisme, sau ce sunt ele, muncesc mute, au o grație a nemişcării, înăuntrul căreia pare să stea ascunsă o putere capricioasă şi de multe ori greu de ținut în frâu. Ele nu iau nimic din belşugul pământului. Nu cunosc precizia fără greş a oțelului pus în mişcare de aburul alburiu, hrănit cu foc sângeriu şi cărbune

is made aware of the preposterous tallness of a ship's spars. It seems impossible but that those gilt trucks which one had to tilt one's head back to see, now falling into the lower plane of vision, must perforce hit the very edge of the horizon. Such an experience gives you a better impression of the loftiness of your spars than any amount of running aloft could do. And yet in my time the royal yards of an average profitable ship were a good way up above her decks.

No doubt a fair amount of climbing up iron ladders can be achieved by an active man in a ship's engine-room, but I remember moments when even to my supple limbs and pride of nimbleness the sailing-ship's machinery seemed to reach up to the very stars.

For machinery it is, doing its work in perfect silence and with a motionless grace, that seems to hide a capricious and not always governable power, taking nothing away from the material stores of the earth. Not for it the unerring precision of steel moved by white steam and living by red fire and fed with black coal. The other seems to draw its strength from the very soul of the world, its formidable ally, held to obedience by the frailest bonds, like a fierce ghost captured in a snare of something even finer than spun silk. For what is the array of the strongest ropes, the tallest spars and the stoutest canvas against the mighty breath of the infinite, but thistle

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

întunecat. Puterea lor izvorăşte din chiar inima lumii, tovarăş ce pe alții îi înspăimântă, dar care aici pare să asculte doar de o şoaptă, ca un duh fioros prins într-o capcană făcută din fire mai subțiri chiar decât cele de mătase. Într-adevăr, ce este tot alaiul de funii dintre cele mai groase, arbori dintre cei mai înalți şi pânze dintre cele mai rezistente, în fața suflării atotputernice a veşniciei, ce altceva decât tulpini de ciulini, păienjenişuri şi borangic?

stalks, cobwebs and gossamer?

XI

Nimic mai mult decât atât, şi pot spune că am văzut cu ochii mei cum, la o răsucire a nesfârşitului suflet al lumii într-un suspin adânc, o pânză nou-nouță şi cum nu se poate mai rezistentă se destramă de parcă ar fi mai rară decât aerul, mai subțire ca borangicul. Într-o asemenea clipă, greutatea apasă toată pe arbori, ei trebuie să țină piept tumultului. Mecanismele trebuie să-şi vadă de treabă chiar şi când sufletul lumii şi-a ieşit din minți.

În ziua de azi, vasele cu abur străbat vibrând, fremătând, apele calme şi întunecate; câte un zornăit urcă din când în când din străfundurile vasului, de parcă trupul lui de fier ar avea o inimă tot de fier. În timp ce înaintează, vine de undeva un zgomot înfundat, sacadat, şi, departe în noapte, se aude bocănitul regulat al elicei, impunător, trudind mereu, răsunând întocmai cum s-ar auzi paşii unui viitor de neînlăturat. Cândva, pe vreme de furtună, mecanismele mute ale unui vas cu pânze adunau nu numai energia, dar şi vocea tunătoare şi dezlănțuită a sufletului lumii. Fie că vasul gonea cu viteză de i se legănau arborii, fie că înfrunta furtuna cu catargele aplecate, nu lipsea cântecul dezlănțuit, psalmodiat cu o

XI

Indeed, it is less than nothing, and I have seen, when the great soul of the world turned over with a heavy sigh, a perfectly new, extra-stout foresail vanish like a bit of some airy stuff much lighter than gossamer. Then was the time for the tall spars to stand fast in the great uproar. The machinery must do its work even if the soul of the world has gone mad.

The modern steamship advances upon a still and overshadowed sea with a pulsating tremor of her frame, an occasional clang in her depths, as if she had an iron heart in her iron body; with a thudding rhythm in her progress and the regular beat of her propeller, heard afar in the night with an august and plodding sound as of the march of an inevitable future. But in a gale, the silent machinery of a sailing-ship would catch not only the power, but the wild and exulting voice of the world's soul. Whether she ran with her tall spars swinging, or breasted it with her tall spars lying over, there was always that wild song, deep like a chant, for a bass to the shrill pipe of the wind played on the sea-tops, with a punctuating crash, now and then, of a breaking wave. At times the

voce de bas, şuierat asurzitor de vântul care scutura gabia, întrerupt când şi când de câte un val care se spărgea vuind. Erau clipe când, atât de tare te scoteau din minți zgomotele ca de pe alte tărâmuri ale acestei orchestre nevăzute, încât ai fi dat orice numai să fii surd, să nu le mai auzi.

Mi s-a întâmplat şi mie să-mi doresc să fiu surd, de mai multe ori chiar, călătorind pe un ocean ori altul, acolo unde sufletul lumii se poate răsuci foarte în voie şi ofta din rărunchi. Această amintire mă face să mă gândesc că la urma urmei cel mai bine e ca marinarul să aibă auzul bun, dacă i se dau catargele pe mână. Mai demult marinarul şi corabia făceau parcă un singur trup, resimțeau toate lucrurile la fel, aşa că, dacă marinarului îi venea greu să îndure ceva, atunci ştia precis că nici catargelor corabiei nu le e uşor.

Mi-a trebuit o oarecare experiență pe mare ca să-mi dau seama că auzul măsoară forța vântului mai bine decât orice instrument. Era noapte. Mă aflam pe un clipper de fier care transporta lână, unul din nenumăratele vapoare lansate în lume de şantierele navale de la Clyde, în deceniul al şaptelea al secolului trecut[3]. Era un moment prielnic construcției de corăbii şi aş zice că tot atunci catargele s-au făcut mai lungi decât de obicei. Arborii montați pe corpul îngust al navei erau fără îndoială lungi. Vasul pe

[3] Secolul XVIII

weird effects of that invisible orchestra would get upon a man's nerves till he wished himself deaf.

And this recollection of a personal wish, experienced upon several oceans, where the soul of the world has plenty of room to turn over with a mighty sigh, brings me to the remark that in order to take a proper care of a ship's spars it is just as well for a seaman to have nothing the matter with his ears. Such is the intimacy with which a seaman had to live with his ship of yesterday that his senses were like her senses, that the stress upon his body made him judge of the strain upon the ship's masts.

I had been some time at sea before I became aware of the fact that hearing plays a perceptible part in gauging the force of the wind. It was at night. The ship was one of those iron wool-clippers that the Clyde had floated out in swarms upon the world during the seventh decade of the last century. It was a fine period in ship-building, and also, I might say, a period of over-masting. The spars rigged up on the narrow hulls were indeed tall then, and the ship of which I think, with her coloured-glass skylight ends bearing the motto, "Let Glasgow Flourish," was certainly one of the most heavily-sparred specimens. She was built for hard driving, and unquestionably she got all the driving she could stand. Our captain

care mă aflam, cu luminatoarele lui din geam colorat pe care stătea scris „Glasgow să crească şi să înflorească“, era în mod sigur unul dintre vapoarele cu arborii cei mai zdraveni cu putință. Fusese făcut să fie supraîncărcat şi bineînțeles era încărcat peste poate. Căpitanul nostru era vestit pentru călătoriile lui rapide pe vechiul vas *Tweed,* vas cunoscut peste tot în lume pentru viteza lui. Tweed fusese o corabie de lemn. Căpitanul adusese cu el şi pe clipperul de fier tradiția călătoriilor rapide. Eu eram ofițer III, cel mai recent angajat pe vapor. Eram de cart cu secundul. În timpul unui asemenea cart de noapte, când sufla un vânt puternic şi răcoros, mi s-a întâmplat să aud fără să vreau doi oameni care se adăpostiseră într-un ungher ferit pe puntea principală şi discutau între ei. Unul zise:

– Ar cam fi vremea să coboare velele uşoare.

Celălalt, mai în vârstă, răspunse morocănos:

– Nici vorbă, cât e secundul pe punte! E aşa de surd, că nici n-aude vântul.

Sărmanul P..., altfel tânăr şi marinar priceput, era într-adevăr tare de urechi. Pe de altă parte, i se dusese vestea că ştie al naibii de bine cum să mânuiască cu pânzele unei corăbii. Se pricepea de minune să-şi ascundă surzenia, iar în ce priveşte îndârjirea lui, era într-adevăr neînfricat, dar nu cred că s-a gândit vreodată să se pună în primejdie dacă nu era nevoie. Nu pot să uit

was a man famous for the quick passages he had been used to make in the old *Tweed*, a ship famous the world over for her speed. The *Tweed* had been a wooden vessel, and he brought the tradition of quick passages with him into the iron clipper. I was the junior in her, a third mate, keeping watch with the chief officer; and it was just during one of the night watches in a strong, freshening breeze that I overheard two men in a sheltered nook of the main deck exchanging these informing remarks. Said one:

“Should think ’twas time some of them light sails were coming off her.”

And the other, an older man, uttered grumpily:

“No fear! not while the chief mate’s on deck. He’s that deaf he can’t tell how much wind there is.”

And, indeed, poor P-, quite young, and a smart seaman, was very hard of hearing. At the same time, he had the name of being the very devil of a fellow for carrying on sail on a ship. He was wonderfully clever at concealing his deafness, and, as to carrying on heavily, though he was a fearless man, I don’t think that he ever meant to take undue risks. I can never forget his naive sort of astonishment when remonstrated with for what appeared a most dare-devil performance. The only person, of course, that could remonstrate with telling effect was our captain, himself a man of

mirarea lui naivă atunci când a fost dojenit pentru ceva ce părea să fi fost un act de-a dreptul nesăbuit. Bineînțeles că singurul a cărui mustrare l-ar fi impresionat pe secund era căpitanul şi acesta era el însuşi un om cu o îndrăzneală recunoscută. Cum, la rândul meu, îmi cunoşteam superiorii, pot să spun că apreciam la justa lor valoare scenele dintre ei. Căpitanul S... era bine cunoscut pentru însuşirile lui de bun marinar şi faptul acesta îi câştigase admirația mea tinerească. Îl păstrez în amintire până în ziua de azi, fiindcă la drept vorbind pregătirea mea el a desăvârşit-o. A fost un proces furtunos, dar asta n-are a face. Sunt convins că era bine intenționat şi n-am nici cea mai mică îndoială că mi-ar fi imposibil acum, aşa cum mi-a fost de fapt imposibil şi atunci să-i port pică pentru tăioasele lui observații critice, spre care avea o aplecare specială. Era absolut de necrezut să ajungă el să se agite că sunt prea multe pânze desfăcute; după mine, numai în vis i s-ar fi putut întâmpla aşa ceva.

Povestea se desfăşura de obicei în felul următor: pe cerul înnoptat norii goneau peste capetele noastre, vântul vuia, vela-rândunică era desfăcută toată, corabia se avânta în noapte şi o perdea albă de spumă urca până la parapetul biciuit de vânt. Dl. P..., secundul, se ținea aplecat împotriva vântului, urmărind mişcările pânzelor bine umflate; era calm şi senin. Eu, ofițer III, mă țineam şi eu pe pupa înclinată, aplecat înainte în direcția din care bătea

dare-devil tradition; and really, for me, who knew under whom I was serving, those were impressive scenes. Captain S- had a great name for sailor-like qualities—the sort of name that compelled my youthful admiration. To this day I preserve his memory, for, indeed, it was he in a sense who completed my training. It was often a stormy process, but let that pass. I am sure he meant well, and I am certain that never, not even at the time, could I bear him malice for his extraordinary gift of incisive criticism. And to hear *him* make a fuss about too much sail on the ship seemed one of those incredible experiences that take place only in one's dreams.

It generally happened in this way: Night, clouds racing overhead, wind howling, royals set, and the ship rushing on in the dark, an immense white sheet of foam level with the lee rail. Mr. P-, in charge of the deck, hooked on to the windward mizzen rigging in a state of perfect serenity; myself, the third mate, also hooked on somewhere to windward of the slanting poop, in a state of the utmost preparedness to jump at the very first hint of some sort of order, but otherwise in a perfectly acquiescent state of mind. Suddenly, out of the companion would appear a tall, dark figure, bareheaded, with a short white beard of a perpendicular cut, very visible in the dark—Captain S-, disturbed in his reading down below by the frightful bounding and lurching of the ship. Leaning

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

vântul; eram gata să sar neîntârziat la cel mai mic semn, de îndată ce aş fi auzit vreun ordin, dar până atunci aşteptam cât se poate de ascultător. Deodată, pe scara tambuchiului urcă o siluetă înaltă, întunecată, cu capul gol, cu barba căruntă, scurtă şi pătrată, o barbă care se distingea perfect în întuneric. Era căpitanul S..., care venea de jos din cabina lui, fiindcă legănarea şi alunecările zbuciumate ale corabiei îi tulburaseră lectura. Aplecându-se şi el mult înainte ca să nu alunece pe puntea abrupt înclinată, trecea când încolo când încoace fără să scoată o vorbă, îşi făcea de lucru cu busola, iar se învârtea de colo-colo şi în cele din urmă izbucnea:

– Pot să ştiu şi eu ce ai de gând cu corabia?

Iar Dl. P..., care atunci când bătea vântul nu auzea oricum ce-i strigai, răspundea cu mirare:

– Poftim, domnule?

În clipa aceea se adăuga vijeliei crescânde a mării o mică furtună interioară iscată pe vas, erau rostite cuvinte tari într-o izbucnire de mânie şi proteste de justificare, rostite cu un aer rănit de nevinovăție.

– Pentru Dumnezeu, d-le P...! Am avut şi eu de-a face cu pânzele la viața mea, dar...

Restul cuvintelor se pierdea într-o rafală de vânt.

Urma o pauză în care se auzea câte ceva din vocea lui P...,

much against the precipitous incline of the deck, he would take a turn or two, perfectly silent, hang on by the compass for a while, take another couple of turns, and suddenly burst out:

"What are you trying to do with the ship?"

And Mr. P-, who was not good at catching what was shouted in the wind, would say interrogatively:

"Yes, sir?"

Then in the increasing gale of the sea there would be a little private ship's storm going on in which you could detect strong language, pronounced in a tone of passion and exculpatory protestations uttered with every possible inflection of injured innocence.

"By Heavens, Mr. P-! I used to carry on sail in my time, but—"

And the rest would be lost to me in a stormy gust of wind.

Then, in a lull, P-'s protesting innocence would become audible:

"She seems to stand it very well."

And then another burst of an indignant voice:

"Any fool can carry sail on a ship—"

And so on and so on, the ship meanwhile rushing on her way with a heavier list, a noisier splutter, a more threatening hiss of

care se împotrivea apărându-şi nevinovăția:

– Corabia merge foarte bine după câte văd eu.

Şi iar izbucnea vocea plină de idignare.

– Şi un prost ştie să umble cu pânzele...

Şi tot aşa, în vreme ce corabia gonea înainte din ce în ce mai înclinată şi împroşcând mai multă apă în drumul ei, iar perdeaua albă, aproape orbitoare, de spumă aruncată în vânt şuiera tot mai amenințător. Partea cea mai amuzantă era că, din firea lui, căpitanul S... părea că pur şi simplu nu e în stare să dea ofițerilor un ordin precis în ce priveşte strângerea unor pânze. Prin urmare, dojana lui uluitor de nelămurită se prelungea până când o rafală de vânt cu adevărat îngrijorătoare îi făcea pe amândoi să-şi dea seama în fine că nu mai e vreme de pierdut. Nimic nu-i mai folositor ca să vâre mințile-n cap unui om surd şi altuia furios decât catargele uriaşe, cu toate pânzele în vânt, aplecate să te bage-n sperieți, nu altceva.

the white, almost blinding, sheet of foam to leeward. For the best of it was that Captain S- seemed constitutionally incapable of giving his officers a definite order to shorten sail; and so that extraordinarily vague row would go on till at last it dawned upon them both, in some particularly alarming gust, that it was time to do something. There is nothing like the fearful inclination of your tall spars overloaded with canvas to bring a deaf man and an angry one to their senses.

XII

Aşa se face că se strângea din pânze şi pe corabia aceea, chiar dacă asta se întâmpla în ultimul moment, şi cât am fost eu acolo catargele nu i s-au rupt niciodată. Doar că, în toate călătoriile pe care le-am făcut cu ei, căpitanul S... şi dl. P... au avut tot timpul ceva de împărțit. Pe de-o parte P... se purta ca un „drac împieliţat“, fiindcă de surd ce era nu putea şti cât de bine bate vântul. Pe de altă parte, căpitanul S... (care, aşa cum spuneam, părea că din firea lui nu e în stare să ordone ofițerilor să mai strângă din pânze) era furios la culme pe nesăbuința d-lui P..., care-l silea să ia măsuri. Căpitanul S... era mai degrabă obişnuit să-şi certe ofițerii că nu desfac pânze destule, oricum zicea el, „că nu folosesc fiecare clipă de vânt bun“. Exista însă şi un motiv psihologic pentru care relațiile cu el pe acel clipper de fier erau deosebit de încordate. Tocmai venea de pe formidabilul *Tweed*, un vas care, din câte am auzit, părea mătăhălos, dar putea atinge viteze de neînchipuit. Prin 1865 întrecuse vasul poştal cu abur de la Hong Kong la Singapore cu o zi şi jumătate. Avea acel vas o alcătuire neobişnuit de prielnică; poate felul cum erau aşezate catargele era secretul – cine ştie? Veneau la

XII

So sail did get shortened more or less in time even in that ship, and her tall spars never went overboard while I served in her. However, all the time I was with them, Captain S- and Mr. P- did not get on very well together. If P- carried on “like the very devil” because he was too deaf to know how much wind there was, Captain S- (who, as I have said, seemed constitutionally incapable of ordering one of his officers to shorten sail) resented the necessity forced upon him by Mr. P-’s desperate goings on. It was in Captain S-’s tradition rather to reprove his officers for not carrying on quite enough—in his phrase “for not taking every ounce of advantage of a fair wind.” But there was also a psychological motive that made him extremely difficult to deal with on board that iron clipper. He had just come out of the marvellous *Tweed*, a ship, I have heard, heavy to look at but of phenomenal speed. In the middle sixties she had beaten by a day and a half the steam mail-boat from Hong Kong to Singapore. There was something peculiarly lucky, perhaps, in the placing of her masts—who knows? Officers of men-of-war used to come on board to take the exact dimensions of

bord ofițeri de pe vasele militare, ca să cerceteze mărimea exactă şi aşezarea pânzelor. Era poate o întorsătură genială, ori îşi vârâse coada norocul însuşi când prova şi pupa corabiei fuseseră făurite. Oricum, nu vom afla taina ei niciodată. Fusese construită în Indiile de Est, cu totul şi cu totul din lemn de tek, cu excepția punții. Puntea i se arcuia adânc, aşa încât bordurile provei erau înalte, iar pupa părea butucănoasă. Cineva care o văzuse îmi spunea că „nu e mare lucru de capul ei.” Cert este că în vremea marii foamete din India, pe la 1870, deşi era deja veche, corabia aceea a traversat cu mare rapiditate şi de mai multe ori la rând Golful Bengalului, ducând orez de la Rangoon la Madras.

Taina iuțelii corabiei a pierit odată cu ea. Aşa nearătoasă cum era, imaginea ei a rămas cu siguranță la loc de cinste în oglinda mărilor de altădată.

Ce voiam eu să spun de fapt este că pentru căpitanul S..., care mereu spunea, „De când am părăsit-o eu n-a mai făcut nicio călătorie ca lumea”, taina iuțelii ei era lămurită: corabia nu făcea doi bani fără vestitul ei comandant. Nimeni nu pune la îndoială că multe corăbii par desăvârşite datorită ochiului ce le conduce, numai că era fără rost şi chiar imposibil ceea ce voia căpitanul S..., şi anume să-şi silească noul clipper de fier să atingă izbânzile datorită cărora vechiul *Tweed* ajunsese un adevărat cuvânt de laudă pe

her sail-plan. Perhaps there had been a touch of genius or the finger of good fortune in the fashioning of her lines at bow and stern. It is impossible to say. She was built in the East Indies somewhere, of teak-wood throughout, except the deck. She had a great sheer, high bows, and a clumsy stern. The men who had seen her described her to me as "nothing much to look at." But in the great Indian famine of the seventies that ship, already old then, made some wonderful dashes across the Gulf of Bengal with cargoes of rice from Rangoon to Madras.

She took the secret of her speed with her, and, unsightly as she was, her image surely has its glorious place in the mirror of the old sea.

The point, however, is that Captain S-, who used to say frequently, "She never made a decent passage after I left her," seemed to think that the secret of her speed lay in her famous commander. No doubt the secret of many a ship's excellence does lie with the man on board, but it was hopeless for Captain S- to try to make his new iron clipper equal the feats which made the old *Tweed* a name of praise upon the lips of English-speaking seamen. There was something pathetic in it, as in the endeavour of an artist in his old age to equal the masterpieces of his youth—for the *Tweed's* famous passages were Captain S-'s masterpieces. It was

buzele marinarilor englezi. Dorința lui avea ceva patetic în ea, semăna cu strădania unui artist care vrea să se măsoare la bătrânețe cu capodoperele tinereții lui; într-adevăr, vestitele călătorii ale corabiei *Tweed* erau capodoperele căpitanului S... Era o dorință patetică şi oarecum primejdioasă. Eu, însă, am avut numai de câştigat că, mai cu dorul căpitanului S... de vechile-i victorii, mai cu surzenia d-lui P..., am văzut cu ochii mei lucruri remarcabile, pe care nu în orice călătorie le poți întâlni. Eu însumi am mânuit catargele înalte ale vasului ce era capodopera unui constructor de vapoare din Clyde mai bine decât pe ale oricăruia dintre vasele cu care am călătorit la viața mea.

Ofițerul II căzând la pat în timpul călătoriei, am fost promovat la rangul de ofițer de cart şi mi-a fost dată mie singur puntea în grijă. Așa se face că mecanismele cu pârghii ale înaltelor catarge de pe vapor mi s-au părut dintr-odată nespus de interesante. Aş zice că era măgulitor pentru un tânăr să aibă încredere în el un comandant de felul căpitanului S..., şi asta, s-ar părea, fără nicio supraveghere. Era într-adevăr măgulitor, cu toate că nu țin minte ca tonul, purtarea ori înțelesul cuvintelor pe care mi le adresa căpitanul S... să fi sugerat, oricât m-aş fi chinuit eu să le răstălmăcesc, că ar avea o părere cât de cât bună despre priceperea mea. Iar pe deasupra mai era, după mine, şi cel incomod dintre comandanți când era

pathetic, and perhaps just the least bit dangerous. At any rate, I am glad that, what between Captain S-'s yearning for old triumphs and Mr. P-'s deafness, I have seen some memorable carrying on to make a passage. And I have carried on myself upon the tall spars of that Clyde shipbuilder's masterpiece as I have never carried on in a ship before or since.

The second mate falling ill during the passage, I was promoted to officer of the watch, alone in charge of the deck. Thus the immense leverage of the ship's tall masts became a matter very near my own heart. I suppose it was something of a compliment for a young fellow to be trusted, apparently without any supervision, by such a commander as Captain S-; though, as far as I can remember, neither the tone, nor the manner, nor yet the drift of Captain S-'s remarks addressed to myself did ever, by the most strained interpretation, imply a favourable opinion of my abilities. And he was, I must say, a most uncomfortable commander to get your orders from at night. If I had the watch from eight till midnight, he would leave the deck about nine with the words, "Don't take any sail off her." Then, on the point of disappearing down the companion-way, he would add curtly: "Don't carry anything away." I am glad to say that I never did; one night, however, I was caught,

vorba de ordinele pe care le dădea noaptea. Dacă eram de cart de la opt seara până la miezul nopții, pleca pe punte pe la ora nouă, zicând: „Să nu cumva să strângi vreo pânză“. Când să dispară pe scara de lângă cabina căpitanului, adăuga tăios: „Să nu clinteşti nimic“. Ceea ce şi făceam, la drept vorbind. Doar într-o noapte fu cât pe ce să mă ia pe nepregătite o schimbare bruscă a direcției vântului.

S... n-a mai urcat pe punte, deşi era o gălăgie infernală: marinarii alergau încolo şi încoace, strigau, pânzele se zbăteau, ce mai, era atâta zgomot că ar fi putut să scoale şi morții din somnul de veci. O oră mai târziu a venit să mă înlocuiască secundul, şi căpitanul a trimis să mă cheme. Am intrat în cabina lui: stătea întins în pat, învelit cu un pled, cu perna sub cap.

– Ce ți s-a întâmplat pe punte adineauri? mă întrebă.

– S-a pornit vânt pe pupa travers, domnule, zisei eu.

– Dumneata nu ți-ai dat seama că-şi schimbă direcția?

– Ba da, domnule, m-am gândit că o să se schimbe.

– Şi atunci de ce nu ai strâns pe loc velele inferioare? mă întrebă, pe un ton care ar fi trebuit să-mi facă sângele să-mi înghețe în vine.

Nu m-am lăsat intimidat.

not quite prepared, by a sudden shift of wind.

There was, of course, a good deal of noise—running about, the, shouts of the sailors, the thrashing of the sails—enough, in fact, to wake the dead. But S- never came on deck. When I was relieved by the chief mate an hour afterwards, he sent for me. I went into his stateroom; he was lying on his couch wrapped up in a rug, with a pillow under his head.

“What was the matter with you up there just now?” he asked.

“Wind flew round on the lee quarter, sir,” I said.

“Couldn’t you see the shift coming?”

“Yes, sir, I thought it wasn’t very far off.”

“Why didn’t you have your courses hauled up at once, then?” he asked in a tone that ought to have made my blood run cold.

But this was my chance, and I did not let it slip.

“Well, sir,” I said in an apologetic tone, “she was going eleven knots very nicely, and I thought she would do for another half-hour or so.”

He gazed at me darkly out of his head, lying very still on the white pillow, for a time.

– Pentru că, domnule, zisei eu aproape scuzându-mă, corabia înainta bine cu unsprezece noduri şi m-am gândit că mai rezistă o jumătate de oră măcar.

M-a scrutat posomorât o vreme, cu capul înfundat în pernă.

– Aşa deci, încă o jumătate de oră. Uite aşa rămân corăbiile fără catarge.

La atât s-a redus săpuneala pe care am primit-o. Am zăbovit o clipă, apoi am ieşit închizând cu grijă uşa cabinei în urma mea.

Şi iată că am iubit marea, am trăit în preajma ei şi am părăsit-o fără să mi se întâmple vreodată să văd alcătuirea uriaşă de vergi, păienjenişuri şi borangic aruncată peste bord. Poate doar fiindcă am avut noroc şi atât. Sărmanul P..., însă, n-ar fi scăpat aşa de uşor cu faţa curată dacă că zeul vijeliilor nu-l lua de timpuriu de pe acest pământ, făcut din oceane pe trei sferturi şi, prin urmare, lăcaş prielnic marinarilor. Câţiva ani mai târziu, am întâlnit într-un port indian pe cineva care lucrase pe vasele aceleaşi companii. Am pomenit ba un nume, ba altul, am vorbit de colegii noştri de breaslă şi, cum era de aşteptat, am întrebat de P... Voiam să ştiu dacă a ajuns căpitan. Interlocutorul meu a răspuns în treacăt:

– Asta nu, dar oricum e la adăpost de nevoi. Marea agitată l-a înghiţit de pe pupa, în timpul unei călătorii dinspre Noua Zeelandă către Capul Horn.

"Ah, yes, another half-hour. That's the way ships get dismasted."

And that was all I got in the way of a wigging. I waited a little while and then went out, shutting carefully the door of the state-room after me.

Well, I have loved, lived with, and left the sea without ever seeing a ship's tall fabric of sticks, cobwebs and gossamer go by the board. Sheer good luck, no doubt. But as to poor P-, I am sure that he would not have got off scot-free like this but for the god of gales, who called him away early from this earth, which is three parts ocean, and therefore a fit abode for sailors. A few years afterwards I met in an Indian port a man who had served in the ships of the same company. Names came up in our talk, names of our colleagues in the same employ, and, naturally enough, I asked after P-. Had he got a command yet? And the other man answered carelessly:

"No; but he's provided for, anyhow. A heavy sea took him off the poop in the run between New Zealand and the Horn."

Thus P- passed away from amongst the tall spars of ships that he had tried to their utmost in many a spell of boisterous weather. He had shown me what carrying on meant, but he was not a man to learn discretion from. He could not help his deafness. One

Aşa a plecat P... dintre catargele înalte ale corăbiilor pe care de multe ori le-a pus la grea încercare în vreme de furtună. De la el am învățat ce înseamnă să fii fără teamă, dar nu şi cum să fii înțelept. Nu era însă vina lui că e surd. Îl țin minte cu buna lui dispoziție, cu admirația lui pentru glumele din *Punch*, cu micile lui ciudățenii – cum era de exemplu pasiunea de a aduna oglinzi de împrumut. În fiecare cabină exista câte o oglindă înşurubată în peretele despărțitor; la ce avea nevoie de mai multe oglinzi, nu pricepea nici unul dintre noi. Rugămintea să i-o împrumuți era făcută pe un ton confidențial. De ce oare? Ne dădeam fiecare cu părerea. Acum n-are să mai afle nimeni niciodată. De altfel, era o ciudățenie inofensivă şi fie ca zeul vijeliilor, care l-a smuls atât de brutal dintre noi pe drumul dintre Noua Zeelandă şi Capul Horn, să-i odihnească sufletul în pace în Raiul marinarilor adevărați, acolo unde nicio nesăbuință nu poate frânge catargele corabiei!

can only remember his cheery temper, his admiration for the jokes in *Punch*, his little oddities—like his strange passion for borrowing looking-glasses, for instance. Each of our cabins had its own looking-glass screwed to the bulkhead, and what he wanted with more of them we never could fathom. He asked for the loan in confidential tones. Why? Mystery. We made various surmises. No one will ever know now. At any rate, it was a harmless eccentricity, and may the god of gales, who took him away so abruptly between New Zealand and the Horn, let his soul rest in some Paradise of true seamen, where no amount of carrying on will ever dismast a ship!

XIII

A fost o vreme când secundul vasului, cu carnetul în mână şi cu creionul după ureche, era cu un ochi sus, la marinarii care greează, şi cu celălalt jos, la gura de magazie, la docheri. Urmărea rânduirea încărcăturii vasului cu convingerea că, înainte chiar ca vaporul să plece, el trebuie să facă tot ce-i stă în putință să fie călătoria scurtă şi uşoară.

Termenele scurte, felul cum decurg încărcarea şi descărcarea în docuri, folosirea mecanismelor de ridicare, foarte iuți şi nerăbdătoare de felul lor, nevoia de expediere rapidă, până şi mărimea vasului, toate acestea despart pe marinarul de azi de cunoaşterea până-n cele mai mici amănunte a meşteşugului lui.

Corăbiile pot fi rentabile ori nerentabile. O corabie rentabilă transportă o încărcătură mare pe orice vreme, oricât de neprevăzută, iar atunci când stă e neclintită şi se mişcă dintr-un loc de ancorare în altul fără lest. Când se spune despre o corabie că poate naviga fără lest, e ca şi cum ai spune că e o corabie desăvârşită. Eu unul n-am dat peste asemenea corăbii model, am văzut doar reclama care

XIII

There has been a time when a ship's chief mate, pocket-book in hand and pencil behind his ear, kept one eye aloft upon his riggers and the other down the hatchway on the stevedores, and watched the disposition of his ship's cargo, knowing that even before she started he was already doing his best to secure for her an easy and quick passage.

The hurry of the times, the loading and discharging organization of the docks, the use of hoisting machinery which works quickly and will not wait, the cry for prompt despatch, the very size of his ship, stand nowadays between the modern seaman and the thorough knowledge of his craft.

There are profitable ships and unprofitable ships. The profitable ship will carry a large load through all the hazards of the weather, and, when at rest, will stand up in dock and shift from berth to berth without ballast. There is a point of perfection in a ship as a worker when she is spoken of as being able to *sail* without ballast. I have never met that sort of paragon myself, but I have seen these paragons advertised amongst ships for sale. Such excess

li se făcea când erau de vânzare. Niciodată n-am avut încredere într-o corabie despre care se zicea că ar fi din cale afară de blajină şi plină de calități. Oricine e liber să declare că vaporul lui navighează fără balast. Poate chiar să fie foarte sigur de ceea ce spune, mai ales dacă nici n-are de gând să se îmbarce el însuşi la bordul lui. Nici măcar nu riscă mare lucru făcând corabiei reclamă că poate naviga fără lest, pentru că o astfel de afirmație nu presupune că vasul trebuie neapărat să şi ajungă undeva. Ba mai mult, este foarte adevărat că mai toate corăbiile pot naviga, un timp scurt, fără balast, doar că nu durează mult şi se răstoarnă peste echipaj.

Proprietarul vasului e fericit dacă vaporul e rentabil; marinarul e mândru; ba, de cele mai multe ori, este chiar convins că vaporul este şi foarte arătos; dacă poate să se laude şi cu însuşiri mai folositoare ale corabiei, mândria lui este pe de-a-ntregul satisfăcută.

Cândva era nevoie de ştiință, de pricepere şi de discernământ la încărcarea unei corăbii. S-au scris cărți întregi despre asta. „Stevens despre încărcare“ este o scriere voluminoasă care (în lumea ei) are faima şi importanța celor scrise de Coke despre Littleton[4]. Stevens este un scriitor plăcut şi darurile lui, cum

[4] Sir Edward Coke (1552-1634), autorul unor tratate de drept, în care îl menționează pe Sir Thomas Littleton (1422-1481), autor şi el de tratate de drept. *Coke-upon-Littleton* este numele învechit azi al unei băuturi – n.tr.

of virtue and good-nature on the part of a ship always provoked my mistrust. It is open to any man to say that his ship will sail without ballast; and he will say it, too, with every mark of profound conviction, especially if he is not going to sail in her himself. The risk of advertising her as able to sail without ballast is not great, since the statement does not imply a warranty of her arriving anywhere. Moreover, it is strictly true that most ships will sail without ballast for some little time before they turn turtle upon the crew.

A ship-owner loves a profitable ship; the seaman is proud of her; a doubt of her good looks seldom exists in his mind; but if he can boast of her more useful qualities it is an added satisfaction for his self-love.

The loading of ships was once a matter of skill, judgment, and knowledge. Thick books have been written about it. "Stevens on Stowage" is a portly volume with the renown and weight (in its own world) of Coke on Littleton. Stevens is an agreeable writer, and, as is the case with men of talent, his gifts adorn his sterling soundness. He gives you the official teaching on the whole subject, is precise as to rules, mentions illustrative events, quotes law cases where verdicts turned upon a point of stowage. He is never

se întâmplă cu toți cei talentați, fac cinste seriozității lui demne de toată încrederea. Oferă învățături în materie, dă reguli precise, exemplifică de fiecare dată cu incidente concrete, discută procese civile ale căror verdicte se sprijină pe chestiuni de încărcare. Nu este deloc pedant şi, în ciuda încrederii lui nestrămutate în principii generale, nu se sfieşte să recunoască faptul că nicio corabie nu seamănă leit cu alta.

Încărcarea şi descărcarea mărfurilor era pe vremuri o îndeletnicire calificată, dar în ziua de azi se apropie din ce în ce mai mult de o muncă fără calificare. Nu se poate spune despre un vas cu aburi modern, care are o mulțime de cale, că e încărcat în sensul marinăresc al cuvântului. Un asemenea vas e umplut. Nu se poate spune că încărcătura lui este rânduită; ea este pur şi simplu aruncată înăuntru grămadă, prin cele şase ori mai multe guri de încărcare, de către cel puțin douăsprezece macarale, cu zăngănit, grabă, larmă şi înfierbântare, într-un nor de abur şi prăfărie de cărbune. Câtă vreme elicea e acoperită bine de apă şi ai grijă, să zicem, să nu azvârli butoaiele cu ulei peste baloturi de mătase, să nu trânteşti o traversă de pod grea de cinci tone peste un rând de saci cu cafea, ei bine, se cheamă că ți-ai făcut foarte onorabil datoria în ce priveşte necesitatea expedierii rapide.

pedantic, and, for all his close adherence to broad principles, he is ready to admit that no two ships can be treated exactly alike.

Stevedoring, which had been a skilled labour, is fast becoming a labour without the skill. The modern steamship with her many holds is not loaded within the sailor-like meaning of the word. She is filled up. Her cargo is not stowed in any sense; it is simply dumped into her through six hatchways, more or less, by twelve winches or so, with clatter and hurry and racket and heat, in a cloud of steam and a mess of coal-dust. As long as you keep her propeller under water and take care, say, not to fling down barrels of oil on top of bales of silk, or deposit an iron bridge-girder of five ton or so upon a bed of coffee-bags, you have done about all in the way of duty that the cry for prompt despatch will allow you to do.

XIV

Pe vremea mea, în zilele ei de glorie, corabia cu pânze era ca o ființă vie. Când vorbesc de zilele ei de glorie, mă gândesc la perfecțiunea alcătuirii, a mecanismelor ei, la însuşirile ei marinăreşti, la uşurința cu care putea fi mânuită, nicidecum la viteza pe care o atingea. Acele zile de glorie s-au încheiat atunci când au început să se construiască vapoarele din alte materiale. Niciunul dintre vasele vechi de fier n-a atins vreodată viteza miraculoasă cu care navigau, înaintea lor, corăbiile de lemn învelite în tablă de aramă, sub mâna pricepută a unor căpitani vestiți la vremea lor. Deşi se făcuse tot ce era cu putință pentru ca vasul de fier să fie desăvârşit, mintea omului n-a izbutit să născocească un amestec potrivit pentru învelişul care să-i apere carena, s-o păstreze la fel de curată pe dinafară cum era pe vremea tablei din metal gălbui. După ce petrece câteva săptămâni pe mare, un vapor din fier încetineşte ca şi cum ar fi obosit de timpuriu. Motivul este că fundul vasului se acoperă cu scoici. Orice fleac poate reduce viteza unui vapor din fier, mai ales dacă elicea lui nu-l trage fără întrerupere şi fără cruțare. De cele mai multe ori nici nu-ți dai bine seama ce fleac

XIV

The sailing-ship, when I knew her in her days of perfection, was a sensible creature. When I say her days of perfection, I mean perfection of build, gear, seaworthy qualities and case of handling, not the perfection of speed. That quality has departed with the change of building material. No iron ship of yesterday ever attained the marvels of speed which the seamanship of men famous in their time had obtained from their wooden, copper-sheeted predecessors. Everything had been done to make the iron ship perfect, but no wit of man had managed to devise an efficient coating composition to keep her bottom clean with the smooth cleanness of yellow metal sheeting. After a spell of a few weeks at sea, an iron ship begins to lag as if she had grown tired too soon. It is only her bottom that is getting foul. A very little affects the speed of an iron ship which is not driven on by a merciless propeller. Often it is impossible to tell what inconsiderate trifle puts her off her stride. A certain mysteriousness hangs around the quality of speed as it was displayed by the old sailing-ships commanded by a competent seaman. In those days the speed depended upon the seaman;

neînsemnat îi tulbură înaintarea. Viteza cu care zburau vechile corăbii cu pânze atunci când erau conduse de un marinar priceput avea un aer de mister. La vremea aceea, viteza era în puterea marinarului; tocmai de aceea, pe lângă faptul că respecta legile, regulile şi regulamentul de desfăşurare în condiții bune a încărcăturii, acesta se îngrijea şi de încărcarea mărfurilor, aşa încât vasul să aibă un echilibru bun. Unele corăbii înaintau mai iute dacă erau perfect echilibrate, altele trebuiau să aibă pupa cu un picior mai adâncită în apă decât prova; auzeam chiar că o corabie atingea viteza cea mai mare atunci când, având vânt bun, era încărcată în aşa fel încât prova să plutească scufundată la o adâncime de câțiva inchi în apă.

Îmi aduc aminte de o imagine din Amesterdam, iarna – o întindere plată de pământ, pustie şi la vedere, presărată din loc în loc cu stive de cherestea care semănau cu colibele dintr-o tabără a cine ştie cărui trib sărac lipit; Handelskade, întins până departe; cheiuri reci, pietruite, petece de zăpadă ici-colo, canalul înghețat bocnă şi, înlăuntrul lui, corăbiile înşirate una după alta, cu parâmele de acostare înghețate şi lăsate în voia lor, cu punțile goale, pustii, fiindcă, după cum mi-a adus la cunoştință căpetenia hamalilor (o ființă blândă, ştearsă, cu trei fire blonde-n barbă şi nasul înroşit), încărcăturile lor se aflau prinse între gheţuri

therefore, apart from the laws, rules, and regulations for the good preservation of his cargo, he was careful of his loading,—or what is technically called the trim of his ship. Some ships sailed fast on an even keel, others had to be trimmed quite one foot by the stern, and I have heard of a ship that gave her best speed on a wind when so loaded as to float a couple of inches by the head.

I call to mind a winter landscape in Amsterdam—a flat foreground of waste land, with here and there stacks of timber, like the huts of a camp of some very miserable tribe; the long stretch of the Handelskade; cold, stone-faced quays, with the snow-sprinkled ground and the hard, frozen water of the canal, in which were set ships one behind another with their frosty mooring-ropes hanging slack and their decks idle and deserted, because, as the master stevedore (a gentle, pale person, with a few golden hairs on his chin and a reddened nose) informed me, their cargoes were frozen-in up-country on barges and schuyts. In the distance, beyond the waste ground, and running parallel with the line of ships, a line of brown, warm-toned houses seemed bowed under snow-laden roofs. From afar at the end of Tsar Peter Straat, issued in the frosty air the tinkle of bells of the horse tramcars, appearing and disappearing in the opening between the buildings, like little toy carriages harnessed with toy horses and played with by people that appeared no bigger

în interiorul ţării, pe şlepuri şi vase olandeze numite schuyt, folosite pentru navigaţie pe canale, pe lângă coastă. În depărtare, dincolo de întinderea pustie, paralel cu şirul de corăbii, se înşirau casele cafenii, cu aer îmbietor, încovoiate parcă sub povara de nea a acoperişurilor. Tocmai din capăt, de la Tsar Peter Straat, răsuna prin ger clinchetul zurgălăilor de la tramvaiele cu cai; tramvaiele apăreau şi dispăreau în spaţiul liber dintre clădiri asemeni unor mici caleşti de jucărie, la care erau înhămaţi cai de jucărie şi cu care se jucau fiinţe de mărimea unor copii.

În aşteptarea încărcăturii prinse între gheţuri în interiorul ţării, îmi muşcam mâinile, cum zic francezii, de nerăbdare; mă înfuria la culme canalul blocat, înfăţişarea îngheţată şi părăsită a tuturor corăbiilor care parcă se descompuneau cu întristare neîndurătoare, încercuite de gheaţă, lipsite de libertatea de a pluti în voie. Eram secund şi eram grozav de singur. De îndată ce mă angajasem, mi se ceruse să dau drumul în concediu tuturor muşilor, fiindcă, pe o vreme precum aceea, tot nu aveau nimic de făcut, poate doar să aibă grijă de focul care ardea în soba din cabină. De foc se ocupa îngrijitorul de vas, un olandez care duhnea a tutun, avea o claie de păr încâlcit în cap, era neînchipuit de murdar şi, fiindcă nu avea dinţi, părea de-a dreptul straniu; abia dacă se pricepea să lege două vorbe-n englezeşte şi totuşi sunt convins că

than children.

I was, as the French say, biting my fists with impatience for that cargo frozen up-country; with rage at that canal set fast, at the wintry and deserted aspect of all those ships that seemed to decay in grim depression for want of the open water. I was chief mate, and very much alone. Directly I had joined I received from my owners instructions to send all the ship's apprentices away on leave together, because in such weather there was nothing for anybody to do, unless to keep up a fire in the cabin stove. That was attended to by a snuffy and mop-headed, inconceivably dirty, and weirdly toothless Dutch ship-keeper, who could hardly speak three words of English, but who must have had some considerable knowledge of the language, since he managed invariably to interpret in the contrary sense everything that was said to him.

Notwithstanding the little iron stove, the ink froze on the swing-table in the cabin, and I found it more convenient to go ashore stumbling over the arctic waste-land and shivering in glazed tramcars in order to write my evening letter to my owners in a gorgeous café in the centre of the town. It was an immense place, lofty and gilt, upholstered in red plush, full of electric lights and so thoroughly warmed that even the marble tables felt tepid to the touch. The waiter who brought me my cup of coffee bore, by

ştia bine limba, fiindcă izbutea de minune să facă exact pe dos tot ce i se spunea.

Deşi aveam în cabină o sobiță de fier, cerneala tot îngheța pe masa rabatabilă şi mi-era mult mai la îndemână să cobor pe uscat, să traversez cum puteam întinderea arctică pustie şi să dârdâi în tramvaiele acoperite cu o pojghiță de gheață, pentru ca în cele din urmă să ajung într-un restaurant luxos din centrul oraşului şi să-mi scriu acolo scrisoarea de seară către proprietarii corabiei. Era un restaurant imens, cu tavanul înalt suflat cu aur, capitonat cu pluş roşu, înțesat de lumini şi atât de bine încălzit, încât până şi mesele de marmoră erau călduțe. În marea mea însingurare, chelnerul care-mi aducea cafeaua devenea dintr-o dată un vechi prieten apropiat şi îndrăgit. Acolo în restaurant, singur în mijlocul unei mulțimi gălăgioase, aşterneam o scrisoare către Glasgow care anunța mereu acelaşi lucru: Nu avem încărcătură şi se pare că nici nu vom avea până spre sfârşitul primăverii. Tot timpul cât stăteam acolo la o masă, mintea mea pe jumătate congelată era obsedată de obligația de a mă întoarce pe corabie, de călătoria pe care urma s-o fac înapoi, dârdâind în tramvaie poleite cu gheață, de traversarea poticnită a întinderii de pământ pustii, presărate cu zăpadă, de vedenii ale corăbiilor înghețate în şir, care aduceau cu nişte stârvuri

comparison with my utter isolation, the dear aspect of an intimate friend. There, alone in a noisy crowd, I would write slowly a letter addressed to Glasgow, of which the gist would be: There is no cargo, and no prospect of any coming till late spring apparently. And all the time I sat there the necessity of getting back to the ship bore heavily on my already half-congealed spirits—the shivering in glazed tramcars, the stumbling over the snow-sprinkled waste ground, the vision of ships frozen in a row, appearing vaguely like corpses of black vessels in a white world, so silent, so lifeless, so soulless they seemed to be.

With precaution I would go up the side of my own particular corpse, and would feel her as cold as ice itself and as slippery under my feet. My cold berth would swallow up like a chilly burial niche my bodily shivers and my mental excitement. It was a cruel winter. The very air seemed as hard and trenchant as steel; but it would have taken much more than this to extinguish my sacred fire for the exercise of my craft. No young man of twenty-four appointed chief mate for the first time in his life would have let that Dutch tenacious winter penetrate into his heart. I think that in those days I never forgot the fact of my elevation for five consecutive minutes. I fancy it kept me warm, even in my slumbers, better than

de vapoare negre, pierdute într-o lume albă, într-atât erau de multe, lipsite de viață, fără suflet în ele.

Urcam cu mare grijă pe puntea stârvului de unde plecasem; era rece ca gheața şi-mi fugea de sub picioare. Ca un loc geros de înmormântare, patul rece îmi înghițea dârdâiala trupului şi neliniştea minții. A fost o iarnă nemiloasă. Până şi aerul era muşcător şi tăios ca oțelul; şi totuşi nici frigul, nici altele mai rele nu mi-ar fi putut sugruma fericirea că îmi fac meseria. Eram tânăr, aveam douăzeci şi patru de ani, eram proaspăt numit secund pentru întâia dată în viața mea, şi nimeni în locul meu n-ar fi îngăduit acelei înverşunate ierni olandeze să-i înghețe sufletul. Cred că în tot timpul cât am stat acolo n-au trecut cinci minute la rând să nu mă gândesc cu încântare că fusesem înaintat în grad. Gândul acesta îmi ținea de cald chiar şi în somn, mai bine decât grămada de pături cu care mă înveleam şi care, atunci când le aruncam la o parte în fiece dimineață, trozneau de înghețate ce erau. Şi, deşi nu era nicio nevoie, mă sculam cu noaptea-n cap fiindcă mă ştiam singur la comandă. Nu fusese încă numit noul căpitan.

Aproape zilnic în zori sosea câte o scrisoare în care proprietarii corabiei mă somau să merg la expeditori să le fac scandal până-mi aduc încărcătura; să-i ameninț că au să-mi plătească bani grei fiindcă-mi țin vasul în loc; să cer ca asortimentul

the high pile of blankets, which positively crackled with frost as I threw them off in the morning. And I would get up early for no reason whatever except that I was in sole charge. The new captain had not been appointed yet.

Almost each morning a letter from my owners would arrive, directing me to go to the charterers and clamour for the ship's cargo; to threaten them with the heaviest penalties of demurrage; to demand that this assortment of varied merchandise, set fast in a landscape of ice and windmills somewhere up-country, should be put on rail instantly, and fed up to the ship in regular quantities every day. After drinking some hot coffee, like an Arctic explorer setting off on a sledge journey towards the North Pole, I would go ashore and roll shivering in a tramcar into the very heart of the town, past clean-faced houses, past thousands of brass knockers upon a thousand painted doors glimmering behind rows of trees of the pavement species, leafless, gaunt, seemingly dead forever.

That part of the expedition was easy enough, though the horses were painfully glistening with icicles, and the aspect of the tram-conductors' faces presented a repulsive blending of crimson and purple. But as to frightening or bullying, or even wheedling some sort of answer out of Mr. Hudig, that was another matter altogether. He was a big, swarthy Netherlander, with black

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

de diferite mărfuri, imobilizat într-un peisaj cu gheţuri şi mori de vânt în interiorul ţării, să fie pe dată încărcat în tren şi descărcat pe corabie în porţii zilnice, zi de zi. După ce îmi beam cafeaua aburindă, ca un explorator arctic care porneşte cu sania la drum spre Polul Nord, coboram pe uscat şi mergeam dârdâind cu tramvaiul până-n inima oraşului, pe lângă clădiri cu faţada îngrijită, pe lângă mii de mânere de alamă cu care se bătea în miile de uşi vopsite ce licăreau din spatele şirurilor de copaci desfrunziţi, deşiraţi, copaci dintre aceia ce cresc pe străzile unui oraş şi care, atunci, păreau morţi pentru veşnicie.

Prima parte a călătoriei era uşoară, cu toate că îngheţai doar uitându-te cum scânteiază ţurţurii pe cai şi ce feţe cărămiziu-împurpurate aveau vatmanii. Mai greu era restul. Mai bine zis, n-aveam nicio şansă să storc de la dl. Hudig cel mai vag răspuns, oricât aş fi încercat eu să-l înspăimânt, să-l silesc ori să-l linguşesc pentru aceasta. Era un olandez mătăhălos, oacheş, cu mustăţi negre şi privirea neînfricată. Începea întotdeauna prin a-mi face vânt într-un scaun înainte să pot scoate o vorbă, îmi oferea cu mare prietenie un trabuc imens şi, într-o engleză impecabilă, se pornea să sporovăiască la nesfârşit despre vremea neobişnuit de aspră. E peste putinţă să ameninţi pe cineva care, deşi îţi cunoaşte limba la perfecţie, pur şi simplu pare că nu e în stare să perceapă tonul de

moustaches and a bold glance. He always began by shoving me into a chair before I had time to open my mouth, gave me cordially a large cigar, and in excellent English would start to talk everlastingly about the phenomenal severity of the weather. It was impossible to threaten a man who, though he possessed the language perfectly, seemed incapable of understanding any phrase pronounced in a tone of remonstrance or discontent. As to quarrelling with him, it would have been stupid. The weather was too bitter for that. His office was so warm, his fire so bright, his sides shook so heartily with laughter, that I experienced always a great difficulty in making up my mind to reach for my hat.

At last the cargo did come. At first it came dribbling in by rail in trucks, till the thaw set in; and then fast, in a multitude of barges, with a great rush of unbound waters. The gentle master stevedore had his hands very full at last; and the chief mate became worried in his mind as to the proper distribution of the weight of his first cargo in a ship he did not personally know before.

Ships do want humouring. They want humouring in handling; and if you mean to handle them well, they must have been humoured in the distribution of the weight which you ask them to carry through the good and evil fortune of a passage. Your ship is a tender creature, whose idiosyncrasies must be attended to

dojană ori de nemulțumire. Iar de ceartă nici nu putea fi vorba, ar fi fost o prostie. Era o vreme prea amarnică pentru asta. Era atât de cald în biroul lui, focul ardea aşa de plăcut, iar el râdea cu atâta poftă încât numai cu greu mă hotăram într-un târziu să-mi iau pălăria şi să plec.

Până la urmă încărcătura a sosit. La început, puțin câte puțin, în vagoane de marfă, până la dezgheț; după aceea în grabă, cu nenumărate şlepuri, într-o năvală de ape nestăvilite. Blânda căpetenie a docherilor avea în sfârşit de lucru până peste cap. Secundul, la rândul lui, începu să se socotească în mintea lui cum să împartă greutatea primei încărcături de care se ocupă, într-o corabie pe care de abia atunci începea să lucreze.

Corăbiilor trebuie să ştii să le intri în voie. Trebuie să le intri în voie ca să-ți răspundă la comenzi. Şi dacă ții să le mânuieşti bine, trebuie mai întâi să le intri în voie rânduind greutatea pe care le ceri s-o ducă la destinație, fie vremea bună sau rea. Corabia e o ființă gingaşă, trebuie să ții seama de particularitățile ei dacă vrei ca viața ei agitată şi nesigură să-ți facă cinste în cele din urmă şi să n-o facă de ruşine nici pe ea.

if you mean her to come with credit to herself and you through the rough-and-tumble of her life.

XV

Asta era şi părerea noului căpitan, care sosi a doua zi după ce se încheie încărcarea, chiar în ajunul plecării. L-am observat mai întâi pe chei: un necunoscut, se vedea că nu e olandez, cu melon negru şi un palton scurt bej, caraghios de nepotrivit cu înfățișarea iernatică a întinderii aceleia pustii, mărginite de fațadele cafenii ale caselor cu acoperişuri şiroind de zăpada ce se topea.

Necunoscutul se plimba în sus şi în jos, în mod evident preocupat să cerceteze echilibrul vasului la pupa şi la proră. Când l-am văzut lăsându-se pe vine în mâzgă pe marginea cheiului ca să vadă cât mai bine pescajul la pupa, mi-am zis: „Iată-l pe căpitan". Şi neîntârziat i-am zărit bagajul sosind – un cufăr de marinar în toată legea, cărat cu chingi de doi oameni, cu câteva geamantane din piele şi un sul de hărți marine învelite în pânză tare, îngrămădite peste capac. Văzându-l cum face un salt scurt, sprinten şi firesc de pe parapet drept la bord, am surprins un crâmpei din firea lui adevărată. Fără altă introducere decât un semn prietenos cu capul, îmi zise:

– Asieta e bună. Cum stai cu încărcătura?

XV

So seemed to think the new captain, who arrived the day after we had finished loading, on the very eve of the day of sailing. I first beheld him on the quay, a complete stranger to me, obviously not a Hollander, in a black bowler and a short drab overcoat, ridiculously out of tone with the winter aspect of the waste-lands, bordered by the brown fronts of houses with their roofs dripping with melting snow.

This stranger was walking up and down absorbed in the marked contemplation of the ship's fore and aft trim; but when I saw him squat on his heels in the slush at the very edge of the quay to peer at the draught of water under her counter, I said to myself, "This is the captain." And presently I descried his luggage coming along—a real sailor's chest, carried by means of rope-beckets between two men, with a couple of leather portmanteaus and a roll of charts sheeted in canvas piled upon the lid. The sudden, spontaneous agility with which he bounded aboard right off the rail afforded me the first glimpse of his real character. Without further preliminaries than a friendly nod, he addressed me: "You have got

I-am spus că am reuşit să aşez greutatea destul de sus, o treime din ea aflându-se în partea de sus a corabiei, în termeni tehnici „deasupra minginiilor“. Scoase un fluierat scurt, „Tii!“, cercetându-mă din cap până-n picioare. Un zâmbet înciudat apăru pe fața lui rumenă.

– Pun capul că n-o să ne plictisim în călătoria asta, zise.

Îşi şi dăduse seama. Mai târziu am aflat că fusese secund pe corabia aceea două drumuri la rând înainte de călătoria cu mine. Îi cunoşteam deja scrisul din jurnalele de bord mai vechi, pe care le citisem atent în cabină, cu o curiozitate firească de a afla cele mai norocoase clipe ale corabiei, epocile ei bune şi rele, din care scăpase cu bine.

Profeția lui s-a adeverit. Nu ne-am plictisit deloc în călătoria de la Amsterdam la Samarang, cu o încărcătură de mărfuri generale la bord, din care – sfinte Dumnezeule! – doar o treime ca greutate se aflau aşezate „deasupra traverselor“. Nu ne-am plictisit, dar nici prea veseli n-am fost. N-am avut nici măcar o singură clipă de linişte, fiindcă niciun marinar nu se poate simți cu mintea ori cu trupul în largul lui când nu s-a îngrijit la vreme să-i fie mai întâi vaporului bine.

E o încercare pentru nervii unui om să călătorească timp de nouăzeci de zile ori mai mult pe un vas cu toane. În cazul acela vina

her pretty well in her fore and aft trim. Now, what about your weights?”

I told him I had managed to keep the weight sufficiently well up, as I thought, one-third of the whole being in the upper part “above the beams,” as the technical expression has it. He whistled “Phew!” scrutinizing me from head to foot. A sort of smiling vexation was visible on his ruddy face.

“Well, we shall have a lively time of it this passage, I bet,” he said.

He knew. It turned out he had been chief mate of her for the two preceding voyages; and I was already familiar with his handwriting in the old log-books I had been perusing in my cabin with a natural curiosity, looking up the records of my new ship’s luck, of her behaviour, of the good times she had had, and of the troubles she had escaped.

He was right in his prophecy. On our passage from Amsterdam to Samarang with a general cargo, of which, alas! only one-third in weight was stowed “above the beams,” we had a lively time of it. It was lively, but not joyful. There was not even a single moment of comfort in it, because no seaman can feel comfortable in body or mind when he has made his ship uneasy.

To travel along with a cranky ship for ninety days or so is

nu era a vasului. Greşeala era următoarea: prin felul în care o încărcasem, îi creasem o prea mare stabilitate.

Până atunci, şi nici de atunci încoace, nu mi s-a mai întâmplat să simt vasul că începe să se legene atât de brusc, de greoi şi cu atâta furie. Odată pornit, ți se părea că n-are să se mai oprească în veci. Această descurajare stârnită de balansul vapoarelor al căror centru de greutate e coborât prea mult la încărcare îi făcea pe toți de pe punte să simtă că le e lehamite să se mai țină pe picioare. Am auzit din întâmplare pe unul dintre membrii echipajului zicând: „Fir-aş al naibii, Jack! Zău dacă-mi pasă că o să cad, nenorocita asta de corabie n-are decât să-mi mături creierii şi gata". Foarte ades, căpitanul comenta:

– Cum de nu, o treime din greutate deasupra traverselor ar fi fost prea destul pentru multe corăbii. Numai că, ce să-i faci, nu seamănă, ale naibii, una cu alta şi pace, şi corabia asta la încărcat e ca un cal nărăvaş, uite-aşa. O apucă mânia din te miri ce.

În sud, mânată de vânturile latitudinilor mari, corabia ne-a făcut viața un adevărat coşmar. Erau zile când nu sta nimic locului pe mesele rabatabile, când nu-ți puteai găsi nicicum o poziție în care să nu-ți simți încordați fără încetare toți muşchii trupului. Se legăna şi nu se mai oprea, cu smucituri care ar fi smuls orice de la locul lui, şi la fiecare aplecare catargele se roteau în vânt cu

no doubt a nerve-trying experience; but in this case what was wrong with our craft was this: that by my system of loading she had been made much too stable.

Neither before nor since have I felt a ship roll so abruptly, so violently, so heavily. Once she began, you felt that she would never stop, and this hopeless sensation, characterizing the motion of ships whose centre of gravity is brought down too low in loading, made everyone on board weary of keeping on his feet. I remember once over-hearing one of the hands say: "By Heavens, Jack! I feel as if I didn't mind how soon I let myself go, and let the blamed hooker knock my brains out if she likes." The captain used to remark frequently: "Ah, yes; I dare say one-third weight above beams would have been quite enough for most ships. But then, you see, there's no two of them alike on the seas, and she's an uncommonly ticklish jade to load."

Down south, running before the gales of high latitudes, she made our life a burden to us. There were days when nothing would keep even on the swing-tables, when there was no position where you could fix yourself so as not to feel a constant strain upon all the muscles of your body. She rolled and rolled with an awful dislodging jerk and that dizzily fast sweep of her masts on every swing. It was a wonder that the men sent aloft were not flung off

repeziciune. Era de mirare că cei azvârliți în sus nu zburau jos de pe vergi, că vergile nu se desfăceau de catarge, iar catargele nu zburau peste bord. În fotoliul lui din capul mesei, morocănos căpitanul se ținea cât putea de bine, castronul cu supă aluneca într-un colț al cabinei şi ospătarul se oprea crăcănat în colțul opus. Privindu-mă, căpitanul remarca: „Asta-i treimea dumitale de deasupra traverselor. Nu mă miră decât un lucru, cum de se mai țin vergile la locul lor după tot ce se întâmplă“.

În cele din urmă, unii din arboreți tot au cedat. Nu era cine ştie ce, ghiuri de brigantină şi alte lucruri de felul acesta. Dar din timp în timp corabia se legăna cu un asemenea avânt înspăimântător că ar fi fost în stare să rupă o parâmă nouă de palanc de trei inci pusă în patru, de ai fi crezut că e mai subțire decât o sfoară.

Era firesc ca secundul vasului să capete ce merita. Greşeala era a lui, şi chiar dacă ea putea fi pe jumătate iertată, el tot trebuia să tragă ponoasele pentru felul cum rânduise încărcătura. Când una dintre vergile mici s-a frânt totuşi, o bucată din ea l-a izbit pe secund în spate de-a alunecat pe burtă până hăt departe pe puntea principală. De aici s-au tras felurite neplăceri trupeşti – „simptome stranii“, cum le numea căpitanul care le-a tratat, perioade de inexplicabilă lipsă de putere, crize când fără veste îl apucau dureri neînțelese. Pacientul fu întru totul de aceeaşi părere cu mormăielile

the yards, the yards not flung off the masts, the masts not flung overboard. The captain in his armchair, holding on grimly at the head of the table, with the soup-tureen rolling on one side of the cabin and the steward sprawling on the other, would observe, looking at me: "That's your one-third above the beams. The only thing that surprises me is that the sticks have stuck to her all this time."

Ultimately some of the minor spars did go—nothing important: spanker-booms and such-like—because at times the frightful impetus of her rolling would part a fourfold tackle of new three-inch Manilla line as if it were weaker than pack-thread.

It was only poetic justice that the chief mate who had made a mistake—perhaps a half-excusable one—about the distribution of his ship's cargo should pay the penalty. A piece of one of the minor spars that did carry away flew against the chief mate's back, and sent him sliding on his face for quite a considerable distance along the main deck. Thereupon followed various and unpleasant consequences of a physical order—"queer symptoms," as the captain, who treated them, used to say; inexplicable periods of powerlessness, sudden accesses of mysterious pain; and the patient agreed fully with the regretful mutters of his very attentive captain wishing that it had been a straightforward broken leg. Even the

pline de părere de rău ale grijuliului căpitan, că mai bine îşi rupea un picior şi ştia exact ce are. Nici doctorul olandez care a preluat cazul în Samarang n-a găsit o explicație ştiințifică. N-a spus decât: „Ehei, prietene, eşti încă tânăr. S-ar putea să ai de tras din cauza asta toată viața. Nu mai pleca pe mare; îți trebuie trei luni de tăcere – multă tăcere."

Când zicea că secundul are nevoie de tăcere, doctorul voia de fapt să spună că trebuie să stea la pat. Era un om energic. Atunci când vorbea englezeşte făcea greşeli copilăreşti, nici nu se compara cu felul curgător în care vorbea dl. Hudig, omul de la celălalt capăt al călătoriei aceleia, o figură remarcabilă în felul ei. Întins pe spate într-un salon spațios din spitalul Far Eastern, am avut linişte din plin ca să-mi amintesc gerul înspăimântător şi zăpada din Amsterdam, în vreme ce frunzele de palmier se zvârcoleau şi foşneau sub ochii mei la înălțimea ferestrei. Îmi aduceam aminte de înflăcărarea mea şi de călătoriile cu tramvaiul, când era aşa de frig că-mi înghețau oasele. Mergeam în oraş ca să exercit presiuni, cum s-ar zice în limbaj diplomatic, asupra acelui cumsecade Hudig. Revedeam focul cald din biroul lui, fotoliul, trabucul lung şi auzeam vocea lui blajină insinuând pentru a-mi face plăcere (şi şiretlicul nu dădea greş niciodată): „Presupun că până la urmă Dvs. veți fi numit căpitan înainte să plece corabia?“ Poate că o făcea doar

Dutch doctor who took the case up in Samarang offered no scientific explanation. All he said was: "Ah, friend, you are young yet; it may be very serious for your whole life. You must leave your ship; you must quite silent be for three months—quite silent."

Of course, he meant the chief mate to keep quiet—to lay up, as a matter of fact. His manner was impressive enough, if his English was childishly imperfect when compared with the fluency of Mr. Hudig, the figure at the other end of that passage, and memorable enough in its way. In a great airy ward of a Far Eastern hospital, lying on my back, I had plenty of leisure to remember the dreadful cold and snow of Amsterdam, while looking at the fronds of the palm-trees tossing and rustling at the height of the window. I could remember the elated feeling and the soul-gripping cold of those tramway journeys taken into town to put what in diplomatic language is called pressure upon the good Hudig, with his warm fire, his armchair, his big cigar, and the never-failing suggestion in his good-natured voice: "I suppose in the end it is you they will appoint captain before the ship sails?" It may have been his extreme good-nature, the serious, unsmiling good-nature of a fat, swarthy man with coal-black moustache and steady eyes; but he might have been a bit of a diplomatist, too. His enticing suggestions I used to repel modestly by the assurance that it was extremely

fiindcă era bun la suflet; era un om blajin, grav, serios, gras şi oacheş, cu mustaţă tuciurie şi privirea hotărâtă. Poate că o făcea cu diplomaţie, ca să mă câştige. De câte ori nu respinsesem insinuările lui ispititoare, asigurându-l modest că era foarte puţin probabil, întrucât nu aveam experienţa necesară. „Ştii cum să tratezi cu oamenii", spunea, şi o întristare prefăcută îi întuneca faţa rotundă şi senină. Mă întreb de multe ori dacă-şi râdea vreodată-n barbă după ce ieşeam din biroul lui. Înclin să cred că nu, fiindcă din câte-mi dau eu seama, diplomaţii, fie ei în exerciţiul funcţiunii ori nu, sunt recunoscuţi că se iau în serios, cu şiretlicurile lor cu tot.

Mai că izbutise să mă convingă că eram cât se poate de potrivit, din toate punctele de vedere, ca să mi se încredinţeze comanda unui vapor. Au urmat însă cele trei luni de frământări şi de gânduri, de legănare insuportabilă, de remuşcare şi durere trupească, şi ele m-au învăţat iar lecţia lipsei de experienţă.

E adevărat, corabia cere să ştii să-i cânţi în strună. Trebuie să tratezi cu un respect plin de înţelegere tainele firii ei femeieşti. Doar aşa o faci să-ţi fie sprijin credincios în încleştarea neîncetată cu forţele potrivnice, încleştare în care înfrângerea nu e nicidecum ruşinoasă. Nu ştiu dacă există ceva mai important în viaţa unui marinar decât legătura dintre el şi corabie. Corabia îşi are şi ea drepturile ei, ca orice fiinţă care răsuflă şi ştie vorbi. Când omul ştie

unlikely, as I had not enough experience. "You know very well how to go about business matters," he used to say, with a sort of affected moodiness clouding his serene round face. I wonder whether he ever laughed to himself after I had left the office. I dare say he never did, because I understand that diplomatists, in and out of the career, take themselves and their tricks with an exemplary seriousness.

But he had nearly persuaded me that I was fit in every way to be trusted with a command. There came three months of mental worry, hard rolling, remorse, and physical pain to drive home the lesson of insufficient experience.

Yes, your ship wants to be humoured with knowledge. You must treat with an understanding consideration the mysteries of her feminine nature, and then she will stand by you faithfully in the unceasing struggle with forces wherein defeat is no shame. It is a serious relation, that in which a man stands to his ship. She has her rights as though she could breathe and speak; and, indeed, there are ships that, for the right man, will do anything but speak, as the saying goes.

A ship is not a slave. You must make her easy in a sea-way, you must never forget that you owe her the fullest share of your thought, of your skill, of your self-love. If you remember that

să se poarte, unele corăbii numai că nu vorbesc, cum se zice.

Corabia nu e o roabă. Când marea e agitată, trebuie să ai grijă de corabie, s-o faci să se simtă în largul ei. N-ai voie să uiți că cea mai mare parte dintre gândurile tale, din îndemânarea şi grija pentru tine însuți i se cuvin. Dacă îți îndeplineşti această obligație nesilit şi firesc, corabia la rândul ei înaintează, aleargă ori stă pe loc, slujindu-te din toate puterile. O vezi odihnindu-se pe valurile înspumate ca o pasăre de mare, ori călcând peste cea mai cruntă vijelie din câte ai trăit şi în timpul căreia nu-ți venea să crezi că ai să mai apuci răsăritul soarelui.

obligation, naturally and without effort, as if it were an instinctive feeling of your inner life, she will sail, stay, run for you as long as she is able, or, like a sea-bird going to rest upon the angry waves, she will lay out the heaviest gale that ever made you doubt living long enough to see another sunrise.

XVI

Adesea îmi arunc ochii, cu nerăbdare melancolică, peste coloanele ce poartă în ziare titlul general de „Ştiri de pe mare“. Dau de numele unor corăbii ce-mi sunt cunoscute. În fiecare an mai dispare o parte dintre aceste nume – numele unor vechi prieteni. „*Tempi passati*!“

Rubricile acestor ştiri sunt consemnate prin titluri concise, aşezate într-o ordine care, în mare, e mereu aceeaşi. Mai întâi vin „Relatările“ – ştiri despre vasele întâlnite ori semnalate pe mare, cu numele vasului, al portului din care vine şi al celui către care se îndreaptă, numărul de zile petrecute în larg, şi totul se încheie de obicei cu „Nimic deosebit de semnalat“. După aceea vin „Naufragii şi accidente“ – o înşiruire mai lungă de paragrafe, care se întâmplă să mai lipsească atunci când e vreme frumoasă, senină şi prielnică vapoarelor din toate colțurile lumii.

Sunt zile când apare titlul „În întârziere“ – semn rău, care prevesteşte pieire şi jale, acestea atârnând încă incert în balanța soartei. Pentru un marinar e o prevestire rea până şi aranjarea

XVI

Often I turn with melancholy eagerness to the space reserved in the newspapers under the general heading of “Shipping Intelligence.” I meet there the names of ships I have known. Every year some of these names disappear—the names of old friends. “*Tempi passati*!”

The different divisions of that kind of news are set down in their order, which varies but slightly in its arrangement of concise headlines. And first comes “Speakings”—reports of ships met and signalled at sea, name, port, where from, where bound for, so many days out, ending frequently with the words “All well.” Then come “Wrecks and Casualties”—a longish array of paragraphs, unless the weather has been fair and clear, and friendly to ships all over the world.

On some days there appears the heading “Overdue”—an ominous threat of loss and sorrow trembling yet in the balance of fate. There is something sinister to a seaman in the very grouping of the letters which form this word, clear in its meaning, and seldom

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

literelor care alcătuiesc acest cuvânt cu înțeles limpede şi încărcat cu amenințări rareori dezmințite.

Nu peste multe zile – înfricoşător de puține pentru sufletele care se încăpățânează să nădăjduiască în ciuda deznădejdii – peste trei săptămâni ori o lună cel mult, fără greş, numele corăbiilor trecute sumbru la rubrica „În întârziere" apar iar în coloanele „Ştirilor de pe mare", de data aceasta purtând inscripția definitivă „Dispăruți".

„Cutare sau cutare vapor, corabie cu pânze, bric, plecat din portul cutare, cu încărcătura de..., cu destinația..., la data de..., despre care nu se mai ştie nimic din ziua plecării, a fost dat astăzi dispărut." La atât se reduce, în limbaj oficial, discursul funerar pentru corăbiile care, cine ştie, istovite de-o lungă încleştare ori într-o clipă de neatenție, care se poate ivi şi pentru cei mai iuți oameni din lume, se lăsaseră copleşite pe neaşteptate de o lovitură vrăjmaşă.

Cine mai poate afla adevărul? Poate ceruse echipajul prea mult de la corabie, poate împinseseră oamenii prea departe puterea aceea a ei de a îndura şi de a sluji cu credință, care putere intră şi se amestecă în împreunarea de coaste şi înveliş de fier, lemn, oțel, pânză şi sârmă, în tot ce e necesar pentru făurirea unei corăbii – o creație completă, înzestrată cu caracter, personalitate, însuşiri şi

threatening in vain.

Only a very few days more—appallingly few to the hearts which had set themselves bravely to hope against hope—three weeks, a month later, perhaps, the name of ships under the blight of the "Overdue" heading shall appear again in the column of "Shipping Intelligence," but under the final declaration of "Missing."

"The ship, (or barque, or brig) so-and-so, bound from such a port, with such and such cargo, for such another port, having left at such and such a date, last spoken at sea on such a day, and never having been heard of since, was posted to-day as missing." Such in its strictly official eloquence is the form of funeral orations on ships that, perhaps wearied with a long struggle, or in some unguarded moment that may come to the readiest of us, had let themselves be overwhelmed by a sudden blow from the enemy.

Who can say? Perhaps the men she carried had asked her to do too much, had stretched beyond breaking-point the enduring faithfulness which seems wrought and hammered into that assemblage of iron ribs and plating, of wood and steel and canvas and wire, which goes to the making of a ship—a complete creation endowed with character, individuality, qualities and defects, by men whose hands launch her upon the water, and that other men shall

defecte proprii de către oamenii ale căror mâini o lansează la apă. Alți oameni, fără îndoială, învață să cunoască această corabie îndeaproape, mai bine decât pot ajunge să se ştie doi oameni între ei; învață s-o iubească la fel de aprins cum îşi iubeşte bărbatul femeia, şi tot ca un bărbat se lasă orbiți de iubire şi nu văd niciunul din defectele ei.

Sunt pe lume corăbii care nu au un renume bun, dar mă îndoiesc că există vreun echipaj care să nu ia cu înflăcărare apărarea corabiei lui împotriva oricui ar vorbi-o de rău. Țin minte o corabie căreia i se dusese faima că în fiecare călătorie ucide un om. Nu era minciună, şi cu toate astea țin minte perfect că demult, spre 1880, membrii echipajului ei erau de-a dreptul mândri de faima ei rea, se vedeau ca o bandă de aventurieri desfrânați, fără speranță, şi îşi făceau o glorie din legătura lor cu acea corabie înfricoşătoare. Toți marinarii de pe celelalte corăbii ancorate în jurul Cheiului Circular din Sydney clătinau trist din cap la vederea corabiei aceleia, pătrunşi de meritele nepătate ale vapoarelor pe care ne aflam fiecare dintre noi.

Numele acelei corăbii nu are nicio importanță. În clipa de față, după o carieră sumbră, dar cât se poate de rentabilă pentru proprietarii ei, ea este „dispărută“! Mai întâi ucidea câte un om la fiecare călătorie, dar se vede că slăbiciunile ce împresoară orice cu

learn to know with an intimacy surpassing the intimacy of man with man, to love with a love nearly as great as that of man for woman, and often as blind in its infatuated disregard of defects.

There are ships which bear a bad name, but I have yet to meet one whose crew for the time being failed to stand up angrily for her against every criticism. One ship which I call to mind now had the reputation of killing somebody every voyage she made. This was no calumny, and yet I remember well, somewhere far back in the late seventies, that the crew of that ship were, if anything, rather proud of her evil fame, as if they had been an utterly corrupt lot of desperadoes glorying in their association with an atrocious creature. We, belonging to other vessels moored all about the Circular Quay in Sydney, used to shake our heads at her with a great sense of the unblemished virtue of our own well-loved ships.

I shall not pronounce her name. She is “missing” now, after a sinister but, from the point of view of her owners, a useful career extending over many years, and, I should say, across every ocean of our globe. Having killed a man for every voyage, and perhaps rendered more misanthropic by the infirmities that come with years upon a ship, she had made up her mind to kill all hands at once before leaving the scene of her exploits. A fitting end, this, to a life

anii au învățat-o mizantropia, aşa că s-a hotărât să-şi ucidă echipajul întreg înainte să piară ea însăşi de pe scena isprăvilor ei. A fost, la urma urmei, un sfârşit pe potriva existenței ei rentabile şi ucigaşe, o ultimă răbufnire de patimă înrăită, o ultimă supremă bucurie hâdă pentru corabie şi pentru valurile, vânturile ce o încurajau.

Cum anume s-au petrecut lucrurile? Cuvântul „dispărut" colcăie de presupuneri şi îndoieli nerostite. A alunecat oare într-o clipită de sub picioarele echipajului, ori a ținut piept până la ultima suflare, zdrobită de mare în frânturi răzlețite, cu încheieturile strivite, întreaga ei alcătuire desfăcută, podidită de mereu mai multă apă sărată, cu catargele rupte, înclinându-se adânc când într-o parte, când în cealaltă, fără a mai putea fi cât de cât mânuită, rămasă fără bărci de salvare, în vreme ce apa îi mătura toate punțile? Îşi istovise oare echipajul cu truda ucigătoare la pompele care nu puteau fi nicio clipă lăsate, pentru ca după aceea să se scufunde ca un pietroi cu tot ce se afla în jurul ei?

Mă gândesc totuşi că astfel de dispariții fără urmă sunt rare. Un soi de plută se poate născoci în orice fel de condiții. Chiar dacă pluta nu salvează viața nimănui, ea se menține la suprafață şi e în cele din urmă găsită, rămâne cel puțin un semn despre dispariția vasului. Dacă ar exista cel mai mic semn, corabia n-ar fi cu adevărat dispărută. Ar fi „scufundată cu întregul echipaj", lucru în care e

of usefulness and crime—in a last outburst of an evil passion supremely satisfied on some wild night, perhaps, to the applauding clamour of wind and wave.

How did she do it? In the word "missing" there is a horrible depth of doubt and speculation. Did she go quickly from under the men's feet, or did she resist to the end, letting the sea batter her to pieces, start her butts, wrench her frame, load her with an increasing weight of salt water, and, dismasted, unmanageable, rolling heavily, her boats gone, her decks swept, had she wearied her men half to death with the unceasing labour at the pumps before she sank with them like a stone?

However, such a case must be rare. I imagine a raft of some sort could always be contrived; and, even if it saved no one, it would float on and be picked up, perhaps conveying some hint of the vanished name. Then that ship would not be, properly speaking, missing. She would be "lost with all hands," and in that distinction there is a subtle difference—less horror and a less appalling darkness.

într-un fel ascuns altceva, eliberat de groază, de întunecimea înspăimântătoare.

XVII

Fascinația vinovată a fricii copleşeşte pe cei ce se duc cu gândul la ultimele clipe ale unui vas dat „dispărut“ în *Shipping Gazette*[5]. Nu mai iese nimic la lumină – un grătar, un colac de salvare, o bucată de vâslă marcată – nimic nu indică locul sau ziua sfârşitului fulgerător. În *Shipping Gazette* nu se spune nici măcar că vasul „s-a scufundat cu întregul echipaj“. El este pur şi simplu „dispărut“. A dispărut misterios în necunoscuta soartă, uriaşă cât întreaga lume, pe cărările căreia colindă fără oprelişti închipuirea celorlalți, frați în ale marinăritului, ale meseriei şi ale iubirii de corăbii.

Se-ntâmplă uneori să afli câte ceva despre cum s-a încheiat viața unei corăbii şi a echipajului ei, despre acea dramatică încleştare cu o forță uriaşă care o poartă, o putere fără formă anume şi de neînțeles, haotică şi misterioasă ca soarta.

Era o după-amiază cenuşie, un moment de răgaz după trei zile de vijelie ce pornise din Oceanul Înghețat de Sud şi se abătuse cu toată puterea peste corabia noastră. Cerul era acoperit cu nori

[5] Lista cu informații oficiale maritime - n.tr.

XVII

The unholy fascination of dread dwells in the thought of the last moments of a ship reported as “missing” in the columns of the *Shipping Gazette*. Nothing of her ever comes to light—no grating, no lifebuoy, no piece of boat or branded oar—to give a hint of the place and date of her sudden end. The *Shipping Gazette* does not even call her “lost with all hands.” She remains simply “missing”; she has disappeared enigmatically into a mystery of fate as big as the world, where your imagination of a brother-sailor, of a fellow-servant and lover of ships, may range unchecked.

And yet sometimes one gets a hint of what the last scene may be like in the life of a ship and her crew, which resembles a drama in its struggle against a great force bearing it up, formless, ungraspable, chaotic and mysterious, as fate.

It was on a gray afternoon in the lull of a three days’ gale that had left the Southern Ocean tumbling heavily upon our ship, under a sky hung with rags of clouds that seemed to have been cut and hacked by the keen edge edge of a sou’-west gale.

Our craft, a Clyde-built barque of one thousand tons, rolled

zdrențuiți, tăiați, ciopârțiți, parcă, de tăişul muşcător al vântului de sud-vest.

Vasul nostru, o corabie cu pânze de 1.000 de tone construită de Clyde, se balansa atât de puternic, încât sus se rupsese ceva. Nu mai ştiu ce se stricase, oricum era o pagubă destul de serioasă şi m-am simțit obligat să urc împreună cu câțiva oameni şi cu lemnarul de bord ca să am grijă să se repare, provizoriu măcar, tot ce era de reparat.

Din când în când eram siliți să lăsăm lucrul şi să ne agățăm cu amândouă mâinile de stâlpii care se legănau, ținându-ne răsuflarea, înspăimântați că ruliul s-ar putea porni şi întări. Tăvălindu-se într-o parte şi în alta, de parcă ar fi fost gata să se răstoarne cu noi, cu punțile înecate în apă, mecanismele smucind de parâme mereu, corabia zbura cu zece noduri pe oră. Fuseserăm împinşi departe în sud – mult mai departe decât aveam de gând să înaintăm în direcția aceea. Deodată, sus acolo, legat cum eram în parâma de la verga trincii, în timp ce meştеream de zor, mâna grea a dulgherului m-a înşfăcat pe neaşteptate de umăr, aşa de strâns că pur şi simplu am răcnit de durere. Se holba drept în ochii mei şi-mi striga: „Uitați-vă, domnule, uitați-vă acolo! Ce se vede?“, în vreme ce mâna cealaltă îmi arăta ceva înainte.

Mai întâi m-am uitat fără să văd nimic. Marea era ca o

so heavily that something aloft had carried away. No matter what the damage was, but it was serious enough to induce me to go aloft myself with a couple of hands and the carpenter to see the temporary repairs properly done.

Sometimes we had to drop everything and cling with both hands to the swaying spars, holding our breath in fear of a terribly heavy roll. And, wallowing as if she meant to turn over with us, the barque, her decks full of water, her gear flying in bights, ran at some ten knots an hour. We had been driven far south—much farther that way than we had meant to go; and suddenly, up there in the slings of the foreyard, in the midst of our work, I felt my shoulder gripped with such force in the carpenter's powerful paw that I positively yelled with unexpected pain. The man's eyes stared close in my face, and he shouted, "Look, sir! look! What's this?" pointing ahead with his other hand.

At first I saw nothing. The sea was one empty wilderness of black and white hills. Suddenly, half-concealed in the tumult of the foaming rollers I made out awash, something enormous, rising and falling—something spread out like a burst of foam, but with a more bluish, more solid look.

It was a piece of an ice-floe melted down to a fragment, but still big enough to sink a ship, and floating lower than any raft, right

pustietate brăzdată de ridicături albe şi întunecate. Apoi deodată am desluşit la suprafaţa apei, pe jumătate ascuns de frământarea uriaşelor valuri înspumate, ceva uriaş care urca şi cobora – o întindere desfăşurată ca o răbufnire de spumă, doar că avea o înfăţişare mai albăstrie şi mai legată.

Era o bucată dintr-un sloi de gheaţă plutitor care se topise destul de mult, dar era încă îndestul de mare ca să scufunde o corabie. Plutea mult mai adâncit în apă decât o plută, drept spre noi, de parcă fusese pus la pândă între valuri de cineva cu intenţie ucigaşă. Nu mai era vreme să cobor pe punte. De acolo de sus am urlat până am simţit că-mi crapă capul. M-au auzit de la pupa şi am izbutit să ne strecurăm pe lângă sloiul aproape scufundat, care venise atâta cale din sud, dintre gheţurile polare, ca să-şi încerce puterile cu neştiinţa noastră. O oră dacă mai trecea, nimic în lume n-ar mai fi putut salva corabia, fiindcă ar fi fost absolut imposibil să desluşim în amurg prezenţa sloiului albicios de gheaţă dus de valurile cu coame albe.

Aşa cum stăteam unul lângă altul rezemaţi de parapetul de la pupa, căpitanul şi cu mine îl priveam; de abia dacă-l mai puteam zări, deşi era încă foarte aproape de traversul pupei. Pe un ton gânditor, căpitanul remarcă:

in our way, as if ambushed among the waves with murderous intent. There was no time to get down on deck. I shouted from aloft till my head was ready to split. I was heard aft, and we managed to clear the sunken floe which had come all the way from the Southern ice-cap to have a try at our unsuspecting lives. Had it been an hour later, nothing could have saved the ship, for no eye could have made out in the dusk that pale piece of ice swept over by the white-crested waves.

And as we stood near the taffrail side by side, my captain and I, looking at it, hardly discernible already, but still quite close-to on our quarter, he remarked in a meditative tone:

"But for the turn of that wheel just in time, there would have been another case of a 'missing' ship."

Nobody ever comes back from a "missing" ship to tell how hard was the death of the craft, and how sudden and overwhelming the last anguish of her men. Nobody can say with what thoughts, with what regrets, with what words on their lips they died. But there is something fine in the sudden passing away of these hearts from the extremity of struggle and stress and tremendous uproar—from the vast, unrestful rage of the surface to the profound peace of the depths, sleeping untroubled since the beginning of ages.

– Dacă nu se răsucea cârma la vreme, ar fi fost un nume în plus pe lista de corăbii „dispărute".

Nu s-a-ntors nimeni niciodată de pe o corabie „dispărută" ca să ne spună cum a murit vasul, greu sau uşor, cât de fulgerător şi de copleşitor a fost chinul de pe urmă al echipajului. Cine ştie cu ce gânduri, cu ce păreri de rău, cu ce vorbe au murit pe buze. În ciuda groazei, e de o mare frumusețe trecerea acestor suflete din apriga încleştare şi încordare, din vuietul asurzitor, din furia zvârcolită, nesfârşită a apelor de la suprafață în liniştea desăvârşită a adâncurilor care dorm netulburate de la începutul vremurilor.

XVIII

Dacă anunțul „dispărut“ pune capăt tuturor nădejdilor şi confirmă paguba societății de asigurări, cuvintele „în întârziere“ sporesc spaima deja ivită în multe familii de marinari şi deschid drum pe piața speculației şi a riscurilor.

E vorba, desigur, de riscuri maritime. Există o categorie de optimişti gata oricând să asigure din nou un vas „în întârziere“, plătind o primă de asigurare substanțială. Nu există însă niciun fel de asigurare pentru inimile celor de pe uscat, care se aşteaptă cu încrâncenare la ce-i mai rău.

În amintirea marinarilor din generația mea, o corabie „dispărută“ rămâne dispărută; s-a întâmplat însă ca numele unei corăbii „în întârziere“, tremurând gata să cadă peste marginea rubricii fatale, să se alăture cuvintelor „a sosit“.

Cerneala de tipar mohorâtă scapără, sunt sigur, cu o mare strălucire când alătură cele câteva litere din numele corabiei sub ochii neliniştiți care scrutează pagina tremurând de groază. Este ca o veste de grațiere, de amânarea osândei la jale care atârnă deasupra atâtor case, chiar dacă unii dintre marinarii iertați sunt muritorii cei

XVIII

But if the word “missing” brings all hope to an end and settles the loss of the underwriters, the word “overdue” confirms the fears already born in many homes ashore, and opens the door of speculation in the market of risks.

Maritime risks, be it understood. There is a class of optimists ready to reinsure an “overdue” ship at a heavy premium. But nothing can insure the hearts on shore against the bitterness of waiting for the worst.

For if a “missing” ship has never turned up within the memory of seamen of my generation, the name of an “overdue” ship, trembling as it were on the edge of the fatal heading, has been known to appear as “arrived.”

It must blaze up, indeed, with a great brilliance the dull printer’s ink expended on the assemblage of the few letters that form the ship’s name to the anxious eyes scanning the page in fear and trembling. It is like the message of reprieve from the sentence of sorrow suspended over many a home, even if some of the men in her have been the most homeless mortals that you may find among

mai rătăcitori şi fără de casă dintre pribegii pe mare.

Cel care a reînnoit asigurarea, optimistul nenorocului şi-al nenorocirii, îşi pipăie buzunarele cu încântare. Omul care a făcut asigurarea, după ce încercase să facă pierderea neîndoielnică să pară cât mai mică, se căieşte de pesimismul lui grăbit. Corabia a fost mai trainică, mila cerului a fost mai mare, marea mai puțin mânioasă, ori poate a fost echipajul mai dârz decât se aştepta.

„Cutare corabie, cu destinația..., anunțată-n întârziere, a sosit ieri cu bine la destinație, după cum suntem informați."

Aşa sună în limbaj oficial iertarea de greaua osândă ce îngheța sufletele familiilor în aşteptare acasă, pe uscat. Vestea soseşte cu iuțeală de la celălalt capăt al pământului, prin fire şi cabluri; frământările sunt pe dată alinate de minunatul telegraf electric. Vestea dintâi e neîndoios urmată de amănunte. Aflăm, poate, că vasul s-a salvat ca prin urechile acului, că a fost urmărit tot timpul de nenoroc, de vânturi aspre şi vreme îngrozitoare, că a întâlnit în calea lui ghețuri, acalmii nesfârşite şi veşnice vijelii potrivnice. Se desfăşoară o istorisire despre greutăți învinse, restrişti cu care s-au luptat un pumn de oameni pierduți în marea singurătate a mării; o istorisire despre istețime, curaj – şi despre neputință, poate.

Dintre toate corăbiile avariate pe mare, cel mai neajutorat

the wanderers of the sea.

The reinsurer, the optimist of ill-luck and disaster, slaps his pocket with satisfaction. The underwriter, who had been trying to minimize the amount of impending loss, regrets his premature pessimism. The ship has been stauncher, the skies more merciful, the seas less angry, or perhaps the men on board of a finer temper than he has been willing to take for granted.

"The ship So-and-so, bound to such a port, and posted as 'overdue,' has been reported yesterday as having arrived safely at her destination."

Thus run the official words of the reprieve addressed to the hearts ashore lying under a heavy sentence. And they come swiftly from the other side of the earth, over wires and cables, for your electric telegraph is a great alleviator of anxiety. Details, of course, shall follow. And they may unfold a tale of narrow escape, of steady ill-luck, of high winds and heavy weather, of ice, of interminable calms or endless head-gales; a tale of difficulties overcome, of adversity defied by a small knot of men upon the great loneliness of the sea; a tale of resource, of courage—of helplessness, perhaps.

Of all ships disabled at sea, a steamer who has lost her propeller is the most helpless. And if she drifts into an unpopulated

este vaporul cu aburi atunci când își pierde elicea. Dacă se lasă târât către o întindere de ocean neumblată, timpul fuge şi foarte curând vasul se vede în întârziere. Amenințarea „întârzierii“ şi certitudinea că au „dispărut“ se adeveresc mult prea curând pentru vapoarele cu aburi, a căror viață, hrănită cu cărbuni şi umplând văzduhul cu o răsuflare neagră de fum, nu depinde nici de vânt, nici de valuri. Un astfel de vapor cu aburi, şi încă unul mare, care de când fusese făurit gonise între un port şi altul cu o punctualitate de invidiat, fără să-i pese de vânt ori de mare, s-a întâmplat odată să-şi piardă elicea undeva în sud, în drum spre Noua Zeelandă.

Era o vreme mohorâtă de iarnă, cu vânturi reci şi furtuni pe mare. De îndată ce s-a frânt arborele elicei, parcă tot sângele i s-a scurs din trupul mătăhălos. Nu mai era dârz şi disprețuitor, s-a schimbat pe dată într-un buştean neputincios dus de valuri. Un vapor a cărui boală vine chiar dinlăuntrul lui e lipsit de patosul corabiei înfrânte în încleştarea cu forțele naturii: de aici pleacă şi tragedia vaporului avariat. Orice marinar simte milă pentru un vas avariat, dar, când se uită la o corabie cu pânze rămasă fără de catargele ei înalte, e ca şi cum ar privi în ochi un războinic învins, însă neîmblânzit. Cioturile catargelor rupte se înalță sfidător, ca mădularele schilodite, către încruntarea amenințătoare a cerului înnourat. Puntea urcă spre prova cu un curaj nebun. De îndată ce

part of the ocean she may soon become overdue. The menace of the “overdue” and the finality of “missing” come very quickly to steamers whose life, fed on coals and breathing the black breath of smoke into the air, goes on in disregard of wind and wave. Such a one, a big steamship, too, whose working life had been a record of faithful keeping time from land to land, in disregard of wind and sea, once lost her propeller down south, on her passage out to New Zealand.

It was the wintry, murky time of cold gales and heavy seas. With the snapping of her tail-shaft her life seemed suddenly to depart from her big body, and from a stubborn, arrogant existence she passed all at once into the passive state of a drifting log. A ship sick with her own weakness has not the pathos of a ship vanquished in a battle with the elements, wherein consists the inner drama of her life. No seaman can look without compassion upon a disabled ship, but to look at a sailing-vessel with her lofty spars gone is to look upon a defeated but indomitable warrior. There is defiance in the remaining stumps of her masts, raised up like maimed limbs against the menacing scowl of a stormy sky; there is high courage in the upward sweep of her lines towards the bow; and as soon as, on a hastily-rigged spar, a strip of canvas is shown to the wind to keep her head to sea, she faces the waves again with an unsubdued

apare o pânză întinsă în vânt pe un arbore pregătit în grabă ca să ridice prova pe valuri, corabia spintecă din nou marea cu nespusă vitejie.

courage.

XIX

Nu în curaj stă eficiența unui vapor cu aburi, ci în puterea ascunsă în măruntaiele lui. Puterea aceasta pulsează, vibrează ca o inimă care palpită înăuntrul coastelor de fier. Când inima stă, vaporul cu aburi, care nu se ia la întrecere, ci ignoră marea pur şi simplu, cade bolnav şi se stinge pe valuri. Vaporul cu aburi, deşi nu-i palpită trupul, pare să ducă o viață trainică, nepământească, cot la cot cu vraja puterilor nevăzute, însuflețit de vânturile dătătoare de viață şi aducătoare de moarte.

Aşadar, acel mătăhălos vapor cu aburi, pe moarte din cauza unei lovituri fulgerătoare, se lasă târât ca un stârv greoi, afară din calea oricărui alt vapor. N-a lipsit mult să fie dat „în întârziere“, ba chiar „dispărut“. Norocul a făcut să fie zărit ca-n vis, pe viscol; semăna cu o ciudată insulă care se legăna. A fost văzut de pe o balenieră, îndreptându-se către nord după ce navigase nu departe de regiunea polară. Era mâncare de ajuns la bord şi n-am idee dacă i-a enervat altceva pe călători în afară de o imensă plictiseală, ori spaima nelămurită stârnită de întâmplarea neobişnuită pe care o trăiau. Oare se pricep călătorii să înțeleagă viața corabiei care-i

XIX

The efficiency of a steamship consists not so much in her courage as in the power she carries within herself. It beats and throbs like a pulsating heart within her iron ribs, and when it stops, the steamer, whose life is not so much a contest as the disdainful ignoring of the sea, sickens and dies upon the waves. The sailing-ship, with her unthrobbing body, seemed to lead mysteriously a sort of unearthly existence, bordering upon the magic of the invisible forces, sustained by the inspiration of life-giving and death-dealing winds.

So that big steamer, dying by a sudden stroke, drifted, an unwieldy corpse, away from the track of other ships. And she would have been posted really as "overdue," or maybe as "missing," had she not been sighted in a snowstorm, vaguely, like a strange rolling island, by a whaler going north from her Polar cruising ground. There was plenty of food on board, and I don't know whether the nerves of her passengers were at all affected by anything else than the sense of interminable boredom or the vague fear of that unusual situation. Does a passenger ever feel the life of

transportă ca pe baloturi venerate de mărfuri fragile? Cum n-am fost călător niciodată, n-am de unde să ştiu. Ştiu doar că nu-i încercare mai grea pentru un marinar decât să-şi simtă corabia moartă sub tălpile lui.

E o senzație de neconfundat, jalnică, chinuitoare şi ascunsă, sfâşiată de nefericire şi neodihnă. Nu-mi pot închipui osândă veşnică mai rea pentru un marinar păcătos, care nu se căieşte nici măcar când moare înghițit de mările pământului, decât să-i fie sufletul pedepsit să se îmbarce pe nălucile vaselor distruse, târâte la infinit, de un ocean vijelios, halucinant.

Chiar ca o nălucire trebuie că arăta acel vapor cu aburi stricat, legănându-se în viscol. Se arăta în fața ochilor holbați ai marinarilor de pe balenieră ca un duh întunecat în mijlocul unei lumi alcătuite numai şi numai din fulgi curați. Marinarii, însă, nici gând nu aveau să creadă-n năluci, aşa că, de cum sosiră-n port, fără urmă de romantism, căpitanul raportă că a observat un vas cu aburi avariat cam la 50° latitudine sudică şi o longitudine mai aproximativă. Plecară în căutarea lui alte vapoare cu aburi şi în cele din urmă îl remorcară şi-l traseră înapoi din marginea înghețată a lumii, până la un port cu docuri şi ateliere. Acolo, după nenumărate lovituri de ciocan, inima lui de oțel începu iar să bată, pregătindu-se să pornească din nou la drum, încă şi mai mândru de puterile lui.

the ship in which he is being carried like a sort of honoured bale of highly sensitive goods? For a man who has never been a passenger it is impossible to say. But I know that there is no harder trial for a seaman than to feel a dead ship under his feet.

There is no mistaking that sensation, so dismal, so tormenting and so subtle, so full of unhappiness and unrest. I could imagine no worse eternal punishment for evil seamen who die unrepentant upon the earthly sea than that their souls should be condemned to man the ghosts of disabled ships, drifting forever across a ghostly and tempestuous ocean.

She must have looked ghostly enough, that broken-down steamer, rolling in that snowstorm—a dark apparition in a world of white snowflakes to the staring eyes of that whaler's crew. Evidently they didn't believe in ghosts, for on arrival into port her captain unromantically reported having sighted a disabled steamer in latitude somewhere about 50^0 S. and a longitude still more uncertain. Other steamers came out to look for her, and ultimately towed her away from the cold edge of the world into a harbour with docks and workshops, where, with many blows of hammers, her pulsating heart of steel was set going again to go forth presently in the renewed pride of its strength, fed on fire and water, breathing black smoke into the air, pulsating, throbbing, shouldering its

Hrănită cu apă şi cu foc, această inimă vibra, se zbătea, umplând văzduhul cu răsuflarea ei de fum negru şi croindu-şi drum, țeapănă şi disprețuitoare, despicând valurile puternice, uriaşe, neținând seama nici de vânturi, nici de mare.

Calea urmată cât timp vaporul era dus de valuri şi inima-i zăcea nemişcată între coastele de fier, semăna cu un fir încâlcit pe hârtia albă a hărții marine. Harta mi-a arătat-o un prieten, ofițerul II al vasului cu pricina. În acea încâlceală surprinzătoare, apăreau ici-colo cuvinte aşternute cu litere minuscule – „vânturi puternice“, „ceață deasă“, „gheață“ – în scopul de a consemna şi capriciile vremii. Se învârtise la nesfârşit în jurul cozii, trecuse o dată şi încă o dată peste o linie trasată mai înainte, până când totul a început să arate ca un labirint încurcat de linii schițate fără nicio noimă. Înăuntrul labirintului, însă, zăcea ascunsă şi idila „întârzierii“ şi posibilitatea amenințătoare a „dispariției“.

– Trei săptămâni am dus-o aşa, zise prietenul meu. Să nu-ți vină să crezi!

– Cum ai rezistat? l-am întrebat eu.

A făcut un semn a lehamite cu mâna, ca şi cum ar fi zis: „Asta-i viața, n-ai ce-i face“. Apoi, pe neaşteptate, păru a se fi hotărât să-mi răspundă:

– Am să-ți spun adevărul. Către sfârşit mă încuiam în cabină

arrogant way against the great rollers in blind disdain of winds and sea.

The track she had made when drifting while her heart stood still within her iron ribs looked like a tangled thread on the white paper of the chart. It was shown to me by a friend, her second officer. In that surprising tangle there were words in minute letters—“gales,” “thick fog,” “ice”—written by him here and there as memoranda of the weather. She had interminably turned upon her tracks, she had crossed and recrossed her haphazard path till it resembled nothing so much as a puzzling maze of pencilled lines without a meaning. But in that maze there lurked all the romance of the “overdue” and a menacing hint of “missing.”

“We had three weeks of it,” said my friend, “just think of that!”

“How did you feel about it?” I asked.

He waved his hand as much as to say: It’s all in the day’s work. But then, abruptly, as if making up his mind:

“I’ll tell you. Towards the last I used to shut myself up in my berth and cry.”

“Cry?”

“Shed tears,” he explained briefly, and rolled up the chart.

I can answer for it, he was a good man—as good as ever

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

şi plângeam.

– Chiar plângeai?

– Stăteam şi-mi curgeau lacrimile pe obraji, îmi explică scurt, şi înfăşură harta.

Pun mâna-n foc că era un om de treabă – dintre cei mai de treabă oameni care au pus piciorul pe o punte de vapor –, dar nu putea îndura să simtă că i-a murit corabia sub el. Nu îndura acea descurajare bolnăvicioasă, pe care cei de pe o corabie „în întârziere", care soseşte în cele din urmă în port, cu un greement improvizat, trebuie că au simțit-o pe când se luptau şi îşi făceau datoria cu credință, biruitori în final.

stepped upon a ship's deck—but he could not bear the feeling of a dead ship under his feet: the sickly, disheartening feeling which the men of some "overdue" ships that come into harbour at last under a jury-rig must have felt, combated, and overcome in the faithful discharge of their duty.

XX

Niciunui marinar nu-i vine să creadă că e cu putință ca vaporul eşuat pe care se află să nu trăiască aceeaşi disperare ca el însuşi în încercarea nefiresc de grea a eşuării, atunci când chila nu are sub ea nici urmă de apă.

Eşuarea este în fond opusul scufundării. Marea nu se închide deasupra corabiei înecate cu apă, n-auzi nici clipociri vesele, nici năvala mânioasă a unui val înclinat, gata-gata să şteargă numele corabiei dintre vasele în viață. Nici vorbă de aşa ceva. O mână nevăzută pare să urce pe furiş de la fundul mării pentru a înhăța chila corabiei pe când aceasta lunecă pe ape.

„Eşuarea“ stârneşte, mai mult decât orice altceva, disperarea marinarului că a dat greş şi nimic nu se mai poate îndrepta. Există eşuări de mai multe feluri, dar aş îndrăzni să afirm că în 90 la sută din cazuri, fără să fie nimic ruşinos în asta, orice marinar ar alege mai degrabă moartea. N-am nici cea mai mică îndoială că 90 la sută dintre cei care chiar s-au aflat cândva pe un vas ajuns să se pună pe uscat au trăit cel puțin timp de cinci secunde, mai devreme ori mai târziu, dorința fierbinte de a fi murit înainte să li se întâmple

XX

It is difficult for a seaman to believe that his stranded ship does not feel as unhappy at the unnatural predicament of having no water under her keel as he is himself at feeling her stranded.

Stranding is, indeed, the reverse of sinking. The sea does not close upon the water-logged hull with a sunny ripple, or maybe with the angry rush of a curling wave, erasing her name from the roll of living ships. No. It is as if an invisible hand had been stealthily uplifted from the bottom to catch hold of her keel as it glides through the water.

More than any other event does stranding bring to the sailor a sense of utter and dismal failure. There are strandings and strandings, but I am safe to say that 90 per cent. of them are occasions in which a sailor, without dishonour, may well wish himself dead; and I have no doubt that of those who had the experience of their ship taking the ground, 90 per cent. did actually for five seconds or so wish themselves dead.

“Taking the ground” is the professional expression for a ship that is stranded in gentle circumstances. But the feeling is more

aşa ceva.

„S-a pus pe uscat“ înseamnă în limbajul celor de meserie că vaporul a eşuat în împrejurări blânde. Senzația, de fapt, nu este că „s-a pus“, ci că fundul mării l-a înşfăcat. Cei de pe punte sunt întotdeauna luați pe nepregătite. Îşi simt picioarele prinse, parcă, într-o capcană cu totul necunoscută. Le e amenințată liniştea trupească şi mintea îşi pierde pe dată calmul echilibrat. Senzația nu ține însă mai mult de o secundă. Chiar în clipa când puntea îi zgâlțâie, gândurile li se răsucesc în cap şi izbucnesc în vorbe nerostite, pline de uimire şi de groază: „Doamne sfinte! S-a pus pe uscat!“

Ceea ce este de-a dreptul cumplit. Menirea îndeletnicirii de marinar este tocmai să țină chila corabiei cât mai departe de fundul mării. Existența lui îşi pierde rostul din prima clipă când corabia a eşuat. Meseria lui este să întrețină corabia în stare de plutire; aceasta e datoria lui. Pe acest fapt se bizuie toate pornirile nedesluşite, visele şi iluziile din care adolescentul începător îşi construieşte vocația. Chiar dacă nu aduce lucruri mai rele decât uzarea tachelajului şi pierderea de vreme, strânsoarea pământului înfige în amintirea marinarului gustul de neşters al nenorocirii.

În înțelesul de față, „eşuarea“ e o greşeală mai mult sau mai puțin scuzabilă. Se-ntâmplă ca o corabie să fie aruncată la mal de

as if the ground had taken hold of her. It is for those on her deck a surprising sensation. It is as if your feet had been caught in an imponderable snare; you feel the balance of your body threatened, and the steady poise of your mind is destroyed at once. This sensation lasts only a second, for even while you stagger something seems to turn over in your head, bringing uppermost the mental exclamation, full of astonishment and dismay, “By Jove! she’s on the ground!”

And that is very terrible. After all, the only mission of a seaman’s calling is to keep ships’ keels off the ground. Thus the moment of her stranding takes away from him every excuse for his continued existence. To keep ships afloat is his business; it is his trust; it is the effective formula of the bottom of all these vague impulses, dreams, and illusions that go to the making up of a boy’s vocation. The grip of the land upon the keel of your ship, even if nothing worse comes of it than the wear and tear of tackle and the loss of time, remains in a seaman’s memory an indelibly fixed taste of disaster.

“Stranded” within the meaning of this paper stands for a more or less excusable mistake. A ship may be “driven ashore” by stress of weather. It is a catastrophe, a defeat. To be “run ashore” has the littleness, poignancy, and bitterness of human error.

urgia vremii. E un dezastru, o mare înfrângere. Dar atunci când corabia „eşuează“, nimic n-o mai poate feri de chinul înjositor şi amar la care o supune greşeala omenească.

XXI

„Eşuările“ sunt, aşadar, de cele mai multe ori, neaşteptate. De fapt toate eşuările sunt neaşteptate, în afara acelora prevestite de ivirea primejdiei ca o străfulgerare, într-o clipă de agitaţie şi de nelinişte, când parcă te trezeşti dintr-un vis de incredibilă nesăbuinţă.

Dintr-odată, în timpul nopţii, uscatul se iveşte ameninţător drept deasupra provei, ori se aude urletul „Atenţie la prova!“, şi atunci izbitura fatală pedepseşte o lungă greşeală, dărâmă edificiul complicat ridicat de autoamăgire, de o prea mare încredere în sine şi de judecata superficială. Chila corabiei scurmă, sfărâmă o stâncă de mărgean sau orice altceva, până când simţi că ţi se sfâşie inima. Simţi până-n suflet acest sunet, cu un ecou chiar mai înspăimântător decât acela care va vesti sfârşitul brutal al unei lumi întregi. Apoi se trezesc iar din haos credinţa în propria-ţi înţelepciune şi agerime. Îţi pui întrebarea: „Unde naiba mă aflu? Cum naiba am ajuns aici?“ Eşti din ce în ce mai sigur că nu e vina ta, că e vorba de un straniu concurs de împrejurări. Că hărţile sunt toate greşite, iar dacă hărţile nu sunt greşite atunci pământul şi marea au alunecat unul în locul

XXI

That is why your “strandings” are for the most part so unexpected. In fact, they are all unexpected, except those heralded by some short glimpse of the danger, full of agitation and excitement, like an awakening from a dream of incredible folly.

The land suddenly at night looms up right over your bows, or perhaps the cry of “Broken water ahead!” is raised, and some long mistake, some complicated edifice of self-delusion, over-confidence, and wrong reasoning is brought down in a fatal shock, and the heart-searing experience of your ship’s keel scraping and scrunching over, say, a coral reef. It is a sound, for its size, far more terrific to your soul than that of a world coming violently to an end. But out of that chaos your belief in your own prudence and sagacity reasserts itself. You ask yourself, Where on earth did I get to? How on earth did I get there? with a conviction that it could not be your own act, that there has been at work some mysterious conspiracy of accident; that the charts are all wrong, and if the charts are not wrong, that land and sea have changed their places; that your misfortune shall forever remain inexplicable, since you

celuilalt. Că neîndoielnic nenorocul tău nu va putea fi în veci înțeles, întrucât nu te-a părăsit nicio clipă simțul datoriei, de când închideai ochii-n somn noaptea şi apoi până-i deschideai iar dimineața, ca şi cum ai fi ținut prizonier în minte sentimentul de responsabilitate până şi în timp ce dormeai.

Îți întorci ghinionul pe toate fețele până ce, treptat, starea de spirit ți se schimbă, o îndoială de gheață ți se furişează până-n măduva oaselor şi deodată vezi cu alți ochi faptul inexplicabil. Vine deci vremea să te întrebi: Cum naiba am putut fi atât de nechibzuit încât să ajung aici? Eşti pe punctul de a-ți pierde încrederea în judecata ta sănătoasă, în ştiința şi în loialitatea ta, în tot ce până atunci credeai că ai mai bun în tine, priceperea cu care-ți câştigai pâinea cea de toate zilele şi care era reazemul moral al încrederii celorlalți.

Unele corăbii se scufundă, altele nu. Dacă nu se scufundă, ci eşuează, trebuie să ajuți corabia cu tot ce-ți stă în putință. O pot salva strădaniile, puterea şi curajul cu care ții piept vinovăției şi nereuşitei care te apasă. E de înțeles dacă o corabie eşuează pe ceață, călătorind pe o mare neexplorată, pe lângă țărmuri pline de primejdii, dusă de maree înşelătoare. Chiar dacă vasul scapă, comandantul nu mai poate uita sentimentul clar al pierderii, gustul primejdiei adevărate şi de neînlăturat, care stă ascunsă la pândă în

have lived always with the sense of your trust, the last thing on closing your eyes, the first on opening them, as if your mind had kept firm hold of your responsibility during the hours of sleep.

You contemplate mentally your mischance, till little by little your mood changes, cold doubt steals into the very marrow of your bones, you see the inexplicable fact in another light. That is the time when you ask yourself, How on earth could I have been fool enough to get there? And you are ready to renounce all belief in your good sense, in your knowledge, in your fidelity, in what you thought till then was the best in you, giving you the daily bread of life and the moral support of other men's confidence.

The ship is lost or not lost. Once stranded, you have to do your best by her. She may be saved by your efforts, by your resource and fortitude bearing up against the heavy weight of guilt and failure. And there are justifiable strandings in fogs, on uncharted seas, on dangerous shores, through treacherous tides. But, saved or not saved, there remains with her commander a distinct sense of loss, a flavour in the mouth of the real, abiding danger that lurks in all the forms of human existence. It is an acquisition, too, that feeling. A man may be the better for it, but he will not be the same. Damocles has seen the sword suspended by a hair over his head, and though a good man need not be made less

toate înfățişările existenței omeneşti. Sentimentul acesta este la urma urmei un câştig important. Te poate face mai bun şi, în orice caz, odată ce l-ai încercat, nu mai eşti ce ai fost. Damocles a văzut sabia atârnând de un fir de păr deasupra capului lui. Un om întreg nu-şi pierde din calitate după o astfel de experiență, dar pentru el ospățul nu va mai avea niciodată aceeaşi strălucire.

Cu ani în urmă am fost şi eu secund pe o corabie care a eşuat, dar a reuşit să scape în cele din urmă. Munceam câte zece ore în şir, transportam în bărci ancorele la o oarecare distanță de navă, eram gata în fiecare minut să scoatem vaporul de pe uscat de îndată ce urcă apa. Pe când munceam încă pe punțile din față, l-am auzit deodată pe ospătar alături de mine:

– Domnule, a întrebat căpitanul când veniți, că n-ați mâncat încă pe ziua de azi.

M-am îndreptat spre bucătărie. Căpitanul era aşezat în capul mesei ca o statuie. Era o cabină mică, încremenită într-o nemişcare stranie. Masa rabatabilă, care n-avusese o clipă de linişte timp de mai bine de şaptezeci de zile, stătea neclintită deasupra castronului cu supă. Fața comandantului strălucea ca de obicei, îmbujorată de vânturi şi de mare. De data aceasta, între smocurile de păr blond de deasupra urechilor, capul lui, mai totdeauna colorat sănătos de sângele în mişcare, era alb ca de mort, asemeni unei bolți de fildeş.

valuable by such a knowledge, the feast shall not henceforth have the same flavour.

Years ago I was concerned as chief mate in a case of stranding which was not fatal to the ship. We went to work for ten hours on end, laying out anchors in readiness to heave off at high water. While I was still busy about the decks forward I heard the steward at my elbow saying: “The captain asks whether you mean to come in, sir, and have something to eat to-day.”

I went into the cuddy. My captain sat at the head of the table like a statue. There was a strange motionlessness of everything in that pretty little cabin. The swing-table which for seventy odd days had been always on the move, if ever so little, hung quite still above the soup-tureen. Nothing could have altered the rich colour of my commander’s complexion, laid on generously by wind and sea; but between the two tufts of fair hair above his ears, his skull, generally suffused with the hue of blood, shone dead white, like a dome of ivory. And he looked strangely untidy. I perceived he had not shaved himself that day; and yet the wildest motion of the ship in the most stormy latitudes we had passed through, never made him miss one single morning ever since we left the Channel. The fact must be that a commander cannot possibly shave himself when his ship is aground. I have

Pe deasupra, ca niciodată, mai era şi neîngrijit. Am remarcat că nici nu se bărbierise în ziua aceea. Mi-am adus aminte că, de când ieşisem din Canalul Mânecii, nu scăpase nicio dimineaţă fără să se bărbierească, oricât de tare s-ar fi legănat vasul în drumul lui pe lângă latitudinile cele mai furtunoase. Se vede că niciun comandat nu are puterea să se bărbierească atunci când vasul a eşuat. Am comandat şi eu corăbii, dar de lucrul acesta n-am idee, fiindcă eu n-am încercat niciodată să mă bărbieresc, de când mă ştiu.

N-a făcut nici cel mai mic gest să se servească ori să-mi pună mie în farfurie. A trebuit să tuşesc cu înţeles de câteva ori. Am discutat cu el pe un ton profesional, binedispus, şi am încheiat încrezător:

– O scoatem noi de pe uscat până la miezul nopţii, domnule.

Schiţă un zâmbet fără să ridice ochii şi mormăi ca pentru sine:

– Sigur că da; căpitanul a făcut corabia să eşueze şi am scos-o noi din încurcătură.

Apoi, ridicându-şi capul, se luă morocănos de ospătar, un tinerel deşirat şi sperios, cu faţa palidă, alungită şi dinţii din faţă foarte mari.

– Ce-are supa, că-i aşa de amară? Mă mir că poate secundul să înghită porcăria asta. Precis că bucătarul a turnat apă de mare în

commanded ships myself, but I don't know; I have never tried to shave in my life.

He did not offer to help me or himself till I had coughed markedly several times. I talked to him professionally in a cheery tone, and ended with the confident assertion:

"We shall get her off before midnight, sir."

He smiled faintly without looking up, and muttered as if to himself:

"Yes, yes; the captain put the ship ashore and we got her off."

Then, raising his head, he attacked grumpily the steward, a lanky, anxious youth with a long, pale face and two big front teeth.

"What makes this soup so bitter? I am surprised the mate can swallow the beastly stuff. I'm sure the cook's ladled some salt water into it by mistake."

The charge was so outrageous that the steward for all answer only dropped his eyelids bashfully.

There was nothing the matter with the soup. I had a second helping. My heart was warm with hours of hard work at the head of a willing crew. I was elated with having handled heavy anchors, cables, boats without the slightest hitch; pleased with having laid

ea cu polonicul din greşeală.

Era o învinuire revoltătoare, în fața căreia ospătarul pur şi simplu lăsă ruşinat ochii-n podea.

Supa era, de fapt, foarte gustoasă. Am mâncat două porții. Mi-era cald în suflet după orele când muncisem din greu alături de echipajul dornic să facă ce trebuie. Eram încântat de a fi fundarisit ştiințific ancora şi a mă fi tras pe lanț exact în locul în care credeam că ancora va „ține fundul" cel mai bine. Nu descoperisem încă la acea datăgustul amar al eşuării, încă nu-mi venise rândul s-o fac. Aceasta s-a întâmplat mai încolo, şi abia atunci am înțeles singurătatea celui care comandă.

Căpitanul e cel care face corabia să eşueze; *noi* suntem cei ce o scoatem la liman.

out scientifically bower, stream, and kedge exactly where I believed they would do most good. On that occasion the bitter taste of a stranding was not for my mouth. That experience came later, and it was only then that I understood the loneliness of the man in charge.

It's the captain who puts the ship ashore; it's we who get her off.

XXII

După părerea mea, niciun om de pe lume care e cinstit față de el însuşi nu poate să spună că a văzut vreodată marea întinerind, aşa cum întinereşte pământul primăvara. Aceia care ştiu privi oceanul cu iubire şi cu înțelegere l-au văzut însă de nenumărate ori bătrân, îmbătrânind ca şi cum de pe fundul leneş de nămol ar urca stârnite la suprafață timpurile străvechi.

Dintre nenumăratele impresii lăsate de ani mulți de strânsă legătură cu marea, imaginea oceanului îmbătrânit este prima pe care ți-o aminteşti după vreme îndelungată, atunci când priveşti înapoi către furtunile prin care ai trecut.

Dacă ții într-adevăr să afli cât de bătrân e pământul, aruncă-ți ochii peste mare pe timp de furtună. Imensitatea ei cenuşie, valurile încrețite de vânt, spuma care colcăie şi se zvârcoleşte în valuri ca şuvițele de păr încâlcite, toate dau furtunii pe mare o înfățişare încărunțită, lipsită de strălucire, mohorâtă, fără licăriri, de parcă marea ar fi fost zămislită înaintea luminii înseşi.

Când priveşti în urmă, după ce ai ajuns să simțit nesfârşită iubire şi chin nesfârşit, instinctul omului primitiv, care ține morțiş

XXII

It seems to me that no man born and truthful to himself could declare that he ever saw the sea looking young as the earth looks young in spring. But some of us, regarding the ocean with understanding and affection, have seen it looking old, as if the immemorial ages had been stirred up from the undisturbed bottom of ooze. For it is a gale of wind that makes the sea look old.

From a distance of years, looking at the remembered aspects of the storms lived through, it is that impression which disengages itself clearly from the great body of impressions left by many years of intimate contact.

If you would know the age of the earth, look upon the sea in a storm. The grayness of the whole immense surface, the wind furrows upon the faces of the waves, the great masses of foam, tossed about and waving, like matted white locks, give to the sea in a gale an appearance of hoary age, lustreless, dull, without gleams, as though it had been created before light itself.

Looking back after much love and much trouble, the instinct of primitive man, who seeks to personify the forces of Nature for

să personifice forțele Naturii ca să le poată iubi şi să aibă de ce se teme de ele, reapare în sufletul ființei civilizate, care n-a cunoscut neştiința omului primitiv nici măcar pe când era copil. Simți atunci că furtunile ți-au fost duşmani în carne şi oase, dar, şi aşa vrăjmaşe, tot le învălui în acea afectuoasă părere de rău care zăboveşte-n trecut.

Furtunile îşi au fiecare personalitatea lor, ceea ce la urma urmei nici nu e de mirare. Orice ai face, oricum le-ai descrie, ele rămân adversari ai căror vicleşuguri trebuie să le înfrângi, a căror furie nu trebuie să laşi să te doboare. Adversari cu care, să nu uităm, trebuie să trăieşti cot la cot zile şi nopți întregi.

Spun toate acestea ca unul deprins cu pânzele şi catargele, pentru care marea nu e doar o suprafață navigabilă, ci un tovarăş apropiat. Lungile călătorii, singurătatea mereu mai mare, faptul că eşti în mâna unor forțe care, chiar dacă-s prielnice azi, fără să-şi schimbe firea, devin primejdioase mâine prin simplul fapt că-şi dau pe față puterea, toate acestea aduc în suflete o frăție de care habar n-au şi nici nu vor avea habar marinarii moderni, oricât de vrednici de încredere ar fi ei. În afară de asta, vaporul modern cu aburi călătoreşte după alte legi, el nu se mai supune vremii, nu se mai dă după toanele mării. Zdrobit de izbituri, el tot merge-nainte; el duce o luptă încrâncenată, nu face demonstrație de pricepere. Între om şi

his affection and for his fear, is awakened again in the breast of one civilized beyond that stage even in his infancy. One seems to have known gales as enemies, and even as enemies one embraces them in that affectionate regret which clings to the past.

Gales have their personalities, and, after all, perhaps it is not strange; for, when all is said and done, they are adversaries whose wiles you must defeat, whose violence you must resist, and yet with whom you must live in the intimacies of nights and days.

Here speaks the man of masts and sails, to whom the sea is not a navigable element, but an intimate companion. The length of passages, the growing sense of solitude, the close dependence upon the very forces that, friendly to-day, without changing their nature, by the mere putting forth of their might, become dangerous to-morrow, make for that sense of fellowship which modern seamen, good men as they are, cannot hope to know. And, besides, your modern ship which is a steamship makes her passages on other principles than yielding to the weather and humouring the sea. She receives smashing blows, but she advances; it is a slogging fight, and not a scientific campaign. The machinery, the steel, the fire, the steam, have stepped in between the man and the sea. A modern fleet of ships does not so much make use of the sea as exploit a highway. The modern ship is not the sport of the waves. Let us say

mare s-au interpus mecanismele, oțelul, focul. O flotă de vase moderne nu-şi dă osteneala să tragă foloase de pe urma mării; ea o foloseşte doar ca pe o cale de acces. Vasul modern nu-i la cheremul valurilor. Călătoriile lui izbândesc toate. Mă întreb totuşi dacă izbânda nu e mai iscusită şi mai omenească când corabia supravieţuieşte şi îşi atinge ţelul, cu toate că se află la cheremul valurilor.

Fiecare e modern la vremea lui. Nu putem prevedea dacă peste trei sute de ani de acum înainte marinarii se vor simţi legaţi între ei de aceeaşi veche frăţie. Omenirea se îndreaptă cu încăpăţânare spre perfecţiune şi, chiar în timp ce face acest lucru, sufletul i se preschimbă în piatră. Ce vor simţi oamenii viitorului când vor da cu ochii de ilustraţiile romanelor vieţii pe mare de azi ori de ieri? Nu-mi pot închipui. Marinarii generaţiei trecute, care din cauza corăbiilor lor cu pânze iubesc şi caravelele de pe vremuri, fiindcă din ele se trag direct, îşi trec ochii peste imaginile greoaie, care abia traversează mările neştiutoare din vechile gravuri în lemn, cu mirare, chicotind afectuos, cu pizmă şi admiraţie. Echipajul acelor corăbii, care, chiar şi desenate pe hârtie, par atât de greu de manevrat încât rămâi cu gura căscată de groază, de plăcere, era alcătuit din marinari ce le-au fost strămoşi direcţi în meserie.

that each of her voyages is a triumphant progress; and yet it is a question whether it is not a more subtle and more human triumph to be the sport of the waves and yet survive, achieving your end.

In his own time a man is always very modern. Whether the seamen of three hundred years hence will have the faculty of sympathy it is impossible to say. An incorrigible mankind hardens its heart in the progress of its own perfectability. How will they feel on seeing the illustrations to the sea novels of our day, or of our yesterday? It is impossible to guess. But the seaman of the last generation, brought into sympathy with the caravels of ancient time by his sailing-ship, their lineal descendant, cannot look upon those lumbering forms navigating the naïve seas of ancient woodcuts without a feeling of surprise, of affectionate derision, envy, and admiration. For those things, whose unmanageableness, even when represented on paper, makes one gasp with a sort of amused horror, were manned by men who are his direct professional ancestors.

No; the seamen of three hundred years hence will probably be neither touched nor moved to derision, affection, or admiration. They will glance at the photogravures of our nearly defunct sailing-ships with a cold, inquisitive and indifferent eye. Our ships of yesterday will stand to their ships as no lineal ancestors, but as mere predecessors whose course will have been

Sunt sigur că în trei sute de ani de acum înainte marinarii n-au să mai fie mişcaţi, n-au să mai aibă poftă să facă haz, n-au să se mai ataşeze, n-au să mai resimtă nici măcar admiraţie. Se vor uita în treacăt peste fotogravurile corăbiilor noastre cu pânze, aproape cu totul, dispărute, cu răceală şi curiozitate indiferentă. Ei nu vor mai simţi că se trag din ceea ce numim azi corăbiile de ieri. Corăbiile de ieri vor deveni pentru ei strămoşi îndepărtaţi, care şi-au trăit traiul şi al căror neam s-a stins. Oricare-ar fi meşteşugul la care se va pricepe, marinarul viitorului nu va fi odrasla, ci pur şi simplu urmaşul nostru.

run and the race extinct. Whatever craft he handles with skill, the seaman of the future shall be, not our descendant, but only our successor.

XXIII

Dar câte nu depind de corăbiile făcute de mâna omului, care devin o prelungire a lui; în primul rând, ele pot îmblânzi marea. Îmi amintesc cum, odată, comandantul – şeful oficial ori, cum i se spune din obişnuință, Căpitanul – unui vapor solid de fier din vechea flotă care transporta lână, a clătinat din cap la vederea unei brigantine foarte reuşite. Venea din direcția opusă lui. Era o corabie mică şi cochetă, în bună stare de navigație, grozav de bine îngrijită. Aşa cum am trecut prin dreptul ei, foarte aproape, în seninul înserării, părea întruchiparea confortului elegant pe mare. Eram prin apropierea Capului, cum îl numesc englezii – e vorba, desigur, de Capul Bunei Speranțe, Capul Furtunilor, cum l-a numit descoperitorul portughez. Fie că „furtuna“ nu trebuie invocată pe mare tocmai fiindcă acolo dai de furtuni la tot pasul, fie că oamenii se sfiesc să-şi rostească bunele speranțe, capul în orice caz, a rămas în engleză renumit – i se spune Capul, *tout court*. E ciudat că celuilalt mare cap al lumii nu i se spune mai niciodată în engleză cap. Se zice „o călătorie pe la Horn“, „Am trecut pe lângă Horn“, „cât pe ce să ne sfăâmăm, nu departe de Horn“. Rareori auzim

XXIII

And so much depends upon the craft which, made by man, is one with man, that the sea shall wear for him another aspect. I remember once seeing the commander—officially the master, by courtesy the captain—of a fine iron ship of the old wool fleet shaking his head at a very pretty brigantine. She was bound the other way. She was a taut, trim, neat little craft, extremely well kept; and on that serene evening when we passed her close she looked the embodiment of coquettish comfort on the sea. It was somewhere near the Cape—*The* Cape being, of course, the Cape of Good Hope, the Cape of Storms of its Portuguese discoverer. And whether it is that the word "storm" should not be pronounced upon the sea where the storms dwell thickly, or because men are shy of confessing their good hopes, it has become the nameless cape—the Cape *tout court*. The other great cape of the world, strangely enough, is seldom if ever called a cape. We say, "a voyage round the Horn"; "we rounded the Horn"; "we got a frightful battering off the Horn"; but rarely "Cape Horn," and, indeed, with some reason, for Cape Horn is as much an island as a cape. The third stormy

numele întreg, „Capul Horn“, şi la urma urmei pe bună dreptate, fiindcă e mai degrabă insulă decât cap. Al treilea cap bântuit de furtuni din lume, capul Leeuwin, e de cele mai multe ori desemnat cu numele lui întreg, de parcă asta ar putea să-i sporească demnitatea oarecum ştirbită. Acestea trei sunt capurile bântuite de vijelii.

Aşadar, mica brigantină trecuse de Capul Bunei Speranțe. Venea poate din Port Elizabeth, East London – cine ştie? S-au scurs ani buni de atunci, dar nu pot uita cum a clătinat din cap căpitanul clipperului cu lână, zicând: „Ce idee, să ieşi pe mare cu aşa ceva!“

Crescuse şi se formase pe vase mari, imaginea lui despre mare era strâns legată de mărimea vaporului pe care se afla. Pentru vremea aceea, vaporul nostru era un vapor mare. Se gândea poate la dimensiunile cabinei lui ori, fără să-şi dea bine seama, se şi văzuse pe o corabie atât de mică, azvârlit de colo-colo de valurile uriaşe. N-am pus nicio întrebare. Unui tânăr ofițer II, căpitanul micii brigantine atât de reuşite, aşezat călare pe un scaun pliant, cu bărbia sprijinită în mâinile încrucişate pe parapet, putea să-i pară un mic rege printre muncitori. Deşi am trecut pe lângă ea la o distanță foarte mică, n-am schimbat niciun salut. Am citit doar fiecare cu ochiul liber numele vaporului celuilalt.

La numai câțiva ani după acea întâmplare, ofițerul II, care

cape of the world, which is the Leeuwin, receives generally its full name, as if to console its second-rate dignity. These are the capes that look upon the gales.

The little brigantine, then, had doubled the Cape. Perhaps she was coming from Port Elizabeth, from East London—who knows? It was many years ago, but I remember well the captain of the wool-clipper nodding at her with the words, “Fancy having to go about the sea in a thing like that!”

He was a man brought up in big deep-water ships, and the size of the craft under his feet was a part of his conception of the sea. His own ship was certainly big as ships went then. He may have thought of the size of his cabin, or—unconsciously, perhaps—have conjured up a vision of a vessel so small tossing amongst the great seas. I didn’t inquire, and to a young second mate the captain of the little pretty brigantine, sitting astride a camp stool with his chin resting on his hands that were crossed upon the rail, might have appeared a minor king amongst men. We passed her within earshot, without a hail, reading each other’s names with the naked eye.

Some years later, the second mate, the recipient of that almost involuntary mutter, could have told his captain that a man brought up in big ships may yet take a peculiar delight in what we

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

surprinse mormăitul aproape involuntar al căpitanului, ar fi putut răspunde că şi cei obişnuiţi cu vapoarele mari pot afla o mare bucurie navigând pe ceea ce amândoi am fi numit atunci un vas mic. Mă îndoiesc însă că ar fi priceput exact căpitanul marelui vapor ce vreau eu să spun. Probabil că mi-ar fi tăiat-o scurt, posac, „Un vapor mare e un vapor mare", cum de altfel am şi auzit pe altcineva răspunzând la auzul vorbelor că o corabie e cu mult mai uşor de mânuit. Nu era vorba de măreţia ori de prestigiul legat de comanda unui vas de mare tonaj, fiindcă omul acela a adăugat dezgustat şi dispreţuitor: „Pe furtună zbori din pat cât ai zice peşte".

Nu ştiu ce să zic. Am trăit şi pe un vapor mare (cât de mari se făceau atunci, cel puţin) nopţi când nu zburam din pat numai fiindcă nu încercam să mă culc în el. Eram prea istovit şi deznădăjduit ca să mai încerc. Ideea de a întoarce aşternutul pe do,s întinzându-l apoi pe podeaua jilavă, şi de a te culca peste el nu ajuta la nimic; nu puteai sta locului, nu te puteai odihni nici măcar o clipă, indiferent de poziţie. Dacă în sufletul tău nu eşti legat de uscat, nu se poate să nu te încânte priveliştea unei corăbii mici, vajnic mânuite pe o mare mânioasă. Nu pot uita drumul pe un mic barc de 400 de tone, între insulele Sf. Paul, Amsterdam şi Capul Otway, pe ţărmul Australiei. Era o furtună puternică interminabilă, cu nori cenuşii, marea bătea în verde, o vreme cum nu se putea mai

should both then have called a small craft. Probably the captain of the big ship would not have understood very well. His answer would have been a gruff, "Give me size," as I heard another man reply to a remark praising the handiness of a small vessel. It was not a love of the grandiose or the prestige attached to the command of great tonnage, for he continued, with an air of disgust and contempt, "Why, you get flung out of your bunk as likely as not in any sort of heavy weather."

I don't know. I remember a few nights in my lifetime, and in a big ship, too (as big as they made them then), when one did not get flung out of one's bed simply because one never even attempted to get in; one had been made too weary, too hopeless, to try. The expedient of turning your bedding out on to a damp floor and lying on it there was no earthly good, since you could not keep your place or get a second's rest in that or any other position. But of the delight of seeing a small craft run bravely amongst the great seas there can be no question to him whose soul does not dwell ashore. Thus I well remember a three days' run got out of a little barque of 400 tons somewhere between the islands of St. Paul and Amsterdam and Cape Otway on the Australian coast. It was a hard, long gale, gray clouds and green sea, heavy weather undoubtedly, but still what a sailor would call manageable. Under two lower

rea şi totuşi, pentru un marinar, nu din cale afară de primejdioasă. Cu cele două gabiere şi şcota trincii în parte strânse, fără o clipă de odihnă, corabia parcă se lua la întrecere cu o mare dezlănțuită, şi care totuşi n-o putea opri ori acoperi cu valurile ei uriaşe. Talazurile impunătoare bubuiau înşfăcând-o de la pupa, treceau fulger pe lângă ea colcăind fioros, spuma urca până la parapet, iar valul zvâcnea înainte şuierând şi mugind. Micul vapor, cu bastonul de bompres înmuiat în prăvălirea de spumă, zbura mai departe într-o scobitură sticloasă, netedă, o vale adâncă între două coame de valuri, ascunsă de zare la proră şi la pupa. Vitejia, sprinteneala, priceperea constantă a corabiei de a naviga, care nu dădeau greş, înfățişarea ei dârză şi trainică mă fermecaseră într-atât că am stat cu ochii pe ea, plin de încântare, în toate cele trei zile de neuitat cât a durat furtuna, o furtună pe care secundul meu o numea cu admirație o „săpuneală straşnică“.

A fost una dintre furtunile a căror amintire te bântuie după ani şi ani, nu-i uiți aerul demn şi impunător, aşa cum îți face plăcere să ții minte chipul nobil al unui necunoscut cu care ai încrucişat sabia în luptă cavalerească şi pe care n-ai să-l mai vezi niciodată în viață. Tot aşa şi furtunile îşi au fiecare chipul lor. Le păstrezi în amintire datorită simțămintelor pe care ți le-au pricinuit; fiecare furtună se întipăreşte înăuntrul nostru cu totul altfel decât celelalte.

topsails and a reefed foresail the barque seemed to race with a long, steady sea that did not becalm her in the troughs. The solemn thundering combers caught her up from astern, passed her with a fierce boiling up of foam level with the bulwarks, swept on ahead with a swish and a roar: and the little vessel, dipping her jib-boom into the tumbling froth, would go on running in a smooth, glassy hollow, a deep valley between two ridges of the sea, hiding the horizon ahead and astern. There was such fascination in her pluck, nimbleness, the continual exhibition of unfailing seaworthiness, in the semblance of courage and endurance, that I could not give up the delight of watching her run through the three unforgettable days of that gale which my mate also delighted to extol as "a famous shove."

And this is one of those gales whose memory in after-years returns, welcome in dignified austerity, as you would remember with pleasure the noble features of a stranger with whom you crossed swords once in knightly encounter and are never to see again. In this way gales have their physiognomy. You remember them by your own feelings, and no two gales stamp themselves in the same way upon your emotions. Some cling to you in woebegone misery; others come back fiercely and weirdly, like ghouls bent upon sucking your strength away; others, again, have a catastrophic

Unele te urmăresc ca un chin dureros. Altele îți dau târcoale, fioroase şi stranii ca vârcolacii, care nu se lasă până nu te storc de puteri. Sunt furtuni învăluite în măreția nenorocirii, iar altele pe care le urăşti ca pe o pisică sălbatică, duşmănoasă, care-ți sfâşie cu ghearele măruntaiele pe jumătate moarte. Furtuni în chip de năpastă cruntă. Furtuni tainice – doar puține, de data aceasta – înveşmântate în faldurile unor rele prevestiri. Orice furtună îşi are clipa ei semnificativă, când toate simțămintele trezite de ea se strâng la un loc. Bunăoară, atunci când la patru dimineața, în mugetul buimac al unei lumi în alb-negru, am urcat pe punte fiindcă eram de cart şi am avut pe dată presimțirea că, dacă furtuna nu încetează, într-o oră cel mult corabia piere.

Mă întreb ce s-o fi întâmplat cu oamenii oamenii care, în tăcere (era atâta vuiet că nici propria-ți voce n-ai fi putut-o auzi), cu siguranță, gândeau la fel ca mine. Nu e o soartă de invidiat că mie mi-a mai rămas doar să scriu despre toate acestea. Oricum, revenind la ideea de la care am pornit, acea scurtă impresie readuce la viață amintirea vie a nenumăratelor zile cu o vreme ce ne-a pus viața la lungă şi grea încercare. Ne aflam în imediata apropiere a ținutului Kerguelen; e lipsit de importanță ce anume ne adusese acolo. Până-n ziua de azi, când deschid atlasul şi mă uit la acele puncte neînsemnate de pe harta Oceanului Antarctic, parcă văd

splendour; some are unvenerated recollections, as of spiteful wild-cats clawing at your agonized vitals; others are severe, like a visitation; and one or two rise up draped and mysterious, with an aspect of ominous menace. In each of them there is a characteristic point at which the whole feeling seems contained in one single moment. Thus there is a certain four o'clock in the morning in the confused roar of a black and white world when coming on deck to take charge of my watch I received the instantaneous impression that the ship could not live for another hour in such a raging sea.

I wonder what became of the men who silently (you couldn't hear yourself speak) must have shared that conviction with me. To be left to write about it is not, perhaps, the most enviable fate; but the point is that this impression resumes in its intensity the whole recollection of days and days of desperately dangerous weather. We were then, for reasons which it is not worth while to specify, in the close neighbourhood of Kerguelen Land; and now, when I open an atlas and look at the tiny dots on the map of the Southern Ocean, I see as if engraved upon the paper the enraged physiognomy of that gale.

Another, strangely, recalls a silent man. And yet it was not din that was wanting; in fact, it was terrific. That one was a gale that came upon the ship swiftly, like a parnpero, which last is a very

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

săpat în hârtie chipul schimonosit de furie al acelei furtuni.

O altă furtună, în mod ciudat, îmi aminteşte de un om tăcut. Era în jurul nostru un vuiet asurzitor. Era o furtună dintre cele care se abat cu iuțeala fulgerului asupra corabiei, ca un *pampero*[6], vânt mai iute ca gândul. Până să ne dăm seama pe ce lume suntem, toate pânzele întinse fură sfâşiate. Cele înfăşurate fluturau şi ele în voie, parâmele zburau, marea şuiera – şuiera – şuiera îngrozitor, iar vântul vuia. Corabia se lăsase într-o parte, aşa că jumătate dintre oameni înotau, iar restul se agățau cu disperare de ce le cădea sub mână, fiecare în acel loc de pe punte unde fusese surprins de urgie, unii în bătaia vântului, alții la adăpost de el. Strigam cu toții, care mai de care – deşi țipetele noastre nu erau decât o picătură în uriaşul ocean de zgomote – şi cu toate acestea chipul furtunii de atunci se leagă în primul rând de amintirea unui omuleț măsliniu, deloc impunător, fără şapcă şi cu fața împietrită. Căpitanul Jones – aleg un nume la întâmplare – fusese luat cu totul pe nepregătite. Dăduse două ordine la primul semn de urgie neaşteptată. Păru apoi copleşit de faptul că greşise într-atât. Făceam cu toții ce trebuia făcut, ce era posibil. Corabia nu ne dădea de furcă. Totuşi trecu multă vreme până să ne putem opri din strădaniile noastre îndârjite şi istovitoare. În spatele trudei, agitației, tumultului şi chiar al

[6] Vânt rece care suflă dinspre Anzi către Atlantic – n.tr.

sudden wind indeed. Before we knew very well what was coming all the sails we had set had burst; the furled ones were blowing loose, ropes flying, sea hissing—it hissed tremendously—wind howling, and the ship lying on her side, so that half of the crew were swimming and the other half clawing desperately at whatever came to hand, according to the side of the deck each man had been caught on by the catastrophe, either to leeward or to windward. The shouting I need not mention—it was the merest drop in an ocean of noise—and yet the character of the gale seems contained in the recollection of one small, not particularly impressive, sallow man without a cap and with a very still face. Captain Jones—let us call him Jones—had been caught unawares. Two orders he had given at the first sign of an utterly unforeseen onset; after that the magnitude of his mistake seemed to have overwhelmed him. We were doing what was needed and feasible. The ship behaved well. Of course, it was some time before we could pause in our fierce and laborious exertions; but all through the work, the excitement, the uproar, and some dismay, we were aware of this silent little man at the break of the poop, perfectly motionless, soundless, and often hidden from us by the drift of sprays.

When we officers clambered at last upon the poop, he seemed to come out of that numbed composure, and shouted to us

disperării, îl simțeam pe acest omuleț tăcut aşteptând în marginea pupei, împietrit, fără să facă cel mai mic zgomot şi cel mai adesea ascuns vederii noastre de rafalele ce ne împroşcau.

Când noi, ofițerii, am urcat la pupa în cele din urmă, păru să se trezească din amorțeala lui stăpânită şi ne ajunseră la urechi vorbele lui aduse de vânt: „Încercați pompele". După care se făcu nevăzut. Cât despre corabie, cu toate că a intrat chiar din clipa aceea într-una dintre cele mai negre nopți de care-mi aduc aminte, bineînțeles că a supraviețuit. De fapt nici nu-mi închipui că fusese chiar amenințată cu pieirea, dar întâmplarea a fost grozav de zgomotoasă şi de tulburătoare – şi totuşi ea s-a păstrat ca amintirea unei mari tăceri.

down wind: "Try the pumps." Afterwards he disappeared. As to the ship, I need not say that, although she was presently swallowed up in one of the blackest nights I can remember, she did not disappear. In truth, I don't fancy that there had ever been much danger of that, but certainly the experience was noisy and particularly distracting—and yet it is the memory of a very quiet silence that survives.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

XXIV

Vijelia, deşi bântuită de vuiet asurzitor, e de fapt mută. Doar omul vrea să pună mânia stihiilor vrăjmaşe în vorbe oarecare. Aşa se face că-mi amintesc de o altă furtună, înnecată într-un interminabil vuiet adânc şi monoton, pe clar de lună.

Ne aflam dincolo de celălalt capăt căruia i se refuză numele, la fel cum se îtâmplă cu Capului Bunei Speranțe – Capul Horn. A fost o dezlănțuire despletită cum poate fi doar o furtună pe clar de lună, la latitudine înaltă, furtună care a prilejuit şi ea o anume propoziție.

Oprită în loc şi aplecată înspre uriaşele valuri scânteietoare, corabia strălucea scăldată în apa mării, de pe punte până în vârful catargului. Singura ei pânză desfăcută se înălța ca o arătare de smoală în aerul albăstrui amenințător. Eram doar un flăcăiandru la vremea aceea, sleit de puteri, înghețat şi purtam o haină de ploaie dintre cele mai proaste, care lăsa apa să pătrundă pe la cusături. În dorința de a nu fi singur, venind de la pupa m-am oprit lângă nostrom (care nu-mi era deloc simpatic), într-un loc ceva mai uscat, unde în cel mai rău caz ne ajungea apa până la genunchi. Deasupra

XXIV

For, after all, a gale of wind, the thing of mighty sound, is inarticulate. It is man who, in a chance phrase, interprets the elemental passion of his enemy. Thus there is another gale in my memory, a thing of endless, deep, humming roar, moonlight, and a spoken sentence.

It was off that other cape which is always deprived of its title as the Cape of Good Hope is robbed of its name. It was off the Horn. For a true expression of dishevelled wildness there is nothing like a gale in the bright moonlight of a high latitude.

The ship, brought-to and bowing to enormous flashing seas, glistened wet from deck to trucks; her one set sail stood out a coal-black shape upon the gloomy blueness of the air. I was a youngster then, and suffering from weariness, cold, and imperfect oilskins which let water in at every seam. I craved human companionship, and, coming off the poop, took my place by the side of the boatswain (a man whom I did not like) in a comparatively dry spot where at worst we had water only up to our knees. Above our heads the explosive booming gusts of wind passed continuously,

capetelor noastre alergau neîncetat rafale puternice şi asurzitoare de vânt. Nu degeaba spun marinarii „Suflă vântul de parcă trage cu tunul.“ Din aceeaşi dorinţă de a nu fi singur, aflându-mă chiar lângă nostrom, am spus, ori mai bine zis am strigat cât puteam:

– Bate, nu se-ncurcă.

Nostromul zise:

– Aşa-i, nu lipseşte mult şi au toate să se ducă. Câtă vreme totu-i la locul lui nu-mi pasă, da-i rău dacă încep să se ducă dracului.

Spaima vocii care striga către mine, experienţa din spatele vorbelor lui, acele vorbe auzite cu ani în urmă din gura cuiva antipatic mie, au dat acelei furtuni o înfăţişare de neconfundat.

Lucirea din ochii unui tovarăş de drum, câteva şoapte într-un colţ adăpostit unde s-au ghemuit la un loc cei de cart, suspinul plin de înţeles pe care ni-l treceam de la unul la altul în vreme ce ne îndreptam ochii către cer în direcţia vântului, un oftat de osteneală, un gest a lehamite furat de vântul necruţător, toate se topesc în chipul furtunii şi ajung să fie parte din ea. Norii măslinii ai uraganului sunt de-a dreptul înspăimântători. Vârtejul pustiitor, muşcător şi întunecat ca cerneala pe care-l împinge în zbor un vânt de nord-vest te zăpăceşte cu viteza lui, în care simţi o năvală copleşitoare de aer nevăzut. Un vânt puternic dinspre sud-vest te înfioară aducându-ţi la doi paşi zarea, coborând cerul cenuşiu,

justifying the sailor's saying"It blows great guns." And just from that need of human companionship, being very close to the man, I said, or rather shouted:

"Blows very hard, boatswain."

His answer was:

"Ay, and if it blows only a little harder things will begin to go. I don't mind as long as everything holds, but when things begin to go it's bad."

The note of dread in the shouting voice, the practical truth of these words, heard years ago from a man I did not like, have stamped its peculiar character on that gale.

A look in the eyes of a shipmate, a low murmur in the most sheltered spot where the watch on duty are huddled together, a meaning moan from one to the other with a glance at the windward sky, a sigh of weariness, a gesture of disgust passing into the keeping of the great wind, become part and parcel of the gale. The olive hue of hurricane clouds presents an aspect peculiarly appalling. The inky ragged wrack, flying before a nor'-west wind, makes you dizzy with its headlong speed that depicts the rush of the invisible air. A hard sou'-wester startles you with its close horizon and its low gray sky, as if the world were a dungeon wherein there is no rest for body or soul. And there are black squalls, white

făcând lumea să arate ca o temniță în care nici trupul nici sufletul nu-şi pot afla o clipă de odihnă. Există vijelii negre şi vijelii albe, vijelii cu tunete şi rafale neaşteptate care nu sunt prevestite nici de cel mai mic semn pe cer. Niciuna nu semănă câtuşi de puțin cu celelalte.

Vijeliile pe mare au un şir nesfârşit de înfățişări. În afară de vaierul straniu, cumplit şi misterios pe care-l auzi uneori străbătând vuietul uraganului – în afara acelui sunet de neuitat, ca şi cum sufletul universului ar scoate un geamăt de jale – vocea omului este singura care pune pecetea înțelegerii, a gândirii pe chipul furtunilor.

squalls, thunder squalls, and unexpected gusts that come without a single sign in the sky; and of each kind no one of them resembles another.

There is infinite variety in the gales of wind at sea, and except for the peculiar, terrible, and mysterious moaning that may be heard sometimes passing through the roar of a hurricane—except for that unforgettable sound, as if the soul of the universe had been goaded into a mournful groan—it is, after all, the human voice that stamps the mark of human consciousness upon the character of a gale.

XXV

Nu e loc în lumea țărmurilor, continentelor, oceanelor, mărilor, strâmtorilor, capurilor şi insulelor care să nu se închine vântului atotputernic, stăpânul vremii caracteristice acelui loc. Vântul stăpâneşte înfățişarea cerului şi mişcările mării. Oricât de puternic, vântul își are totuşi vrăjmaşii lui, pe uscat ca şi pe apă. Cum se întâmplă şi cu împărățiile oamenilor, sunt locuri unde neastâmpărul e mai mare. Pe cingătoarea pământului domnesc Alizeele atotputernice, sigure pe stăpânirea lor ca domnitorii regatelor de mult întemeiate, a căror putere din stăvechi, ținând în frâu orice răzvrătire neîngăduită, vine nu atât din forța lor, cât din felul cum merg înainte instituții de mult înființate. Regatele Alizeelor dintre tropice sunt prielnice vieții obişnuite a vaselor comerciale. Cu urechea la pândă, pe puntea corabiei, oamenii aud rareori acolo surlele vrajbei purtate pe aripile Alizeelor. Ținuturile stăpânite de Alizeele de nord-est şi sud-est sunt paşnice. Pe corăbiile plecate într-o lungă călătorie spre sud, marinarii își uită încordarea şi precauția atunci când trec prin Țara Alizeelor. Cetățeni ai oceanului, ei se simt la adăpost sub protecția unei

XXV

There is no part of the world of coasts, continents, oceans, seas, straits, capes, and islands which is not under the sway of a reigning wind, the sovereign of its typical weather. The wind rules the aspects of the sky and the action of the sea. But no wind rules unchallenged his realm of land and water. As with the kingdoms of the earth, there are regions more turbulent than others. In the middle belt of the earth the Trade Winds reign supreme, undisputed, like monarchs of long-settled kingdoms, whose traditional power, checking all undue ambitions, is not so much an exercise of personal might as the working of long-established institutions. The intertropical kingdoms of the Trade Winds are favourable to the ordinary life of a merchantman. The trumpet-call of strife is seldom borne on their wings to the watchful ears of men on the decks of ships. The regions ruled by the north-east and south-east Trade Winds are serene. In a southern-going ship, bound out for a long voyage, the passage through their dominions is characterized by a relaxation of strain and vigilance on the part of the seamen. Those citizens of the ocean feel sheltered under the aegis of an

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

stăpâniri înscăunate, a unei domnii sigure. Ca nicăieri altundeva pe pământ, acolo vremea nu le joacă renghiuri.

Şi totuşi în vreme nu-i bine să te-ncrezi orbeşte. Se întâmplă şi în ținutul cu legi sigure al Alizeelor, la nord şi la sud de Ecuator, ca vapoarele să pățească câte ceva ciudat. Oricum, vânturile de est şi vremea din regiunile estice din toată lumea au în general un caracter regulat şi stabil.

Ca stăpânitor, Vântul de Est e surprinzător de ferm. Când năvăleşte spre latitudinile înalte, ce se află în stăpânirea marelui frate al lui, Vântul de Vest, Vântul de Răsărit e aproape de neînlăturat datorită şireteniei lui precise şi a marii lui prefăcătorii.

Mările înguste ce înconjoară acele insule unde amiralii britanici veghează cu ochi de vultur hotarele Atlanticului se află în împărăția fără odihnă a Vântului de Apus. Fie că e nord-vest sau sud-vest, avem de-a face cu acelaşi lucru, aceeaşi fire şi aceeaşi înfățişare. În orientarea vânturilor ce stăpânesc mările, direcțiile nord şi sud sunt lipsite de însemnătate. Nu există nicăieri pe pământ vânturi de seamă de nord ori de sud. Vânturile de nord şi de sud sunt ca prinții printre domnitorii care hotărăsc pacea ori războiul pe mare. Puterea lor se întinde pe o arie mică. Sunt legate de cauze locale – forma țărmurilor, a strâmtorilor, relieful neregulat al promontoriilor alungite, unde aceste vânturi mai mici se fac simțite.

uncontested law, of an undisputed dynasty. There, indeed, if anywhere on earth, the weather may be trusted.

Yet not too implicitly. Even in the constitutional realm of Trade Winds, north and south of the equator, ships are overtaken by strange disturbances. Still, the easterly winds, and, generally speaking, the easterly weather all the world over, is characterized by regularity and persistence.

As a ruler, the East Wind has a remarkable stability; as an invader of the high latitudes lying under the tumultuous sway of his great brother, the Wind of the West, he is extremely difficult to dislodge, by the reason of his cold craftiness and profound duplicity.

The narrow seas around these isles, where British admirals keep watch and ward upon the marches of the Atlantic Ocean, are subject to the turbulent sway of the West Wind. Call it north-west or south-west, it is all one—a different phase of the same character, a changed expression on the same face. In the orientation of the winds that rule the seas, the north and south directions are of no importance. There are no North and South Winds of any account upon this earth. The North and South Winds are but small princes in the dynasties that make peace and war upon the sea. They never assert themselves upon a vast stage. They depend upon local

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

În organizarea de stat a vânturilor, aşa cum se întâmplă cu triburile pâmântului, lupta cea mare se dă între Răsărit şi Apus.

causes—the configuration of coasts, the shapes of straits, the accidents of bold promontories round which they play their little part. In the polity of winds, as amongst the tribes of the earth, the real struggle lies between East and West.

XXVI

Vântul de Vest stăpâneşte mările ce scaldă țărmurile acestor împărăţii. De la intrarea pe canal, de pe promontoriile ca un foişor, din estuarele fluviilor asemeni unor uşi dosnice, din culoare, golfuri mici, strâmtori, limanuri, garnizoana insulei şi marinarii corăbiilor care pleacă sau vin privesc către apus, judecând după feluritele mantii ale apusului, care de care mai frumoase, încotro se îndreaptă capriciile domnitorului. Cel mai bine e să priveşti spre sfârşitul zilei fața maiestuoasă a Vremii de Apus, care hotărăşte soarta corăbiilor. Blând şi luminos, ori luminos şi rău prevestitor, cerul apusului răsfrânge gândurile ascunse ale stăpânitorului. Îmbrăcată într-o mantie de aur orbitor ori înveşmântată în zdrențe de nori negri ca un cerşetor, puterea Vântului de Vest stă ca într-un jilț împărătesc în zare la apus, lăsându-şi picioarele pe Atlanticul de Nord ca pe un taburet şi purtând pe frunte o diademă din primele stele ce licăresc pe cer. Pricepuți curteni ai vremii, marinarii îşi conduc corăbiile ca să-i fie pe plac stăpânitorului. Vântul de Vest e un împărat mare, el nu se încurcă în prefăcătorii. Nu urzeşte cu ură planuri ascunse. E prea puternic ca să se dedea la înşelătorii mărunte. E pătimaş în tot

XXVI

The West Wind reigns over the seas surrounding the coasts of these kingdoms; and from the gateways of the channels, from promontories as if from watch-towers, from estuaries of rivers as if from postern gates, from passage-ways, inlets, straits, firths, the garrison of the Isle and the crews of the ships going and returning look to the westward to judge by the varied splendours of his sunset mantle the mood of that arbitrary ruler. The end of the day is the time to gaze at the kingly face of the Westerly Weather, who is the arbiter of ships' destinies. Benignant and splendid, or splendid and sinister, the western sky reflects the hidden purposes of the royal mind. Clothed in a mantle of dazzling gold or draped in rags of black clouds like a beggar, the might of the Westerly Wind sits enthroned upon the western horizon with the whole North Atlantic as a footstool for his feet and the first twinkling stars making a diadem for his brow. Then the seamen, attentive courtiers of the weather, think of regulating the conduct of their ships by the mood of the master. The West Wind is too great a king to be a dissembler: he is no calculator plotting deep schemes in a sombre heart; he is

ceea ce face, până şi în catifelarea zilelor senine, în farmecul cerului când îl lasă albastru ca să-şi răsfrângă adânca, nesfârşita blândeţe în oglinda mării, învăluind, înrobind, picurând somn peste pânzele albe ale corăbiilor. Nu există ocean al lumii pentru care Vântul de Vest să nu însemne absolut tot. Stă ca un poet în jilţul de aur – neasemuit, simplu, primitiv, gânditor, mărinimos, repezit, nestatornic, de nepătruns – dar mereu acelaşi, dacă ştii să-l înţelegi. Uneori apusurile lui sunt parade pentru a-i încânta pe cei mulţi, arătându-le deasupra mării giuvaerurile vistieriei împărăteşti. Alteori apusurile lui seamănă cu dorinţa împăraţilor de-a se putea încrede în cineva: adumbrit cu milă şi tristeţe gânditoare, stălucind melancolic deasupra preascurtei linişti pe ape. Am văzut de multe ori cum răbufneşte mânia înăbuşită a sufletului lui aprinzând soarele îndepărtat, făcându-l să dogorească fără cruţare, ca ochiul unui despot neiertător, adăpostit de cerul palid, înspăimântat.

El este împăratul ce-şi trimite către ţărmurile noastre batalioanele de valuri ale Atlanticului. La auzul vocii Vântului de Vest aleargă fără împotrivire toată suflarea oceanului. La porunca Vântului de Vest cerul de deasupra insulelor noastre nu-şi mai află odihna, iar apele vin iureş peste maluri. Cerul vremii aduse de Vântul de Vest e acoperit cu nori ce gonesc, nori uriaşi şi albi, plini de măreţie, îngroşându-se din ce în ce, până când se unesc într-un

too strong for small artifices; there is passion in all his moods, even in the soft mood of his serene days, in the grace of his blue sky whose immense and unfathomable tenderness reflected in the mirror of the sea embraces, possesses, lulls to sleep the ships with white sails. He is all things to all oceans; he is like a poet seated upon a throne—magnificent, simple, barbarous, pensive, generous, impulsive, changeable, unfathomable—but when you understand him, always the same. Some of his sunsets are like pageants devised for the delight of the multitude, when all the gems of the royal treasure-house are displayed above the sea. Others are like the opening of his royal confidence, tinged with thoughts of sadness and compassion in a melancholy splendour meditating upon the short-lived peace of the waters. And I have seen him put the pent-up anger of his heart into the aspect of the inaccessible sun, and cause it to glare fiercely like the eye of an implacable autocrat out of a pale and frightened sky.

He is the war-lord who sends his battalions of Atlantic rollers to the assault of our seaboard. The compelling voice of the West Wind musters up to his service all the might of the ocean. At the bidding of the West Wind there arises a great commotion in the sky above these Islands, and a great rush of waters falls upon our shores. The sky of the westerly weather is full of flying clouds, of

baldachin trainic, cenuşiu, în vreme ce dedesubt zboară cu iuțeală amețitoare furtuna pustiitoare, mânioasă, întunecată şi rarefiată. Bolta de pâclă se îndeseşte, se lasă mereu mai jos către mare, aducând zarea din ce în ce mai aproape de corabie. Vremea adusă de Vântul de Vest se instalează cu toate însuşirile ei, închisă, cenuşie, ca un fum gros să-l tai cu cuțitul şi rău prevestitoare. Îi împiedică pe oameni să vadă prea departe, îi udă până la piele, le atârnă pe suflet, le taie răsuflarea cu rafale asurzitoare, îi asurzeşte, îi orbeşte, îi îmboldeşte şi-i azvârle înainte în corăbii care înaintează clătinându-se către țărmurile noastre pierdute-n cețuri şi ploaie.

La fel ca oamenii îndărătnici, vânturile au toane şi bunul lor plac are urmări dintre cele mai nefericite. Mânia neostoită, puterea nesupusă umbresc firea deschisă şi mărinimoasă a Vântului de Vest. Sufletul îi este ros de o răutate ascunsă, înciudată. Furia nestăpânită a puterii lui îl face să-şi distrugă propria împărăție. Fruntea-i încruntată se îndreaptă către cerul de sud-vest. Îşi suflă mânia în vijelii înspăimântătoare şi îşi înăbuşă ținutul într-o nesfârşită învălmăşeală de nori. Presară sâmburii neliniştii pe punțile corăbiilor purtate de vânt, dă oceanului sfâşiat de dâre de spumă înfățişare bătrânicioasă şi încărunțeşte pe căpitanii vapoarelor care gonesc spre Canalul Mânecii, în drum spre casă. Când îşi adună dinspre sud-vest puterea, Vântul de Vest e adesea ca un domnitor

great big white clouds coming thicker and thicker till they seem to stand welded into a solid canopy, upon whose gray face the lower wrack of the gale, thin, black and angry-looking, flies past with vertiginous speed. Denser and denser grows this dome of vapours, descending lower and lower upon the sea, narrowing the horizon around the ship. And the characteristic aspect of westerly weather, the thick, gray, smoky and sinister tone sets in, circumscribing the view of the men, drenching their bodies, oppressing their souls, taking their breath away with booming gusts, deafening, blinding, driving, rushing them onwards in a swaying ship towards our coasts lost in mists and rain.

The caprice of the winds, like the wilfulness of men, is fraught with the disastrous consequences of self-indulgence. Long anger, the sense of his uncontrolled power, spoils the frank and generous nature of the West Wind. It is as if his heart were corrupted by a malevolent and brooding rancour. He devastates his own kingdom in the wantonness of his force. South-west is the quarter of the heavens where he presents his darkened brow. He breathes his rage in terrific squalls, and overwhelms his realm with an inexhaustible welter of clouds. He strews the seeds of anxiety upon the decks of scudding ships, makes the foam-stripped ocean look old, and sprinkles with gray hairs the heads of ship-masters in

ce şi-a ieşit din minți, izgonind cu blesteme dezlănțuite pe cei mai credincioşi curteni către naufragiu, nenorocire, pieire.

Vremea adusă dinspre sud-vest e vremea închisă *par excellence*. Nu atât din cauza ceții groase, cât fiindcă zarea se strânge, țărmurile se învăluie misterios în nori care se lasă ca o temniță joasă, boltită peste corabia dusă de vânt. Nu-i o orbire, poate doar o slăbire a vederii. Vântul de Vest nu-i porunceşte marinarului: „Ci orb vei fi“. Mai degrabă îi îngustează văzul şi-i sădeşte-n piept frica de uscatul cu care s-ar putea ciocni. Îl jefuieşte de jumătate din puterea şi priceperea lui. De multe ori mi s-a întâmplat, pe când mă aflam în cizmele lungi şi haina de ploaie şiroind de apă alături de căpitan, la pupa unui vas îndreptându-se spre Canalul Mânecii în drum spre casă, şi priveam în gol la pustietatea cenuşie, plină de frământare ce ni se întindea în fața ochilor, să aud un oftat ostenit urmat de câteva vorbe voit nepăsătoare:

– Nu prea se vede pe vremea asta.

Răspundeam şi eu încet, cu prefăcută nepăsare:

– Aşa-i, domnule.

Fără să vrem, ne învârteam de fapt în jurul spamei neîntrerupte că undeva, înainte, se afla un țărm ascuns vederii noastre, către care corabia se avânta cu iuțeala fulgerului, gata să se

the homeward-bound ships running for the Channel. The Westerly Wind asserting his sway from the south-west quarter is often like a monarch gone mad, driving forth with wild imprecations the most faithful of his courtiers to shipwreck, disaster, and death.

The south-westerly weather is the thick weather *par excellence*. It is not the thickness of the fog; it is rather a contraction of the horizon, a mysterious veiling of the shores with clouds that seem to make a low-vaulted dungeon around the running ship. It is not blindness; it is a shortening of the sight. The West Wind does not say to the seaman, “You shall be blind”; it restricts merely the range of his vision and raises the dread of land within his breast. It makes of him a man robbed of half his force, of half his efficiency. Many times in my life, standing in long sea-boots and streaming oilskins at the elbow of my commander on the poop of a homeward-bound ship making for the Channel, and gazing ahead into the gray and tormented waste, I have heard a weary sigh shape itself into a studiously casual comment:

“Can’t see very far in this weather.”

And have made answer in the same low, perfunctory tone

“No, sir.”

It would be merely the instinctive voicing of an ever-present thought associated closely with the consciousness of the land

izbească. Vânt prielnic, vânt prielnic! Cine-ndrăzneşte să cârtească împotriva vântului prielnic? Împăratul Apusului, despotul Atlanticului de Nord de la latitudinea Azorelor la latitudinea Capului Farewell, ne făcea un hatâr. Ne dăduse brânci ca să încheiem strălucit o călătorie reuşită. Din nefericire, nu izbuteam să-i răspundem cu un surâs de curtean recunoscător. Ne făcea acest hatâr cu o căutătură încruntată şi trufaşă, ca a unui mare despot care a hotărât să lovească o parte din corăbii cu sete, iar pe celelalte să le gonească acasă cu o singură răsuflare plină de cruzime şi îngăduință, amândouă în stare să scoată pe oricine din minți.

– Aşa-i, domnule. Nu prea se vede.

Vocea secundului repetă, ca de obicei, gândul căpitanului şi amândoi rămân cu ochii ațintiți înainte, în vreme ce corabia se năpusteşte cu douăsprezece noduri către țărmul spre care bate vântul. La numai câteva mile în fața bompresului, care se leagănă şiroind de apă, dezgolit şi înclinat în sus ca o lance, zarea cenuşie astupă vederea cu nesfârşite valuri uriaşe, mânioase, gata să se izbească de norii foarte joşi.

Când se află în dispoziția lui înnorată, sud-vestică, chipul Vântului de Vest se încruntă amenințător. Dinspre sala tronului, de la Apus, sosesc rafale şi mai puternice, ca nişte urlete cumplite de furie turbată, a căror demnitate e salvată doar de măreția

somewhere ahead and of the great speed of the ship. Fair wind, fair wind! Who would dare to grumble at a fair wind? It was a favour of the Western King, who rules masterfully the North Atlantic from the latitude of the Azores to the latitude of Cape Farewell. A famous shove this to end a good passage with; and yet, somehow, one could not muster upon one's lips the smile of a courtier's gratitude. This favour was dispensed to you from under an overbearing scowl, which is the true expression of the great autocrat when he has made up his mind to give a battering to some ships and to hunt certain others home in one breath of cruelty and benevolence, equally distracting.

"No, sir. Can't see very far."

Thus would the mate's voice repeat the thought of the master, both gazing ahead, while under their feet the ship rushes at some twelve knots in the direction of the lee shore; and only a couple of miles in front of her swinging and dripping jib-boom, carried naked with an upward slant like a spear, a gray horizon closes the view with a multitude of waves surging upwards violently as if to strike at the stooping clouds.

Awful and threatening scowls darken the face of the West Wind in his clouded, south-west mood; and from the King's throne-hall in the western board stronger gusts reach you, like the fierce

posomorâtă a peisajului. Ploaia răpăie pe punte, izbind în pânzele corabiei de parcă ar azvârli-o cineva cu un răcnet de mânie. Când se înnoptează în timpul unei furtuni dinspre sud-vest, întunericul e mai deznădăjduit decât toate umbrele Iadului. În dispoziția lui de sud-vest, marele Vânt de Vest e lipsit de lumină, soare, lună, stele. Nicio licărire de lumină nicăieri. Doar fulgerele fosforescente ale uriaşei perdele de spumă care clocoteşte împrejurul vasului, azvârlind luciri albăstrii peste corpul întunecat şi îngust al corabiei care goneşte clătinându-se, urmărită din urmă de valuri uriaşe, înnebunită de tumult.

Sunt multe nopți urâte în împărăția Vântului de Vest pentru corăbiile care se îndreaptă spre Canalul Mânecii, în drum spre casă. În urma lor vin zile încărcate de mânie, nedesluşite, lipsite de culoare, tot aşa cum se aprind lumini ascunse vederii pe locul unei răbufniri de patimă tiranică, răbufnire înspăimântătoare în monotonia ei metodică şi în violența care creşte mereu, nestăpânită. Vântul e acelaşi, norii sunt aceiaşi, valurile fără odihnă, zarea închisă în jurul corabiei sunt toate la fel. Doar că puterea vântului e mai mare, norii sunt mai groşi şi mai apăsători, valurile par să fi devenit mai înalte şi mai amenințătoare peste noapte. Valurile se sparg năvalnic, câte unul în fiecare minut şi orele fug, vijeliile asurzitoare ajung din urmă şi izbesc vaporul pe când acesta goneşte

shouts of raving fury to which only the gloomy grandeur of the scene imparts a saving dignity. A shower pelts the deck and the sails of the ship as if flung with a scream by an angry hand; and when the night closes in, the night of a south-westerly gale, it seems more hopeless than the shade of Hades. The south-westerly mood of the great West Wind is a lightless mood, without sun, moon, or stars, with no gleam of light but the phosphorescent flashes of the great sheets of foam that, boiling up on each side of the ship, fling bluish gleams upon her dark and narrow hull, rolling as she runs, chased by enormous seas, distracted in the tumult.

There are some bad nights in the kingdom of the West Wind for homeward-bound ships making for the Channel; and the days of wrath dawn upon them colourless and vague like the timid turning up of invisible lights upon the scene of a tyrannical and passionate outbreak, awful in the monotony of its method and the increasing strength of its violence. It is the same wind, the same clouds, the same wildly racing seas, the same thick horizon around the ship. Only the wind is stronger, the clouds seem denser and more overwhelming, the waves appear to have grown bigger and more threatening during the night. The hours, whose minutes are marked by the crash of the breaking seas, slip by with the screaming, pelting squalls overtaking the ship as she runs on and on with

înainte cu pânzele întunecate, catargele şiroind de apă şi parâmele ude leoarcă. Ploaia torențială se întețeşte. Înainte de ploaie, vaporul e scăldat de un întuneric misterios, de parcă pe bolta de nori cenuşii s-ar lăți o umbră mereu mai mare. Când şi când te trezeşti că-ți curg în creştet şiroaie de ploaie, ca şi cum deasupra ta ar fi numai jgheaburi. Parcă şi aerul s-a preschimbat în apă, şi corabia începe să se înece înainte să apuce să se scufunde. Gâfâi, bolboroseşti scuipând apa, nu mai vezi şi nu mai auzi, te dai la fund, eşti nimicit, risipit, desființat, şiroind din cap până-n picioare de parcă trupul întreg ți-e o apă. Aştepți cu toate simțurile în alertă să surprinzi primul semn că Regele Apusului se înseninează. Fără îndoială că aşa va fi, şi în clipa mult aşteptată vântul se va schimba cât ai clipi din ochi, smulgând mai mult ca sigur într-o clipită toate cele trei catarge ale corabiei.

darkened canvas, with streaming spars and dripping ropes. The down-pours thicken. Preceding each shower a mysterious gloom, like the passage of a shadow above the firmament of gray clouds, filters down upon the ship. Now and then the rain pours upon your head in streams as if from spouts. It seems as if your ship were going to be drowned before she sank, as if all atmosphere had turned to water. You gasp, you splutter, you are blinded and deafened, you are submerged, obliterated, dissolved, annihilated, streaming all over as if your limbs, too, had turned to water. And every nerve on the alert you watch for the clearing-up mood of the Western King, that shall come with a shift of wind as likely as not to whip all the three masts out of your ship in the twinkling of an eye.

XXVII

Vestită de grozăvia rafalelor din ce în ce mai puternice, şi uneori de un fulger stins ca lumina unei făclii aprinse mult dincolo de nori, schimbarea vântului se arată în cele din urmă, şi vine acea clipă de răscruce când violenţa ameninţătoare şi ascunsă a furtunii dinspre sud-vest se preschimbă în mânia scânteietoare, orbitoare, tăioasă din privirea limpede a Regelui când intră în dispoziţia lui de nord-vest. Patima lui ia înfăţişarea furiei împodobite cu stele, purtând poate chiar cornul lunii pe frunte, înlăturând ultimele rămăşiţe ale mantiei de nori sfâşiate în rafale întunecate ca smoala, în timpul cărora grindina şi lapoviţa se abat asemenea unor perle şi boabe de cleştar, ricoşând de catarge, bătând darabana în pânze, răpăind peste hainele de ploaie, aşternând covor alb pe puntea corăbiilor în drum spre casă. Stinse fulgere roşiatice pâlpâie în lumina stelelor, peste vârfurile catargelor. O rafală îngheţată vuieşte în velatura întinsă, zguduind vasul până la chilă, iar pe punţi oamenii uzi leoarcă dârdâie în hainele lor ude cu frigul în oase. De-abia se îndepărtează o rafală pierzându-se spre răsărit, că în zarea din apus se şi ridică vârful alteia, în goană mare, fără nicio formă,

XXVII

Heralded by the increasing fierceness of the squalls, sometimes by a faint flash of lightning like the signal of a lighted torch waved far away behind the clouds, the shift of wind comes at last, the crucial moment of the change from the brooding and veiled violence of the south-west gale to the sparkling, flashing, cutting, clear-eyed anger of the King's north-westerly mood. You behold another phase of his passion, a fury bejewelled with stars, mayhap bearing the crescent of the moon on its brow, shaking the last vestiges of its torn cloud-mantle in inky-black squalls, with hail and sleet descending like showers of crystals and pearls, bounding off the spars, drumming on the sails, pattering on the oilskin coats, whitening the decks of homeward-bound ships. Faint, ruddy flashes of lightning flicker in the starlight upon her mastheads. A chilly blast hums in the taut rigging, causing the ship to tremble to her very keel, and the soaked men on her decks to shiver in their wet clothes to the very marrow of their bones. Before one squall has flown over to sink in the eastern board, the edge of another peeps up already above the western horizon, racing up swift,

ca un sac negru plin cu apă înghețată, gata să-ți cadă în cap spărgându-se în mii de frânturi pe când îți faci conştiincios datoria. Stăpânul oceanului şi-a schimbat dispoziția. Fiecare izbucnire vijelioasă a stării de spirit înnourate dinainte părea să pornească din înfierbântarea unui suflet aprins de mânie; rafalele înghețate de acum răbufnesc dintr-un piept înghețat de o bruscă schimbare a sentimentelor. În loc să te orbească, să-ți strivească sufletul cu amestecul lui înspăimântător de nori, cețuri, valuri şi ploaie, Împăratul Apusului îşi adună toate puterile ca să-ți biciuie cu țurțuri spinarea, să-ți facă ochii osteniți să lăcrimeze de parcă ai jeli, iar trupu-ți istovit să dârdâie până nu mai poți. Amândouă aceste două stări de spirit ale despotului îşi au măreția lor, şi amândouă sunt greu de îndurat. Doar că răbufnirile dinspre nord-vest nu-ți iau pe de-a-ntregul curajul, fiindcă în răstimpurile dintre rafalele cu grindină şi lapoviță ale furtunii de nord-vest se vede bine până departe.

Să pot vedea! Să pot vedea! – aceasta e dorința fierbinte a marinarului, ca de altfel a noastră a tuturor, fiindcă noi cu toții suntem orbi. În vremurile noastre înnegurate şi furtunoase, nu există ființă omenească să nu-şi dorească să-i lumineze cineva calea înainte. Mi s-a-ntâmplat să aud un om închis şi tăcut, întruchipare a stăpânirii de sine, că izbucneşte, pătimaş după trei zile de goană

shapeless, like a black bag full of frozen water ready to burst over your devoted head. The temper of the ruler of the ocean has changed. Each gust of the clouded mood that seemed warmed by the heat of a heart flaming with anger has its counterpart in the chilly blasts that seem blown from a breast turned to ice with a sudden revulsion of feeling. Instead of blinding your eyes and crushing your soul with a terrible apparatus of cloud and mists and seas and rain, the King of the West turns his power to contemptuous pelting of your back with icicles, to making your weary eyes water as if in grief, and your worn-out carcass quake pitifully. But each mood of the great autocrat has its own greatness, and each is hard to bear. Only the north-west phase of that mighty display is not demoralizing to the same extent, because between the hail and sleet squalls of a north-westerly gale one can see a long way ahead.

To see! to see!—this is the craving of the sailor, as of the rest of blind humanity. To have his path made clear for him is the aspiration of every human being in our beclouded and tempestuous existence. I have heard a reserved, silent man, with no nerves to speak of, after three days of hard running in thick south-westerly weather, burst out passionately: “I wish to God we could get sight of something!”

We had just gone down below for a moment to commune in

nebună, pe o vreme închisă, venind dinspre sud-vest:

– Orice aş da, să pot să văd cât de cât în jur!

Tocmai coborâserăm să ne sfătuim o clipă într-o cabină întărită cu şipci. O hartă maritimă mare şi albă zăcea jilavă şi moale pe o masă rece şi umedă, sub lumina unei lămpi afumate. Aplecat peste acest sfetnic tăcut şi de încredere al marinarului, cu un cot rezemat de țărmul Africii, iar celălalt înfipt în apropierea Capului Hatteras (era o hartă a tuturor căilor maritime din Atlanticul de Nord), căpitanul îşi îndreptă spre mine fața aspră, hirsută şi mă privi țintă, sever, pe jumătate scos din răbdări, pe jumătate rugător. Să tot fi fost şapte zile de când nu mai ştiam ce-i aceea soare, lună, ori stele. Înspăimântate de mânia Vântului de Vest, corpurile cereşti se ascundeau de-o săptămână şi mai bine. Se făceau trei zile de când furtuna dinspre sud-vest începuse cu forțe proaspete, se încrâncenase şi devenise năprasnică, aşa cum arătau şi însemnările mele din jurnalul de bord. Ne-am despărțit mai apoi, el pentru a se întoarce pe punte, ascultând de chemarea tainică ce bântuie clipă de clipă auzul oricărui căpitan, iar eu pentru a mă îndrepta clătinându-mă spre cabina mea, cu intenția nedesluşită de a însemna „Vreme năprasnică“ în jurnalul de bord, care era departe de a fi la zi. M-am răzgândit, însă; am preferat să mă vâr în pat, aşa cum eram, cu tot cu cizme, îmbrăcat din cap până-n picioare (nu mai conta; erau

a battened-down cabin, with a large white chart lying limp and damp upon a cold and clammy table under the light of a smoky lamp. Sprawling over that seaman's silent and trusted adviser, with one elbow upon the coast of Africa and the other planted in the neighbourhood of Cape Hatteras (it was a general track-chart of the North Atlantic), my skipper lifted his rugged, hairy face, and glared at me in a half-exasperated, half-appealing way. We have seen no sun, moon, or stars for something like seven days. By the effect of the West Wind's wrath the celestial bodies had gone into hiding for a week or more, and the last three days had seen the force of a south-west gale grow from fresh, through strong, to heavy, as the entries in my log-book could testify. Then we separated, he to go on deck again, in obedience to that mysterious call that seems to sound for ever in a shipmaster's ears, I to stagger into my cabin with some vague notion of putting down the words "Very heavy weather" in a log-book not quite written up-to-date. But I gave it up, and crawled into my bunk instead, boots and hat on, all standing (it did not matter; everything was soaking wet, a heavy sea having burst the poop skylights the night before), to remain in a nightmarish state between waking and sleeping for a couple of hours of so-called rest.

The south-westerly mood of the West Wind is an enemy of

toate ude leoarcă după ce marea înfuriată inundase spiraiurile de la pupa în noaptea dinainte). Am rămas aşa, ca-ntr-un coşmar, într-o stare între vis şi trezie, timp de câteva ore care numai odihnă nu se puteau numi.

În înfăţişarea lui de sud-vest, Vântul de Vest nu le îngăduie ofiţerilor ce răspund de corabie să adoarmă, şi nici măcar să-şi afle liniştea stând o clipă întinşi. După ce, în cabina aceea întunecată, îngheţată, jilavă şi pustiită, mi-au zburat gândurile fără folos, fără şir, şi fără logică la toate câte-s pe lume, am sărit în picioare şi am urcat tot clătinându-mă pe punte. Despotul Atlanticului de Nord încă mai asuprea împărăţia, ba şi ţinuturile din marginile ei, până la Golful Byscaia, cu însingurarea jalnică adusă de vremea îngrozitor de închisă. Cu toate că goneam în bătaia vântului cu vreo zece noduri, puterea vântului era încă atât de mare că nu mă lăsă până nu mă-mpinse din spate până la capătul punţii, la pupa, unde se afla căpitanul.

– Ce zici de asta? răcni el către mine.

Mă gândii în sinea mea că, de fapt, amândoi ne săturaserăm. Felul în care deseori îi place Vântului de Vest să-şi administreze averea nu le surâde deloc celor paşnici şi supuşi legilor, care măsoară forţele naturii prin binele ori răul adus de ele, când de fapt singura lor măsură e puterea. M-am ferit să-i răspund ceva. Când te

sleep, and even of a recumbent position, in the responsible officers of a ship. After two hours of futile, light-headed, inconsequent thinking upon all things under heaven in that dark, dank, wet and devastated cabin, I arose suddenly and staggered up on deck. The autocrat of the North Atlantic was still oppressing his kingdom and its outlying dependencies, even as far as the Bay of Biscay, in the dismal secrecy of thick, very thick, weather. The force of the wind, though we were running before it at the rate of some ten knots an hour, was so great that it drove me with a steady push to the front of the poop, where my commander was holding on.

“What do you think of it?” he addressed me in an interrogative yell.

What I really thought was that we both had had just about enough of it. The manner in which the great West Wind chooses at times to administer his possessions does not commend itself to a person of peaceful and law-abiding disposition, inclined to draw distinctions between right and wrong in the face of natural forces, whose standard, naturally, is that of might alone. But, of course, I said nothing. For a man caught, as it were, between his skipper and the great West Wind silence is the safest sort of diplomacy. Moreover, I knew my skipper. He did not want to know what I thought. Shipmasters hanging on a breath before the thrones of the

afli ca-ntre ciocan şi nicovală între căpitan şi marele Vânt de Vest, cea mai deşteaptă politică e tăcerea. În afară de asta, ştiam şi cu cine am de-a face. Căpitanul nu voia cu adevărat să-mi afle părerea. Căpitanul care atârnă de un fir de păr dinaintea vânturilor întronate peste mări îşi are psihologia lui. Legile acestei psihologii au aceeaşi importanță pentru corabie şi marinarii ei ca şi toanele vremii schimbătoare. Ştiu precis că, indiferent ce s-ar fi întâmplat, căpitanului nu-i păsa câtuşi de puțin ce cred eu sau oricare altul de pe vas. Mi-am dat seama că se săturase şi el până peste cap şi acum nu făcea decât să vâneze sugestii. Era grozav de mândru că nu lăsase niciodată să-i scape nefolosit un vânt prielnic, oricât de brutal, amenințător ori primejdios ar fi fost el. Ca nişte ființe care, cu ochii legați, aleargă să nimerească în gaura din gard, eram la capătul unei frumoase călătorii, neobişnuit de rapide, tocmai de la Antipod, şi goneam cât puteam de tare spre Canalul Mânecii, pe o vreme închisă cum nu cred că am mai întâlnit de atunci încoace. Câtă vreme aveam vânt prielnic, psihologia lui nu-i îngăduia să oprească vaporul – cel puțin nu din proprie inițiativă. Cu toate acestea îşi dădea seama că nu mai poate lăsa lucrurile aşa multă vreme. Aştepta însă să vină de la mine sugestia pentru ca mai târziu, când totul se va fi sfârşit, să poată dovedi propriului lui spirit lui intransigent că a fost vina mea. Trebuie totuşi să recunosc că, în

winds ruling the seas have their psychology, whose workings are as important to the ship and those on board of her as the changing moods of the weather. The man, as a matter of fact, under no circumstances, ever cared a brass farthing for what I or anybody else in his ship thought. He had had just about enough of it, I guessed, and what he was at really was a process of fishing for a suggestion. It was the pride of his life that he had never wasted a chance, no matter how boisterous, threatening, and dangerous, of a fair wind. Like men racing blindfold for a gap in a hedge, we were finishing a splendidly quick passage from the Antipodes, with a tremendous rush for the Channel in as thick a weather as any I can remember, but his psychology did not permit him to bring the ship to with a fair wind blowing—at least not on his own initiative. And yet he felt that very soon indeed something would have to be done. He wanted the suggestion to come from me, so that later on, when the trouble was over, he could argue this point with his own uncompromising spirit, laying the blame upon my shoulders. I must render him the justice that this sort of pride was his only weakness.

But he got no suggestion from me. I understood his psychology. Besides, I had my own stock of weaknesses at the time (it is a different one now), and amongst them was the conceit of

afară de această mândrie, altă slăbiciune n-avea.

Cunoscându-i deci psihologia, eu unul nu i-am oferit nicio sugestie. Îmi aveam şi eu slăbiciunile mele la vremea aceea (care între timp s-au schimbat, dar n-au dispărut), iar printre ele era şi înfumurarea că sunt un bun cunoscător al psihologiei pe timpul vremii venite dinspre apus. Ca să spunem lucrurilor pe nume, eram convins că aveam geniul de a citi gândurile marelui stăpânitor al latitudinilor înalte. În clipa aceea mi se părea că descopăr semnele unei apopiate schimbări în sufletul împărătesc. Am răspuns scurt:

– Nu se poate să nu se însenineze o dată cu schimbarea vântului.

– Asta ştiu şi copiii! se răsti el la mine aproape urlând.

– Adică la lăsarea soarelui! i-am strigat.

Altă sugestie de la mine n-a obținut. Din graba cu care s-a agățat de aceasta, am înțeles ce grea era neliniştea care îl muncea.

– Mă rog, strigă el cu prefăcută exasperare, de parcă ar fi cedat unor îndelungi rugăminți. Foarte bine. Dacă până atunci nu se schimbă vântul, dăm şcota trincii şi o lăsăm cu ciocul sub aripă la noapte.

M-a uimit expresia grăitoare pentru o corabie oprită ca să treacă cu bine peste o furtună, lăsând valurile să-i treacă pe sub burtă. O şi vedeam odihnindu-se între stihiile dezlănțuite, ca o

being remarkably well up in the psychology of the Westerly weather. I believed—not to mince matters—that I had a genius for reading the mind of the great ruler of high latitudes. I fancied I could discern already the coming of a change in his royal mood. And all I said was:

"The weather's bound to clear up with the shift of wind."

"Anybody knows that much!" he snapped at me, at the highest pitch of his voice.

"I mean before dark!" I cried.

This was all the opening he ever got from me. The eagerness with which he seized upon it gave me the measure of the anxiety he had been labouring under.

"Very well," he shouted, with an affectation of impatience, as if giving way to long entreaties. "All right. If we don't get a shift by then we'll take that foresail off her and put her head under her wing for the night."

I was struck by the picturesque character of the phrase as applied to a ship brought-to in order to ride out a gale with wave after wave passing under her breast. I could see her resting in the tumult of the elements like a sea-bird sleeping in wild weather upon the raging waters with its head tucked under its wing. In imaginative precision, in true feeling, this is one of the most

pasăre de mare adormită pe valurile spumegânde din timpul furtunii, cu capul vârât sub aripă. Prin exactitatea imaginii şi a redării sentimentului încercat, aceasta este cred cea mai expresivă propoziție pe care am auzit-o vreodată. Cât despre şcota trincii, care urma să fie dată jos înainte să-şi vâre corabia ciocul sub aripă, ei bine, mă îndoiam că era cazul să ne atingem de ea. Îndoielile mele erau îndreptățite, lucru dovedit de faptul că pânza aceea nespus de trainică fu confiscată la porunca despotică a Vântului de Vest, stăpânitorul vieților şi născocirilor alcătuite de mâna omului pe timpul cât acestea se află între hotarele împărăției lui. Cu un zgomot ca de explozie îndepărtată, pânza pieri înghițită cu totul de aerul opac; nu mai rămase din materialul acela rezistent nici cât o fâşie din care să scoți un ghemotoc de ață pentru un elefant rănit. Smulsă din grandee, pânza dispăru ca un fir de fum pierdut în scurgerea cețoasă de nori năruiți şi sfâşiați de schimbarea vântului. Vântul, într-adevăr, s-a schimbat. Dezvelit şi foarte jos, soarele scăpără cu mânie de pe cerul haotic, peste marea buimacă şi dezlănțuită, care năvălea către țărm. Recunoscurăm promontoriul şi ne uitarăm în tăcere unul la altul, cu uimire mută. Nici nu ne trecuse prin cap că navigasem în lungul Insulei Wight. Turnul care se scălda în aburul înserării slab roşietice, sărate şi bătute de vânt, era farul de pe capul Sf. Ecaterina.

expressive sentences I have ever heard on human lips. But as to taking the foresail off that ship before we put her head under her wing, I had my grave doubts. They were justified. That long enduring piece of canvas was confiscated by the arbitrary decree of the West Wind, to whom belong the lives of men and the contrivances of their hands within the limits of his kingdom. With the sound of a faint explosion it vanished into the thick weather bodily, leaving behind of its stout substance not so much as one solitary strip big enough to be picked into a handful of lint for, say, a wounded elephant. Torn out of its bolt-ropes, it faded like a whiff of smoke in the smoky drift of clouds shattered and torn by the shift of wind. For the shift of wind had come. The unveiled, low sun glared angrily from a chaotic sky upon a confused and tremendous sea dashing itself upon a coast. We recognised the headland, and looked at each other in the silence of dumb wonder. Without knowing it in the least, we had run up alongside the Isle of Wight, and that tower, tinged a faint evening red in the salt wind-haze, was the lighthouse on St. Catherine's Point.

My skipper recovered first from his astonishment. His bulging eyes sank back gradually into their orbits. His psychology, taking it all round, was really very creditable for an average sailor. He had been spared the humiliation of laying his ship to with a fair

Primul care-şi reveni din uimire fu căpitanul. Ochii lui ieşiți din orbite intrară la loc. Psihologia lui, cu toate reacțiile de până atunci, făcea cinste unui marinar obişnuit. Fusese cruțat de umilința de a-şi pune corabia la capă când are vânt prielnic. Pe dată, omul acela cinstit şi deschis zise fără înconjur ce gândea, cu deplină sinceritate, frecându-şi mâinile păroase şi arse de soare – mâinile unui maestru în meşteşugul marinăritului.

– Mda! Cam pe-aici mă gândeam şi eu c-am ajuns.

Amăgirea aceea transparentă şi ingenioasă în felul ei, tonul plin de importanță, primele semne de mare mândrie, toate erau de-a dreptul încântătoare. Adevărul este că întâmplarea aceea a fost una dintre cele mai neaşteptate surprize pe care le-a făcut vreodată înseninarea Vântului de Vest unora dintre cei mai reuşiți curteni ai lui.

wind; and at once that man, of an open and truthful nature, spoke up in perfect good faith, rubbing together his brown, hairy hands—the hands of a master-craftsman upon the sea:

"Humph! that's just about where I reckoned we had got to."

The transparency and ingenuousness, in a way, of that delusion, the airy tone, the hint of already growing pride, were perfectly delicious. But, in truth, this was one of the greatest surprises ever sprung by the clearing up mood of the West Wind upon one of the most accomplished of his courtiers.

XXVIII

Aşa cum ziceam, vânturile de nord şi de sud nu-s decât prinți fără importanță printre puternicii mării. Ele nu-şi au o țară a lor. Nu domnesc nicăieri. Şi, totuşi, dintre ele se ridică dinastiile de domnitori care şi-au împărțit apele pământului între ei. Vremea din lumea întreagă este o întrecere neîntreruptă între neamurile polare şi ecuatoriale ale acelei rase despotice. Împărat peste toate este Vântul de Vest. Vântul de Răsărit domneşte între tropice. Şi-au împărțit între ele toate oceanele. Amândouă se pricep să fie adevărați stăpânitori supremi. Vântul de Apus nu-şi vâră niciodată nasul în împărăția fratelui său, celălalt împărat. El este sălbatecul nordic. Violent fără viclenie, mânios fără răutate, ni l-am putea închipui aşezat despotic peste norii pictați şi aurițí ai apusului, ținând pe genunchi o sabie cu două tăişuri, aplecându-şi capul cu părul de aur vâlvoi, cu barba aprinsă revărsată pe piept, impunător, imens, cu mâini şi picioare zdravene, cu voce răsunătoare, obrajii umflați şi privirea senină necruțătoare, grăbindu-şi vijeliile mereu mai tare. Pe celălalt, pe Împăratul de Răsărit, împăratul răsăriturilor sângerii, mi-l închipui ca pe un om uscățiv din sud, cu trăsături bine

XXVIII

The winds of North and South are, as I have said, but small princes amongst the powers of the sea. They have no territory of their own; they are not reigning winds anywhere. Yet it is from their houses that the reigning dynasties which have shared between them the waters of the earth are sprung. All the weather of the world is based upon the contest of the Polar and Equatorial strains of that tyrannous race. The West Wind is the greatest king. The East rules between the Tropics. They have shared each ocean between them. Each has his genius of supreme rule. The King of the West never intrudes upon the recognised dominion of his kingly brother. He is a barbarian, of a northern type. Violent without craftiness, and furious without malice, one may imagine him seated masterfully with a double-edged sword on his knees upon the painted and gilt clouds of the sunset, bowing his shock head of golden locks, a flaming beard over his breast, imposing, colossal, mighty-limbed, with a thundering voice, distended cheeks and fierce blue eyes, urging the speed of his gales. The other, the East king, the king of blood-red sunrises, I represent to myself as a spare

conturate, sprâncene şi ochi negri, îmbrăcat în cenuşiu, drept în lumină, cu fața proaspăt rasă sprijinită în palmă, ascuns, de nepătruns, de o mare şiretenie, subțire şi ager – cu gândul mereu la atac.

Vântul de Vest îşi ține legământul făcut cu fratele său, Vântul vremii de răsărit. „Ce-a fost împărțit e bun împărțit", pare să spună cu vocea lui răguşită acest stăpânitor lipsit de înşelătorii, care-şi face o plăcere din azvârlirea norilor mari şi grei încoace şi încolo pe cer, care aruncă valurile uriaşe ale Atlanticului dinspre tărâmurile Lumii Noi drept către promontoriile ninse ale bătrânei Europe, Europă pe al cărei trup sfârtecat şi brăzdat trăiesc mai mulți regi şi domnitori decât pe toate oceanele din lume laolaltă. „Ce-a fost împărțit e bun împărțit". Iar dacă pe lumea asta n-am avut parte de linişte şi odihnă, dați-mi pace. Lăsați-mă să mă joc cu uraganele, să azvârlu ca pe discuri norii care se rostogolesc şi vârtejurile de aer de la un capăt al tristei mele împărății până-n celălalt. Peste Great Banks ori de-a lungul banchizelor, țintă către Golful Biscaya. Către fiordurile Norvegiei, peste Marea Nordului, unde pescarii din toate națiile pândesc cel mai mic semn de mânie din privirea mea".

Şi astfel stăpânitorul latitudinilor înalte oftează din rărunchi, pe piept cu soarele apune, iar pe genunchi cu sabia cu două tăişuri, ostenit parcă de

Southerner with clear-cut features, black-browed and dark-eyed, gray-robed, upright in sunshine, resting a smooth-shaven cheek in the palm of his hand, impenetrable, secret, full of wiles, fine-drawn, keen—meditating aggressions.

The West Wind keeps faith with his brother, the King of the Easterly weather. "What we have divided we have divided," he seems to say in his gruff voice, this ruler without guile, who hurls as if in sport enormous masses of cloud across the sky, and flings the great waves of the Atlantic clear across from the shores of the New World upon the hoary headlands of Old Europe, which harbours more kings and rulers upon its seamed and furrowed body than all the oceans of the world together. "What we have divided we have divided; and if no rest and peace in this world have fallen to my share, leave me alone. Let me play at quoits with cyclonic gales, flinging the discs of spinning cloud and whirling air from one end of my dismal kingdom to the other: over the Great Banks or along the edges of pack-ice—this one with true aim right into the bight of the Bay of Biscay, that other upon the fiords of Norway, across the North Sea where the fishermen of many nations look watchfully into my angry eye. This is the time of kingly sport."

And the royal master of high latitudes sighs mightily, with the sinking sun upon his breast and the double-edged sword upon

nesfârşitele veacuri de domnie aprigă şi întristat de oceanul, mereu acelaşi, ce i se-ntinde la picioare – de vremurile fără şir când fără îndoială va continua şi de acum înainte să semene vânt şi să culeagă furtună iar şi iar, până-n clipa când ținutul lui de ape mişcătoare are să înghețe în nemişcare. Celălalt vânt, viclean şi rece, mângâindu-şi bărbia proaspătă rasă cu degetele mâinii lui subțiri şi viclene, îşi zice în sufletul lui, plin de şiretenie: „Aha! fratele nostru din Apus s-a întristat. A ostenit să se joace cu uraganele, să se dezlănțuie cu mânie, să se distreze pe seama sărmanilor, nefericiților lui supuşi, desfăşurând flamuri groase de ceață. Amărâții de ei. Ia să năvălim în împărăția gălăgiosului sălbatec, de la Finisterre la Hatteras, să-i luăm pescarii pe nepusă masă, să zăpăcim cu totul flotele care se încred atât în puterea lui şi să tragem cu săgeți viclene în ficatul celor care-i pândesc bunul plac. E un nevolnic, ce mai încolo-ncoace". Ceea ce se şi înfăptuieşte pe dată. Pe când Vântul de Vest chibzuieşte la zădărnicia puterii lui nesfârşite, Vântul de Răsărit loveşte greu Atlanticul de Nord.

Cum e vremea de obicei în Atlanticul de Nord, aşa e şi domnia Vântului de Vest în ținutul lui, unde soarele nu apune. Atlanticul de Nord este inima unui mare imperiu. În această parte a împărăției Vântului de Vest s-au perindat cele mai multe generații de corăbii minunate şi oameni îndrăzneți. În această fortăreață a

his knees, as if wearied by the innumerable centuries of a strenuous rule and saddened by the unchangeable aspect of the ocean under his feet—by the endless vista of future ages where the work of sowing the wind and reaping the whirlwind shall go on and on till his realm of living waters becomes a frozen and motionless ocean. But the other, crafty and unmoved, nursing his shaven chin between the thumb and forefinger of his slim and treacherous hand, thinks deep within his heart full of guile: "Aha! our brother of the West has fallen into the mood of kingly melancholy. He is tired of playing with circular gales, and blowing great guns, and unrolling thick streamers of fog in wanton sport at the cost of his own poor, miserable subjects. Their fate is most pitiful. Let us make a foray upon the dominions of that noisy barbarian, a great raid from Finisterre to Hatteras, catching his fishermen unawares, baffling the fleets that trust to his power, and shooting sly arrows into the livers of men who court his good graces. He is, indeed, a worthless fellow." And forthwith, while the West Wind meditates upon the vanity of his irresistible might, the thing is done, and the Easterly weather sets in upon the North Atlantic.

The prevailing weather of the North Atlantic is typical of the way in which the West Wind rules his realm on which the sun never sets. North Atlantic is the heart of a great empire. It is the part of

împărăției lui s-au săvârşit fapte de vitejie şi aventuri îndrăznețe. În umbra sceptrului lui s-au născut şi s-au făcut cei mai pricepuți marinari din lume, care s-au deprins să-şi mânuiască vapoarele cu îndemânare şi îndrăzneală pe dinaintea treptelor ce duc la jilțul lui bântuit de furtuni. Nechibzuiți vântură-lume, pescari trudiți, amiralii cei mai înțelepți şi viteji din lume pândesc dintotdeauna cel mai mic semn al cerului de apus. Soarta unor flote întregi de corăbii învingătoare a atârnat de suflarea lui. S-a jucat în palmă cu escadre de vase scrijelite-n războaie şi a sfâşiat în glumă pânza drapelelor sfințite prin tradiții de glorie şi onoare. E un prieten de nădejde, dar şi un vrăjmaş primejdios, nemilos cu vapoarele neîngrijite şi cu marinarii slabi de înger. Purtarea lui împărătească nu se sinchiseşte de viețile jertfite domniei lui năpraznice. El e împăratul care a scos din teacă sabia cu două tăişuri şi o ține în mâna dreaptă. Vântul de Răsărit, pătrunzând nelegiuit pe meleagurile vremii de apus, e un tiran nepăsător, şi ține ascuns la spate un pumnal ascuțit, gata oricând să înjunghie mişeleşte.

În timpul năvălirilor lui în Atlanticul de Nord, Vântul de Răsărit se poartă ca un aventurier rafinat şi neîndurător, fără nici cea mai mică idee despre cinste şi dreptate. Mi s-a întâmplat să-l văd cum îşi învăluie fața uscățivă cu trăsături bine arcuite într-un strat subțire de nori de nepătruns în înalt şi cum opreşte, ca un tâlhar

the West Wind's dominions most thickly populated with generations of fine ships and hardy men. Heroic deeds and adventurous exploits have been performed there, within the very stronghold of his sway. The best sailors in the world have been born and bred under the shadow of his sceptre, learning to manage their ships with skill and audacity before the steps of his stormy throne. Reckless adventurers, toiling fishermen, admirals as wise and brave as the world has ever known, have waited upon the signs of his westerly sky. Fleets of victorious ships have hung upon his breath. He has tossed in his hand squadrons of war-scarred three-deckers, and shredded out in mere sport the bunting of flags hallowed in the traditions of honour and glory. He is a good friend and a dangerous enemy, without mercy to unseaworthy ships and faint-hearted seamen. In his kingly way he has taken but little account of lives sacrificed to his impulsive policy; he is a king with a double-edged sword bared in his right hand. The East Wind, an interloper in the dominions of Westerly weather, is an impassive-faced tyrant with a sharp poniard held behind his back for a treacherous stab.

In his forays into the North Atlantic the East Wind behaves like a subtle and cruel adventurer without a notion of honour or fair play. Veiling his clear-cut, lean face in a thin layer of a hard, high cloud, I have seen him, like a wizened robber sheik of the sea, hold

uscat la înfățișare, șeic al mărilor, caravane lungi de corăbii, trei sute şi mai mult, chiar la intrarea în Canalul Mânecii. Cel mai rău dintre toate era că nici o răscumpărare din lume nu i-ar fi putut sătura lăcomia, întrucât năvălirile Vântului de Răsărit şi relele săvârşite de el în tot acest timp au un singur țel, să-i facă-n ciudă împăratului frate din apus. Ne uitam neputincioşi la îndârjirea metodică, înghețată, cu priviri cenuşii a vremii dinspre răsărit. Primul lucru: se micşorau rațiile şi toți marinarii din flota ținută în loc se luptau cu muşcătura foamei în măruntaie. Alte şi alte corăbii soseau în fiecare zi. În cete, în grupuri ori răzleți, ne azvârleam încolo şi încoace în fața porții zăvorâte. În tot acest timp, plecau corăbii în sens opus, umilindu-ne şi mai tare când goneau pe lângă noi cu toate pânzele-n vânt. Impresia mea este că Vântul de Răsărit ajută corăbiilor la plecarea din țară, fiindcă nădăjduieşte că vor pieri înainte de vreme, fără să lase nicio ştire în urma lor. Şase săptămâni încheiate a fost tâlharul şeic stăpân peste ruta comercială a pământului, şi în tot acest răstimp, domnul nostru legiuit, Vântul de Vest a dormit neîntors, ca un Titan ostenit, ori s-a lăsat copleşit de o tristețe nelămurită, cum se întâmplă doar acelora cinstiți din firea lor. Către apus domnea adâncă nemişcare. Zadarnic ne-ndreptam ochii către cetățuia lui. Împăratul dormea netulburat şi atât de adânc, încât tâlharul de frate-său îi putea fura până şi mantia de

up large caravans of ships to the number of three hundred or more at the very gates of the English Channel. And the worst of it was that there was no ransom that we could pay to satisfy his avidity; for whatever evil is wrought by the raiding East Wind, it is done only to spite his kingly brother of the West. We gazed helplessly at the systematic, cold, gray-eyed obstinacy of the Easterly weather, while short rations became the order of the day, and the pinch of hunger under the breast-bone grew familiar to every sailor in that held-up fleet. Every day added to our numbers. In knots and groups and straggling parties we flung to and fro before the closed gate. And meantime the outward-bound ships passed, running through our humiliated ranks under all the canvas they could show.
It is my idea that the Easterly Wind helps the ships away from home in the wicked hope that they shall all come to an untimely end and be heard of no more. For six weeks did the robber sheik hold the trade route of the earth, while our liege lord, the West Wind, slept profoundly like a tired Titan, or else remained lost in a mood of idle sadness known only to frank natures. All was still to the westward; we looked in vain towards his stronghold: the King slumbered on so deeply that he let his foraging brother steal the very mantle of gold-lined purple clouds from his bowed shoulders.
What had become of the dazzling hoard of royal jewels exhibited at

nouri purpurii căptuşiţi cu aur de pe umerii plecaţi. Unde era mulţimea de giuvaeruri împărăteşti, ce-ţi luau ochii de câte ori se lăsa seara? Pieriseră, se făcuseră nevăzute, dispăruseră de pe faţa pământului, fuseseră furate cu totul şi nu mai rămăsese nici măcar un şnur de aur ori străfulgerarea unei singure raze pe întreg cerul înserat. Treceau zilele una după alta. Lipsit de raze şi prădat de ce era al lui, soarele dispărea pe furiş, încurcat, fără paradă ori alai, părăsind cerul îngheţat şi golit ca un seif jefuit de tot ce era înăuntru, ca să se ascundă în grabă în adâncul apelor. Împăratul dormea mai departe, ori jelea zădărnicia puterii şi tăriei lui, în vreme ce uzurpatorul cu buze subţiri îşi lăsa pecetea îngheţată şi neiertătoare pe mare şi pe cer. În zori trebuia să urce cu greu printr-un şuvoi purpuriu, luminos şi înspăimântător, care semăna cu sângele risipit al corpurilor cereşti ucise pe timpul nopţii.

Aşadar, şase săptămâni şi mai bine ne-a aţinut calea josnicul traficant, guvernând după bunul său plac cea mai mare parte a Atlanticului de Nord. Ni se părea că vremea adusă de Vântul de Răsărit e veşnică, sau, în orice caz, că are să ţină până ce mureau cu toţii de foame pe vasele oprite-n loc – pieream de foame cu ochii la îmbelşugata inimă a imperiului, la belşugul care se afla la numai doi paşi de noi. Stăteam şi aşteptam, punctând cu pânzele noastre albe albastrul întins al mării adânci. Ni se adăugau mereu alte corăbii,

every close of day? Gone, disappeared, extinguished, carried off without leaving a single gold band or the flash of a single sunbeam in the evening sky! Day after day through a cold streak of heavens as bare and poor as the inside of a rifled safe a rayless and despoiled sun would slink shamefacedly, without pomp or show, to hide in haste under the waters. And still the King slept on, or mourned the vanity of his might and his power, while the thin-lipped intruder put the impress of his cold and implacable spirit upon the sky and sea. With every daybreak the rising sun had to wade through a crimson stream, luminous and sinister, like the spilt blood of celestial bodies murdered during the night.

In this particular instance the mean interloper held the road for some six weeks on end, establishing his particular administrative methods over the best part of the North Atlantic. It looked as if the easterly weather had come to stay for ever, or, at least, till we had all starved to death in the held-up fleet—starved within sight, as it were, of plenty, within touch, almost, of the bountiful heart of the Empire. There we were, dotting with our white dry sails the hard blueness of the deep sea. There we were, a growing company of ships, each with her burden of grain, of timber, of wool, of hides, and even of oranges, for we had one or two belated fruit schooners in company. There we were, in that

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

fiecare cu povara ei de grâne, cherestea, lână, piei şi chiar portocale, căci se aflau printre noi şi câteva goelete cu fructe întârziate. N-am uitat primăvara aceea cu puțin înainte de 1880, când alergam încoace şi-ncolo, descurajați din toate părțile. Proviziile noastre se reduceau la resturile din lădițele de pâine şi ce mai puteam scrijeli de pe pereții butoaielor pentru zahăr. Era întocmai ce urmărea Vântul de Răsărit. Lăsa să flămânzească trupurile marinarilor fără vină şi, în acelaşi timp, le ducea în ispită sufletele neştiutoare, împingându-i la capătul răbdării şi provocând izbucniri de blesteme încinse ca răsăriturile lui de culoarea sângelui. Apusurile acestea erau urmate de zile cenuşii, deasupra cărora norii neclintiți în înalt păreau sculptați într-o lespede de marmură de culoarea cenuşii. Mârşave şi lihnite, apusurile ne făceau să blestemăm Vântul de Vest, în vreme ce-l chemam să vină, chiar şi învăluit în ceața cea mai groasă, să se trezească şi să ne dezrobească, chiar dacă după aceea aveam să ne năpustim sfărâmându-ne corăbiile de zidurile deocamdată de neatins ale propriului nostru cămin.

memorable spring of a certain year in the late seventies, dodging to and fro, baffled on every tack, and with our stores running down to sweepings of bread-lockers and scrapings of sugar-casks. It was just like the East Wind's nature to inflict starvation upon the bodies of unoffending sailors, while he corrupted their simple souls by an exasperation leading to outbursts of profanity as lurid as his blood-red sunrises. They were followed by gray days under the cover of high, motionless clouds that looked as if carved in a slab of ash-coloured marble. And each mean starved sunset left us calling with imprecations upon the West Wind even in its most veiled misty mood to wake up and give us our liberty, if only to rush on and dash the heads of our ships against the very walls of our unapproachable home.

XXIX

Vremea adusă de Vântul de Răsărit, limpede cum e cristalul şi răsfrângând lumina ca o prismă, dezvăluia vederii noastre numărul înfricoşător al tuturor corăbiilor oprite-n loc, neputincioase ca noi. Le vedeam chiar şi pe cele care în mod firesc n-ar fi putut fi zărite, acelea ale căror pânze coborau dincolo de linia zării. Cu o bucurie răutăcioasă, Vântul de Răsărit îți ascute vederea, probabil ca să-ți vezi cât mai bine robia înjositoare şi de neînlăturat. Vremea dinspre răsărit are o singură însuşire, şi anume aceea că este senină, chiar nefiresc de senină dacă are chef. Senină ori nu, ea rămâne stranie. Prefăcătoria ei izbuteşte să păcălească până şi un instrument ştiințific. Oricât ar fi de umedă vijelia dinspre răsărit, niciun barometru n-o poate prevesti. Ar fi ingrat şi nedrept să tragem concluzia că barometrul e o născocire de doi bani. El este din firea lui atât de cinstit încât vicleşugurile Vântului de Răsărit îl depăşesc. După ani îndelungați de experiență, am învățat că nu există instrument care, călătorind pe mare fixat pe peretele cabinei, să nu cadă pradă iscusinței vremii dinspre răsărit, oricât de corect ar fi el. Odată îl vedeam că urcă în clipa când vremea dinspre răsărit, cu

XXIX

In the atmosphere of the Easterly weather, as pellucid as a piece of crystal and refracting like a prism, we could see the appalling numbers of our helpless company, even to those who in more normal conditions would have remained invisible, sails down under the horizon. It is the malicious pleasure of the East Wind to augment the power of your eyesight, in order, perhaps, that you should see better the perfect humiliation, the hopeless character of your captivity. Easterly weather is generally clear, and that is all that can be said for it—almost supernaturally clear when it likes; but whatever its mood, there is something uncanny in its nature. Its duplicity is such that it will deceive a scientific instrument. No barometer will give warning of an easterly gale, were it ever so wet. It would be an unjust and ungrateful thing to say that a barometer is a stupid contrivance. It is simply that the wiles of the East Wind are too much for its fundamental honesty. After years and years of experience the most trusty instrument of the sort that ever went to sea screwed on to a ship's cabin bulkhead will, almost invariably, be induced to rise by the diabolic ingenuity of the

ingeniozitate diabolică, îşi schimba cruzimea aspră, uscată şi nepăsătoare, gata să înece ultima fărâmă de curaj ce ți-a mai rămas în şiroaiele unei ploi înghețate şi înspăimântătoare cum nu mai e alta. Vijeliile cu lapoviță şi grindină dezlănțuite după ivirea fulgerului la capătul unei furtuni dinspre apus sunt si ele înghețate, crude, biciuitoare de-ți iau răsuflarea. Dar, atunci când vremea dinspre răsărit trece de la uscat la umed, parcă revarsă ploi otrăvite. Vine o ploaie torențială neîntreruptă, nesfârşită, copleşitoare şi încăpățânată, care te lasă sfârşit şi plin de spaime rău prevestitoare. Când vine o furtună dinspre răsărit, cerul e amenințător, neobişnuit şi uimitor de întunecat. Vântul de Vest îți acoperă ochii cu văluri grele de ceață şi stropi, dar când se află în Marea Mînecii nelegiuitul de răsărit, şi mai ales când îndrăzneala şi cruzimea lui cresc destul ca să stârnească vijelia, eşti ca orb, orb de-a binelea, te simți pentru totdeauna orb şi părăsit pe un țărm în bătaia vântului. Tot el aduce şi zăpada.

Din inima lui întunecată şi neîndurătoare se revarsă o perdea orbitor de albă peste corăbiile mării. Săvârşeşte mai multe ticăloşii şi are mai puține remuşcări chiar decât principii din Italia secolului al XVII-lea. Când porneşte în incursiunile lui nelegiuite, poartă ca armă un pumnal sub mantia neagră. Cel mai mic semn care-i vesteşte sosirea scoate din minți de groază toate vasele de pe mare,

Easterly weather, just at the moment when the Easterly weather, discarding its methods of hard, dry, impassive cruelty, contemplates drowning what is left of your spirit in torrents of a peculiarly cold and horrid rain. The sleet-and-hail squalls following the lightning at the end of a westerly gale are cold and benumbing and stinging and cruel enough. But the dry, Easterly weather, when it turns to wet, seems to rain poisoned showers upon your head. It is a sort of steady, persistent, overwhelming, endlessly driving downpour, which makes your heart sick, and opens it to dismal forebodings. And the stormy mood of the Easterly weather looms black upon the sky with a peculiar and amazing blackness. The West Wind hangs heavy gray curtains of mist and spray before your gaze, but the Eastern interloper of the narrow seas, when he has mustered his courage and cruelty to the point of a gale, puts your eyes out, puts them out completely, makes you feel blind for life upon a lee-shore. It is the wind, also, that brings snow.

Out of his black and merciless heart he flings a white blinding sheet upon the ships of the sea. He has more manners of villainy, and no more conscience than an Italian prince of the seventeenth century. His weapon is a dagger carried under a black cloak when he goes out on his unlawful enterprises. The mere hint of his approach fills with dread every craft that swims the sea, from

de la micile vapoare de pescuit la corăbiile cu patru catarge, toate supuse Vântului de Apus. Chiar şi atunci când se arată îndatoritor, nimeni nu-i poate uita înspăimântătoarea prefăcătorie. Mi s-a întâmplat nu o dată să aud cum zeci de vincii de ancoră zvâcnesc toate în acelaşi timp în toiul nopții, făcând să răsune dealurile calcaroase din sudul Angliei de zăngănitul lor, revăsând până departe panica adâncă ce însoțeşte smulgerea grăbită a ancorei la cel dintâi semn al apropierii Vântului de Răsărit. Din fericire, de multe ori îşi pierde curajul, şi aşa se întâmplă că nu întotdeauna loveşte din plin țărmul nostru descoperit. Îi lipseşte firea neînfricată a fratelui lui de la apus.

Cele două vânturi care-şi impart între ele marile oceane nu seamănă absolut deloc între ele. În chip cu totul neaşteptat, cu toate că oamenii le cred nestatornice, vânturile rămân credincioase firii lor, ori dincotro bat. Vântul de Răsărit, de pildă, soseşte aici la noi după ce străbate un continent întreg, gonind peste cea mai mare întindere de uscat de pe pământ. Pe țărmul de răsărit al Australiei, Vântul de Răsărit e vântul oceanului; el străbate cea mai mare întindere de ape de pe glob înainte să ajungă acolo. Cu toate acestea, şi aici şi acolo, Vântul de Răsărit nu se dezminte, este la fel de mârşav si josnic. Cei din dinastia Vântului de Apus se dau într-o oarecare măsură după tărâmul peste care domnesc, aşa cum un

fishing-smacks to four-masted ships that recognise the sway of the West Wind. Even in his most accommodating mood he inspires a dread of treachery. I have heard upwards of ten score of windlasses spring like one into clanking life in the dead of night, filling the Downs with a panic-struck sound of anchors being torn hurriedly out of the ground at the first breath of his approach. Fortunately, his heart often fails him: he does not always blow home upon our exposed coast; he has not the fearless temper of his Westerly brother.

The natures of those two winds that share the dominions of the great oceans are fundamentally different. It is strange that the winds which men are prone to style capricious remain true to their character in all the various regions of the earth. To us here, for instance, the East Wind comes across a great continent, sweeping over the greatest body of solid land upon this earth. For the Australian east coast the East Wind is the wind of the ocean, coming across the greatest body of water upon the globe; and yet here and there its characteristics remain the same with a strange consistency in everything that is vile and base. The members of the West Wind's dynasty are modified in a way by the regions they rule, as a Hohenzollern, without ceasing to be himself, becomes a Roumanian by virtue of his throne, or a Saxe-Coburg learns to put

Hohenzollern, rămânând de fapt ceea ce este, se consideră român fiindcă domneşte în România, ori un Saxe-Coburg îşi îmbracă gândurile în haine bulgăreşti, gândurile lui, însă, rămânând aceleaşi.

Fie că se află la patruzeci de grade la nord ori la sud de ecuator, domnia despotică a Vântului de Apus dă dovadă de aceeaşi nesăbuință fără ascunzişuri, generoasă, cinstită şi sălbatecă. Vântul de Apus e un adevărat despot, şi nu poți fi un despot adevărat decât dacă eşti sălbatec. Sunt deprins, după atâția ani pe mare, să mă supun voinței lui. Nu mă mai răzvrătesc nici măcar în gând. La ce bun să mă răzvrătesc acum, între pereții unei odăi, împotriva domniei furtunoase a Vântului de Apus? Am rămas credincios amintirii atotputernicului Rege, care ține într-o mână o spadă cu două tăişuri, iar cu cealaltă împarte ca răsplată curse zilnice şi călătorii necrezut de iuți acelora dintre curteni care s-au priceput să-i ghicească gândurile tainice dinainte chiar de a se ivi. Orice marinar de ape adânci ştie că, din trei ani, cel puțin unul e plin de peripeții aduse de Vântul de Apus tuturor celor ce străbat Atlanticul ori ajung în partea furtunoasă a Oceanului de Sud. Viața trebuie luată aşa cum este. Ce-i drept, s-a jucat cum i-a poftit inima cu viețile şi cu norocul nostru. Dar rege ca el nu mai e altul, să ştie stăpâni apele învolburate în mijlocul cărora doar cutezanța îl poate aduce pe om.

the dress of Bulgarian phrases upon his particular thoughts, whatever they are.

The autocratic sway of the West Wind, whether forty north or forty south of the Equator, is characterized by an open, generous, frank, barbarous recklessness. For he is a great autocrat, and to be a great autocrat you must be a great barbarian. I have been too much moulded to his sway to nurse now any idea of rebellion in my heart. Moreover, what is a rebellion within the four walls of a room against the tempestuous rule of the West Wind? I remain faithful to the memory of the mighty King with a double-edged sword in one hand, and in the other holding out rewards of great daily runs and famously quick passages to those of his courtiers who knew how to wait watchfully for every sign of his secret mood. As we deep-water men always reckoned, he made one year in three fairly lively for anybody having business upon the Atlantic or down there along the “forties” of the Southern Ocean. You had to take the bitter with the sweet; and it cannot be denied he played carelessly with our lives and fortunes. But, then, he was always a great king, fit to rule over the great waters where, strictly speaking, a man would have no business whatever but for his audacity.

The audacious should not complain. A mere trader ought not to grumble at the tolls levied by a mighty king. His mightiness

Nu văd de ce s-ar plânge acei ce sunt îndrăzneți. Un neînsemnat vas comercial n-are nici un motiv să cârtească împotriva regelui puternic care îl vămuieşte. Puterea vântului de apus îți tăia adesea răsuflarea. Doar că atunci când trebuia să-l înfrunți deschis, pe țărmul din Agulha, de pildă, la întoarcerea acasă din Indiile de Est, ori la Capul Horn pe când înaintai în larg, vântul de apus lovea cinstit, nu hoțeşte. Loviturile lui biciuitoare se abăteau pieptiş, şi nu-ți rămânea decât să te ții tare împotriva lor. Ba mai mult decât atât, dacă te pricepeai să-ți ții firea, bun la inimă, sălbatecul acesta te lăsa să te lupți cinstit şi să-ți câştigi dreptul de a trece chiar pe lângă treptele jilțului împărătesc. Doar rareori se abătea sabia lui peste vreun grumaz, iar cel al cărui cap era astfel retezat era îngropat regeşte într-un mormânt încăpător şi somptuos.

Acesta este împăratul în fața căruia îşi plecau frunțile căpeteniile Vikingilor şi pe care-l nesocotesc nepedepsite de şapte ori pe săptămână impunătoarele vapoare cu aburi moderne. Şi totuşi, sfidarea nu-i totuna cu o izbândă. Neasemuitul sălbatec şade înscăunat în mantia lui de nori, căptuşită numai cu aur, şi din înalt urmăreşte cu ochii marile vapoare ce alunecă pe valuri ca jucăriile mecanice, şi oamenii care, înarmați cu foc şi fier, nu mai sunt siliți să pândească temători cea mai mică tresărire de pe chipul împăratului. Nu-l mai bagă nimeni în seamă. Cu toate acestea tăria,

was sometimes very overwhelming; but even when you had to defy him openly, as on the banks of the Agulhas homeward bound from the East Indies, or on the outward passage round the Horn, he struck at you fairly his stinging blows (full in the face, too), and it was your business not to get too much staggered. And, after all, if you showed anything of a countenance, the good-natured barbarian would let you fight your way past the very steps of his throne. It was only now and then that the sword descended and a head fell; but if you fell you were sure of impressive obsequies and of a roomy, generous grave.

Such is the king to whom Viking chieftains bowed their heads, and whom the modern and palatial steamship defies with impunity seven times a week. And yet it is but defiance, not victory. The magnificent barbarian sits enthroned in a mantle of gold-lined clouds looking from on high on great ships gliding like mechanical toys upon his sea and on men who, armed with fire and iron, no longer need to watch anxiously for the slightest sign of his royal mood. He is disregarded; but he has kept all his strength, all his splendour, and a great part of his power. Time itself, that shakes all the thrones, is on the side of that king. The sword in his hand remains as sharp as ever upon both its edges; and he may well go on playing his royal game of quoits with hurricanes, tossing them over

măreția şi mare parte din puterea lui nu s-au pierdut. Însuşi timpul, care atâtea domnii a sfărâmat, e de partea lui. Sabia din mâna lui are amândouă tăişurile la fel de ascuțite ca mai demult. Jocul lui regesc cu uraganele continuă. Le azvârle de pe continentul republicilor pe continentul regatelor, ştiind sigur că şi noile republici şi vechile regate, fierbințeala focului şi tăria fierului, ca şi nenumăratele generații de oameni cutezători nu vor avea încotro, au să se prefacă în cenuşă la picioarele tronului lui, vor pieri, vor fi date uitării pe când domnia lui nu se va sfârşi.

from the continent of republics to the continent of kingdoms, in the assurance that both the new republics and the old kingdoms, the heat of fire and the strength of iron, with the untold generations of audacious men, shall crumble to dust at the steps of his throne, and pass away, and be forgotten before his own rule comes to an end.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

XXX

O imaginație înflăcărată se simte puternic atrasă de estuarele fluviilor. Atracția nu se datorează neapărat farmecului lor, fiindcă unele sunt întristător de urâte: şesuri, mâluri, dune sterpe de nisip, forme lipsite de frumusețe şi vrajă, presărate cu ierburi rare si pipernicite, învăluite în mizerie şi zădărnicie. Urâțenia respingătoare e câteodată numai aparentă. Se întâmplă ca un fluviu al cărui estuar pare o spărtură între metereze de nisip să străbată până acolo un ținut neasemuit de mănos. Oricum ar fi ele, toate estuarele marilor fluvii îşi au vraja lor, te atrag ca un portal larg deschis. Apa îi e prielnică omului. Oceanul, a cărui forță nestatornică şi impunătoare îl deosebeşte de firea omului, a fost dintotdeauna pe pământ prielnic națiilor întreprinzătoare. Dintre toate elementele naturii, lui i s-au încredințat oamenii din cele mai vechi timpuri, de parcă el le-ar fi promis o răsplată la fel de mare pe cât este el de întins.

Încă de departe, un estuar deschis promite împlinirea speranțelor celor mai avântate. Drum deschis îndrăznelii şi vitejiei, el cheamă pe exploratorul țărmurilor să lupte pentru a-şi atinge

XXX

The estuaries of rivers appeal strongly to an adventurous imagination. This appeal is not always a charm, for there are estuaries of a particularly dispiriting ugliness: lowlands, mud-flats, or perhaps barren sandhills without beauty of form or amenity of aspect, covered with a shabby and scanty vegetation conveying the impression of poverty and uselessness. Sometimes such an ugliness is merely a repulsive mask. A river whose estuary resembles a breach in a sand rampart may flow through a most fertile country. But all the estuaries of great rivers have their fascination, the attractiveness of an open portal. Water is friendly to man. The ocean, a part of Nature furthest removed in the unchangeableness and majesty of its might from the spirit of mankind, has ever been a friend to the enterprising nations of the earth. And of all the elements this is the one to which men have always been prone to trust themselves, as if its immensity held a reward as vast as itself.

From the offing the open estuary promises every possible fruition to adventurous hopes. That road open to enterprise and courage invites the explorer of coasts to new efforts towards the

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

marile speranțe. Adâncit în gânduri, parcă-l văd pe comandantul primei galere romane cum cercetează estuarul Tamisei, întorcând prova ascuțită a corabiei către apus, străjuit de North Foreland. Estuarul Tamisei este lipsit de frumusețe. Nu are nici noblețe, nici măreție romantică, nici bucurie caldă. Este însă deschis tuturor, întins, atrăgător, primitor la prima vedere, cu o stranie înfățișare misterioasă pe care şi-a păstrat-o până-n ziua de azi. În liniştea zilei de vară (fiindcă aşa cred că şi-a ales să vină, vara), comandantul roman n-avea ochi decât pentru corabia lui. Vâslele lungi, înşirate pe un singur rând (era desigur o galeră uşoară, nu o triremă) se abăteau egal, abia auzite, peste perdeaua de apă ca oglinda, care răsfrângea întocmai forma clasică a corabiei şi linia țărmurilor singuratice ce se apropiau în partea stângă. Îmi închipui cum, mergând de-a lungul uscatului, a trecut pe lângă locurile ce se cheamă azi Margate Roads, înaintând încet şi cu mare grijă printre bancurile de nisip ascunse, care în zilele noastre au câte un far ori geamandură la cea mai mică abatere de la linia dreaptă. Sunt convins că era neliniştit, deşi fără îndoială aflase dinainte, din ținutul galilor, tot ce se putea afla, de la negțători, aventurieri, pescari, negustori de sclavi, pirați şi tot soiul de oameni de rând, a căror legătură cu marea era mai mult sau mai puțin onorabilă. Trebuie că aflase ce-i cu canalele şi cu bancurile de nisip, ce semne

fulfilment of great expectations. The commander of the first Roman galley must have looked with an intense absorption upon the estuary of the Thames as he turned the beaked prow of his ship to the westward under the brow of the North Foreland. The estuary of the Thames is not beautiful; it has no noble features, no romantic grandeur of aspect, no smiling geniality; but it is wide open, spacious, inviting, hospitable at the first glance, with a strange air of mysteriousness which lingers about it to this very day. The navigation of his craft must have engrossed all the Roman's attention in the calm of a summer's day (he would choose his weather), when the single row of long sweeps (the galley would be a light one, not a trireme) could fall in easy cadence upon a sheet of water like plate-glass, reflecting faithfully the classic form of his vessel and the contour of the lonely shores close on his left hand. I assume he followed the land and passed through what is at present known as Margate Roads, groping his careful way along the hidden sandbanks, whose every tail and spit has its beacon or buoy nowadays. He must have been anxious, though no doubt he had collected beforehand on the shores of the Gauls a store of information from the talk of traders, adventurers, fishermen, slave-dealers, pirates—all sorts of unofficial men connected with the sea in a more or less reputable way. He would have heard of channels

de pe uscat îi puteau fi de folos, cum erau satele, triburile, în ce fel făceau troc şi cum trebuia să se apere. Auzise desigur poveştile interesante despre căpeteniile băştinaşe vopsite-n albastru. Precis că îi fuseseră înfăţişate lăcomia, cruzimea ori curtenia lor cu acel limbaj colorat care merge mână-n mână cu o fire dubioasă, nu tocmai morală şi destul de nechibzuită. Gândind cu îngrijoare la toate aceste lucruri cam prea pipărate pentru gustul lui, cu ochii-n patru să nu apară cine ştie ce fiinţe ori animale neobişnuite, ca apele să nu ia o întorsătură cu totul neaşteptată, înainta din toate puterile, marinar soldat, cu sabia scurtă la şold şi coif de aramă pe cap, primul pe acest drum şi cel mai de seamă căpitan al flotei imperiale. Era oare, mă întreb, tribul ce locuia pe insula Thanet crunt din fire şi gata să se abată cu ciomege bătute cu piatră şi suliţe din lemn întărite în foc asupra marinarilor imprudenţi?

Dintre marile fluvii comerciale ale acestor insule, Tamisa mi se pare a fi singurul mai romantic, datorită faptului că nu duce cu ea până la mare imagini ale trudei şi zgomotul hărniciei omului, care ar face să pălească sentimentul de vastă întindere maiestuoasă datorat formei ţărmului. Intrândul larg şi puţin adânc al Mării Nordului se îngustează treptat până la lăţimea fluviului. Şi totuşi corabia parcă tot în larg se află, deşi înaintează de multă vreme spre apus pe unul din culoarele cu faruri şi geamanduri ale Tamisei, fie

and sandbanks, of natural features of the land useful for sea-marks, of villages and tribes and modes of barter and precautions to take: with the instructive tales about native chiefs dyed more or less blue, whose character for greediness, ferocity, or amiability must have been expounded to him with that capacity for vivid language which seems joined naturally to the shadiness of moral character and recklessness of disposition. With that sort of spiced food provided for his anxious thought, watchful for strange men, strange beasts, strange turns of the tide, he would make the best of his way up, a military seaman with a short sword on thigh and a bronze helmet on his head, the pioneer post-captain of an imperial fleet. Was the tribe inhabiting the Isle of Thanet of a ferocious disposition, I wonder, and ready to fall with stone-studded clubs and wooden lances hardened in the fire, upon the backs of unwary mariners?

Amongst the great commercial streams of these islands, the Thames is the only one, I think, open to romantic feeling, from the fact that the sight of human labour and the sounds of human industry do not come down its shores to the very sea, destroying the suggestion of mysterious vastness caused by the configuration of the shore. The broad inlet of the shallow North Sea passes gradually into the contracted shape of the river; but for a long time the feeling of the open water remains with the ship steering to the

el Queen's Channel, Prince's Chanel, Four-Fathom Channel, ori coboară pe Swin dinspre nord. Năvala fluxului gălbui o împinge parcă în necunoscut între cele două linii ale țărmului care pălesc. Uscatul nu are aici nimic mai special care să sară în ochi, nu există niciun reper cunoscut şi văzut de toată lumea. Acolo, la intrare, nimic nu te lasă să ghiceşti mulțimea de oameni ce locuiesc la cel mult douăzeci şi cinci de mile depărtare, acolo unde soarele apune într-o vâlvătaie de culori aprinse în lumina de aur şi unde aproape că se unesc țărmurile joase şi întunecate. În tăcerea nesfârşită, bubuitul grav şi îndepărtat al tunurilor mari, cărora li se face proba la Shoeburyness, se apropie de Nore – loc istoric, dat în grija unui încercat paznic al Angliei.

westward through one of the lighted and buoyed passage-ways of the Thames, such as Queen's Channel, Prince's Channel, Four-Fathom Channel; or else coming down the Swin from the north. The rush of the yellow flood-tide hurries her up as if into the unknown between the two fading lines of the coast. There are no features to this land, no conspicuous, far-famed landmarks for the eye; there is nothing so far down to tell you of the greatest agglomeration of mankind on earth dwelling no more than five and twenty miles away, where the sun sets in a blaze of colour flaming on a gold background, and the dark, low shores trend towards each other. And in the great silence the deep, faint booming of the big guns being tested at Shoeburyness hangs about the Nore—a historical spot in the keeping of one of England's appointed guardians.

XXXI

Nisipul de la Nore rămâne sub apă la reflux, mereu ascuns privirii. Locul însă reînvie imaginea istoriei, cu bătălii, flote, răzvrătiri, orele de veghe întru apărarea uriaşei inimi a Statului, care n-a încetat să bată. Acest loc neasemuit al estuarului, forfotind de amintiri, poate fi recunoscut pe întinderea de ape cenuşii ca oțelul după un far plutitor vopsit în roşu, care, văzut de la câteva mile depărtare, seamănă cu o jucărioară ieftină şi bizară. Mi-aduc aminte că intram pe fluviu prima oară în viață mea, când am rămas mirat la vederea acelui obiect atât de mic şi foarte viu colorat – un strop mic şi cald de purpură, pierdut între cenuşiuri nesfârşite. M-am înfiorat, mă aşteptam ca farul principal de pe canalul de navigație al celui mai mare oraş din lume să fie imens. Şi, când colo, n-a trebuit mai mult decât vela cu spetează a unui şlep şi uite că nici nu-l mai vedeam.

Când vii dinspre răsărit, roşul aprins al farului plutitor care marchează partea din fluviu dată în grija unui Amiral (Comandantul-şef de la Nore) face ca estuarul Tamisei să pară şi mai întins, şi mai monoton. Curând însă corabia se apropie de

XXXI

The Nore sand remains covered at low-water, and never seen by human eye; but the Nore is a name to conjure with visions of historical events, of battles, of fleets, of mutinies, of watch and ward kept upon the great throbbing heart of the State. This ideal point of the estuary, this centre of memories, is marked upon the steely gray expanse of the waters by a lightship painted red that, from a couple of miles off, looks like a cheap and bizarre little toy. I remember how, on coming up the river for the first time, I was surprised at the smallness of that vivid object—a tiny warm speck of crimson lost in an immensity of gray tones. I was startled, as if of necessity the principal beacon in the water-way of the greatest town on earth should have presented imposing proportions. And, behold! the brown sprit-sail of a barge hid it entirely from my view.

Coming in from the eastward, the bright colouring of the lightship marking the part of the river committed to the charge of an Admiral (the Commander-in-Chief at the Nore) accentuates the dreariness and the great breadth of the Thames Estuary. But soon

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Medway, de navele militare ancorate acolo, una în spatele celeilalte, şi de cheiul lung de lemn de la Port Victoria, unde se zăresc câteva clădiri joase care seamănă cu începutul unei noi aşezări ridicate în grabă pe un țărm sălbatec, neexplorat încă. Aşa cum stau, în grupuri cafenii pe apă, vestitele şlepuri de pe Tamisa par a fi păsări plutind pe iaz. În impresionantul estuar ce se întinde până departe se mai pierde din forfota portului în care se concentrează mare parte din tot ceea ce se produce şi ce se gândeşte în lume; şirul de vapoare pare dintr-o dată neînsemnat, vasele se răspândesc şiroind, îndepărtându-se în dâre subțiri, înşirându-se unul după altul ca mărgelele către răsărit, de-a lungul canalelor navigabile care se desfac din dreptul farului plutitor de la Nore. Navigația comercială de coastă trage către miază-noapte. Corăbiile de cursă lungă întorc spre răsărit şi coboară uşor spre miazăzi, pe lângă Downs, către cele mai îndepărtate colțuri ale lumii. Malurile se depărtează mereu mai tare unul de celălalt şi se scufundă în imensitatea fumurie, îndepărtată a mării, o dată cu flota comercială de corăbii numai una şi una, care părăsesc Londra cu fiecare schimbare a mareei. Trec una după alta, foarte aproape de coasta ținutului Essex. Ca mărgelele de mătănii, mutate de armatorii comerciali pentru a spori profiturile lumii, lunecă pe rând în larg. În acest timp se apropie de țărmuri corăbii singuratice ori în grupuri, desfăcându-se de linia zării pentru a the

course of the ship opens the entrance of the Medway, with its men-of-war moored in line, and the long wooden jetty of Port Victoria, with its few low buildings like the beginning of a hasty settlement upon a wild and unexplored shore. The famous Thames barges sit in brown clusters upon the water with an effect of birds floating upon a pond. On the imposing expanse of the great estuary the traffic of the port where so much of the world's work and the world's thinking is being done becomes insignificant, scattered, streaming away in thin lines of ships stringing themselves out into the eastern quarter through the various navigable channels of which the Nore lightship marks the divergence. The coasting traffic inclines to the north; the deep-water ships steer east with a southern inclination, on through the Downs, to the most remote ends of the world. In the widening of the shores sinking low in the gray, smoky distances the greatness of the sea receives the mercantile fleet of good ships that London sends out upon the turn of every tide. They follow each other, going very close by the Essex shore. Such as the beads of a rosary told by business-like shipowners for the greater profit of the world they slip one by one into the open: while in the offing the inward-bound ships come up singly and in bunches from under the sea horizon closing the mouth of the river between Orfordness and North Foreland. They all converge upon

pătrunde în gura fluviului, între Orfordness şi North Foreland. Se îndreaptă toate către Nore, stropul de roşu aprins pierdut în galben maroniu şi cenuşiuri. Țărmurile se unesc în depărtare către apus, joase şi netede, asemeni marginilor unui canal uriaş. În apropierea mării, Tamisa n-are meandre. Dincolo de Sheerness, malurile ei par nelocuite, se vede doar un grup de case la Southend ori câte un debarcader de lemn singuratec din loc în loc, unde corăbii cu țiței îşi lasă încărcătura primejdioasă şi cisternele de petrol, scunde şi rotunjite, cu acoperişurile uşor boltite, se ivesc pe după plajă întocmai ca un sat din Africa Centrală, doar că sunt făcute din fier. Între întinderile de noroi întunecat şi lucios se văd mile întregi de mlaştină uniformă. Foarte departe în zare, uscatul urcă până se vede doar o pantă împădurită neîntreruptă, lungi metereze acoperite cu tufişuri.

Aproape de cotul de la Lower Hope Reach încep să se vadă bine coşurile de fabrici adunate în grupuri, înalte şi svelte, ridicându-se deasupra şirurilor bondoace de fabrici de ciment din Grays şi din Greenhite. Fumul care pluteşte peste vârfurile lor, pierzându-se în vâlvătaia nestinsă a unui apus cum nu e altul, dau peisajului un aer industrial, amintesc de muncă, mărfuri şi negoț, aşa cum palmierii de pe insulele îndepărtate de mărgean sunt un semn al farmecului roditor, al frumuseții şi vitalității naturii

the Nore, the warm speck of red upon the tones of drab and gray, with the distant shores running together towards the west, low and flat, like the sides of an enormous canal. The sea-reach of the Thames is straight, and, once Sheerness is left behind, its banks seem very uninhabited, except for the cluster of houses which is Southend, or here and there a lonely wooden jetty where petroleum ships discharge their dangerous cargoes, and the oil-storage tanks, low and round with slightly-domed roofs, peep over the edge of the fore-shore, as it were a village of Central African huts imitated in iron. Bordered by the black and shining mud-flats, the level marsh extends for miles. Away in the far background the land rises, closing the view with a continuous wooded slope, forming in the distance an interminable rampart overgrown with bushes.

Then, on the slight turn of the Lower Hope Reach, clusters of factory chimneys come distinctly into view, tall and slender above the squat ranges of cement works in Grays and Greenhithe. Smoking quietly at the top against the great blaze of a magnificent sunset, they give an industrial character to the scene, speak of work, manufactures, and trade, as palm-groves on the coral strands of distant islands speak of the luxuriant grace, beauty and vigour of tropical nature. The houses of Gravesend crowd upon the shore

tropicale. Casele din Gravesend se îngrămădesc la țărm în dezordine, de parcă ar fi venit de-a dura la întâmplare din vârful dealului din spate. Acolo se sfârşeşte țărmul plat al Kentului. În dreptul fiecărui debarcader se află ancorate remorchere cu aburi. De pe mare, primul lucru se zăreşte turnul unei biserici care se înalță cu o grație gânditoare, cu o frumusețe senină deasupra caselor clădite de oameni în mare neorânduială. De partea cealaltă, pe malul plat al Essex-ului, o clădire roşiatică, nelămurită ca înfățişare şi părăginită, o uriaşă îngrămădire de cărămizi cu un acoperiş de ardezie mai abrupt decât povârnişurile din Alpi, domină priveliştea cu urâțenia ei fără margini, aceasta fiind clădirea cea mai înaltă şi mai dizgrațioasă din acele locuri, asemeni unui hotel ori unei case cu multe apartamente (toate de închiriat), exilate aici la şes de pe o stradă din West Kensington. La o aruncătură de băț, lângă un debarcader străjuit de blocuri de piatră şi grinzi de lemn, un catarg alb, subțire cât un fir de pai, pe care stă aşezată perpendicular o prăjină ca o andrea, arborează pavilionul şi bula de semnalizare, veghind parcă grupurile de porți grele din doc. Pe deasupra şirurilor de acoperişuri din tablă ondulată se zăresc vârfurile catargelor şi ale coşurilor de vapoare. E locul pe unde se pătrunde în Tilbury Dock, cel mai nou dintre docurile londoneze şi cel mai apropiat de mare.

Între casele îngrămădite în Gravesend şi uriaşa, hidoasa

with an effect of confusion as if they had tumbled down haphazard from the top of the hill at the back. The flatness of the Kentish shore ends there. A fleet of steam-tugs lies at anchor in front of the various piers. A conspicuous church spire, the first seen distinctly coming from the sea, has a thoughtful grace, the serenity of a fine form above the chaotic disorder of men's houses. But on the other side, on the flat Essex side, a shapeless and desolate red edifice, a vast pile of bricks with many windows and a slate roof more inaccessible than an Alpine slope, towers over the bend in monstrous ugliness, the tallest, heaviest building for miles around, a thing like an hotel, like a mansion of flats (all to let), exiled into these fields out of a street in West Kensington. Just round the corner, as it were, on a pier defined with stone blocks and wooden piles, a white mast, slender like a stalk of straw and crossed by a yard like a knitting-needle, flying the signals of flag and balloon, watches over a set of heavy dock-gates. Mast-heads and funnel-tops of ships peep above the ranges of corrugated iron roofs. This is the entrance to Tilbury Dock, the most recent of all London docks, the nearest to the sea.

Between the crowded houses of Gravesend and the monstrous red-brick pile on the Essex shore the ship is surrendered

îngrămădire de cărămizi roşii de pe malul Essex-ului, vasul rămâne cu totul în voia fluviului. Aura de însingurare, sufletul mării care-l întovărăşiseră până spre Lower Hope Reach, îl părăsesc îndată după aceea. Nu mai pluteşte în aer aroma sărată şi înțepătoare. Piere şi sentimentul întinderii nesfârşite de dincolo de pragul bancurilor de nisip de la Nore. Apele mării trec năvalnic pe lângă Gravesend, răsturnând imensele geamanduri de acostare înşirate în dreptul oraşului. Acolo însă libertatea mării încetează, acolo apele sărate se pun în slujba nevoilor, priceperii şi născocirilor oamenilor care trudesc. Cheiurile, locurile de debarcare, porțile de doc, treptele de mal se înşiră una după alta până la London Bridge, iar zgomotele muncii omului sunt ca o furtună amenințătoare, bolborositoare, care se abate asupra fluviului gâfâind fără astâmpăr. Canalul de navigație, atât de limpede pe deasupra şi cu albia largă, înaintează copleşit de cărămizi, mortar şi piatră, de lemn înnegrit, sticlă mânjită de funingine şi fier ruginit, înțesat de şlepuri întunecate, şfichiuit de vâsle şi elice, împovărat de corăbii, amenințat de lanțuri atârnând deasupra lui, adumbrit de ziduri ce-l transformă într-o trecătoare îngustă şi abruptă, înecat într-o ceață de fum şi colb.

Comparată cu alte maluri de fluvii pe care se află aşezate porturi, porțiunea Tamisei dintre London Bridge şi Albert Docks e ca o pădure virgină, pusă față-n față cu o grădină oarecare. Această

fairly to the grasp of the river. That hint of loneliness, that soul of the sea which had accompanied her as far as the Lower Hope Reach, abandons her at the turn of the first bend above. The salt, acrid flavour is gone out of the air, together with a sense of unlimited space opening free beyond the threshold of sandbanks below the Nore. The waters of the sea rush on past Gravesend, tumbling the big mooring buoys laid along the face of the town; but the sea-freedom stops short there, surrendering the salt tide to the needs, the artifices, the contrivances of toiling men. Wharves, landing-places, dock-gates, waterside stairs, follow each other continuously right up to London Bridge, and the hum of men's work fills the river with a menacing, muttering note as of a breathless, ever-driving gale. The water-way, so fair above and wide below, flows oppressed by bricks and mortar and stone, by blackened timber and grimed glass and rusty iron, covered with black barges, whipped up by paddles and screws, overburdened with craft, overhung with chains, overshadowed by walls making a steep gorge for its bed, filled with a haze of smoke and dust.

This stretch of the Thames from London Bridge to the Albert Docks is to other watersides of river ports what a virgin forest would be to a garden. It is a thing grown up, not made. It

porțiune s-a înălțat de la sine, ea nu a fost amenajată, făcută de mâna omului. Ca într-o junglă, se încâlcesc felurite clădiri care străjuiesc țărmul cu înfățișarea lor de nepătruns, așezate fără nicio rânduială, încolțite parcă din semințe împrăștiate la întâmplare. Împletite ca tufișurile și plantele agățătoare care învăluie adâncurile mute ale unor ținuturi sălbatice necercetate, ele ascund adâncurile vieții londoneze clocotitoare, extrem de viguroasă și diversă. Majoritatea porturilor pe fluvii sunt cu totul altfel. Deschizându-se către apă, ele au cheiuri late ca întinderile de pământ defrișat, iar străzile lor seamănă cu bulevarde tăiate în lemn gros, pe care negoțul se desfășoară mai ușor. Mă gândesc la toate porturile pe fluvii pe care le-am văzut eu la viața mea – Anvers, de exemplu; Nantes, Bordeaux, ba chiar și vechiul Rouen, unde, rezemați cu coatele de parapet, paznicii de noapte se uită lung la vitrinele magazinelor, la restaurantele luminate, la cei care intră și apoi ies de la operă. Doar Londra, cel mai vechi și cel mai mare port la fluviu din lume, n-are nici măcar o sută de iarzi de cheiuri la intrare. Noaptea malul londonez e întunecat și tainic ca imaginea unui codru. El reprezintă imaginea cheiului prin excelență, pe care se zărește doar o singură față a lumii și unde trudesc în marginea apei doar oameni de același fel. Zidurile sumbre par să urce chiar din mâlul în care zac șlepurile înnămolite. Potecile înguste ce duc la

recalls a jungle by the confused, varied, and impenetrable aspect of the buildings that line the shore, not according to a planned purpose, but as if sprung up by accident from scattered seeds. Like the matted growth of bushes and creepers veiling the silent depths of an unexplored wilderness, they hide the depths of London's infinitely varied, vigorous, seething life. In other river ports it is not so. They lie open to their stream, with quays like broad clearings, with streets like avenues cut through thick timber for the convenience of trade. I am thinking now of river ports I have seen—of Antwerp, for instance; of Nantes or Bordeaux, or even old Rouen, where the night-watchmen of ships, elbows on rail, gaze at shop-windows and brilliant cafés, and see the audience go in and come out of the opera-house. But London, the oldest and greatest of river ports, does not possess as much as a hundred yards of open quays upon its river front. Dark and impenetrable at night, like the face of a forest, is the London waterside. It is the waterside of watersides, where only one aspect of the world's life can be seen, and only one kind of men toils on the edge of the stream. The lightless walls seem to spring from the very mud upon which the stranded barges lie; and the narrow lanes coming down to the foreshore resemble the paths of smashed bushes and crumbled earth where big game comes to drink on the banks of tropical streams.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

plajă seamănă cu cărările de tufişuri strivite şi pământ sfărâmat sub copitele animalelor mari, când acestea vin să se adape la malul fluviilor tropicale.

În spatele malului londonez se întind nebănuite docurile Londrei, simple şi netulburate, pierdute printre clădiri ca lagunele întunecate ascunse într-un codru des. Se pierd printre casele aşezate într-o ordine complicată, doar din loc în loc apare ca un lujer vârful câte unui catarg, înălțându-se deasupra acoperişului vreunui depozit cu patru etaje.

E ciudată alăturarea acoperişurilor şi a vârfurilor de catarg, a zidurilor şi capetelor de vergă. Îmi aduc aminte chiar că odată mi-am dat sama la modul cel mai concret cât de nepotrivită este această apropiere. Eram secundul unei corăbii solide, care tocmai acostase cu o încărcătură de lână adusă de la Sydney, după o călătorie de nouăzeci de zile. De abia ajunsesem de o jumătate de oră, şi mă străduiam s-o leg de stâlpii de piatră ai cheiului extrem de îngust din fața unui depozit înalt. Un individ cu barbişon cărunt şi nasturi de alamă la jacheta din postav gros albastru sosi în grabă pe chei, strigând numele corabiei. Era ceea ce se cheamă şef de sector – nu cel cu care acostasem, ci altul, care, pare-se, avusese de furcă la celălalt capăt al docului cu un vapor cu aburi. Încă de departe am simțit că ochii lui, de un albastru tăios, ne scrutează fascinați, cu o

Behind the growth of the London waterside the docks of London spread out unsuspected, smooth, and placid, lost amongst the buildings like dark lagoons hidden in a thick forest. They lie concealed in the intricate growth of houses with a few stalks of mastheads here and there overtopping the roof of some four-story warehouse.

It is a strange conjunction this of roofs and mastheads, of walls and yard-arms. I remember once having the incongruity of the relation brought home to me in a practical way. I was the chief officer of a fine ship, just docked with a cargo of wool from Sydney, after a ninety days' passage. In fact, we had not been in more than half an hour and I was still busy making her fast to the stone posts of a very narrow quay in front of a lofty warehouse. An old man with a gray whisker under the chin and brass buttons on his pilot-cloth jacket, hurried up along the quay hailing my ship by name. He was one of those officials called berthing-masters—not the one who had berthed us, but another, who, apparently, had been busy securing a steamer at the other end of the dock. I could see from afar his hard blue eyes staring at us, as if fascinated, with a queer sort of absorption. I wondered what that worthy sea-dog had found to criticise in my ship's rigging. And I, too, glanced aloft anxiously. I could see nothing wrong there. But perhaps that

concentrare stranie. Mă tot întrebam ce-o fi găsit acest respectabil lup de mare în neregulă la velatura corabiei mele. Mi-am ridicat şi eu ochii cu nelinişte. Erau toate la locul lor. Cine ştie, mi-am zis, mândrindu-mă în sinea mea, poate că bătrânul meu tovarăş de breaslă îmi cercetează şi el cu admirație pânzele. Cel care se ocupa de înfăţişarea corabiei eram eu, secundul; secundul este fie cel lăudat, fie cel învinuit pentru aspectul ei exterior. În acest timp, bătrânul marinar (părea scris pe el cu litere de-o şchioapă că fusese căpitan costier) ajunsese şontâc-şontâc în dreptul nostru, trăgându-şi cizmele lustruite. Flutură în aer un braț scurt şi gros ca o înotătoare de focă, şi-i zării mâna ca o labă, mai roşie decât muşchiul în sânge. Strigă către pupa cu o voce slabă, înăbuşită şi gâfâită, de parcă în gâtlejul lui se aciuise pentru totdeauna câte ceva din toate cețurile Mării Nordului, pe care le înghițise la viața lui: „Răsuceşte-le, domnule Ofițer! Dacă nu deschizi ochii, acuş' intri cu verga-zburător drept în geamurile depozitului de colo!" Iată de ce-i stârniseră interesul frumoasele vergi ale corabiei mele. Mărturisesc că am rămas mut la ideea bizarelor asociații dintre capătul vergilor şi geamuri. Cine oare şi-ar imagina că poți sparge geamuri cu verga-zburător a corabiei, în afară, desigur, de un şef de sector încercat, din docurile Londrei? Omul îşi făcea corect modesta lui datorie pe lumea asta. Ochii lui mici şi albaştri întrezăriseră

superannuated fellow-craftsman was simply admiring the ship's perfect order aloft, I thought, with some secret pride; for the chief officer is responsible for his ship's appearance, and as to her outward condition, he is the man open to praise or blame. Meantime the old salt ("ex-coasting skipper" was writ large all over his person) had hobbled up alongside in his bumpy, shiny boots, and, waving an arm, short and thick like the flipper of a seal, terminated by a paw red as an uncooked beef-steak, addressed the poop in a muffled, faint, roaring voice, as if a sample of every North-Sea fog of his life had been permanently lodged in his throat: "Haul 'em round, Mr. Mate!" were his words. "If you don't look sharp, you'll have your topgallant yards through the windows of that 'ere warehouse presently!" This was the only cause of his interest in the ship's beautiful spars. I own that for a time I was struck dumb by the bizarre associations of yard-arms and window-panes. To break windows is the last thing one would think of in connection with a ship's topgallant yard, unless, indeed, one were an experienced berthing-master in one of the London docks. This old chap was doing his little share of the world's work with proper efficiency. His little blue eyes had made out the danger many hundred yards off. His rheumaticky feet, tired with balancing that squat body for many years upon the decks of small coasters, and

primejdia de la sute de iarzi depărtare. Aşa obosite cum erau, picioarele lui reumatice, care-i ținuseră în echilibru trupul bondoc pe punțile micilor nave de coastă, umflate după ce bătuseră cale lungă pe lespezile danei, se grăbiseră ca să înlăture la vreme o catastrofă de-a dreptul caraghioasă. Iar eu, din păcate, i-am răspuns arțăgos, de parcă nu-mi spunea nimic nou.

– Îndată, îndată! că nu le pot face pe toate odată! Rămase în apropiere, mormăindu-şi în barbă până ce, la ordinul meu, vergile fură rotite, şi abia atunci îi auzii iar vocea joasă, încețoşată:

– La țanc, zise privind mustrător către zidul falnic al depozitului. Ai economisit zece şilingi, domnule Ofițer. Înainte să tragi la mal, nu strică să te uiți în jur, să nu nimereşti în geamuri.

Bun sfat, într-adevăr. Dar nu se poate nimeni gândi la toate câte se pot întâmpla, şi e greu să-ți închipui că se pot ciocni două lucruri atât de diferite cum sunt stelele de pe cer şi aracii de sprijinit hameiul.

made sore by miles of tramping upon the flagstones of the dock side, had hurried up in time to avert a ridiculous catastrophe. I answered him pettishly, I fear, and as if I had known all about it before.

“All right, all right! can’t do everything at once.”

He remained near by, muttering to himself till the yards had been hauled round at my order, and then raised again his foggy, thick voice:

“None too soon,” he observed, with a critical glance up at the towering side of the warehouse.

“That’s a half-sovereign in your pocket, Mr. Mate. You should always look first how you are for them windows before you begin to breast in your ship to the quay.”

It was good advice. But one cannot think of everything or foresee contacts of things apparently as remote as stars and hop-poles.

XXXII

În câte unele dintre docurile mai vechi ale Londrei, de când mă ştiu, când văd corăbii ancorate parcă aş avea în fața ochilor şiruri de lebede osândite să-şi ducă traiul în curțile înecate în apă din spatele mohorâtelor case de raport. Zidurile netede dimprejurul apei în care plutesc scot în relief, ca pe o minunăție, grația blândă a liniilor ce alcătuiesc corpul corabiei. Aceste forme uşoare, făcute să înfrunte vânturile şi valurile, spre deosebire de îngrămădirea de cărămizi din jur, parcă trebuiesc neapărat priponite cu lanțurile şi parâmele ancorelor de port, fiindcă altfel nu pot fi împiedicate să-şi ia zborul în înalt, lăsând în urmă toate acoperişurile. Până şi cea mai mică adiere de vânt ce se furişează pe după colțurile clădirilor din doc stârneşte pe aceşti prizonieri legați cu cătuşe de malurile neclintite. Sufletul corabiei ar vrea parcă să scape din întemnițare. Corpul cu catarge al corabiei, odată eliberat de încărcătură, e cuprins de neastâmpăr la cea mai mică fremătare care-i aminteşte cât de liber e vântul. Oricât de zdravăn s-ar afla ancorate, corăbiile tot se foiesc în locul de ancorare, legănându-şi imperceptibil îmbinările de vergi şi greement, înalte ca un vârf de clopotniță. Li

XXXII

The view of ships lying moored in some of the older docks of London has always suggested to my mind the image of a flock of swans kept in the flooded backyard of grim tenement houses. The flatness of the walls surrounding the dark pool on which they float brings out wonderfully the flowing grace of the lines on which a ship's hull is built. The lightness of these forms, devised to meet the winds and the seas, makes, by contrast with the great piles of bricks, the chains and cables of their moorings appear very necessary, as if nothing less could prevent them from soaring upwards and over the roofs. The least puff of wind stealing round the corners of the dock buildings stirs these captives fettered to rigid shores. It is as if the soul of a ship were impatient of confinement. Those masted hulls, relieved of their cargo, become restless at the slightest hint of the wind's freedom. However tightly moored, they range a little at their berths, swaying imperceptibly the spire-like assemblages of cordage and spars. You can detect their impatience by watching the sway of the mastheads against the motionless, the soulless gravity of mortar and stones. As you pass

se citeşte nerăbdarea în legănarea vârfurilor de catarg prin dreptul răcelii încruntate a zidurilor. Când treci pe lângă aceşti prizonieri deznădăjduiți, înlănțuiți la chei, parcă auzi bolborositul mânios scos de trancheții din lemn care scrâşnesc neputincios. S-ar putea totuşi să le prindă bine corăbiilor o perioadă de constrângere, de odihnă; un suflet nesupus are multe de câştigat de pe urma constrângerii şi adâncirii în sine pe care le aduce lipsa de activitate. E drept însă, corăbiile sunt departe de a fi nesupuse: dimpotrivă, ele sunt nespus de credincioase, lucru pe care-l ştiu foarte mulți alții în afară de mine. Devotamentul e o constrângere în sine, cea mai de seamă îndatorire ccăreia i se supune încăpățânarea oamenilor dar şi a corăbiilor pe globul acesta pământesc, alcătuit din uscat şi mări.

Timpul petrecut în robie la chei încununează fiecare perioadă din viața unei corăbii cu acel sentiment al datoriei împlinite, al rolului îndeplinit cu eficiență în această lume. Pentru lumea întreagă, cea mai de seamă parte din viața plină de agitație, grație şi unduire a corăbiilor, se petrece la chei. Există însă tot soiul de cheuri. Unele sunt înspăimântător de urâte. Nici cu cleştele nu mi-ar putea cineva smulge numele unui anume fluviu din nord, al cărui estuar îngust este neprimitor şi primejdios, şi ale cărui docuri sunt ca un vis urât de jale şi sărăcie. Malurile lor mohorâte sunt peste tot, presărate cu uriaşe construcții din lemn, ca nişte eşafoade,

alongside each hopeless prisoner chained to the quay, the slight grinding noise of the wooden fenders makes a sound of angry muttering. But, after all, it may be good for ships to go through a period of restraint and repose, as the restraint and self-communion of inactivity may be good for an unruly soul—not, indeed, that I mean to say that ships are unruly; on the contrary, they are faithful creatures, as so many men can testify. And faithfulness is a great restraint, the strongest bond laid upon the self-will of men and ships on this globe of land and sea.

This interval of bondage in the docks rounds each period of a ship's life with the sense of accomplished duty, of an effectively played part in the work of the world. The dock is the scene of what the world would think the most serious part in the light, bounding, swaying life of a ship. But there are docks and docks. The ugliness of some docks is appalling. Wild horses would not drag from me the name of a certain river in the north whose narrow estuary is inhospitable and dangerous, and whose docks are like a nightmare of dreariness and misery. Their dismal shores are studded thickly with scaffold-like, enormous timber structures, whose lofty heads are veiled periodically by the infernal gritty night of a cloud of coal-dust. The most important ingredient for getting the world's work along is distributed there under the circumstances of the greatest

ale căror vârfuri înalte sunt învăluite din vreme-n vreme de infernala noapte neagră a norilor din praf de cărbune. Ingredientul cel mai important pentru desfăşurarea activității din lumea întreagă e împărțit acolo pe rând, în chipul cel mai crud cu putință, corăbiilor neajutorate. Închise în cercul pustiu al acestor bazine, corabia liberă ar putea foarte bine să se ofilească şi să piară, ca o pasăre sălbatecă zăvorâtă într-o cuşcă murdară. Şi cu toate astea, fiind atât de credincioasă omului, corabia rabdă cruzimi oricât de mari. Mi s-a întâmplat nu o dată să văd corăbii părăsind docurile, aşa cum îşi părăseşte temnița un prizonier mai mult mort decât viu, mânjite, copleşite, înecate în mâl; ochii celor de pe punte se roteau albi, pierduți pe fețele înnegrite şi amărâte, înălțate către cerurile care, mânjite şi învăluite în fum, parcă oglindeau pământul dezgustător de dedesubt. Docurile din portul Londrei, de ambele părți ale fluviului, au cel puțin o mare calitate: oricât s-ar zice că-s neîndestulător utilate, că se supun unor reguli învechite, că lasă mult de dorit în privința rapidității, n-a fost corabie să le părăsească vreodată în stare jalnică. Londra e un port de mărfuri generale, cum se cuvine să fie cea mai mare capitală a lumii. Porturile de mărfuri generale fac parte din aristocrația locurilor comerciale de pe acest pamânt şi, în cadrul acestei aristocrații, Londra, aşa cum e ea, are o fizionomie unică.

cruelty meted out to helpless ships. Shut up in the desolate circuit of these basins, you would think a free ship would droop and die like a wild bird put into a dirty cage. But a ship, perhaps because of her faithfulness to men, will endure an extraordinary lot of ill-usage. Still, I have seen ships issue from certain docks like half-dead prisoners from a dungeon, bedraggled, overcome, wholly disguised in dirt, and with their men rolling white eyeballs in black and worried faces raised to a heaven which, in its smoky and soiled aspect, seemed to reflect the sordidness of the earth below. One thing, however, may be said for the docks of the Port of London on both sides of the river: for all the complaints of their insufficient equipment, of their obsolete rules, of failure (they say) in the matter of quick despatch, no ship need ever issue from their gates in a half-fainting condition. London is a general cargo port, as is only proper for the greatest capital of the world to be. General cargo ports belong to the aristocracy of the earth's trading places, and in that aristocracy London, as it is its way, has a unique physiognomy.

The absence of picturesqueness cannot be laid to the charge of the docks opening into the Thames. For all my unkind comparisons to swans and backyards, it cannot be denied that each dock or group of docks along the north side of the river has its own individual attractiveness. Beginning with the cosy little St.

Nu docurile de pe Tamisa sunt de vină că locurile acestea nu-s mai plăcute la vedere. Am fost nedrept când le-am comparat cu lebedele închise în curțile dosnice. E neîndoielnic că fiecare doc, ori grup de docuri, din partea de nord a fluviului își are farmecul lui aparte. Începând cu micul doc liniștit de la Sf. Katherine, umbrit și întunecat ca un mic lac înconjurat de stânci colțuroase, continuând cu respectabilele și primitoarele docuri ale Londrei, lipsite de orice urmă de parapet pe toată întinderea lor, cu depozite prin care plutește izul mirodeniilor, cu crame vestite – apoi interesantul grup știut sub numele de West India Docks, urmat de frumoasele docuri Blackwall, de intrarea Galleons Reach spre docurile Victoria și Albert, până în bezna întinsă a marilor bazine din Tilbury, toate aceste locuri de restriște pentru corăbii își au fizionomia, expresia lor proprie și aparte. Ceea ce la dă un farmec neegalat este însușirea lor de a fi folositoare într-un chip de-a dreptul romantic.

În felul lor, ele sunt tot așa de romantice pe cât este de diferit fluviul, pe care îl slujesc de toate celelalte fluvii comerciale ale lumii. Îți rămân întipărite în amintire atmosfera plăcută ce domnește pe docul Sf. Katherine, ori aerul de lume apusă din docurile Londrei. Mai încolo de-a lungul fluviului, docurile de lângă Woolwich impun prin mărimea și întinderea hidoasă a împrejurimilor lor – locuri de o urâțenie pitorească, ce sfârșește prin

Katherine's Dock, lying overshadowed and black like a quiet pool amongst rocky crags, through the venerable and sympathetic London Docks, with not a single line of rails in the whole of their area and the aroma of spices lingering between its warehouses, with their far-famed wine-cellars—down through the interesting group of West India Docks, the fine docks at Blackwall, on past the Galleons Reach entrance of the Victoria and Albert Docks, right down to the vast gloom of the great basins in Tilbury, each of those places of restraint for ships has its own peculiar physiognomy, its own expression. And what makes them unique and attractive is their common trait of being romantic in their usefulness.

In their way they are as romantic as the river they serve is unlike all the other commercial streams of the world. The cosiness of the St. Katherine's Dock, the old-world air of the London Docks, remain impressed upon the memory. The docks down the river, abreast of Woolwich, are imposing by their proportions and the vast scale of the ugliness that forms their surroundings—ugliness so picturesque as to become a delight to the eye. When one talks of the Thames docks, "beauty" is a vain word, but romance has lived too long upon this river not to have thrown a mantle of glamour upon its banks.

The antiquity of the port appeals to the imagination by the

a încânta privirea. „Frumusețea” e o vorbă goală când avem de-a face cu docurile Tamisei. Pe de altă parte, poezia sălăşluieşte de atâta vreme pe acest fluviu încât i-a învăluit malurile în vrajă.

Vechimea portului stârneşte imaginația prin lungul şir de întreprinderi aventuroase, care şi-au avut obârşia în oraş şi au curs duse de apele fluviului în lume. Chiar şi în cel mai nou dintre docuri, Tilbury Dock, pluteşte vraja întâmplărilor de demult. Regina Elisabeta a făcut aici o vizită regală, nu una din acele călătorii cu pompă şi alai, ci o vizită neliniştită de afaceri, într-un moment de criză în istoria nației. Amenințările acelor vremi s-au stins şi acum Tilbury e cunoscut doar pentru docurile lui. Acestea sunt foarte moderne, dar depărtarea şi izolarea lor în mlaştinile din Essex, zilele de înfrângere când au fost construite, le-au înconjurat cu o aură romantică. La vremea aceea trebuie să fi fost o privelişte izbitoare să vezi întinsele bazine goale, înconjurate de mile şi mile de cheiuri pustii şi de şirurile de magazii de marfă, unde două-trei vase aşteptau pierdute, ca nişte copii rătăciți într-un codru de macarale hidraulice deşirate. Ce impresie extraordinară de părăsire, de pricepere irosită! De la bun început au fost eficiente şi dornice de muncă docurile Tilbury, dar se vede că veniseră pe lume prea curând. Înaintea lor se aşterne un viitor de aur. Nu se poate spune că vor umple vreodată un gol de mult resimțit (formulă consfințită

long chain of adventurous enterprises that had their inception in the town and floated out into the world on the waters of the river. Even the newest of the docks, the Tilbury Dock, shares in the glamour conferred by historical associations. Queen Elizabeth has made one of her progresses down there, not one of her journeys of pomp and ceremony, but an anxious business progress at a crisis of national history. The menace of that time has passed away, and now Tilbury is known by its docks. These are very modern, but their remoteness and isolation upon the Essex marsh, the days of failure attending their creation, invested them with a romantic air. Nothing in those days could have been more striking than the vast, empty basins, surrounded by miles of bare quays and the ranges of cargo-sheds, where two or three ships seemed lost like bewitched children in a forest of gaunt, hydraulic cranes. One received a wonderful impression of utter abandonment, of wasted efficiency. From the first the Tilbury Docks were very efficient and ready for their task, but they had come, perhaps, too soon into the field. A great future lies before Tilbury Docks. They shall never fill a long-felt want (in the sacramental phrase that is applied to railways, tunnels, newspapers, and new editions of books). They were too early in the field. The want shall never be felt because, free of the trammels of the tide, easy of access, magnificent and desolate, they are already

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

pentru căi ferate, tunele, ziare, şi noi ediţii de carte). S-au născut prea devreme. Golul nu va putea fi resimţit fiindcă, la adăpost de neplăcerile mareei, accesibile, măreţe şi pustii, docurile se află de pe acum la locul lor, dornice să primească şi să găzduiască cele mai mari corăbii ce străbat mările. Docurile acestea sunt, cu adevărat vrednice de portul fluvial cel mai vechi din lume.

La drept vorbind, cu toate că sunt atât de des criticaţi cei de la conducerea companiilor pentru docuri, nici celelalte docuri ale Tamisei nu fac de ruşine oraşul a cărui populaţie o depăşeşte pe aceea a multor state. A fost înceată dezvoltarea Londrei ca port bine înzestrat, dar ea este pe măsura acestui mare centru de distribuire. Şi să nu uităm că Londra nu se poate lăuda că ar avea în preajmă nici mari arii industriale, nici terenuri întinse cu bogăţii naturale. În această privinţă ea se deosebeşte de Liverpool, Cardiff, Newcastle, Glasgow. Tot aşa, Tamisa se deosebeşte şi ea de Mersey, Tyne, Clyde. Ea este un fluviu istoric, un fluviu romantic, care străbate centrul marilor afaceri. În ciuda tuturor celor care critică administraţia fluviului, îndrăznesc să afirm că dezvoltarea lui nu a ştirbit cu nimic demnitatea acestui fluviu. Vreme îndelungată a fost în puterea fluviului să găzduiască navigaţia maritimă şi de coastă. Aceasta se întâmpla pe când în regiunea numită Pool, foarte aproape de London Bridge, vapoarele, ancorate de la pupa la proră

there, prepared to take and keep the biggest ships that float upon the sea. They are worthy of the oldest river port in the world.

And, truth to say, for all the criticisms flung upon the heads of the dock companies, the other docks of the Thames are no disgrace to the town with a population greater than that of some commonwealths. The growth of London as a well-equipped port has been slow, while not unworthy of a great capital, of a great centre of distribution. It must not be forgotten that London has not the backing of great industrial districts or great fields of natural exploitation. In this it differs from Liverpool, from Cardiff, from Newcastle, from Glasgow; and therein the Thames differs from the Mersey, from the Tyne, from the Clyde. It is an historical river; it is a romantic stream flowing through the centre of great affairs, and for all the criticism of the river's administration, my contention is that its development has been worthy of its dignity. For a long time the stream itself could accommodate quite easily the oversea and coasting traffic. That was in the days when, in the part called the Pool, just below London Bridge, the vessels moored stem and stern in the very strength of the tide formed one solid mass like an island covered with a forest of gaunt, leafless trees; and when the trade had grown too big for the river there came the St. Katherine's Docks and the London Docks, magnificent undertakings answering

în clipa de vârf a mareei, formau toate un conglomerat, ca o insulă acoperită de o pădure de copaci deşiraţi şi desfrunziţi. Atunci când negoţul a întreacut puterile fluviului, au apărut docurile Sf. Katherine şi docurile Londrei, realizări extraordinare, pe măsura nevoilor acelor vremi. La fel a fost cu celelalte lacuri artificiale înţesate de corăbii, care vin ori pleacă pe această cale către toate colţurile lumii. Truda acestui drum de apă imperial merge din generaţie în generaţie, zi şi noapte, neabătut. Nimic nu-i stăvileşte hărnicia neostenită, în afară de lăsarea acelei ceţi dese care învăluie forfota fluviului într-o mantie nepătrunsă de nemişcare.

După încetarea treptată a oricărui zgomot ori mişcare pe credinciosul fluviu, doar clopotele corăbiilor se mai aud cum sună, tainic înăbuşite în aburul alb ce se întinde de la London Bridge până la Nore. Pe o întindere de mile întregi se aude un clinchet mereu mai slab, până acolo unde estuarul se deschide înspre Marea Nordului, şi vapoarele ancorate stau împrăştiate la distanţe mari unele de altele, pe canalele ascunse între bancurile de nisip ale gurii Tamisei. În toată lunga istorie glorioasă a fluviului care se istoveşte în slujba oamenilor de pe malurile lui, acestea sunt singurele clipe când el respiră în voie.

to the need of their time. The same may be said of the other artificial lakes full of ships that go in and out upon this high road to all parts of the world. The labour of the imperial waterway goes on from generation to generation, goes on day and night. Nothing ever arrests its sleepless industry but the coming of a heavy fog, which clothes the teeming stream in a mantle of impenetrable stillness.

After the gradual cessation of all sound and movement on the faithful river, only the ringing of ships' bells is heard, mysterious and muffled in the white vapour from London Bridge right down to the Nore, for miles and miles in a decrescendo tinkling, to where the estuary broadens out into the North Sea, and the anchored ships lie scattered thinly in the shrouded channels between the sand-banks of the Thames' mouth. Through the long and glorious tale of years of the river's strenuous service to its people these are its only breathing times.

XXXIII

O corabie în doc, încercuită de cheuri şi zidurile depozitelor, are înfăţişarea unui prizonier care cugetă la libertate, copleşit de tristeţea unui spirit liber ce se trezeşte înlănţuit. Parâme de lanţ şi frânghii zdravene o ţin priponită de stâlpi de piatră, în marginea unui mal pietruit. Un şef de manevră cu nasturi de alamă la haină se plimbă de colo-colo, ca un temnicer rumen şi bătut de vânt, aruncându-şi ochii vigilenţi la geamandurile de legare ce încătuşează vasul, care zace molcom, nemişcat şi la adăpost, pierdut parcă în amarnice păreri de rău după vremea libertăţii şi primejdiilor din larg.

Mulţimea de renegaţi – căpitani de doc, şefi de manevră, păzitori de ecluză şi alţii ca ei – par să nutrească o mare neîncredere în resemnarea corabiei captive. Ai zice că nu sunt pe lume destule lanţuri şi funii pe placul lor, pentru mintea lor, care n-are alt scop decât să lege în perfectă siguranţă corăbiile libere de pământul sigur, noroios, înrobit. Cuvintele cu care umblă mai toată vremea pe buze sunt: „Ar fi bine să mai pui o parâmă la pupa, d-le Secund". I-am numit cu atâta asprime „renegaţi", fiindcă cei mai mulţi dintre ei

XXXIII

A ship in dock, surrounded by quays and the walls of warehouses, has the appearance of a prisoner meditating upon freedom in the sadness of a free spirit put under restraint. Chain cables and stout ropes keep her bound to stone posts at the edge of a paved shore, and a berthing-master, with brass buttons on his coat, walks about like a weather-beaten and ruddy gaoler, casting jealous, watchful glances upon the moorings that fetter a ship lying passive and still and safe, as if lost in deep regrets of her days of liberty and danger on the sea.

The swarm of renegades—dock-masters, berthing-masters, gatemen, and such like—appear to nurse an immense distrust of the captive ship's resignation. There never seem chains and ropes enough to satisfy their minds concerned with the safe binding of free ships to the strong, muddy, enslaved earth. "You had better put another bight of a hawser astern, Mr. Mate," is the usual phrase in their mouth. I brand them for renegades, because most of them have been sailors in their time. As if the infirmities of old age—the gray hair, the wrinkles at the corners of the eyes, and the knotted

au fost marinari la vremea lor. Ca şi cum necazurile bătrâneții – părul alb, ridurile din colțurile ochilor, vinele îngroşate la mâini – ar fi însoțite şi de o otravă morală, îi vedem mereu dând târcoale cheiurilor şi privind în taină cu nesaț cum e înfrântă dârzenia captivelor de viță nobilă. Vor tot mai mulți trancheți şi parâme de legare; tot mai multe parâme de manevră, mai multe cătuşe, cât mai multe lanțuri; vor să vadă stând neclintite ca stânca vapoarele acestea cu suflet nestatornic. Aceşti lupi de mare în mizerie, cu lungi şiruri de vagoane deschise de cale ferată zăngănindu-şi îmbinările în spatele lor, aşteaptă-n picioare pe pietrele pline de noroi şi-ți măsoară corabia cu ochi răuvoitori din tălpi până-n creştet, nutrind o singură mare dorință, aceea de a o teroriza, sărmana de ea, sub înfățişarea ipocrită de mărinimie şi mare grijă. Ici-colo macarale de încărcare, adevărate unelte de tortură pentru corăbii, leagănă cârlige ascuțite la capătul unor lanțuri lungi. Cete de muncitori în port roiesc cu tălpi noroioase pe pasarelă. E o privelişte de-a dreptul înduioşătoare să vezi atâția oameni ai pământului, oameni de lut, care nu dau două parale pe o corabie, cum tropăie nepăsători, fără milă, înfigându-şi tălpile cu ținte în trupul neajutorat al acesteia.

Din fericire, nimic nu poate răpi frumusețea corabiei. Acest sentiment de temniță, de cruntă şi înjositoare nenorocire, ce s-a

veins of the hands—were the symptoms of moral poison, they prowl about the quays with an underhand air of gloating over the broken spirit of noble captives. They want more fenders, more breasting-ropes; they want more springs, more shackles, more fetters; they want to make ships with volatile souls as motionless as square blocks of stone. They stand on the mud of pavements, these degraded sea-dogs, with long lines of railway-trucks clanking their couplings behind their backs, and run malevolent glances over your ship from headgear to taffrail, only wishing to tyrannize over the poor creature under the hypocritical cloak of benevolence and care. Here and there cargo cranes looking like instruments of torture for ships swing cruel hooks at the end of long chains. Gangs of dock-labourers swarm with muddy feet over the gangways. It is a moving sight this, of so many men of the earth, earthy, who never cared anything for a ship, trampling unconcerned, brutal and hob-nailed upon her helpless body.

Fortunately, nothing can deface the beauty of a ship. That sense of a dungeon, that sense of a horrible and degrading misfortune overtaking a creature fair to see and safe to trust, attaches only to ships moored in the docks of great European ports. You feel that they are dishonestly locked up, to be hunted about from wharf to wharf on a dark, greasy, square pool of black water

abătut asupra unei nu numai frumoase dar şi de nădejde, se leagă doar de corăbiile ancorate în docurile marilor porturi europene. Par mişeleşte țintuite locului pentru a fi hăituite de colo-colo între cheiuri, într-un bazin pătrat, smolit şi unsuros, cu apă, ca noaptea la culoare, şi toate acestea drept cruntă răsplată la capătul unei călătorii în care au slujit cu credință.

O corabie ancorată într-o radă deschisă, care e împresurată de şlepuri de încărcare şi care îşi descărcă povara peste parapet cu propriul palanc, îşi face slobodă una din datoriile existenței ei. Nu-i la mijloc nicio constrângere. E la loc liber: apă în jur câtă vrea, un cer senin deasupra vârfurilor de catarg, priveliştea dealurilor înverzite şi a golfurilor încântătoare se deschide în fața locului de ancorare. Nu e părăsită de echipaj prefăcutei mile şi blândeți a celor de pe uscat. Adăposteşte încă şi e îngrijită de mica ei ceată devotată, şi ai impresia că, foarte curând, va porni să plutească spre promontorii, dispărând în zare. Doar acasă la ea, în doc, zace corabia părăsită, lipsită de libertate prin tot ce pot născoci oamenii cu gândul doar la expediere rapidă şi încărcătură cu profit. Numai acolo îi împresoară punțile cu ploi de funingine hidoasele umbre rectangulare de ziduri şi acoperişuri.

Pentru cine n-a văzut niciodată neasemuita noblețe, forță şi grație plămădită de generații şi generații de constructori de vase din

as a brutal reward at the end of a faithful voyage.

A ship anchored in an open roadstead, with cargo-lighters alongside and her own tackle swinging the burden over the rail, is accomplishing in freedom a function of her life. There is no restraint; there is space: clear water around her, and a clear sky above her mastheads, with a landscape of green hills and charming bays opening around her anchorage. She is not abandoned by her own men to the tender mercies of shore people. She still shelters, and is looked after by, her own little devoted band, and you feel that presently she will glide between the headlands and disappear. It is only at home, in dock, that she lies abandoned, shut off from freedom by all the artifices of men that think of quick despatch and profitable freights. It is only then that the odious, rectangular shadows of walls and roofs fall upon her decks, with showers of soot.

To a man who has never seen the extraordinary nobility, strength, and grace that the devoted generations of ship-builders have evolved from some pure nooks of their simple souls, the sight that could be seen five-and-twenty years ago of a large fleet of clippers moored along the north side of the New South Dock was an inspiring spectacle. Then there was a quarter of a mile of them, from the iron dockyard-gates guarded by policemen, in a long,

cine ştie ce ungher neîntinat al sufletului lor, priveliştea unei mari flote de vapoare cu pânze ancorate acum douăzeci şi cinci de ani în partea de nord a docului New South era un spectacol înălțător. Se înşirau pe atunci pe un sfert bun de milă, pornind de la porțile de fier ale docurilor păzite de polițişti, într-o lungă pădure de catarge, ancorate două câte două la multele pontoane zdravene de lemn. Vergile lor înalte făceau să apară pitice magaziile din tablă ondulată. Bastoanele de bompres se întindeau până departe peste mal. Figurile albe şi aurii sculptate la prova, de o puritate orbitoare, atârnau amenințător deasupra cheiului drept şi lung, deasupra noroiului şi gunoiului din debarcadere, în vreme ce siluetele oamenilor se mişcau în grupuri de colo-colo, fără odihnă, plini de funingine, dedesubtul acestor figuri care, deşi nemişcate, păreau să-şi ia zborul.

La ora fluxului vedeai câte unul din vapoarele încărcate, cu gurile de încărcare bine îndesate, desprinzându-se de celelalte şi plutind în partea liberă a docului, reținut de frânghii negre, subțiri ca primele fire din pânză de păianjen, întinse de la prova şi cabine până la babele de legare de pe cheu. Grațioasă şi nemişcată, ca o pasăre gata să-şi desfacă aripile, corabia rămânea acolo în aşteptare până ce, la deschiderea porților, un remorcher sau două soseau cu grabă şi larmă mare, dându-i târcoale, forfotind cu îngrijorare, şi o

forest-like perspective of masts, moored two and two to many stout wooden jetties. Their spars dwarfed with their loftiness the corrugated-iron sheds, their jibbooms extended far over the shore, their white-and-gold figure-heads, almost dazzling in their purity, overhung the straight, long quay above the mud and dirt of the wharfside, with the busy figures of groups and single men moving to and fro, restless and grimy under their soaring immobility.

At tide-time you would see one of the loaded ships with battened-down hatches drop out of the ranks and float in the clear space of the dock, held by lines dark and slender, like the first threads of a spider's web, extending from her bows and her quarters to the mooring-posts on shore. There, graceful and still, like a bird ready to spread its wings, she waited till, at the opening of the gates, a tug or two would hurry in noisily, hovering round her with an air of fuss and solicitude, and take her out into the river, tending, shepherding her through open bridges, through dam-like gates between the flat pier-heads, with a bit of green lawn surrounded by gravel and a white signal-mast with yard and gaff, flying a couple of dingy blue, red, or white flags.

This New South Dock (it was its official name), round which my earlier professional memories are centred, belongs to the group of West India Docks, together with two smaller and much

scoteau în largul fluviului, îndreptând-o şi întovărăşind-o prin dreptul podurilor ridicate, printre porţile ca nişte zăgazuri dintre capetele de dig teşite, unde se vedea câte o mică pajişte verde împrejumuită cu pietriş şi un catarg alb de semnalizare cu prăjină şi pic, pe care fluturau câteva drapele spălăcite, albastre, roşii ori albe.

Docul New South, pe care l-am descris (căci aceasta era numele lui oficial) şi de care se leagă primele mele amintiri de marinar, face parte din grupul de docuri ale Indiilor de Vest, împreună cu două bazine mai mici şi mult mai vechi, numite unul de Import şi altul de Export, amândouă demult părăsite de importanţa negoţului lor. Pitoreşti şi curate – cât pot fi docurile de curate – aceste bazine gemene îşi întindeau alăturea luciul întunecat al apei ca oglinda, rar presărată cu câteva corăbii oprite în doc la geamanduri ori trase departe una de alta, la capătul magaziilor, în colţurile cheiurilor goale, unde păreau să moţăie paşnice şi îndepărtate, netulburate de agitaţia treburilor lumeşti – aflate parcă la odihnă, nu la muncă. Erau stranii şi familiare acele două bazine simple, goale şi tăcute, ferite de spectacolul agresiv al macaralelor, fără nicio unealtă de zor şi trudă pe ţărmurile înguste. Nu le stingherea nicio şină de cale ferată. Cetele de muncitori care se strângeau greoi, pe la colţurile magaziilor de mărfuri, să-şi mănânce în linişte merindele din batiste de pânză roşie, păreau că au ieşit la

older basins called Import and Export respectively, both with the greatness of their trade departed from them already. Picturesque and clean as docks go, these twin basins spread side by side the dark lustre of their glassy water, sparely peopled by a few ships laid up on buoys or tucked far away from each other at the end of sheds in the corners of empty quays, where they seemed to slumber quietly remote, untouched by the bustle of men's affairs—in retreat rather than in captivity. They were quaint and sympathetic, those two homely basins, unfurnished and silent, with no aggressive display of cranes, no apparatus of hurry and work on their narrow shores. No railway-lines cumbered them. The knots of labourers trooping in clumsily round the corners of cargo-sheds to eat their food in peace out of red cotton handkerchiefs had the air of picnicking by the side of a lonely mountain pool. They were restful (and I should say very unprofitable), those basins, where the chief officer of one of the ships involved in the harassing, strenuous, noisy activity of the New South Dock only a few yards away could escape in the dinner-hour to stroll, unhampered by men and affairs, meditating (if he chose) on the vanity of all things human. At one time they must have been full of good old slow West Indiamen of the square-stern type, that took their captivity, one imagines, as stolidly as they had faced the buffeting of the waves with their

aer pe malul unui lac de munte singuratec. Erau tihnite (şi prea puţin rentabile) acele bazine, unde secundul câte uneia din corăbiile prinse în hărţuiala istovitoare şi zgomotoasă din apropiatul New South Dock mai evada şi el la vremea prânzului, pentru a hoinări nestânjenit de oameni şi treburi, cugetând (dacă avea chef) la deşertăciunea celor lumeşti. Se vede că au fost cândva pline de oameni cumsecade şi înceţi din Indiile de Vest, oameni cinstiţi şi încruntaţi care îşi priveau robia cu aceeaşi nepăsare cu care primiseră izbiturile valurilor pe vasele lor simple şi nepretenţioase, şi care scoteau fără grabă zahărul, romul, melasa, cafeaua ori lemnul colorat cu propria lor macara şi palanc. Pe vremea mea nu mai era nici urmă de exporturi acolo. Cât despre importuri, n-am văzut decât nişte încărcături rare de lemn de construcţii tropical, grinzi enorme şlefuite dintr-un lemn foarte tare, care creştea în pădurile din jurul Golfului Mexic. Zăceau îngrămădite în stive de trunchiuri voluminoase, şi parcă nu-ţi venea să crezi că toată masa aceea de copaci golaşi, fără viaţă, ieşise dinăuntrul unei mici şi firave corăbii cu trei catarge, cu un aer neştiutor şi mai mult ca sigur cu nume familiar de fată – Ellen ori Annie nu ştiu cum – înscris pe prova. De fapt această impresie însoţeşte orice marfă, odată ce o vezi descărcată. Răsfirată în voie pe chei, pare imposibil ca o astfel de încărcătură uriaşă să fi fost adusă toată din vasul ancorat.

blunt, honest bows, and disgorged sugar, rum, molasses, coffee, or logwood sedately with their own winch and tackle. But when I knew them, of exports there was never a sign that one could detect; and all the imports I have ever seen were some rare cargoes of tropical timber, enormous baulks roughed out of iron trunks grown in the woods about the Gulf of Mexico. They lay piled up in stacks of mighty boles, and it was hard to believe that all this mass of dead and stripped trees had come out of the flanks of a slender, innocent-looking little barque with, as likely as not, a homely woman's name—Ellen this or Annie that—upon her fine bows. But this is generally the case with a discharged cargo. Once spread at large over the quay, it looks the most impossible bulk to have all come there out of that ship along-side.

They were quiet, serene nooks in the busy world of docks, these basins where it has never been my good luck to get a berth after some more or less arduous passage. But one could see at a glance that men and ships were never hustled there. They were so quiet that, remembering them well, one comes to doubt that they ever existed—places of repose for tired ships to dream in, places of meditation rather than work, where wicked ships—the cranky, the lazy, the wet, the bad sea boats, the wild steerers, the capricious, the pig-headed, the generally ungovernable—would have full leisure to

Ce colțuri liniştite şi senine în lumea agitată a docurilor erau aceste bazine, unde eu unul n-am avut niciodată norocul să găsesc loc de ancorare după călătoriile grele. Se vedea de la o poştă, că acolo oamenii nu se înghionteau niciodată, şi nici corăbiile lor. Era atâta linişte acolo încât, încercând să-ți aduci aminte ce a fost, începi să te îndoieşti că au existat cu adevărat locuri de odihnă unde visau corăbiile obosite, locuri de meditație, nu de trudă, unde corăbiile nemernice – vasele capricioase, leneşe, pline cu apă ori stricate, cârmacii nesăbuiți, cei cu toane, îndărătnicii, nedomoliții – aveau vreme berechet să-şi socotească păcatele şi să se căiască, mâhnite şi golaşe, cu veşmintele sfâşiate din pânză de vele smulse, cu catargele cufundate în aerul prăfos şi înăbuşit în funingine al Londrei. Căci n-am nici cea mai mică îndoială că până şi cea mai nemernică dintre corăbii s-ar căi, dacă i s-ar lăsa destulă vreme. Am cunoscut multe la viața mea. Nicio corabie nu e pe de-a-ntregul nemernică. Acum că trupurile lor care înfruntaseră atâtea furtuni au fost îndepărtate de pe fața mărilor de puterea aburului, acum când cele minunate şi cele nemernice se află la un loc în marea uitare a obiectelor ce şi-au trăit traiul, nu văd niciun rău în afirmația că, în acele generații trecute de slujitori zeloşi, n-a existat nici măcar un singur suflet cu adevărat fără speranță.

În New South Dock, în mod sigur, nu aveau nicio clipă

take count and repent of their sins, sorrowful and naked, with their rent garments of sailcloth stripped off them, and with the dust and ashes of the London atmosphere upon their mastheads. For that the worst of ships would repent if she were ever given time I make no doubt. I have known too many of them. No ship is wholly bad; and now that their bodies that had braved so many tempests have been blown off the face of the sea by a puff of steam, the evil and the good together into the limbo of things that have served their time, there can be no harm in affirming that in these vanished generations of willing servants there never has been one utterly unredeemable soul.

In the New South Dock there was certainly no time for remorse, introspection, repentance, or any phenomena of inner life either for the captive ships or for their officers. From six in the morning till six at night the hard labour of the prison-house, which rewards the valiance of ships that win the harbour went on steadily, great slings of general cargo swinging over the rail, to drop plumb into the hatchways at the sign of the gangway-tender's hand. The New South Dock was especially a loading dock for the Colonies in those great (and last) days of smart wool-clippers, good to look at and—well—exciting to handle. Some of them were more fair to see than the others; many were (to put it mildly) somewhat

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

liberă pentru remuşcări, introspecții, căință ori alt fel de viață lăuntrică, nici corăbiile prizoniere, nici ofițerii lor. Din zori de la şase până la şase seara, truda grea de puşcărie care răsplăteşte valoarea corăbiilor ce-şi dobândesc un loc în port, se desfăşura neîntrerupt. Baloturi mari de mărfuri generale treceau legănându-se peste parapet şi, la semnul omului de pe pasarelă, se prăbuşeau bufnind în gurile de încărcare. Docul New South era mai cu seamă un doc de încărcare pentru Colonii în acele minunate (şi ultime) zile ale elegantelor vase cu pânze ce duceau lâna, corăbii plăcute la vedere şi cu care era o plăcere să călătoreşti. Unele erau mai frumoase, altele mai puțin frumoase. Multe aveau catargele cam (ca să nu spun foarte) lungi. Tuturor li se cerea să meargă cu iuțeală. Şi dintre toate acele corăbii, ale căror vele se întindeau ca o plasă uriaşă pe cer, ale căror piese de alamă de la bord străfulgerau până hăt departe, până unde putea vedea cu ochii polițistul de la porți, niciuna sau prea puține cunoşteau alt port dintre toate porturile de pe tot pământul decât Londra şi Sydney, ori Londra şi Melbourne, ori Londra şi Adelaide, iar cele de tonaj mic mai auziseră poate şi de Hoobart Town. Mai că-ți venea să-l crezi pe ofițerul II de pe Duke of S..., care spunea despre corabia lui ceva ce s-ar putea spune despre toate, şi anume că ştiau drumul, la antipozi mai bine decât căpitanii care an de an plecau cu ele din Londra – locul

over-masted; all were expected to make good passages; and of all that line of ships, whose rigging made a thick, enormous network against the sky, whose brasses flashed almost as far as the eye of the policeman at the gates could reach, there was hardly one that knew of any other port amongst all the ports on the wide earth but London and Sydney, or London and Melbourne, or London and Adelaide, perhaps with Hobart Town added for those of smaller tonnage. One could almost have believed, as her gray-whiskered second mate used to say of the old *Duke of S-*, that they knew the road to the Antipodes better than their own skippers, who, year in, year out, took them from London—the place of captivity—to some Australian port where, twenty-five years ago, though moored well and tight enough to the wooden wharves, they felt themselves no captives, but honoured guests.

captivității – spre porturile australiene unde, acum douăzeci şi cinci de ani, deşi erau ancorate zdravăn la pontoanele de lemn, corăbiile nu se simțeau câtuşi de puțin prizoniere, ci oaspeți de onoare.

XXXIV

Oraşele acestea de la antipozi, mai mici pe atunci decât sunt acum, erau grozav de interesate de legăturile maritime, de cursele spre „casă”, fiindcă numărul acestora le întărea sentimentul că devin mereu mai importante. Aceasta era una din preocupările lor constante de zi cu zi. Era mai cu seamă cazul frumosului oraş Sydney, unde chiar din inima lui, de-a lungul străzilor principale, se puteau vedea vasele cu pânze ce duceau lâna ancorate la Cheiul Circular – nu un doc ca o temniţă zidită, ci o parte din golful cel mai izbutit, cel mai frumos, mai întins şi mai lipsit de primejdii din câte a luminat soarele vreodată. Acum aceste locuri de ancorare sunt ocupate de mari vapoare cu aburi. Aceste locuri sunt întotdeauna rezervate pentru aristocraţia maritimă – vapoare grandioase şi impunătoare, nimic de zis, dar care azi sunt aici şi săptămâna care vine au şi dispărut. Pe vremea mea, vasele cu pânze, fie ele cu mărfuri generale, cu emigranţi, ori de călători, echipate cu vergi grele şi cu o linie elegantă, stăteau aici luni întregi în aşteptarea încărcăturii de lână. Numele lor ajungeau să capete demnitatea cuvintelor domestice. Duminica şi de sărbători, orăşenii

XXXIV

These towns of the Antipodes, not so great then as they are now, took an interest in the shipping, the running links with “home,” whose numbers confirmed the sense of their growing importance. They made it part and parcel of their daily interests. This was especially the case in Sydney, where, from the heart of the fair city, down the vista of important streets, could be seen the wool-clippers lying at the Circular Quay—no walled prison-house of a dock that, but the integral part of one of the finest, most beautiful, vast, and safe bays the sun ever shone upon. Now great steam-liners lie at these berths, always reserved for the sea aristocracy—grand and imposing enough ships, but here to-day and gone next week; whereas the general cargo, emigrant, and passenger clippers of my time, rigged with heavy spars, and built on fine lines, used to remain for months together waiting for their load of wool. Their names attained the dignity of household words. On Sundays and holidays the citizens trooped down, on visiting bent, and the lonely officer on duty solaced himself by playing the cicerone—especially to the citizenesses with engaging manners and

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

dădeau năvală, porniți să le viziteze şi, ofițerul de cart, rămas singur pe vas, se mângâia făcând pe ghidul, mai ales cu orăşencele care-l aveau pe vino-încoace şi găseau că e o plăcere să inspecteze cabinele marinarilor şi pe cele de pasageri de pe corabie. Clinchetul pianinelor mici, cam dezacordate, plutea dinspre hubloul de la pupa până ce felinarele începeau să clipească pe străzi, iar paznicul de noapte al corabiei, intrând somnoros de cart după somnul neîndestulător din timpul zilei, cobora drapelele şi atârna un felinar aprins în marginea pasarelei. Noaptea se lăsa cu repeziciune peste corăbiile tăcute, al căror echipaj coborâse pe uscat. Peste un povârniş scurt şi abrupt, pe lângă cârciuma King's Head, ai cărei clienți regulați sunt bucătarii şi ospătarii flotei, se auzea la intervale regulate vocea unui bărbat care striga „Cârnați calzi!" la capătul străzii George, unde chinezii țineau birturi ieftine – şase penny o masă – (birtul lui Sun-Kum-on era chiar bunicel). Ore întregi l-am ascultat pe acest stăruitor negustor ambulant (mă-ntreb dacă-ntre timp s-a prăpădit ori a făcut avere), pe când şedeam pe parapetul vasului Duke of S ... (s-a dus, sărmanul de el, a pierit de moarte violentă pe coasta Noii Zeelande), fascinat de monotonia, regularitatea cu care strigătul precipitat se repeta, şi într-atât de exasperat, ca de o vrajă absurdă, încât aş fi fost încântat, dacă individului i-ar fi rămas în gât o înghițitută din propria marfă

a well-developed sense of the fun that may be got out of the inspection of a ship's cabins and state-rooms. The tinkle of more or less untuned cottage pianos floated out of open stern-ports till the gas-lamps began to twinkle in the streets, and the ship's night-watchman, coming sleepily on duty after his unsatisfactory day slumbers, hauled down the flags and fastened a lighted lantern at the break of the gangway. The night closed rapidly upon the silent ships with their crews on shore. Up a short, steep ascent by the King's Head pub., patronized by the cooks and stewards of the fleet, the voice of a man crying "Hot saveloys!" at the end of George Street, where the cheap eating-houses (sixpence a meal) were kept by Chinamen (Sun-kum-on's was not bad), is heard at regular intervals. I have listened for hours to this most pertinacious pedlar (I wonder whether he is dead or has made a fortune), while sitting on the rail of the old *Duke of S-* (she's dead, poor thing! a violent death on the coast of New Zealand), fascinated by the monotony, the regularity, the abruptness of the recurring cry, and so exasperated at the absurd spell, that I wished the fellow would choke himself to death with a mouthful of his own infamous wares.

A stupid job, and fit only for an old man, my comrades used to tell me, to be the night-watchman of a captive (though honoured) ship. And generally the oldest of the able seamen in a ship's crew

nesuferită şi şi-ar fi sfârşit zilele în acest fel.

Tovarăşii mei îmi spuneau adesea că e o treabă stupidă, bună pentru bătrâni, să fii paznic de noapte pe o corabie prizonieră (oricât ar fi ea de respectată). E adevărat că cel mai adesea ea este încredințată celui mai bătrân marinar în putere din echipajul vasului. Doar că uneori nu se afla la îndemână nici cel mai bătrân, şi niciun alt marinar, cât de cât de încredere. Membrii echipajului ştiau pe atunci şiretlicul de a se face nevăzuți cât ai clipi din ochi. Aşa că, probabil datorită tinereții, neştiinței şi a dispoziției mele gânditoare (care uneori mă făcea să-mi tărăgănez treburile la vele), m-am trezit pe neaşteptate numit să îndeplinesc această sarcină foarte invidiată. Numirea a fost făcută de dl. B... cu o voce de-a dreptul sardonică. A fost o experiență care mi-a prins bine. În acele ore tăcute de cart, ipostazele de noapte ale oraşului coborau din stradă spre mal. Haimanale năvăleau în cete să încheie câte o ceartă printr-o luptă grăbită, cât mai departe de poliție, pe un ring nedesluşit, pe jumătate ascuns de grămezi de marfă; se auzeau loviturile şi câte un geamăt când şi când, tropăit de picioare, apoi strigătul „Destul!" urca brusc peste sumbrele şoapte încinse. Treceau pungaşi de noapte, urmăriți ori urmărind pe cineva, se auzea câte un urlet înăbuşit, care era urmat de tăcere adâncă, se furişau tiptil ca nălucile şi mi se adresau de jos, de pe chei, cu un

does get it. But sometimes neither the oldest nor any other fairly steady seaman is forthcoming. Ships' crews had the trick of melting away swiftly in those days. So, probably on account of my youth, innocence, and pensive habits (which made me sometimes dilatory in my work about the rigging), I was suddenly nominated, in our chief mate Mr. B-'s most sardonic tones, to that enviable situation. I do not regret the experience. The night humours of the town descended from the street to the waterside in the still watches of the night: larrikins rushing down in bands to settle some quarrel by a stand-up fight, away from the police, in an indistinct ring half hidden by piles of cargo, with the sounds of blows, a groan now and then, the stamping of feet, and the cry of "Time!" rising suddenly above the sinister and excited murmurs; night-prowlers, pursued or pursuing, with a stifled shriek followed by a profound silence, or slinking stealthily along-side like ghosts, and addressing me from the quay below in mysterious tones with incomprehensible propositions. The cabmen, too, who twice a week, on the night when the A.S.N. Company's passenger-boat was due to arrive, used to range a battalion of blazing lamps opposite the ship, were very amusing in their way. They got down from their perches and told each other impolite stories in racy language, every word of which reached me distinctly over the bulwarks as I sat smoking on the

ton misterios şi propuneri imposibil de înțeles. De două ori pe săptămână, în seara când urma să sosească vaporul de pasageri al companiei A.S.N., birjarii înşirau o armată de felinare strălucitoare chiar în fața corabiei; şi prezența lor era amuzantă în felul ei. Coborau de pe capră, unde stătuseră cocoțați, şi-şi istoriseau poveşti grosolane într-o limbă savuroasă. Le auzeam fiecare vorbă cât se poate de clar, dincolo de parapet, pe când fumam aşezat peste gura principală de magazie. S-a întâmplat odată să port o oră întreagă o discuție teribil de intelectuală cu o persoană pe care nu o puteam distinge clar, un domn din Anglia, după cum mi-a spus, care avea o voce cultivată. Eu mă aflam pe punte, iar el pe chei, aşezat pe o ladă cu un pian (descărcată chiar din cala noastră în acea după-amiază), fumând un trabuc care mirosea plăcut. Conversația noastră a trecut de la ştiință şi politică, la istorie naturală şi cântăreți de operă. După care, remarcând brusc, „Pari să fii destul de inteligent, stimate", interlocutorul meu mă informă pe un ton muşcător că se numeşte dl. Senior şi o şterse către hotel, presupun. Năluci! Năluci! Cred că i-am zărit un favorit alb în clipa când da colțul sub un stâlp de felinar. Mă nelinişteşte gândul că, în mod firesc, ar trebui să fie mort azi. Avea o oarecare inteligență, poate un pic cam dogmatică. Şi-l chema Senior! Dl. Senior!

Sarcina asta a mea avea şi neajunsuri. Într-o noapte de iulie

main-hatch. On one occasion I had an hour or so of a most intellectual conversation with a person whom I could not see distinctly, a gentleman from England, he said, with a cultivated voice, I on deck and he on the quay sitting on the case of a piano (landed out of our hold that very afternoon), and smoking a cigar which smelt very good. We touched, in our discourse, upon science, politics, natural history, and operatic singers. Then, after remarking abruptly, "You seem to be rather intelligent, my man," he informed me pointedly that his name was Mr. Senior, and walked off—to his hotel, I suppose. Shadows! Shadows! I think I saw a white whisker as he turned under the lamp-post. It is a shock to think that in the natural course of nature he must be dead by now. There was nothing to object to in his intelligence but a little dogmatism maybe. And his name was Senior! Mr. Senior!

The position had its drawbacks, however. One wintry, blustering, dark night in July, as I stood sleepily out of the rain under the break of the poop something resembling an ostrich dashed up the gangway. I say ostrich because the creature, though it ran on two legs, appeared to help its progress by working a pair of short wings; it was a man, however, only his coat, ripped up the back and flapping in two halves above his shoulders, gave him that weird and fowl-like appearance. At least, I suppose it was his coat, for it was

întunecată, îngheţată, bătută de furtună, pe când mă adăposteam somnoros de ploaie în marginea dunetei, ceva care semăna cu un struț a țâşnit ca săgeata spre mine pe pasarelă. Spun struț fiindcă, deşi alerga pe două picioare, ființa aceea părea să înainteze ajutată de două aripi scurte. Era însă un bărbat, doar că haina îi era spintecată la spate şi-i fâlfâia în două jumătăți deasupra umerilor, dându-i acel aer straniu şi înfățişare de pasăre. Bănuiesc, cel puțin, că era vorba de o haină, fiindcă mi-era imposibil să disting clar. Nici acum nu-mi dau seama cum de a reuşit să ajungă direct la mine cu o asemenea iuțeală şi fără să se poticnească pe puntea ce îi era necunoscută. Vedea probabil pe întuneric mai bine decât o pisică. M-a asaltat implorându-mă gâfâit să-l las să se adăpostească în teugă până se face dimineață. Respectând ordinul pe care-l primisem, l-am refuzat, mai întâi blând, apoi mereu mai aspru, pe măsură ce insista cu mai multă îndrăzneală.

– Pentru Dumnezeu, prietene, te rog lasă-mă! Vin ăia după mine şi după ceasul ăsta de buzunar.

– Şterge-o de-aici! îi spusei.

– Ai milă, bătrâne! scânci el jalnic.

– Treci imediat înapoi la mal. Se-aude?

Tăcere. Păru să se facă mic de tot şi amuți, de parcă de mâhnire îl părăsiseră până şi cuvintele. Apoi — bang! o izbitură şi o

impossible to make him out distinctly. How he managed to come so straight upon me, at speed and without a stumble over a strange deck, I cannot imagine. He must have been able to see in the dark better than any cat. He overwhelmed me with panting entreaties to let him take shelter till morning in our forecastle. Following my strict orders, I refused his request, mildly at first, in a sterner tone as he insisted with growing impudence.

“For God’s sake let me, matey! Some of ’em are after me—and I’ve got hold of a ticker here.”

“You clear out of this!” I said.

“Don’t be hard on a chap, old man!” he whined pitifully.

“Now then, get ashore at once. Do you hear?”

Silence. He appeared to cringe, mute, as if words had failed him through grief; then—bang! came a concussion and a great flash of light in which he vanished, leaving me prone on my back with the most abominable black eye that anybody ever got in the faithful discharge of duty. Shadows! Shadows! I hope he escaped the enemies he was fleeing from to live and flourish to this day. But his fist was uncommonly hard and his aim miraculously true in the dark.

There were other experiences, less painful and more funny for the most part, with one amongst them of a dramatic complexion;

străfulgerare luminoasă, după care dispăru lăsându-mă lat pe spate cu un ochi învinețit zdravăn şi cu mândria de a-mi fi îndeplinit cu cinste datoria. Umbre! Umbre! Nădăjduiesc că a scăpat de vrăjmaşii de care fugea, că trăieşte şi e fericit şi în ziua de azi. Dar ce pumn greu şi ce țintă nemaipomenită avea, chiar şi pe întuneric!

Au mai fost şi alte întâmplări, mai puțin neplăcute, de cele mai multe ori amuzante. Îmi amintesc una care a fost chiar dramatică, aş putea să spun. Dar cel mai formidabil dintre toate a fost însuşi dl. B…, secundul.

Cobora pe mal în fiecare seară şi se întâlnea în salonul unui hotel cu prietenul lui cel mai bun, secundul barcului *Cicero*, care se afla ancorat de partea cealaltă a Cheiului Circular. Noaptea târziu, îi auzeam de departe cum sosesc împleticindu-se şi ciorovăindu-se cu glas tare la nesfârşit. Secundul de pe *Cicero* îşi conducea prietenul la bord. Îşi continuau conversația bălmăjită, fără cap şi fără coadă, cu mare prietenie în glas, şi stăteau aşa cam o jumătate de oră pe mal, acolo unde pornea pasarela noastră. După aceea dl. B… insista că vrea neapărat să-l conducă pe celălalt. Şi o porneau, tot discutând între ei cu debordantă prietenie. Îi auzeam cum se învârteau prin tot portul. Nu o dată li s-a întâmplat să facă de trei-patru ori acest drum, fiecare conducându-l pe celălalt la bord din simplă afecțiune dezinteresată. În sfârşit, istoviți probabil, ori într-o clipă de

but the greatest experience of them all was Mr. B-, our chief mate himself.

He used to go ashore every night to foregather in some hotel’s parlour with his crony, the mate of the barque *Cicero*, lying on the other side of the Circular Quay. Late at night I would hear from afar their stumbling footsteps and their voices raised in endless argument. The mate of the *Cicero* was seeing his friend on board. They would continue their senseless and muddled discourse in tones of profound friendship for half an hour or so at the shore end of our gangway, and then I would hear Mr. B- insisting that he must see the other on board his ship. And away they would go, their voices, still conversing with excessive amity, being heard moving all round the harbour. It happened more than once that they would thus perambulate three or four times the distance, each seeing the other on board his ship out of pure and disinterested affection. Then, through sheer weariness, or perhaps in a moment of forgetfulness, they would manage to part from each other somehow, and by-and-by the planks of our long gangway would bend and creak under the weight of Mr. B- coming on board for good at last.

On the rail his burly form would stop and stand swaying.

“Watchman!”

neatenție, reuşeau într-un fel sau altul să se despartă şi, curând după aceea, scândurile lungii noastre pasarele se arcuiau şi scârțâiau sub greutatea d-lui B…, care se decisese definitiv să urce la bord.

La balustradă, trupul lui mătăhălos se oprea şi aştepta clătinându-se.

– Vardia!

– Da, domnule.

Tăcere.

Aştepta o clipă când să se simtă sigur pe picioare, ca să întindă piciorul spre cele trei trepte ale scării interioare de la balustradă la punte. Din experiență, Vardia ştia că nu-i cazul să-şi ofere ajutorul, căci, în acel moment, după peripețiile întoarcerii, secundul ar lua gestul ca pe o jignire personală. De multe ori însă mi-a fost teamă că acum-acum îşi frânge gâtul, fiindcă era foarte voluminos.

În cele din urmă se avânta şi reuşea cu o bufnitură. De obicei nu-i trebuia timp ca să se adune, dar dura cam un minut până să-şi revină după coborâre.

– Vardia!

– Da, domnule.

– Căpitanul e la bord?

– Da, domnule.

"Sir."

A pause.

He waited for a moment of steadiness before negotiating the three steps of the inside ladder from rail to deck; and the watchman, taught by experience, would forbear offering help which would be received as an insult at that particular stage of the mate's return. But many times I trembled for his neck. He was a heavy man.

Then with a rush and a thump it would be done. He never had to pick himself up; but it took him a minute or so to pull himself together after the descent.

"Watchman!"

"Sir."

"Captain aboard?"

"Yes, sir."

Pause.

"Dog aboard?"

"Yes, sir."

Pause.

Our dog was a gaunt and unpleasant beast, more like a wolf in poor health than a dog, and I never noticed Mr. B- at any other time show the slightest interest in the doings of the animal. But that question never failed.

Tăcere.

– Cățelul e la bord?

– Da, domnule!

Tăcere.

Câinele nostru era un animal costeliv şi urâcios, aducea mai degrabă cu un lup bolnăvicios decât cu un câine, şi niciodată în alte împrejurări dl. B… nu manifesta nici cea mai mică urmă de interes pentru el. Dar în situația amintită, întrebarea era nelipsită pe buzele lui.

– Oferă-mi brațul pentru siguranță.

Mă aşteptam din clipă în clipă să aud asta. Se rezema de mine cu toată greutatea, până ce se apropia de uşa cabinei atât cât să apuce clanța. Cum punea mâna pe ea, îmi dădea brusc drumul.

– Atât. Mă descurc şi singur.

Şi chiar se descurca. Reuşea să intre în cabină, să-şi aprindă lampa, să se vâre în pat – ei da, şi să sară din pat când îl strigam la cinci şi jumătate, primul pe punte, ducând la buze cana cu cafeaua de dimineață cu o mână sigură, gata de muncă de parcă ar fi dormit un lung somn al virtuții, de zece ore şi mai bine – un secund mai bun decât mulți care n-au pus gura pe grog de când sunt. Se descurca el, dar în viață până la urmă nu s-a descurcat.

O singură dată i s-a întâmplat să nu poată înşfăca din primul

"Let's have your arm to steady me along."

I was always prepared for that request. He leaned on me heavily till near enough the cabin-door to catch hold of the handle. Then he would let go my arm at once.

"That'll do. I can manage now."

And he could manage. He could manage to find his way into his berth, light his lamp, get into his bed—ay, and get out of it when I called him at half-past five, the first man on deck, lifting the cup of morning coffee to his lips with a steady hand, ready for duty as though he had virtuously slept ten solid hours—a better chief officer than many a man who had never tasted grog in his life. He could manage all that, but could never manage to get on in life.

Only once he failed to seize the cabin-door handle at the first grab. He waited a little, tried again, and again failed. His weight was growing heavier on my arm. He sighed slowly.

"D-n that handle!"

Without letting go his hold of me he turned about, his face lit up bright as day by the full moon.

"I wish she were out at sea," he growled savagely.

"Yes, sir."

I felt the need to say something, because he hung on to me as if lost, breathing heavily.

foc clanța de la ușa cabinei. A așteptat un pic, a mai încercat o dată și iar a dat greș. Îmi venea din ce în ce mai greu să-i sprijin greutatea. A oftat încet.

– Fir-ar să fie de clanță!

Fără să-mi dea drumul, s-a întors. Fața îi era luminată ca ziua de luna plină.

– Aș vrea să fim în larg, a mârâit furios.

– Da, domnule.

Simțeam nevoia să spun ceva, fiindcă se agățase de mine de parcă se rătăcise, gâfâind.

– Urăsc porturile – corăbiile putrezesc, iar oamenii, e vai de capul lor!

Am tăcut. După o vreme a repetat oftând:

– De-am fi în larg, undeva departe.

– Așa e, domnule, am îndrăznit eu să adaug.

Ținându-mă bine de umăr, se întoarse cu fața spre mine.

– Așa pe naiba! Ce-ți pasă dumitale unde e vasul? Dumneata nu – bei.

Dar chiar și în seara aceea „s-a descurcat" până la urmă. A ajuns la clanță. N-a reușit să-și aprindă lampa (nici nu cred că a încercat), deși în zori a fost ca de obicei primul pe punte, cu ceafa lui de taur si părul cârlionțat, urmărindu-i cu expresia lui sardonică

"Ports are no good—ships rot, men go to the devil!"

I kept still, and after a while he repeated with a sigh.

"I wish she were at sea out of this."

"So do I, sir," I ventured.

Holding my shoulder, he turned upon me.

"You! What's that to you where she is? You don't—drink."

And even on that night he "managed it" at last. He got hold of the handle. But he did not manage to light his lamp (I don't think he even tried), though in the morning as usual he was the first on deck, bull-necked, curly-headed, watching the hands turn-to with his sardonic expression and unflinching gaze.

I met him ten years afterwards, casually, unexpectedly, in the street, on coming out of my consignee office. I was not likely to have forgotten him with his "I can manage now." He recognised me at once, remembered my name, and in what ship I had served under his orders. He looked me over from head to foot.

"What are you doing here?" he asked.

"I am commanding a little barque," I said, "loading here for Mauritius." Then, thoughtlessly, I added: "And what are you doing, Mr. B-?"

"I," he said, looking at me unflinchingly, with his old

şi privirea de oțel pe oamenii care se apucau de treabă.

După zece ani, l-am întâlnit din întâmplare, pe neaşteptate, pe stradă. Tocmai ieşeam din biroul destinatarului meu. Era greu de închipuit că o să-l uit vreodată, pe el, ori propoziția „Mă descurc şi singur". M-a recunoscut pe loc, şi-a amintit cum mă cheamă şi pe ce vas fusesem în subordinea lui. M-a cercetat din cap până-n picioare.

– Ce faci aici? m-a întrebat.

– Sunt comandantul unui mic barc, i-am spus, încarc şi pornesc spre Mauritius. Nechibzuit, am adăugat: Dar Dvs, ce faceți, dl. B…?

– Eu, zise el uitându-se drept în ochii mei, cu rânjetul sardonic pe care i-l ştiam, caut ceva de făcut.

Mi-aş fi muşcat limba, dar oricum era prea târziu. Părul lui cârlionțat, negru ca pana corbului, se făcuse cenuşiu închis. Era la fel de meticulos îngrijit ca altădată, dar tare jerpelit. Cizmele lui lustruite aveau călcâiele tocite. M-a iertat, bineînțeles, şi am plecat amândoi cu o birjă să luăm masa pe corabia mea. A examinat-o conştiincios, a lăudat-o cu generozitate, m-a felicitat cât se poate de sincer că am ajuns căpitan. Când i-am oferit la masă vin şi bere, a scuturat din cap şi, cum eu îl priveam mirat, a mormăit foarte încet:

– M-am lăsat.

sardonic grin—"I am looking for something to do."

I felt I would rather have bitten out my tongue. His jet-black, curly hair had turned iron-gray; he was scrupulously neat as ever, but frightfully threadbare. His shiny boots were worn down at heel. But he forgave me, and we drove off together in a hansom to dine on board my ship. He went over her conscientiously, praised her heartily, congratulated me on my command with absolute sincerity. At dinner, as I offered him wine and beer he shook his head, and as I sat looking at him interrogatively, muttered in an undertone:

"I've given up all that."

After dinner we came again on deck. It seemed as though he could not tear himself away from the ship. We were fitting some new lower rigging, and he hung about, approving, suggesting, giving me advice in his old manner. Twice he addressed me as "My boy," and corrected himself quickly to "Captain." My mate was about to leave me (to get married), but I concealed the fact from Mr. B-. I was afraid he would ask me to give him the berth in some ghastly jocular hint that I could not refuse to take. I was afraid. It would have been impossible. I could not have given orders to Mr. B-, and I am sure he would not have taken them from me very long. He could not have managed that, though he had

După ce am mâncat, am revenit pe punte. Părea că nu se poate dezlipi de corabie. Tocmai îi înlocuiam velele de jos, şi a zăbovit aprobând ceea ce se făcea, formulând câte o sugestie, dându-mi sfaturi ca pe vremuri. Mi-a spus de două ori „Băiete”, dar s-a corectat imediat, adăugând „Căpitane”. Secundul meu tocmai se pregătea să plece de pe vas (se însura), dar am avut grijă să–i ascund acest lucru d-lui B… Mă temeam că o să mă roage să-i dau lui locul, cine ştie prin ce aluzie glumeaţă şi incomodă, pe care precis nu m-aş fi putut preface ca n-o înţeleg. Eram speriat. Ar fi fost cu neputinţă. N-aş fi fost în stare să-i dau ordine d-lui B… şi sunt aproape sigur că nici nu mi-ar fi dat ascultare prea multă vreme. Aşa ceva n-ar fi izbutit, cu toate că izbutise să se lase de băutură – dar prea târziu.

În cele din urmă şi-a luat rămas bun. Pe când priveam silueta mătăhăloasă cu gât de taur, care se îndrepta spre capătul străzii, m-am întrebat cu inimă grea, dacă avea în buzunar mai mult decât să-i ajungă pentru un acoperiş de o noapte. Mi-am dat bineînţeles seama că, dacă ar fi fost să-l strig înapoi în clipa aceea, nici capul nu şi l-ar întoarce. E şi el acum o umbră, dar îmi vin mereu în minte vorbele auzite în lumina lunii pe puntea vasului *Duke*…:

– Urăsc porturile – corăbiile putrezesc, iar oamenii, e vai de

managed to break himself from drink—too late.

He said good-bye at last. As I watched his burly, bull-necked figure walk away up the street, I wondered with a sinking heart whether he had much more than the price of a night’s lodging in his pocket. And I understood that if that very minute I were to call out after him, he would not even turn his head. He, too, is no more than a shadow, but I seem to hear his words spoken on the moonlit deck of the old *Duke*—:

“Ports are no good—ships rot, men go to the devil!”

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

capul lor!

XXXV

„Corăbiile!” a exclamat un marinar mai în vârstă îmbrăcat curat, în haine de oraş. Corăbiile!” – şi privirea lui pătrunzătoare, care mă scruta, se îndreaptă în sus spre priveliştea minunatelor figuri sculptate la prova corăbiilor, care, către 1880, erau înghesuite în şir lung peste pavajul noroios din marginea docului New South – „corăbiile n-au nicio vină; oamenii-s baiul”.

Pe puţin cincizeci de vapoare, în ale căror linii graţia se unea cu frumuseţea – corpuri de corabie din lemn, din fier, a căror alcătuire reprezenta cea mai extraordinară realizare în construcţia modernă de corăbii – se aflau ancorate în şir, cu prova la chei, adunate parcă acolo la o expoziţie de mare artă, nicidecum de obiecte ce erau rodul unei mari industrii. Erau colorate în cenuşiu, negru, verde închis, încinse peste curbura punţii cu o fâşie galbenă îngustă, ori având laturile împodobite de porturi pictate în şir ca la război; erau toate corăbii de transport, pentru care singura izbândă

XXXV

“Ships!” exclaimed an elderly seaman in clean shore togs. “Ships”—and his keen glance, turning away from my face, ran along the vista of magnificent figure-heads that in the late seventies used to overhang in a serried rank the muddy pavement by the side of the New South Dock—“ships are all right; it’s the men in ’em...”

Fifty hulls, at least, moulded on lines of beauty and speed—hulls of wood, of iron, expressing in their forms the highest achievement of modern ship-building—lay moored all in a row, stem to quay, as if assembled there for an exhibition, not of a great industry, but of a great art. Their colours were gray, black, dark green, with a narrow strip of yellow moulding defining their sheer, or with a row of painted ports decking in warlike decoration their robust flanks of cargo-carriers that would know no triumph but of speed in carrying a burden, no glory other than of a long service, no victory but that of an endless, obscure contest with the sea. The

era iuţeala cu care-şi transportau povara, singura glorie – aceea a trudei îndelungate, singura mare victorie – aceea a unei încrâncenări nesfârşite şi neştiute cu marea. Corpurile uriaşe ale corăbiilor neîncărcate, cu cala măturată proaspăt, ieşite din docurile de uscat, date cu un strat strălucitor de vopsea proaspătă, aşteptau cu bordurile mult înălțate, demne şi voluminoase, lângă pontoanele de lemn, aducând mai degrabă la înfățişare cu clădiri imposibil de clintit decât cu obiecte menite să plutească. Altele, pe jumătate încărcate, pe cale să-şi recapete adevărata înfățişare de mare a unei corăbii coborâte până la linia de plutire, păreau cu mult mai accesibile. Pasarelele lor mai puțin abrupt înclinate parcă chemau marinarii care hoinăreau în căutare de slujbă să urce la bord şi să-şi „încerce norocul" cu secundul, cel care are singur în grijă eficiența la bord. Parcă nerăbdătoare să se piardă neobservate printre suratele lor ceva mai înalte, având aerul că trag ca de zgardă de lanțul orizontal de ancorare, dezgolind privirii punțile degajate şi gurile de încărcare acoperite, două-trei corăbii „pregătite" pluteau jos de tot, gata oricând să se desprindă de cele încă nepregătite, cu pupa înainte, mândre de adevărata lor eleganță, pe care doar la o corabie cu o chibzuită împărțire a încărcăturii o putem observa. Pe o întindere de un sfert de milă, de la poarta şantierului naval până la colțul cel mai îndepărtat, unde se afla marea corabie greoaie

great empty hulls with swept holds, just out of dry-dock, with their paint glistening freshly, sat high-sided with ponderous dignity alongside the wooden jetties, looking more like unmovable buildings than things meant to go afloat; others, half loaded, far on the way to recover the true sea-physiognomy of a ship brought down to her load-line, looked more accessible. Their less steeply slanting gangways seemed to invite the strolling sailors in search of a berth to walk on board and try "for a chance" with the chief mate, the guardian of a ship's efficiency. As if anxious to remain unperceived amongst their overtopping sisters, two or three "finished" ships floated low, with an air of straining at the leash of their level headfasts, exposing to view their cleared decks and covered hatches, prepared to drop stern first out of the labouring ranks, displaying the true comeliness of form which only her proper sea-trim gives to a ship. And for a good quarter of a mile, from the dockyard gate to the farthest corner, where the old housed-in hulk, the *President* (drill-ship, then, of the Naval Reserve), used to lie with her frigate side rubbing against the stone of the quay, above all these hulls, ready and unready, a hundred and fifty lofty masts, more or less, held out the web of their rigging like an immense net, in whose close mesh, black against the sky, the heavy yards seemed to be entangled and suspended.

President (pe atunci navă-şcoală a Rezervei Navale), lipită de cheiul de piatră cu corpul ei de lebădă, peste toate aceste corpuri de corăbii pregătite sau nepregătite, o sută cincizeci de catarge, mai mult sau mai puţin înalte, îşi ridicau păienjenişul pânzelor ca o plasă imensă, în ai cărei ochi, profilate negru pe cer, vergile grele păreau încâlcite şi suspendate.

Era o adevărată sărbătoare. Un marinar iubeşte până şi cel mai neînsemnat vapor care e pe valuri, pentru credinţa cu care acesta îşi face datoria. Aici însă se afla adunată întreaga aristocraţie a corăbiilor. Era o întrunire neobişnuită a celor mai frumoase, a celor mai iuţi. Fiecare avea la prova emblema sculptată a numelui ei, ca într-o galerie de mulaje de ipsos. Erau figuri de femei cu coroane murale, cu mantii în falduri, cu fâşii de aur în păr, ori şaluri albastre în jurul taliei, întinzându-şi braţele rotunjite ca şi cum ar fi indicat drumul. Erau capete de bărbaţi, cu coifuri, sau descoperite. Se întindeau şiruri întregi de războinici, regi, oameni de stat, lorzi şi prinţese, albi cu toţii din creştet până-n tălpi. Ici-colo apărea câte o figură oacheşă cu turban, înzorzonată cu multe culori, cine ştie ce sultan ori erou dinspre răsărit. Toate aşteptau aplecate înainte, apăsate de bompresul puternic, nerăbdătoare parcă, în poziţia lor înclinată, să pornească iar într-o cursă de 11.000 mile. Minunate erau sculpturile de la prova acelor neasemuite corăbii. Dar de ce,

It was a sight. The humblest craft that floats makes its appeal to a seaman by the faithfulness of her life; and this was the place where one beheld the aristocracy of ships. It was a noble gathering of the fairest and the swiftest, each bearing at the bow the carved emblem of her name, as in a gallery of plaster-casts, figures of women with mural crowns, women with flowing robes, with gold fillets on their hair or blue scarves round their waists, stretching out rounded arms as if to point the way; heads of men helmeted or bare; full lengths of warriors, of kings, of statesmen, of lords and princesses, all white from top to toe; with here and there a dusky turbaned figure, bedizened in many colours, of some Eastern sultan or hero, all inclined forward under the slant of mighty bowsprits as if eager to begin another run of 11,000 miles in their leaning attitudes. These were the fine figure-heads of the finest ships afloat. But why, unless for the love of the life those effigies shared with us in their wandering impassivity, should one try to reproduce in words an impression of whose fidelity there can be no critic and no judge, since such an exhibition of the art of shipbuilding and the art of figure-head carving as was seen from year's end to year's end in the open-air gallery of the New South Dock no man's eye shall behold again? All that patient, pale company of queens and princesses, of kings and warriors, of allegorical women, of heroines

dacă nu de dragul vieții care sălăşluia în acele efigii, ca şi în trupurile noastre, călătoare şi indiferente, să încerce cineva să redea în vorbe o impresie a cărei precizie nu poate fi apreciată, nici măsurată, din moment ce niciun om n-o să mai vadă în viața lui vreodată atâta măiestrie în arta de a construi corăbii şi a le sculpta figuri la prova, precum cele pe care le puteai vedea adunate în tot lungul anului în galeria în aer liber de la New South Dock? Toată mulțimea aceea palidă şi răbdătoare de regine şi prințese, regi şi războinici, femei alegorice, eroine, oameni de stat, zei păgâni, încoronați, cu coifuri ori capetele goale, a pierit pentru totdeauna de pe fața mărilor, întinzându-şi până la ultima suflare minunatele brațe rotunjite peste apele ce se prăvălesc spumegând; întinzându-şi sulițele, săbiile, scuturile, tridenții în aceeaşi atitudine neobosită de aplecare înainte. Şi n-a rămas nimic din ele decât, poate, ceea ce a zăbovit în amintirea câtorva, sunetele numelor lor, demult dispărute de pe prima pagină a marilor cotidiene londoneze; de pe afişele mari din gări şi de pe uşile agenților de navigație; din mintea marinarilor, căpitanilor de doc, piloților şi a celor de pe remorchere; din vocile răguşite care se salută şi din fluturarea pavilioanelor de semnalizare când corăbiile se apropie şi se despart unele de altele în imensitatea mării.

Respectabilul marinar mai în vârstă, luându-şi ochii de la

and statesmen and heathen gods, crowned, helmeted, bare-headed, has run for good off the sea stretching to the last above the tumbling foam their fair, rounded arms; holding out their spears, swords, shields, tridents in the same unwearied, striving forward pose. And nothing remains but lingering perhaps in the memory of a few men, the sound of their names, vanished a long time ago from the first page of the great London dailies; from big posters in railway-stations and the doors of shipping offices; from the minds of sailors, dockmasters, pilots, and tugmen; from the hail of gruff voices and the flutter of signal flags exchanged between ships closing upon each other and drawing apart in the open immensity of the sea.

The elderly, respectable seaman, withdrawing his gaze from that multitude of spars, gave me a glance to make sure of our fellowship in the craft and mystery of the sea. We had met casually, and had got into contact as I had stopped near him, my attention being caught by the same peculiarity he was looking at in the rigging of an obviously new ship, a ship with her reputation all to make yet in the talk of the seamen who were to share their life with her. Her name was already on their lips. I had heard it uttered between two thick, red-necked fellows of the semi-nautical type at the Fenchurch Street Railway-station, where, in those days, the everyday male crowd was attired in jerseys and pilot-cloth mostly,

acea mulțime de catarge, mă privi lung, vrând parcă să se asigure că suntem tovarăşi în meşteşugul şi misterul mării. Ne întâlniserăm din întâmplare şi intraserăm în vorbă când eu mă oprisem în apropierea lui şi îmi fusese atrasă atenția de aceeaşi ciudățenie la care se uita şi el, ceva la velele unei corăbii nou-nouțe, o corabie care abia începea să-şi facă un nume printre marinarii care aveau să-i împărtăşească soarta. Aveau deja pe buze numele ei. Îl auzisem rostit într-o discuție dintre doi indivizi îndesați, cu ceafa roşie, cu înfățişare seminavală, în gara de pe Fenchurch Street, unde pe vremea aceea bărbații erau cel mai adesea înveşmântați în flanele şi postav marinăresc, şi aveau aerul că se pricep mai bine la ora fluxului decât la orarul trenurilor. Zărisem numele acelei noi corăbii pe prima pagină a ziarului meu de dimineață. Cercetasem acea grupare de litere nefamiliară mie, albastre pe fond alb, pe panourile cu reclame, de câte ori se oprea trenul lângă peroanele de lemn ale căii ferate din doc, ponosite, ca nişte debarcadere. Primise fără îndoială un nume, după cum era datina, în ziua când părăsise cala de construcție, dar era încă foarte departe de a-şi fi „făcut un nume". Neîncercată, necunoscând firea mării, fusese azvârlită printre multele corăbii renumite, şi aştepta să fie încărcată, pentru a porni în prima ei călătorie. Nu exista nicio garanție că e solidă şi demnă de încredere, în afară de faima şantierului naval de unde fusese

and had the air of being more conversant with the times of high-water than with the times of the trains. I had noticed that new ship's name on the first page of my morning paper. I had stared at the unfamiliar grouping of its letters, blue on white ground, on the advertisement-boards, whenever the train came to a standstill alongside one of the shabby, wooden, wharf-like platforms of the dock railway-line. She had been named, with proper observances, on the day she came off the stocks, no doubt, but she was very far yet from "having a name." Untried, ignorant of the ways of the sea, she had been thrust amongst that renowned company of ships to load for her maiden voyage. There was nothing to vouch for her soundness and the worth of her character, but the reputation of the building-yard whence she was launched headlong into the world of waters. She looked modest to me. I imagined her diffident, lying very quiet, with her side nestling shyly against the wharf to which she was made fast with very new lines, intimidated by the company of her tried and experienced sisters already familiar with all the violences of the ocean and the exacting love of men. They had had more long voyages to make their names in than she had known weeks of carefully tended life, for a new ship receives as much attention as if she were a young bride. Even crabbed old dock-masters look at her with benevolent eyes. In her shyness at the

furtunos lansată în lumea apelor. Mi se părea cât se poate de modestă. Mi-o închipuiam neîncrezătoare, tăcută şi nemişcată, lipită sfios de cheiul de care era legată cu parâme nou-nouțe, intimidată de tovărăşia suratelor ei încercate, trecute prin viață, cunoscând prea bine furia oceanului şi pe dragostea exigentă a omului. Toate celelalte corăbii îşi făuriseră numele în călătorii lungi, care erau mai multe la număr decât săptămânile de îngrijire atentă trăite de corabia cea nouă, fiindcă unei corăbii noi i se dă tot atâta atenție cât şi unei tinere mirese. Până şi căpitanii de doc cei ursuzi o cercetau cu ochi binevoitori. În pragul unei vieți de trudă şi nesiguranță, în marea ei sfială, dacă arfi fost în stare să audă şi să înțeleagă, nici că ar fi putut să fie mai potrivit încurajată şi liniştită de altceva decât tonul profund convins cu care acest respectabil marinar între două vârste îşi repetă cuvintele rostite deja: „N-au nicio vină corăbiile…"

Se vede că buna creştere îl împiedica să repete restul, partea mai aspră a propoziției sale. Îşi dăduse seama poate, că ar fi fost nedelicat să o mai spună o dată. Recunoscuse în mine un ofițer de vas, poate chiar în cautare de slujbă, cum era şi el, oricum un tovarăş, deşi unul care stătea mai mult la pupa, acel loc prea puțin populat unde, cum zic marinarii, se face sau se desface faima bună a unei corăbii.

– Gândiți aşa despre absolut toate corăbiile care există? l-am

threshold of a laborious and uncertain life, where so much is expected of a ship, she could not have been better heartened and comforted, had she only been able to hear and understand, than by the tone of deep conviction in which my elderly, respectable seaman repeated the first part of his saying, "Ships are all right . . ."

His civility prevented him from repeating the other, the bitter part. It had occurred to him that it was perhaps indelicate to insist. He had recognised in me a ship's officer, very possibly looking for a berth like himself, and so far a comrade, but still a man belonging to that sparsely-peopled after-end of a ship, where a great part of her reputation as a "good ship," in seaman's parlance, is made or marred.

"Can you say that of all ships without exception?" I asked, being in an idle mood, because, if an obvious ship's officer, I was not, as a matter of fact, down at the docks to "look for a berth," an occupation as engrossing as gambling, and as little favourable to the free exchange of ideas, besides being destructive of the kindly temper needed for casual intercourse with one's fellow-creatures.

"You can always put up with 'em," opined the respectable seaman judicially.

He was not averse from talking, either. If he had come down to the dock to look for a berth, he did not seem oppressed by anxiety as to

întrebat. N-aveam ceva anume de făcut. Deşi eram într-adevăr ofițer de vas, nu mă aflam în docuri în căutare de slujbă, ocupație la fel de captivantă ca jocurile de noroc şi la fel de puțin prielnică schimbului de idei, ba pe deasupra şi însoțită de o iritare care face imposibilă orice conversație cu semenii.

– Nu-i niciuna cu care să nu te înțelegi, îşi dădu cu părerea, plin de judecată, respectabilul marinar.

Nici el nu părea să zică „nu" unei conversații. Poate că venise în doc să caute de lucru, dar nu părea deloc apăsat de neliniştea că nu va găsi. Avea seninătatea omului a cărui fire vrednică de respect e fericit exprimată de înfățişarea exterioară în chip discret, dar convingător, căreia niciun secund în căutare de echipaj nu i-ar fi putut rezista. Chiar aşa şi era; am aflat îndată că secundul de pe *Hyperion* îi „notase" numele pentru postul de timonier-şef. „Ne angajăm vineri şi începem în ziua următoare, la fluxul de dimineață", remarcă cu o voce circumspectă, aparent nepăsătoare, care contrasta puternic cu dorința lui vădită de a sta la poveşti o oră-două cu un om care-i e cu totul străin.

– *Hyperion,* am zis eu. Nu țin minte s-o fi văzut pe undeva. Ce renume are?

Din răspunsul lui dezlânat reieşea că nu are niciun fel de renume. Nu era o corabie rapidă. În orice caz, era nevoie de un om

his chances. He had the serenity of a man whose estimable character is fortunately expressed by his personal appearance in an unobtrusive, yet convincing, manner which no chief officer in want of hands could resist. And, true enough, I learned presently that the mate of the *Hyperion* had "taken down" his name for quarter-master. "We sign on Friday, and join next day for the morning tide," he remarked, in a deliberate, careless tone, which contrasted strongly with his evident readiness to stand there yarning for an hour or so with an utter stranger.

"*Hyperion*," I said. "I don't remember ever seeing that ship anywhere. What sort of a name has she got?"

It appeared from his discursive answer that she had not much of a name one way or another. She was not very fast. It took no fool, though, to steer her straight, he believed. Some years ago he had seen her in Calcutta, and he remembered being told by somebody then, that on her passage up the river she had carried away both her hawse-pipes. But that might have been the pilot's fault. Just now, yarning with the apprentices on board, he had heard that this very voyage, brought up in the Downs, outward bound, she broke her sheer, struck adrift, and lost an anchor and chain. But that might have occurred through want of careful tending in a tideway. All the same, this looked as though she were pretty hard

priceput ca s-o cârmească bine, sau cel puțin așa credea interlocutorul meu. O văzuse cu câțiva ani în urmă la Calcutta, şi ținea minte că-i povestise cineva cum, pe când urca pe fluviu, îşi sfărâmase amândouă nările de ancoră. Fusese poate şi vina pilotului, cine ştie. Adineaori, însă, tăifăsuind cu ucenicii de la bord, auzise că până şi în ultima călătorie, pe când era oprită în Downs, gata să plece din Anglia, rupsese brâurile de protecție, fusese luată de curent şi pierduse o ancoră cu lanț cu tot. Poate că nu fusese cum trebuie controlată când ajunsese în puterea fluxului. În orice caz, corabia dădea zdravăn de furcă instalației de ancorare. Mă întrebă ce părere am. Într-adevăr, părea o corabie greoaie la mânuit. Cât despre rest, după cum înțelesese, căpitanul şi secundul erau amândoi noi, aşa că nimeni n-ar fi putut să prevadă ce o să se aleagă de ea…

Aşa îşi fac corăbiile un nume, încetul cu încetul, în astfel de schimburi de cuvinte între marinari purtate la mal; aşa îşi răspândesc ele faima, aşa se naşte povestea calităților şi defectelor unei corăbii, sunt comentate, cu intensitatea unei discuții intime, trăsăturile ei specifice, îi sunt lăudate izbânzile şi îi sunt ascunse greşelile, care sunt de neînlăturat în lumea noastră de către cei care, cu ajutorul corăbiilor, îşi câştigă traiul amar în încleştarea aprigă cu marea. Toate aceste vorbe îi făuresc „numele”, care trece din

on her ground-tackle. Didn't it? She seemed a heavy ship to handle, anyway. For the rest, as she had a new captain and a new mate this voyage, he understood, one couldn't say how she would turn out. . . .

In such marine shore-talk as this is the name of a ship slowly established, her fame made for her, the tale of her qualities and of her defects kept, her idiosyncrasies commented upon with the zest of personal gossip, her achievements made much of, her faults glossed over as things that, being without remedy in our imperfect world, should not be dwelt upon too much by men who, with the help of ships, wrest out a bitter living from the rough grasp of the sea. All that talk makes up her "name," which is handed over from one crew to another without bitterness, without animosity, with the indulgence of mutual dependence, and with the feeling of close association in the exercise of her perfections and in the danger of her defects.

This feeling explains men's pride in ships. "Ships are all right," as my middle-aged, respectable quartermaster said with much conviction and some irony; but they are not exactly what men make them. They have their own nature; they can of themselves minister to our self-esteem by the demand their qualities make upon our skill and their shortcomings upon our hardiness and endurance.

echipaj în echipaj, fără ură, fără duşmănie, cu îngăduinţă, fiindcă omul şi corabia sunt unul în mâna celuilalt, strâns legaţi şi atunci când se bucură de calităţile ei, dar şi în primejdiile ce se nasc din defectele ei.

Această legătură reciprocă explică de ce sunt oamenii mândri de corabia lor. „N-au nicio vină corăbiile", cum zicea acel respectabil timonier-şef între două vârste, cu adâncă convingere şi oarecare ironie. Dar nici nu depind doar de cei ce le mânuiesc. Ele îşi au firea lor; ne pot mări respectul pentru noi înşine prin felul în care calităţile lor ne solicită priceperea, iar neajunsurile lor cultivă îndrăzneala şi rezistenţa. E greu de spus care dintre cele două e mai măgulitoare. Cert este că în douăzeci de ani şi mai bine, cât am tot ascultat discuţii despre mare în larg ori pe uscat, n-am simţit niciodată nicio urmă de duşmănie. Nu pot să neg că am simţit destul de clar uneori în larg o anume furie în interpelările mustrătoare pe care un marinar ud leoarcă, îngheţat şi istovit, le adresează corabiei, şi pe care, în clipele de exasperare, e cât pe ce să le adreseze tuturor corăbiilor din lume – toată stirpea care navighează în larg şi care te seacă de putere neîncetat. Am auzit şi blesteme folosite chiar împotriva forţei nestatornice a cărei vrajă, mai îndelungată şi mai puternică decât experienţa acumulată de veacuri, îl înrobise aşa cum înrobise şi pe străbunii lui de generaţii întregi.

Which is the more flattering exaction it is hard to say; but there is the fact that in listening for upwards of twenty years to the sea-talk that goes on afloat and ashore I have never detected the true note of animosity. I won't deny that at sea, sometimes, the note of profanity was audible enough in those chiding interpellations a wet, cold, weary seaman addresses to his ship, and in moments of exasperation is disposed to extend to all ships that ever were launched—to the whole everlastingly exacting brood that swims in deep waters. And I have heard curses launched at the unstable element itself, whose fascination, outlasting the accumulated experience of ages, had captured him as it had captured the generations of his forebears.

For all that has been said of the love that certain natures (on shore) have professed to feel for it, for all the celebrations it had been the object of in prose and song, the sea has never been friendly to man. At most it has been the accomplice of human restlessness, and playing the part of dangerous abettor of world-wide ambitions. Faithful to no race after the manner of the kindly earth, receiving no impress from valour and toil and self-sacrifice, recognising no finality of dominion, the sea has never adopted the cause of its masters like those lands where the victorious nations of mankind have taken root, rocking their cradles and setting up their

Deşi s-au spus multe despre dragostea pe care unii o simt pentru mare când o privesc de pe uscat, cu toate că a fost preamărită în proză şi cânt, marea n-a fost niciodată blândă cu omul. În cazul cel mai fericit, ea a fost complicele neastâmpărului omenesc şi a jucat rolul primejdios de instigator al ambițiilor în lumea întreagă. Nefiind la fel de credincioasă ca bunul pământ unei rase anume, deloc impresionată de vitejie, trudă şi jertfă de sine, niciodată supusă pentru multă vreme, marea n-a îmbrățişat nicicând cauza stăpânitorilor ei, precum acele tărâmuri pe care națiile învingătoare ale omenirii s-au stabilit cu leagănele, cu mormintele lor. E o mare nechibzuință – fie că este vorba de un om, ori de un popor întreg – să te încrezi în bunăvoința mării, renunțând la propria putere şi viclenie! Ca şi când ar fi prea nemăsurat, prea puternic pentru virtuțile de rând, oceanul nu cunoaşte milă, credință, lege, ori amintire. Nestatornicia lui poate fi îmblâzită după voința omului doar cu voință dârză şi o atenție mereu trează, încordată, aprigă, care e, poate, dintotdeauna mai degrabă vecină cu ura decât cu iubirea. *Odi et amo*, aşa ar fi trebuit să sune mărturisirea celor ce şi-au închinat existența fascinației mării. Toate patimile furtunoase din trecutul omenirii, bucuria prăzii şi a izbândei, bucuria aventurii şi a primejdiei, împreună cu marea dragoste pentru necunoscut, cu vise mărețe de stăpânire şi putere, s-au perindat ca imaginile într-o

gravestones. He—man or people—who, putting his trust in the friendship of the sea, neglects the strength and cunning of his right hand, is a fool! As if it were too great, too mighty for common virtues, the ocean has no compassion, no faith, no law, no memory. Its fickleness is to be held true to men's purposes only by an undaunted resolution and by a sleepless, armed, jealous vigilance, in which, perhaps, there has always been more hate than love. *Odi et amo* may well be the confession of those who consciously or blindly have surrendered their existence to the fascination of the sea. All the tempestuous passions of mankind's young days, the love of loot and the love of glory, the love of adventure and the love of danger, with the great love of the unknown and vast dreams of dominion and power, have passed like images reflected from a mirror, leaving no record upon the mysterious face of the sea. Impenetrable and heartless, the sea has given nothing of itself to the suitors for its precarious favours. Unlike the earth, it cannot be subjugated at any cost of patience and toil. For all its fascination that has lured so many to a violent death, its immensity has never been loved as the mountains, the plains, the desert itself, have been loved. Indeed, I suspect that, leaving aside the protestations and tributes of writers who, one is safe in saying, care for little else in the world than the rhythm of their lines and the cadence of their

oglindă, nelăsând nicio urmă pe chipul misterios al mării. Nepătrunsă şi fără inimă, marea nu a avut nimic de dăruit celor ce-au tânjit după bunăvoința ei de-o clipă. Spre deosebire de uscat, răbdarea şi truda, oricât de mari, nu o pot înrobi. În ciuda vrăjii ei, care pe mulți i-a amăgit până ce au pierit de moarte violentă, imensitatea ei n-a fost niciodată iubită la fel de mult ca munții, câmpiile, ba chiar şi deşertul. Eu unul bănuiesc că, lăsând la o parte declarațiile şi laudele scriitorilor, cărora, îndrăznesc să zic, nu le pasă de altceva, decât de ritmul versurilor şi de cadența frazelor lor, dragostea pentru mare, pe care o mărturisesc atât de insistent unii oameni ori națiuni, este un sentiment complex, care e în mare parte alcătuită din mândrie, nu în ultimul rând din nevoie, şi mai ales – în cea mai însemnată măsură şi poate în chipul cel mai adevărat – din iubirea pentru corăbii, slujitori neobosiți ai nădejdilor şi încrederii noastre în noi înşine. Dintre sutele de oameni care au ocărât marea, începând cu Shakespeare în versul –

„Mai cruntă decât foamea, spaima, ba chiar marea,"

până la cel din urmă lup de mare necunoscut, de „modă veche", care are la îndemână prea puține cuvinte, şi încă şi mai puține gânduri, nu cred să existe nici măcar un singur marinar care

phrase, the love of the sea, to which some men and nations confess so readily, is a complex sentiment wherein pride enters for much, necessity for not a little, and the love of ships—the untiring servants of our hopes and our self-esteem—for the best and most genuine part. For the hundreds who have reviled the sea, beginning with Shakespeare in the line

"More fell than hunger, anguish, or the sea,"

down to the last obscure sea-dog of the "old model," having but few words and still fewer thoughts, there could not be found, I believe, one sailor who has ever coupled a curse with the good or bad name of a ship. If ever his profanity, provoked by the hardships of the sea, went so far as to touch his ship, it would be lightly, as a hand may, without sin, be laid in the way of kindness on a woman.

să lege propriile vorbe spuse la mânie de renumele corabiei, fie el bun sau rău. Dacă vorbele lui mânioase, stârnite de asprimea mării, merg totuşi atât de departe, încât să atingă corabia, atingerea e mai uşoară decât aceea prin care o mână ce nu vrea să păcătuiască ar mângâia o femeie cu blândețe.

XXXVI

Dragostea pe care o simți pentru o corabie e cu totul şi cu totul alta decât dragostea oamenilor pentru orice altceva iese din mâinile lor – dragostea pentru o casă, de pildă – fiindcă dragostea aceasta nu e întinată de mândria posesiunii. Te poți simți mândru pentru priceperea ta, pentru răspunderea pe care ai avut-o, pentru trăinicia a ceea ce ai făcut, dar în rest e vorba de un sentiment dezinteresat. Nu există pe lume marinar să-şi fi îndrăgit corabia, chiar de-i a lui, doar fiindcă i-a adus bani în buzunar. Asta n-a făcut-o nimeni până acum, după câte ştiu eu; căci un proprietar de vas, oricât de bun ar fi vasul, n-a trăit niciodată sentimentul acela de înfrățire apropiată a corabiei cu omul, ca între două ființe aidoma care se sprijină unul pe altul în fața ostilității neîndurătoare, deşi ascunsă adesea, a lumii apelor. Trebuie spus pe față că marea nu ştie ce-i aceea mărinimie. Nicio însuşire, oricât de bărbătească – vitejie, îndrăzneală, dârzenie, credință – n-a înduioşat cu nimic niciodată conştiința nesăbuită a mării că puterea e în mâinile ei. Oceanul are firea lipsită de orice remuşcare a unui despot sălbatec, căruia i s-au urcat la cap prea multe linguşiri. Nu suferă nici cea mai

XXXVI

The love that is given to ships is profoundly different from the love men feel for every other work of their hands—the love they bear to their houses, for instance—because it is untainted by the pride of possession. The pride of skill, the pride of responsibility, the pride of endurance there may be, but otherwise it is a disinterested sentiment. No seaman ever cherished a ship, even if she belonged to him, merely because of the profit she put in his pocket. No one, I think, ever did; for a ship-owner, even of the best, has always been outside the pale of that sentiment embracing in a feeling of intimate, equal fellowship the ship and the man, backing each other against the implacable, if sometimes dissembled, hostility of their world of waters. The sea—this truth must be confessed—has no generosity. No display of manly qualities—courage, hardihood, endurance, faithfulness—has ever been known to touch its irresponsible consciousness of power. The ocean has the conscienceless temper of a savage autocrat spoiled by much adulation. He cannot brook the slightest appearance of defiance, and has remained the irreconcilable enemy of ships and

palidă urmă de împotrivire, şi a rămas duşmanul neîmpăcat al corăbiilor şi oamenilor, încă de când corăbiile şi oamenii au avut memaiîntâlnita îndrăzneală de a porni în larg laolaltă, înfruntându-l. Din clipa aceea n-a încetat să înghită flote şi oameni, iar numărul victimelor – atâtor vieți şi corăbii distruse – încă n-a potolit setea lui de răzbunare. Şi azi, ca şi mai demult, e mereu gata să ademenească, să înşele, să strivească şi să înece optimismul incorigibil al oamenilor care, sprijinindu-se pe credința corăbiilor lor, se străduiesc să-i smulgă fie avere pentru cei de acasă, fie putere în lumea lor, ori numai o fărâmă de hrană cu care să-şi astâmpere foamea. Când nu-i cuprins de mânia aprigă de a strivi, întotdeauna unelteşte pe ascuns să înece. Miracolul cel mai uluitor al adâncurilor este cruzimea lor fără margini.

Prima oară am descoperit această spaimă îngrozitoare într-o zi în inima Atlanticului, când am luat la bord echipajul unui bric danez, care se întorcea acasă din Indiile de Vest. O ceață uşoară, argintie, voala frumusețea liniştită şi maiestuoasă a luminii fără de umbre – parcă aducea cerul mai jos şi făcea oceanul mai mic. Era una din acele zile când mai că poți îndrăgi puterea mării, aşa cum te-ai apropia de un bărbat foarte puternic într-o clipă de apropiere mută. Zărisem când a răsărit soarele un punct întunecat spre apus ce părea atârnat sus, dincolo de vălul neliniştit şi pâlpâitor de fum

men ever since ships and men had the unheard of audacity to go afloat together in the face of his frown. From that day he has gone on swallowing up fleets and men without his resentment being glutted by the number of victims—by so many wrecked ships and wrecked lives. To-day, as ever, he is ready to beguile and betray, to smash and to drown the incorrigible optimism of men who, backed by the fidelity of ships, are trying to wrest from him the fortune of their house, the dominion of their world, or only a dole of food for their hunger. If not always in the hot mood to smash, he is always stealthily ready for a drowning. The most amazing wonder of the deep is its unfathomable cruelty.

I felt its dread for the first time in mid-Atlantic one day, many years ago, when we took off the crew of a Danish brig homeward bound from the West Indies. A thin, silvery mist softened the calm and majestic splendour of light without shadows—seemed to render the sky less remote and the ocean less immense. It was one of the days, when the might of the sea appears indeed lovable, like the nature of a strong man in moments of quiet intimacy. At sunrise we had made out a black speck to the westward, apparently suspended high up in the void behind a stirring, shimmering veil of silvery blue gauze that seemed at times to stir and float in the breeze which fanned us slowly along. The

albastru argintiu, care părea când şi când că se unduie şi pluteşte sub briza ce ne-mpingea încet înainte. Pacea acelei dimineți de basm era atât de adâncă, de netulburată, încât se părea că orice vorbă rostită tare pe punte poate străpunge până-n miezul acelui mister nesfârşit, ivit din contopirea apei cu cerul. „Cred că e o epavă umflată de apă, domnule”, zise încet secundul, coborând de sus cu binoclul pus în teacă şi trecut oblic peste umăr; iar căpitanul, la rândul lui, fără o vorbă, a făcut semn cârmaciului să se îndrepte spre pata cea neagră. Foarte curând puturăm desluşi un ciot dințat şi scufundat aproape, ridicându-se încă puțin deasupra apei – atât mai rămăsese din catargele dispărute.

Căpitanul vorbea pe îndelete cu secundul, cu o voce înceată, de conversație banală, despre primejdia ce o reprezentau astfel de epave, de groaza lui că s-ar putea ciocni de vreuna pe timp de noapte, când, dintr-odată, un om din față strigă cât îl țineau puterile: „Domnule, are oameni la bord! Îi văd!” şi vocea lui era cu totul neobişnuită – o voce cum nu se mai auzise pe corabia noastră. Vocea uimiotare a unui străin. La auzul ei s-a stârnit pe dată o mare de strigăte. Cei de la cart, de jos, au alergat laolaltă în capul teugii, bucătarul a năvăit şi el din bucătărie. Acum îi vedeam cu toții pe bieții oameni. Da, erau oameni, într-adevăr! Şi deodată ni se păru că vasul nostru, care avea renumele bine meritat de a atinge viteze fără

peace of that enchanting forenoon was so profound, so untroubled, that it seemed that every word pronounced loudly on our deck would penetrate to the very heart of that infinite mystery born from the conjunction of water and sky. We did not raise our voices. “A water-logged derelict, I think, sir,” said the second officer quietly, coming down from aloft with the binoculars in their case slung across his shoulders; and our captain, without a word, signed to the helmsman to steer for the black speck. Presently we made out a low, jagged stump sticking up forward—all that remained of her departed masts.

The captain was expatiating in a low conversational tone to the chief mate upon the danger of these derelicts, and upon his dread of coming upon them at night, when suddenly a man forward screamed out, “There’s people on board of her, sir! I see them!” in a most extraordinary voice—a voice never heard before in our ship; the amazing voice of a stranger. It gave the signal for a sudden tumult of shouts. The watch below ran up the forecastle head in a body, the cook dashed out of the galley. Everybody saw the poor fellows now. They were there! And all at once our ship, which had the well-earned name of being without a rival for speed in light winds, seemed to us to have lost the power of motion, as if the sea, becoming viscous, had clung to her sides. And yet she moved.

pereche pe vânt uşor, nu mai e în stare să înainteze, ca şi cum marea devenise vâscoasă şi se lipea de noi, ne încetinea. Cu toate acestea, corabia înainta. Doar că imensitatea, acest tovarăş de nedespărțit în viața unei corăbii, hotărâse în ziua aceea să-i sufle în spate la fel de slab ca respirația unui copil adormit. Zarva şi agitația noastră s-au domolit. Vie parcă, corabia noastră, ştiută că prinde viteză chiar şi atunci când vântul nu poate urni mai mult decât o pană, se furişa fără să clipocească măcar, tăcută şi albă ca o stafie, către surata ei mutilată şi lovită, descoperită chiar în clipa pieirii în mare, într-o zi blândă, cu ceață însorită.

Cu binoclul nedezlipit de la ochi, căpitanul rosti cu o voce tremurătoare: „Ne fac semn cu ceva la pupa". Puse brusc binoclul jos peste luminator şi începu să umble de colo-colo pe dunetă. „O cămaşă ori un steag", exclamă enervat. „Nu-mi dau bine seama... O nenorocită de cârpă, în orice caz!". Se mai învârti de cîteva ori pe dunetă, aruncâdu-şi ochii în jos peste balustradă din când în când, să vadă cît de iute înaintăm. Paşii lui nervoşi răsunau pătrunzător în liniştea de pe corabie, în vreme ce ceilalți, la fel de încordați ca şi el, amuțiseră şi se holbau nemişcați. „Aşa nu merge!" strigă el brusc. „Coborâți imediat bărcile! Mai repede!"

Înainte să sar în barcă, mă luă deoparte şi mă preveni, ca pe unul dintre cei noi, cu o oarecare experiență:

Immensity, the inseparable companion of a ship's life, chose that day to breathe upon her as gently as a sleeping child. The clamour of our excitement had died out, and our living ship, famous for never losing steerage way as long as there was air enough to float a feather, stole, without a ripple, silent and white as a ghost, towards her mutilated and wounded sister, come upon at the point of death in the sunlit haze of a calm day at sea.

With the binoculars glued to his eyes, the captain said in a quavering tone: "They are waving to us with something aft there." He put down the glasses on the skylight brusquely, and began to walk about the poop. "A shirt or a flag," he ejaculated irritably. "Can't make it out. . . Some damn rag or other!" He took a few more turns on the poop, glancing down over the rail now and then to see how fast we were moving. His nervous footsteps rang sharply in the quiet of the ship, where the other men, all looking the same way, had forgotten themselves in a staring immobility. "This will never do!" he cried out suddenly. "Lower the boats at once! Down with them!"

Before I jumped into mine he took me aside, as being an inexperienced junior, for a word of warning:

"You look out as you come alongside that she doesn't take you down with her. You understand?"

– Fii cu ochii-n patru când te apropii, să nu te tragă la fund. Ai auzit?

Mi-a şoptit acestea în taină, să nu audă cumva cei de la parâme, şi vorbele lui m-au şocat. „Sfinte Dumnezeule! Parcă într-o asemenea situație disperată mai stai să te gîndeşti la primejdie!” mi-am spus eu mie cu năduf, dispreţuindu-i sângele rece şi precauţia.

Ca să ajungi marinar ai multe de învăţat, aşa că mi-am căpătat pedeapsa neîntârziat. Comandantul meu, cu mai multă experienţă, păru că dintr-o singură privire pătrunzătoare mi-a citit gândurile pe faţa nevinovată.

– Te duci să salvezi vieţi, nu să-ţi îneci echipajul bărcii degeaba, mi-a mârâit aspru în ureche. Dar, pe când ne îndepărtam, s-a aplecat peste balustradă şi a strigat:

– Daţi-i bătaie, băieţi! Pentru viaţă!

Am zburat ca vântul. N-aş fi crezut niciodată că echipajul unei bărci de rând de pe o navă de comerţ poate mânui vâslele cu asemenea aprigă înverşunare. Ceea ce remarcase limpede căpitanul nostru înainte să plecăm ne devenise şi nouă foarte clar. Izbânda încercării noastre atârna de un fir de păr peste prăpastia aceea de ape, care n-avea să renunţe de bunăvoie la morţii ei nici în ziua judecăţii de apoi. Două bărci de corabie se întreceau cu Moartea, pentru a salva nouă oameni, dar Moartea ameninţa serios să ne-o ia

He murmured this confidentially, so that none of the men at the falls should overhear, and I was shocked. “Heavens! as if in such an emergency one stopped to think of danger!” I exclaimed to myself mentally, in scorn of such cold-blooded caution.

It takes many lessons to make a real seaman, and I got my rebuke at once. My experienced commander seemed in one searching glance to read my thoughts on my ingenuous face.

“What you’re going for is to save life, not to drown your boat’s crew for nothing,” he growled severely in my ear. But as we shoved off he leaned over and cried out: “It all rests on the power of your arms, men. Give way for life!”

We made a race of it, and I would never have believed that a common boat’s crew of a merchantman could keep up so much determined fierceness in the regular swing of their stroke. What our captain had clearly perceived before we left had become plain to all of us since. The issue of our enterprise hung on a hair above that abyss of waters which will not give up its dead till the Day of Judgment. It was a race of two ship’s boats matched against Death for a prize of nine men’s lives, and Death had a long start. We saw the crew of the brig from afar working at the pumps—still pumping on that wreck, which already had settled so far down that the gentle, low swell, over which our boats rose and fell easily without a check

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

înainte. Am văzut de departe cum echipajul bricului pompează apa – mai pompau încă pe epava aceea, care se înclinase deja atât de tare încât unduirea blândă şi neînsemnată ce sălta şi cobora uşor bărcile noastre, fără să le stânjenească câtuşi de puțin înaintarea, țâşnea aproape la nivelul balustradelor ei şi trăgea de maşinării stricate ce se clătinau deznădăjduite sub bompresul golaş.

Pe legea mea, nu ne puteam alege o zi mai bună pentru întrecerea noastră de bărci, chiar dacă am fi avut de ales dintre toate zilele ce au fost martorele luptelor singuratice şi ale agoniilor solitare ale corăbiilor, încă de când pirații scandinavi s-au îndreptat prima oară către apus, înfruntând rostogolirea Atlanticului. A fost o cursă pe cinste. La capătul ei nu era nici măcar distanță de o vâslă între prima şi a doua barcă, iar Moartea ieşise a treia, purtată de hulă, sau cel puțin aşa credeam. Scurgerile bricului gâlgâiau toate încet atunci când apa care urca pe lângă el scădea adormită, înmuindu-l, de parcă s-ar fi zbenguit în jurul unei stânci de neclintit. Nu mai avea parapete nici la proră, nici la pupa. I se vedea puntea goală, coborâtă ca o plută, măturată de bărci, vergi, cabine – de tot în afară de ocheții de punte şi de pompe. I-am aruncat o scurtă privire îngrozită, pe când mă pregăteam să-l prind pe cel ce o părăsea ultimul, căpitanul, care literalmente şi-a dat drumul şi mi-a căzut drept în brațe.

to their speed, welling up almost level with her head-rails, plucked at the ends of broken gear swinging desolately under her naked bowsprit.

We could not, in all conscience, have picked out a better day for our regatta had we had the free choice of all the days that ever dawned upon the lonely struggles and solitary agonies of ships since the Norse rovers first steered to the westward against the run of Atlantic waves. It was a very good race. At the finish there was not an oar's length between the first and second boat, with Death coming in a good third on the top of the very next smooth swell, for all one knew to the contrary. The scuppers of the brig gurgled softly all together when the water rising against her sides subsided sleepily with a low wash, as if playing about an immovable rock. Her bulwarks were gone fore and aft, and one saw her bare deck low-lying like a raft and swept clean of boats, spars, houses—of everything except the ringbolts and the heads of the pumps. I had one dismal glimpse of it as I braced myself up to receive upon my breast the last man to leave her, the captain, who literally let himself fall into my arms.

It had been a weirdly silent rescue—a rescue without a hail, without a single uttered word, without a gesture or a sign, without a conscious exchange of glances. Up to the very last moment those on

Totul se petrecuse într-o tăcere stranie – îi salvasem fără un strigăt de întâmpinare, o vorbă, un gest ori un semn, ori măcar un schimb de priviri care să spună ceva. Până în ultima clipă, cei de la bord şi-au văzut de pompe, care împroşcau două şiroaie de apă limpede peste picioarele lor goale. Li se vedea pielea bronzată printre zdrențele cămăşilor. Cele două grupuri mici de oameni zdrențuiți, pe jumătate goi, au continuat să se aplece de la brâu unii în fața celorlalți, continuîndu-şi truda istovitoare, sus, jos, sus, jos, absorbiți, neavând nici măcar vremea să se uite peste umăr la ajutorul care le sosea. Când am ajuns în grabă, ascunşi privirii lor, bord la bord, o voce a scos un singur urlet de comandă şi atunci, exact aşa cum se aflau, fără şepci, cu sare cenuşie uscată în ridurile şi cutele fețelor lor bărboase, chinuite, clipind orb către noi, cu pleoapele roşii, au sărit sălbatec de la pompe, clătinându-se, ciocnindu-se unul de altul, şi s-au azvârlit pur şi simplu în capul nostru. Zgomotul crunt pe care l-au făcut când s-au prăvălit în bărci a distrus cu totul orice iluzie de demnitate tragică pe care mândria noastră o mai avea privind încrâncenarea dintre om şi mare. În ziua aceea încântătoare cu adieri blânde de pace şi soare învăluit, a pierit iubirea mea romantică pentru ceea ce închipuirea omenească numise cea mai sfântă față a Naturii. M-a revoltat indiferența cinică a mării față de suferința şi curajul omenesc, ieşită la iveală în

board stuck to their pumps, which spouted two clear streams of water upon their bare feet. Their brown skin showed through the rents of their shirts; and the two small bunches of half-naked, tattered men went on bowing from the waist to each other in their back-breaking labour, up and down, absorbed, with no time for a glance over the shoulder at the help that was coming to them. As we dashed, unregarded, alongside a voice let out one, only one hoarse howl of command, and then, just as they stood, without caps, with the salt drying gray in the wrinkles and folds of their hairy, haggard faces, blinking stupidly at us their red eyelids, they made a bolt away from the handles, tottering and jostling against each other, and positively flung themselves over upon our very heads. The clatter they made tumbling into the boats had an extraordinarily destructive effect upon the illusion of tragic dignity our self-esteem had thrown over the contests of mankind with the sea. On that exquisite day of gently breathing peace and veiled sunshine perished my romantic love to what men’s imagination had proclaimed the most august aspect of Nature. The cynical indifference of the sea to the merits of human suffering and courage, laid bare in this ridiculous, panic-tainted performance extorted from the dire extremity of nine good and honourable seamen, revolted me. I saw the duplicity of the sea’s most tender

această sforțare ridicolă, întinată de panică, stoarsă din neagra disperare a acestor nouă marinari buni şi de treabă. Am văzut cu ochii mei duplicitatea mării pînă şi-n clipele ei de tandrețe. Era aşa fiindcă nu putea fi altfel decât îi e firea, dar mi-a pierit acel respect înfiorat pe care-l avusesem pentru ea în primele zile. M-am simțit atunci pregătit să surâd amar în fața farmecului ei de basm, şi să-i privesc furia cu mânie şi răutate. În clipa aceea, înainte de a ne îndepărta, am privit cu sânge rece la viața pe care mi-o alesesem. Nu mai aveam iluzii, dar fascinația rămânea. Devenisem, în sfârşit, marinar.

Am vâslit din greu cam vreun sfert de oră, apoi am lăsat vâslele, în aşteptarea corabiei. Venea către noi cu pânzele-n vînt, înaltă, delicată, nespus de aristocrată, aşa, învăluită în ceață. Căpitanul bricului, care se afla lângă mine cu fața în mâini, ridică capul şi începu să vorbească mult şi sumbru. Îşi pierduseră catargele şi apăruse o spărtură în vas în timpul unui uragan. Plutiseră în voia apei săptămâni de zile, mereu la pompe, şi dăduseră iar de vreme rea. Corăbiile pe care ei le zăreau nu-i vedeau, spărtura se mărea încet-încet, iar apa nu le lăsase pe punte nimic din ce să facă o plută. Era foarte greu să vezi cum trec în depărtare corabie după corabie, „de parcă toți hotărâseră că trebuie să fim lăsați să ne înecăm", adăugă el. Dar continuaseră în

mood. It was so because it could not help itself, but the awed respect of the early days was gone. I felt ready to smile bitterly at its enchanting charm and glare viciously at its furies. In a moment, before we shoved off, I had looked coolly at the life of my choice. Its illusions were gone, but its fascination remained. I had become a seaman at last.

We pulled hard for a quarter of an hour, then laid on our oars waiting for our ship. She was coming down on us with swelling sails, looking delicately tall and exquisitely noble through the mist. The captain of the brig, who sat in the stern sheets by my side with his face in his hands, raised his head and began to speak with a sort of sombre volubility. They had lost their masts and sprung a leak in a hurricane; drifted for weeks, always at the pumps, met more bad weather; the ships they sighted failed to make them out, the leak gained upon them slowly, and the seas had left them nothing to make a raft of. It was very hard to see ship after ship pass by at a distance, "as if everybody had agreed that we must be left to drown," he added. But they went on trying to keep the brig afloat as long as possible, and working the pumps constantly on insufficient food, mostly raw, till "yesterday evening," he continued monotonously, "just as the sun went down, the men's hearts broke."

He made an almost imperceptible pause here, and went on

încercarea de a menține bricul în stare de plutire cât mai mult cu putință, pompând fără încetare, aproape fără hrană, doar alimente crude, până „ieri seară”, continuă el monoton, „când soarele apunea şi oamenii n-au mai rezistat”.

S-a oprit o clipă, apoi a continuat exact cu aceeaşi intonație:

– Mi-au spus că bricul nu mai poate fi salvat şi că au făcut tot ce au putut. N-am răspuns nimic. Era adevărat. Nu era o revoltă. Nu aveam ce să le spun. Am stat întinşi la pupa toată noaptea, nemişcați, de parcă eram morți. Eu nu m-am întins cu ei. Am stat de veghe. Cum s-au ivit zorile, am zărit pe dată corabia voastră. Am aşteptat să se mai lumineze. Briza începea să slăbească, o simțeam pe obraji. Apoi am strigat cât am putut de tare, „O corabie!”, dar numai doi oameni s-au ridicat încet şi au venit lângă mine. La început am stat singuri, doar noi trei, multă vreme, urmărindu-vă cum veneați spre noi şi simțind cum moare briza. Dar după aceea s-au ridicat şi ceilalți, unul după altul, şi curând tot echipajul era în spatele meu. M-am întors către ei şi le-am zis că văd şi ei cum corabia vine spre noi, dar cu o briză aşa de slabă s-ar putea foarte bine să ajungă prea tîrziu, dacă nu ne punem pe treabă şi nu încercăm să menținem bricul la suprafață suficient timp ca să aveți vreme să ne salvați pe toți. Asta le-am spus şi am dat ordin să treacă la pompe.

again with exactly the same intonation:

“They told me the brig could not be saved, and they thought they had done enough for themselves. I said nothing to that. It was true. It was no mutiny. I had nothing to say to them. They lay about aft all night, as still as so many dead men. I did not lie down. I kept a look-out. When the first light came I saw your ship at once. I waited for more light; the breeze began to fail on my face. Then I shouted out as loud as I was able, ‘Look at that ship!’ but only two men got up very slowly and came to me. At first only we three stood alone, for a long time, watching you coming down to us, and feeling the breeze drop to a calm almost; but afterwards others, too, rose, one after another, and by-and-by I had all my crew behind me. I turned round and said to them that they could see the ship was coming our way, but in this small breeze she might come too late after all, unless we turned to and tried to keep the brig afloat long enough to give you time to save us all. I spoke like that to them, and then I gave the command to man the pumps.”

He gave the command, and gave the example, too, by going himself to the handles, but it seems that these men did actually hang back for a moment, looking at each other dubiously before they followed him. “He! he! he!” He broke out into a most unexpected, imbecile, pathetic, nervous little giggle. “Their hearts were broken

A dat ordinul, a dat şi exemplu, pompând el însuşi, dar se pare că oamenii totuşi au ezitat o clipă, privindu-se cu îndoială, înainte să-l urmeze. „He! he! he!" izbucni el într-un chicot neaşteptat, prostesc, patetic şi nervos. „Le era sufletul zdrobit! Fuseseră prea mult puşi la încercare", explică el ca o scuză, plecându-şi ochii, şi tăcu.

Douăzeci şi cinci de ani e vreme lungă – un sfert de secol e un trecut îndepărtat şi uitat. Dar până în ziua de azi îmi amintesc picioarele, mâinile şi fețele arse de soare a doi dintre aceşti oameni, ale căror suflete fuseseră zdrobite de mare. Zăceau nemişcați pe o parte, în fundul bărcii, ghemuiți ca nişte câini. Echipajul bărcii mele, aplecat peste mânerele vâslelor, privea şi asculta ca la teatru. Stăpânul bricului ridică brusc ochii să mă întrebe ce zi e.

Pierduseră şirul zilelor. Când i-am spus că e duminică, 22, s-a încruntat, a socotit ceva în minte, a clătinat trist de două ori din cap doar pentru el, cu ochii în gol.

Arăta jalnic, neîngrijit, ros de o durere crâncenă. Putea să pară nebun, dacă n-ar fi fost candoarea de nestins a ochilor lui albaştri, a căror privire nefericită şi istovită căuta în fiecare clipă bricul abandonat, care se scufunda, de parcă nicăieri altundeva nu şi-ar fi putut afla odihna. Dar era prea naiv ca să înnebunească, naiv cu acea naivitate bărbătească, singura care poate purta oamenii

so! They had been played with too long," he explained apologetically, lowering his eyes, and became silent.

Twenty-five years is a long time—a quarter of a century is a dim and distant past; but to this day I remember the dark-brown feet, hands, and faces of two of these men whose hearts had been broken by the sea. They were lying very still on their sides on the bottom boards between the thwarts, curled up like dogs. My boat's crew, leaning over the looms of their oars, stared and listened as if at the play. The master of the brig looked up suddenly to ask me what day it was.

They had lost the date. When I told him it was Sunday, the 22nd, he frowned, making some mental calculation, then nodded twice sadly to himself, staring at nothing.

His aspect was miserably unkempt and wildly sorrowful. Had it not been for the unquenchable candour of his blue eyes, whose unhappy, tired glance every moment sought his abandoned, sinking brig, as if it could find rest nowhere else, he would have appeared mad. But he was too simple to go mad, too simple with that manly simplicity which alone can bear men unscathed in mind and body through an encounter with the deadly playfulness of the sea or with its less abominable fury.

Neither angry, nor playful, nor smiling, it enveloped our

nevătămați la minte şi la trup printr-o confruntare cu ghiduşia ucigătoare a mării ori cu furia ei, cea de-a doua fiind mai puțin respingătoare decât cea dintâi.

Nici mânioasă, nici jucăuşă, nici zâmbitoare, marea învăluia corabia noastră îndepărtată, care se mărea pe măsură ce se apropia de noi, de bărcile noastre, cu oamenii salvați, de carena demontată a bricului pe care-l lăsam în urmă şi care rămânea în îmbrățişarea nesfârşită şi blajină a tăcerii mării, pe jumătate pierdută în ceața luminoasă, ca într-un vis de iertare infinită şi tandră. Nu era nicio cută pe fața mării, nicio undă. Iar rostogolirea hulei uşoare era aproape netedă, semăna cu unduirea grațioasă a unei bucăți de mătase cenuşie sclipitoare, presărate cu scânteieri verzi. Vâsleam încet. Când, însă, căpitanul bricului, după ce a privit peste umăr, a sărit în picioare cu o uşoară exclamație, oamenii mei au răsucit instinctiv ramele, fără vreun ordin şi barca a pornit-o.

Se sprijinea de umărul meu cu o strânsoare puternică, în vreme ce brațul celălalt, ridicat țeapăn, îndrepta un deget acuzator către uriaşa nemişcare a oceanului. După prima lui exclamație, care a oprit legănarea vâslelor noastre, n-a mai scos un sunet, dar întreaga lui atitudine părea să strige indignată: „Priviți!”... Nu-mi puteam da seama ce viziune a răului avusese. M-am înfiorat şi energia uluitoare a gestului lui înghețat în nemişcare mi-a făcut

distant ship growing bigger as she neared us, our boats with the rescued men and the dismantled hull of the brig we were leaving behind, in the large and placid embrace of its quietness, half lost in the fair haze, as if in a dream of infinite and tender clemency. There was no frown, no wrinkle on its face, not a ripple. And the run of the slight swell was so smooth that it resembled the graceful undulation of a piece of shimmering gray silk shot with gleams of green. We pulled an easy stroke; but when the master of the brig, after a glance over his shoulder, stood up with a low exclamation, my men feathered their oars instinctively, without an order, and the boat lost her way.

He was steadying himself on my shoulder with a strong grip, while his other arm, flung up rigidly, pointed a denunciatory finger at the immense tranquillity of the ocean. After his first exclamation, which stopped the swing of our oars, he made no sound, but his whole attitude seemed to cry out an indignant “Behold!” . . . I could not imagine what vision of evil had come to him. I was startled, and the amazing energy of his immobilized gesture made my heart beat faster with the anticipation of something monstrous and unsuspected. The stillness around us became crushing.

For a moment the succession of silky undulations ran on

inima să bată mai repede, presimțind ceva monstruos şi neaşteptat. Tăcerea ce ne învăluia ne strivea parcă.

Timp de o clipă, unduirea mătăsoasă a continuat nevinovată. Vedeam fiecare unduire urcând spre linia încețoşată a zării, departe, foarte departe, dincolo de bricul abandonat, iar în clipa următoare, cu o uşoară clătinare amicală a bărcii, trecea pe sub noi şi dispărea. Ritmul monoton al urcării şi coborârii, blândețea constantă a acestei forțe căreia nu i se putea ține piept, marele farmec al apelor adânci, îmi încălzeau pieptul atât de plăcut, ca otrava neştiută a unui filtru de dragoste. Dar această liniştire a durat doar câteva secunde, înainte să sar şi eu în picioare, făcând barca să se clatine întocmai ca un marinar începător.

Se petrecea ceva înspăimântător, misterios, grăbit şi nelămurit. Am urmărit totul cu spaimă neîncrezătoare şi fascinată, aşa cum urmăreşti mişcările neclare şi iuți ale unui act de violență desfăşurat în întuneric. Ca la un semn anume, unduirile blânde părură că încetează brusc în jurul bricului. Printr-o stranie iluzie optică, întreaga mare păru că se înalță deasupra lui, copleşindu-l cu suprafața ei mătăsoasă, şi un abur gros de spumă țâşni fioros. Apoi efortul încetă. Se încheiase. Hula blândă se rostogolea ca şi înainte dinspre zare, într-o mişcare ritmată neîntreruptă, trecând pe sub noi, clătinându-ne barca uşor, amical. Departe, foarte departe, unde

innocently. I saw each of them swell up the misty line of the horizon, far, far away beyond the derelict brig, and the next moment, with a slight friendly toss of our boat, it had passed under us and was gone. The lulling cadence of the rise and fall, the invariable gentleness of this irresistible force, the great charm of the deep waters, warmed my breast deliciously, like the subtle poison of a love-potion. But all this lasted only a few soothing seconds before I jumped up too, making the boat roll like the veriest landlubber.

Something startling, mysterious, hastily confused, was taking place. I watched it with incredulous and fascinated awe, as one watches the confused, swift movements of some deed of violence done in the dark. As if at a given signal, the run of the smooth undulations seemed checked suddenly around the brig. By a strange optical delusion the whole sea appeared to rise upon her in one overwhelming heave of its silky surface, where in one spot a smother of foam broke out ferociously. And then the effort subsided. It was all over, and the smooth swell ran on as before from the horizon in uninterrupted cadence of motion, passing under us with a slight friendly toss of our boat. Far away, where the brig had been, an angry white stain undulating on the surface of steely-gray waters, shot with gleams of green, diminished swiftly, without

fusese bricul, o pată albă, mâniată, zbătându-se la suprafața apei cenuşii de oțel, scânteind verde, se micşora rapid şi neauzit, ca un petec de zăpadă curată ce se topeşte în soare. Marea nemişcare de după această inițiere în ura neiertătoare a mării părea plină de gânduri de groază şi umbre ale nenorocirii.

– S-a sfârşit! a pecetluit clipa cu un strigăt din străfundul pieptului omul meu de la prova. A scuipat în palme şi a înşfăcat mai bine vâsla. Căpitanul bricului şi-a coborât încet brațul țeapăn şi ne-a privit chipurile cu o înțelegere tăcută, solemnă, care ne-a silit să-i împărtăşim groaza simplă, uluită. Se aşeză aproape imediat lângă mine, se aplecă înainte preocupat către echipajul bărcii mele, care, vâslind cu toții în acelaşi ritm rar şi ferm, rămaseră cu ochii ațintiți asupra lui.

– A rezistat ca nicio altă corabie, se adresă el oamenilor, hotărât, după un moment de tăcere încordată, în timp ce, cu buze tremurânde, căutase, parcă, vorbele potrivite pentru o mărturie atât de importantă. A fost mică, dar pricepută. Nu m-am temut. Era puternică. Ultima oară am călătorit pe ea cu nevasta şi doi copii. Nicio altă corabie n-ar fi rezistat atât la vremea pe care a trebuit s-o îndure zile întregi înainte să-şi piardă catargul, acum două săptămâni. A fost secătuită de putere, asta e. Credeți-mă că da. A rezistat sub noi zile întregi, dar nu putea merge aşa la nesfârşit. A

a hiss, like a patch of pure snow melting in the sun. And the great stillness after this initiation into the sea's implacable hate seemed full of dread thoughts and shadows of disaster.

"Gone!" ejaculated from the depths of his chest my bowman in a final tone. He spat in his hands, and took a better grip on his oar. The captain of the brig lowered his rigid arm slowly, and looked at our faces in a solemnly conscious silence, which called upon us to share in his simple-minded, marvelling awe. All at once he sat down by my side, and leaned forward earnestly at my boat's crew, who, swinging together in a long, easy stroke, kept their eyes fixed upon him faithfully.

"No ship could have done so well," he addressed them firmly, after a moment of strained silence, during which he seemed with trembling lips to seek for words fit to bear such high testimony. "She was small, but she was good. I had no anxiety. She was strong. Last voyage I had my wife and two children in her. No other ship could have stood so long the weather she had to live through for days and days before we got dismasted a fortnight ago. She was fairly worn out, and that's all. You may believe me. She lasted under us for days and days, but she could not last for ever. It was long enough. I am glad it is over. No better ship was ever left to sink at sea on such a day as this."

fost destul. E mai bine că s-a terminat. N-a fost corabie mai bună decât ea pe care s-o înghită apele pe o astfel de zi.

Se pricepea să rostească discursul funebru pentru o corabie, acest fiu de veche seminție marinărească, a cărei existență națională, atît de puțin întinată de excesele virtuților bărbăteşti, nu ceruse uscatului mai mult decât un mic punct de reazem. Era tocmai omul potrivit să țină acest discurs excelent, fiindcă se trăgea din strămoşi înțelepți în ale mării, şi fiindcă avea sufletul atât de cinstit. Nimic n-a lipsit din ordinea îngrijită a acestui discurs – nici cucernicia, nici credința, nici vorbele bune, cuvenite preacinstirii morților, împreună cu înşiruirea lămuritoare a faptelor lor frumoase. Corabia fusese în viață, iar el o iubise. Suferise mult această corabie, şi el se bucura acum că în cele de pe urmă îşi aflase liniştea. A fost un discurs minunat. A fost totodată şi dreptcredincios, vorbind mai înainte de toate despre credința marinarilor, pe care a mărturisit-o ferm. „N-au nicio vină corăbiile." Chiar nu au. Cei ce trăiesc laolaltă cu marea trebuie să se conducă după această credință de căpătâi. Pe când trăgeam cu coada ochiului la el, mi-a trecut prin cap că există pe lume şi oameni a căror onoare şi conştiință sunt totuşi demne să rostească lauda funerară a unei corăbii credincioase, câtă vreme se află în viață, ca şi în clipa morții.

He was competent to pronounce the funereal oration of a ship, this son of ancient sea-folk, whose national existence, so little stained by the excesses of manly virtues, had demanded nothing but the merest foothold from the earth. By the merits of his sea-wise forefathers and by the artlessness of his heart, he was made fit to deliver this excellent discourse. There was nothing wanting in its orderly arrangement—neither piety nor faith, nor the tribute of praise due to the worthy dead, with the edifying recital of their achievement. She had lived, he had loved her; she had suffered, and he was glad she was at rest. It was an excellent discourse. And it was orthodox, too, in its fidelity to the cardinal article of a seaman's faith, of which it was a single-minded confession. "Ships are all right." They are. They who live with the sea have got to hold by that creed first and last; and it came to me, as I glanced at him sideways, that some men were not altogether unworthy in honour and conscience to pronounce the funereal eulogium of a ship's constancy in life and death.

After this, sitting by my side with his loosely-clasped hands hanging between his knees, he uttered no word, made no movement till the shadow of our ship's sails fell on the boat, when, at the loud cheer greeting the return of the victors with their prize, he lifted up his troubled face with a faint smile of pathetic indulgence. This

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

După aceea, şezând lângă mine, cu mâinile abia împreunate atârnându-i între genunchi, omul nu mai rosti o vorbă, nu mai clinti un deget până ce umbra pânzelor corabiei noastre nu se abătu asupra bărcii. La uralele puternice pricinuite de întoarcerea învingătorilor cu răsplata lor, el îşi ridică faţa răvăşită cu un surâs slab de îngăduinţă patetică. Acest surâs de vrednic urmaş al celei mai vechi seminţii de marinari, a căror îndrăzneală şi bărbăţie nu lăsase nici un semn de mărire ori triumf pe faţa apelor, îmi desăvârşi cu totul iniţierea. Exista în tristeţea lui compătimitoare o adâncime nesfârşită de înţelepciune moştenită din generaţie în generaţie. Surâsul său făcea ca uralele ţâşnite din bucurie să pară un urlet de victorie copilăresc. Strigătele chipajului nostru erau pline de îcredere – neştiutorii de ei! De parcă ar fi putut cineva vreodată să fie sigur că s-a ridicat mai presus de această mare, care a trădat atâtea corăbii cu „renume", atâţia oameni vajnici, atâta neastăvilită încrâncenare de a avea faimă, putere, bogăţie, mărire!

Pe când aduceam barca la parâme, grozav de binedispus, căpitanul s-a aplecat în jos, întinzându-şi coatele roşietice şi pistruiate peste balustradă, şi mi-a strigat sarcastic, dinăuntrul bărbii lui de filosof cinic:

– Care va să zică ai adus totuşi barca înapoi, ha?

Sarcasmul era în firea lui şi nu pot decât să spun că nu părea

smile of the worthy descendant of the most ancient sea-folk whose audacity and hardihood had left no trace of greatness and glory upon the waters, completed the cycle of my initiation. There was an infinite depth of hereditary wisdom in its pitying sadness. It made the hearty bursts of cheering sound like a childish noise of triumph. Our crew shouted with immense confidence—honest souls! As if anybody could ever make sure of having prevailed against the sea, which has betrayed so many ships of great "name," so many proud men, so many towering ambitions of fame, power, wealth, greatness!

As I brought the boat under the falls my captain, in high good-humour, leaned over, spreading his red and freckled elbows on the rail, and called down to me sarcastically, out of the depths of his cynic philosopher's beard:

"So you have brought the boat back after all, have you?"

Sarcasm was "his way," and the most that can be said for it is that it was natural. This did not make it lovable. But it is decorous and expedient to fall in with one's commander's way. . "Yes. I brought the boat back all right, sir," I answered. And the good man believed me. It was not for him to discern upon me the marks of my recent initiation. And yet I was not exactly the same youngster who had taken the boat away—all impatience for a race against death, with

în nici un fel nelalocul lui. Dar nici nu te făcea să-l îndrăgeşti din cale-afară. Oricum, e cuviincios şi chiar indicat să te alături reacției comandantului. „Da, am adus-o, domnule”, i-am răspuns. Şi omul mi-a dat crezare. N-avea el cum să desluşească în mine semnele proaspetei inițieri. În orice caz, nu mai eram acelaşi tinerel care plecase cu barca – arzând de nerăbdare să se ia la întrecere cu Moartea, aşteptând în cele din urmă, ca răsplată, viețile celor nouă oameni smulşi din ghearele ei.

Priveam deja marea cu alți ochi. Ştiam acum că e în stare să trădeze entuziasmul generos al tinereții, cu aceeaşi cruzime cu care, neluând în seamă ce-i bine şi ce-i rău, înşela deopotrivă cea mai josnică lăcomie şi cel mai înălțător eroism. Nu mai credeam nici o fărâmă în măreția ei plină de mărinimie. Vedeam marea în adevărata ei lumină – cum se joacă cu oamenii până ce le sfarmă sufletele, cum istoveşte corăbii zdravene şi le duce la pieire. Nimic nu-i poate îmblânzi răutatea răzbunătoare din suflet. Deschisă tuturor, dar credincioasă nici unuia, face tot ce poate să fascineze, şi apoi să-i distrugă pe cei mai buni. Marea nu trebuie iubită. Ea nu cunoaşte chezăşia unui jurământ, credința ce îndepărtează primejdia rea, ori însoțeşte o lungă tovărăşie ori statornicul devotament. Promite întotdeauna foarte mult. Însă singurul secret, dacă vrei s-o domini, e puterea, da, puterea – puterea aprigă şi mereu trează a

the prize of nine men’s lives at the end.

Already I looked with other eyes upon the sea. I knew it capable of betraying the generous ardour of youth as implacably as, indifferent to evil and good, it would have betrayed the basest greed or the noblest heroism. My conception of its magnanimous greatness was gone. And I looked upon the true sea—the sea that plays with men till their hearts are broken, and wears stout ships to death. Nothing can touch the brooding bitterness of its heart. Open to all and faithful to none, it exercises its fascination for the undoing of the best. To love it is not well. It knows no bond of plighted troth, no fidelity to misfortune, to long companionship, to long devotion. The promise it holds out perpetually is very great; but the only secret of its possession is strength, strength—the jealous, sleepless strength of a man guarding a coveted treasure within his gates.

omului ce-şi apără la el acasă comoara râvnită de mulţi alţii.

XXXVII

Mediterana, leagănul tuturor drumurilor pe mare şi al bătăliilor navale, are un farmec tandru pentru un marinar, şi aceasta nu numai datorită aurei ei de aventură şi măreţie, moştenire a întregii omeniri. Pentru un marinar, Mediterana e copilăria meşteşugului lui. Ochii lui văd în ea un fel de odaie a copiilor, într-o casă foarte veche, în care nenumărate generaţii de oameni la fel ca el au învăţat să facă primii paşi. Am spus oameni la fel ca el fiindcă, într-un anume sens, toţi marinarii fac parte dintr-o mare familie. Cu toţii se trag din acel strămoş îndrăzneţ şi hirsut care, călare pe un buştean oarecare şi vâslind cu o ramură noduroasă, a plutit prima oară de-a lungul coastei unui golf mai ferit, care răsuna de urletele de admiraţie ale tribului lui. E mare păcat că toţi aceşti fraţi de meserie şi simţire, care, generaţie după generaţie, au învăţat să umble pe puntea unui vapor în odaia aceea pentru copii, nu o dată s-au încăierat, gata să-şi taie unul altuia beregata acolo. Dar se pare că

XXXVII

The cradle of oversea traffic and of the art of naval combats, the Mediterranean, apart from all the associations of adventure and glory, the common heritage of all mankind, makes a tender appeal to a seaman. It has sheltered the infancy of his craft. He looks upon it as a man may look at a vast nursery in an old, old mansion where innumerable generations of his own people have learned to walk. I say his own people because, in a sense, all sailors belong to one family: all are descended from that adventurous and shaggy ancestor who, bestriding a shapeless log and paddling with a crooked branch, accomplished the first coasting-trip in a sheltered bay ringing with the admiring howls of his tribe. It is a matter of regret that all those brothers in craft and feeling, whose generations have learned to walk a ship's deck in that nursery, have been also more than once fiercely engaged in cutting each other's throats there. But life, apparently, has such exigencies. Without human

în viață sunt multe situații critice. Dacă n-ar fi existat înclinația omului să ucidă şi să facă tot felul de nedreptăți, n-ar fi existat nici eroism în istorie. E un gând consolator. Şi, în fond, dacă cercetăm imparțial actele de violență, acestea nu par a fi avut prea mare importanță. De la Salamis la Actium, prin Lepanto şi Nil, până la masacrul naval de la Navarino, ca să nu mai înşirăm alte ciocniri armate de mai mică importanță, tot sângele vărsat eroic în apele Mediteranei n-a lăsat nici măcar o dâră purpurie peste adâncurile albastre ale apelorei clasice.

Se poate desigur adăuga că bătăliile au croit soarta omenirii. Ar mai rămâne doar de discutat dacă au croit-o bine. Discuția, însă, n-ar duce nicăieri. E foarte posibil că, dacă nu s-ar fi dat bătălia de la Salamis, fața lumii tot aşa ar fi arătat cum e azi, după ce a fost modelată de inspirația mediocră a strădaniilor omului, destul de lipsite de perspectivă. După o lungă şi chinuitoare experiență de suferințe, nedreptate, ruşine şi agresiune, națiile pământului sunt acum puse în mişcare mai mult de frică – acel fel de spaimă pe care puțină oratorie ieftină o preschimbă uşor în furie, ură şi violență. Spaima nevinovată, neştiutoare, a fost cauza multor războaie. Nu-i vorba, desigur, de frica de război în sine, care război, o dată cu evoluția sentimentelor şi ideilor, a ajuns să fie în cele din urmă considerat o ceremonie măreață, pe jumătate mistică, cu anumite

propensity to murder and other sorts of unrighteousness there would have been no historical heroism. It is a consoling reflection. And then, if one examines impartially the deeds of violence, they appear of but small consequence. From Salamis to Actium, through Lepanto and the Nile to the naval massacre of Navarino, not to mention other armed encounters of lesser interest, all the blood heroically spilt into the Mediterranean has not stained with a single trail of purple the deep azure of its classic waters.

Of course, it may be argued that battles have shaped the destiny of mankind. The question whether they have shaped it well would remain open, however. But it would be hardly worth discussing. It is very probable that, had the Battle of Salamis never been fought, the face of the world would have been much as we behold it now, fashioned by the mediocre inspiration and the short-sighted labours of men. From a long and miserable experience of suffering, injustice, disgrace and aggression the nations of the earth are mostly swayed by fear—fear of the sort that a little cheap oratory turns easily to rage, hate, and violence. Innocent, guileless fear has been the cause of many wars. Not, of course, the fear of war itself, which, in the evolution of sentiments and ideas, has come to be regarded at last as a half-mystic and glorious ceremony with certain fashionable rites and preliminary incantations, wherein the

ritualuri la modă şi incantații premergătoare, printre care s-au pierdut adevăraul înțeles şi esența războiului. Pentru a înțelege adevărata față, adevărata putere, morala războiului ca o îndeletnicire obişnuită a omenirii, ne-ar trebui pene în păr, un inel trecut prin nas, dinții piliți ori pieptul tatuat. Din păcate, e cu neputință întoarcerea la o astfel de împodobire primitivă. Din rădvanul progresului nu mai putem să ne dăm jos. Nu există cale-napoi. Şi, din nefericire, civilizația noastră, care a făcut atât de multe pentru tihna şi înfrumusețarea trupului, ca şi pentru înălțarea spiritului, a ridicat în chip înspăimântător şi inutil prețul uciderii legiuite.

Guvernele din lume s-au apropiat de chestiunea perfecționării armamentului cu grabă agitată şi pripită, cu toate că aveau clar înainte drumul cel drept, care cerea pur şi simplu calm şi fermitate. Orele de veghe şi strădaniile unei anumite clase de inventatori trebuiau răsplătite cu generozitatea cuvenită, cum era şi drept. Iar trupurile inventatorilor trebuiau aruncate-n aer cu propriile explozibile perfecționate şi arme modernizate, totul făcut cu cât mai mare publicitate, aşa cum o cerea o precauție elementară. Prin această metodă ar fi fost oprită cercetarea în direcția aceea, fără a călca privilegiile sfinte ale ştiinței. Datorită faptului că stăpânii şi conducătorii noştri n-au gândit totul cu chibzuință, lucrurile nu s-au

conception of its true nature has been lost. To apprehend the true aspect, force, and morality of war as a natural function of mankind one requires a feather in the hair and a ring in the nose, or, better still, teeth filed to a point and a tattooed breast. Unfortunately, a return to such simple ornamentation is impossible. We are bound to the chariot of progress. There is no going back; and, as bad luck would have it, our civilization, which has done so much for the comfort and adornment of our bodies and the elevation of our minds, has made lawful killing frightfully and needlessly expensive.

The whole question of improved armaments has been approached by the governments of the earth in a spirit of nervous and unreflecting haste, whereas the right way was lying plainly before them, and had only to be pursued with calm determination. The learned vigils and labours of a certain class of inventors should have been rewarded with honourable liberality as justice demanded; and the bodies of the inventors should have been blown to pieces by means of their own perfected explosives and improved weapons with extreme publicity as the commonest prudence dictated. By this method the ardour of research in that direction would have been restrained without infringing the sacred privileges of science. For the lack of a little cool thinking in our guides and masters this course has not been followed, and a beautiful simplicity has been

întâmplat tocmai aşa şi, prin urmare, a fost jertfită o frumoasă inocenţă, fără ca în acest fel să aibă cineva de câştigat ceva. Nicio minte cumpătată nu poate îndepărta marea amărăciune stârnită de gândul că, în bătălia de la Actium (a cărei miză a fost nici mai mult nici mai puţin decât stăpânirea întregii lumi), flota lui Octavianus Cezar şi flota lui Antoniu, împreună cu divizia egipteană şi galera cu pânze purpurii a Cleopatrei, au costat toate probabil mai puţin decât două vase moderne de război,ori, cum li se spune azi în cărţile despre marinărit, unităţi capitale. Dar jargonul livresc greoi nu poate, oricât de multe pagini ar avea, să ascundă un lucru atent calculat să îngrijoreze sufletul tuturor economiştilor chibzuiţi. E prea puţin probabil că se va da în Mediterana vreo bătălie cu o miză mai mare. Dar când va veni vremea unei alte lupte istorice, pe fundul mării se vor aduna imense cantităţi de fiare vechi distruse, plătite aproape cu greutatea lor în aur de populaţiile amăgite, care locuiesc pe insulele şi continentele acestei planete.

sacrificed for no real advantage. A frugal mind cannot defend itself from considerable bitterness when reflecting that at the Battle of Actium (which was fought for no less a stake than the dominion of the world) the fleet of Octavianus Caesar and the fleet of Antonius, including the Egyptian division and Cleopatra's galley with purple sails, probably cost less than two modern battleships, or, as the modern naval book-jargon has it, two capital units. But no amount of lubberly book-jargon can disguise a fact well calculated to afflict the soul of every sound economist. It is not likely that the Mediterranean will ever behold a battle with a greater issue; but when the time comes for another historical fight its bottom will be enriched as never before by a quantity of jagged scrap-iron, paid for at pretty nearly its weight of gold by the deluded populations inhabiting the isles and continents of this planet.

XXXVIII

Fericit acela care, ca Ulise, a făcut o călătorie plină de aventuri. Nu-i mare pe lume mai potrivită pentru călătoriile pline de aventuri decât Mediterana – acea mare interioară pe care cei din vechime o considerau nesfârşită şi plină de minuni. Şi era, într-adevăr, cruntă şi încântătoare, căci noi şi numai noi suntem de fapt autorii minunilor şi încântărilor lumii, noi, cei duşi de îndrăzneala minții şi zvâcnirile inimii.

Marinarii de pe Mediterana au fost cei ce au auzit sirenele cu păr de aur cântând între stânci întunecate, peste care spumega apa. Tot ei au auzit voci misterioase vorbind în beznă peste valurile ce se rostogoleau – voci amenințătoare, seducătoare ori profetice, ca vocea auzită la începutul erei creştine de căpitanul unui vas african în golful Syrta, golf ale cărui nopți liniştite sunt pline de şoapte stranii şi umbre fugare. Vocea l-a strigat pe nume, poruncindu-i să meargă să spună tuturor că marele zeu Pan a pierit. Dar marea legendă a Mediteranei, legenda cântecului din străbuni şi a istoriei grave, trăieşte în mintea noastră, fascinantă şi nemuritoare.

Marea întunecată şi înspăimântătoare a rătăcirilor subtilului

XXXVIII

Happy he who, like Ulysses, has made an adventurous voyage; and there is no such sea for adventurous voyages as the Mediterranean—the inland sea which the ancients looked upon as so vast and so full of wonders. And, indeed, it was terrible and wonderful; for it is we alone who, swayed by the audacity of our minds and the tremors of our hearts, are the sole artisans of all the wonder and romance of the world.

It was for the Mediterranean sailors that fair-haired sirens sang among the black rocks seething in white foam and mysterious voices spoke in the darkness above the moving wave—voices menacing, seductive, or prophetic, like that voice heard at the beginning of the Christian era by the master of an African vessel in the Gulf of Syrta, whose calm nights are full of strange murmurs and flitting shadows. It called him by name, bidding him go and tell all men that the great god Pan was dead. But the great legend of the Mediterranean, the legend of traditional song and grave history, lives, fascinating and immortal, in our minds.

The dark and fearful sea of the subtle Ulysses' wanderings,

Ulise, stârnită de mânia zeilor din Olimp, adăpostind pe insulele ei mânia monştrilor şi toanele unor femei stranii; drumul mare al eroilor şi înțelepților, războinicilor, piraților şi sfinților; marea cea de toate zilele a neguțătorilor din Cartagina şi lacul de agrement al cezarilor romani, aceasta este marea adorată de toți marinarii şi căminul istoric al acelui spirit de sfidare pe față a marilor ape ale pământului, sfidare ce reprezintă esența vocației de marinar. Ieşind din Mediterana către apus şi sud, aşa cum pleacă un tânăr din casa părintească, spiritul a descoperit drumul spre Indii, a aflat țărmurile unui nou continent, şi a trecut în cele din urmă întinderea imensă a marelui Pacific, bogat în grupuri de insule la fel de îndepărtate şi misterioase cum sunt constelațiile cerului.

Prima zvâcnire a navigației s-a născut în acest lighean fără maree, fără bancuri ascunse şi curenți şireți, plin de o grijă tandră pentru copilăria meşteşugului. Malurile abrupte ale Mediteranei i-au încurajat pe începători într-una din întreprinderile cele mai îndrăznețe ale omenirii. Marea aceasta interioară fermecată a aventurilor clasice a împins blând omenirea din promontoriu în promontoriu, din golf în golf, din insulă în insulă, până departe, către făgăduința oceanelor întinse cât lumea, dincolo de Stâlpii lui Hercule.

agitated by the wrath of Olympian gods, harbouring on its isles the fury of strange monsters and the wiles of strange women; the highway of heroes and sages, of warriors, pirates, and saints; the workaday sea of Carthaginian merchants and the pleasure lake of the Roman Caesars, claims the veneration of every seaman as the historical home of that spirit of open defiance against the great waters of the earth which is the very soul of his calling. Issuing thence to the west and south, as a youth leaves the shelter of his parental house, this spirit found the way to the Indies, discovered the coasts of a new continent, and traversed at last the immensity of the great Pacific, rich in groups of islands remote and mysterious like the constellations of the sky.

The first impulse of navigation took its visible form in that tideless basin freed from hidden shoals and treacherous currents, as if in tender regard for the infancy of the art. The steep shores of the Mediterranean favoured the beginners in one of humanity's most daring enterprises, and the enchanting inland sea of classic adventure has led mankind gently from headland to headland, from bay to bay, from island to island, out into the promise of world-wide oceans beyond the Pillars of Hercules.

XXXIX

Farmecul Mediteranei sălăşluieşte în parfumul de neuitat al începuturilor mele şi, încă şi azi, această mare, incontestabil stăpânită cândva numai şi numai de romani, îşi păstrează pentru mine fascinația farmecului acela din tinerețe. Prima seară de Crăciun petrecută departe de țărm m-a găsit pe o corabie fugind în fața unei furtuni cu valuri scurte în Golful Lions, până când, scârțâind din toate încheieturile, bătută de valuri şi istovită, am acostat la adăpost sub vânt în Majorca, unde suprafața netedă a apei era sfâşiată de valuri înspumate, ce se urcau spre cerul vestitor de furtună.

Noi – mai degrabă ei, fiindcă eu nu mai dădusem niciodată de apă sărată până atunci, de când mă ştiam – am menținut corabia cum am putut mai bine, în tot timpul zilei, pe când eu, tânăr şi curios, ascultam pentru prima oară cum cânta vântul în pânze. Melodia aceea monotonă şi tremurată avea să-mi intre adânc în sânge şi în oase, să-mi întovărăşească gândurile şi faptele vreme de douăzeci de ani în şir, şi apoi să rămână să bântuie ca un reproş liniştea focului paşnic din odaie, să pătrundă în toate colțurile celor

XXXIX

The charm of the Mediterranean dwells in the unforgettable flavour of my early days, and to this hour this sea, upon which the Romans alone ruled without dispute, has kept for me the fascination of youthful romance. The very first Christmas night I ever spent away from land was employed in running before a Gulf of Lions gale, which made the old ship groan in every timber as she skipped before it over the short seas until we brought her to, battered and out of breath, under the lee of Majorca, where the smooth water was torn by fierce cat's-paws under a very stormy sky.

We—or, rather, they, for I had hardly had two glimpses of salt water in my life till then—kept her standing off and on all that day, while I listened for the first time with the curiosity of my tender years to the song of the wind in a ship's rigging. The monotonous and vibrating note was destined to grow into the intimacy of the heart, pass into blood and bone, accompany the thoughts and acts of two full decades, remain to haunt like a reproach the peace of the quiet fireside, and enter into the very texture of respectable dreams dreamed safely under a roof of rafters

mai repectabile vise, în somnul adăpostit de un acoperiş de grinzi şi de ţigle. Era vânt prilenic, dar în ziua aceea nu am înaintat.

Obiectul (nu-mi vine să-i zic corabia, de două ori într-o singură jumătate de oră) lua apă. Lua apă din plin, cu lăcomie, dând pe deasupra chiar, de peste tot – parcă era un coş. Am luat parte cu încântare la agitaţia stârnită de acea ultimă infirmitate a corăbiilor de viţă veche, fără să mă sinchisesc prea tare cum şi ce. În anii ce au urmat, am avut uneori bănuiala că, sătulă de viaţa ei, care nu se mai încheia odată, vechea şi venerabila corabie pur şi simplu căsca de plictiseală din toate încheieturile. La vremea aceea, însă, habar n-aveam. În general, nu ştiam mai nimic şi pot spune că, de fapt, habar n-aveam de ce mă aflu pe acea *galère*.

Îmi aduc aminte că, exact ca în comedia lui Molière, unchiul meu mi-a pus exact aceeaşi întrebare şi el, formulată chiar exact în aceleaşi cuvinte – dar nu prin valetul meu de încredere, ci de dincolo de mari întinderi de uscat, într-o scrisoare al cărei aer ironic, dar îngăduitor, nu reuşea prea bine să ascundă îngrijorarea lui părintească. Am senzaţia că am încercat să-l fac să împărtăşească atunci impresia mea (care era total neîntemeiată) că Indiile de Vest aşteptau sosirea mea. Trebuia să ajung acolo. Era o convingere mistică – ceva ce semăna cu o chemare. Doar că era

and tiles. The wind was fair, but that day we ran no more.

The thing (I will not call her a ship twice in the same half-hour) leaked. She leaked fully, generously, overflowingly, all over—like a basket. I took an enthusiastic part in the excitement caused by that last infirmity of noble ships, without concerning myself much with the why or the wherefore. The surmise of my maturer years is that, bored by her interminable life, the venerable antiquity was simply yawning with ennui at every seam. But at the time I did not know; I knew generally very little, and least of all what I was doing in that *galère*.

I remember that, exactly as in the comedy of Molière, my uncle asked the precise question in the very words—not of my confidential valet, however, but across great distances of land, in a letter whose mocking but indulgent turn ill concealed his almost paternal anxiety. I fancy I tried to convey to him my (utterly unfounded) impression that the West Indies awaited my coming. I had to go there. It was a sort of mystic conviction—something in the nature of a call. But it was difficult to state intelligibly the grounds of this belief to that man of rigorous logic, if of infinite charity.

The truth must have been that, all unversed in the arts of the wily Greek, the deceiver of gods, the lover of strange women,

complicat să explic pe înțeles motivele acestei credințe omului acela de o generozitate fără margini, dar cu o logică riguroasă.

Adevărul era, se vede, că, nedeprins cu şiretenia vicleanului grec, cel ce i-a păcălit pe zei, îndrăgostitul de femei stranii, cel ce invoca spectre însetate de sânge, eu tot mai tânjeam după începutul măruntei mele Odisei, care, în viziune modernă, trebuia să-şi desfăşoare minunile şi spaimele dincolo de Stâlpii lui Hercule. Oceanul dispreţuitor nu s-a căscat să-mi înghită îndrăzneala, deşi corabia aceea caraghioasă, veche *galère* a nechibzuinței mele, bătrână corabie istovită şi văduvită de mult de vrajă, părea grozav de dornică să-şi caşte toate gurile şi să înghită câtă apă sărată putea încape în ea. Faptul ar fi fost mai puțin grandios, desigur, dar ar fi fost o catastrofă irevocabilă.

Însă catastrofa nu s-a produs. Am supraviețuit şi am ajuns să zăresc pe un țărm necunoscut o tânără Nausica neagră, cu un alai de fetişcane voioase ce-o însoțeau, mergând, cu rufărie în coşuri, către un fluviu limpede, străjuit de coroanele palmierilor zvelți. Culorile vii ale straielor în care erau înveşmântate şi aurul cerceilor dădeau siluetelor o măreție sălbatecă şi împărătească, aşa cum păşeau nestânjenite în lumina cu umbre. Albeața dinților lor era şi mai orbitoare decât minunăția bijuteriilor ce le atârnau în urechi. Partea umbrită a vâlcelei strălucea de zâmbetele lor. Erau semețe ca nişte

the evoker of bloodthirsty shades, I yet longed for the beginning of my own obscure Odyssey, which, as was proper for a modern, should unroll its wonders and terrors beyond the Pillars of Hercules. The disdainful ocean did not open wide to swallow up my audacity, though the ship, the ridiculous and ancient *galère* of my folly, the old, weary, disenchanted sugar-waggon, seemed extremely disposed to open out and swallow up as much salt water as she could hold. This, if less grandiose, would have been as final a catastrophe.

But no catastrophe occurred. I lived to watch on a strange shore a black and youthful Nausicaa, with a joyous train of attendant maidens, carrying baskets of linen to a clear stream overhung by the heads of slender palm-trees. The vivid colours of their draped raiment and the gold of their earrings invested with a barbaric and regal magnificence their figures, stepping out freely in a shower of broken sunshine. The whiteness of their teeth was still more dazzling than the splendour of jewels at their ears. The shaded side of the ravine gleamed with their smiles. They were as unabashed as so many princesses, but, alas! not one of them was the daughter of a jet-black sovereign. Such was my abominable luck in being born by the mere hair's breadth of twenty-five centuries too late into a world where kings have been growing scarce with

domnițe, dar, vai!, niciuna dintre ele nu era fiica vreunui domnitor negru ca abanosul. Ăsta a fost norocul meu, că m-am născut, nu cu mult, doar cu douăzeci şi cinci de secole, doar atât, prea târziu, într-o lume unde regii sunt din ce în ce mai rari şi se împuținează scandalos de repede, în vreme ce puținii care au rămas au luat deprinderile şi obiceiurile neinteresante ale milionarilor de rând. Era în mod cert o speranță deşartă, în 187 –, să văd undeva doamnele de la casa regală umblând în jocul acela de lumini şi umbre, cu coşuri cu rufărie pe cap, îndreptându-se către malurile unui fluviu limpede, străjuit de frunzele înstelate ale palmierilor. O speranță deşartă şi atât. Iar faptul că nu mi-am pus întrebarea dacă, îngrădită de descurajarea că toate acestea nu erau cu putință, viața mai merita totuşi trăită, s-a datorat numai câtorva alte întrebări arzătoare pe care mi le puneam, dintre care unele au rămas fără răspuns până în ziua de azi. Râsetele zgomotoase ale acestor fetişcane încântătoare au făcut să-şi ia zborul mulțimea de păsări colibri, ale căror aripi delicate vibrau ca o aură deasupra tufişurilor înflorite.

Ei bine, nu, nu erau domnițe. Râsul lor nestingherit răsuna în vâlceaua fierbinte îmbrăcată-n ferigi cu o limpezime ce nu lăsa să se străvadă sufletul. Parcă ieşea din gâtlejurile unor barbari din pădurile tropicale. Urmând pilda călătorilor precauți, m-am retras

scandalous rapidity, while the few who remain have adopted the uninteresting manners and customs of simple millionaires. Obviously it was a vain hope in 187- to see the ladies of a royal household walk in chequered sunshine, with baskets of linen on their heads, to the banks of a clear stream overhung by the starry fronds of palm-trees. It was a vain hope. If I did not ask myself whether, limited by such discouraging impossibilities, life were still worth living, it was only because I had then before me several other pressing questions, some of which have remained unanswered to this day. The resonant, laughing voices of these gorgeous maidens scared away the multitude of humming-birds, whose delicate wings wreathed with the mist of their vibration the tops of flowering bushes.

No, they were not princesses. Their unrestrained laughter filling the hot, fern-clad ravine had a soulless limpidity, as of wild, inhuman dwellers in tropical woodlands. Following the example of certain prudent travellers, I withdrew unseen—and returned, not much wiser, to the Mediterranean, the sea of classic adventures.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

neobservat – şi m-am întors la Mediterana, marea aventurilor clasice, la fel de prost cum plecasem.

XL

Mi-a fost scris ca exact acolo, în locul de început al strămoşilor mei în ale marinăritului, să deprind tainele meşteşugului şi să învăț dragostea de mare, o dragoste oarbă, cum e adesea iubirea de tinerețe, dar acaparantă şi dezinteresată, ca orice iubire adevărată. Nu-i ceream nimic mării – nici măcar aventura. O făceam poate mai degrabă dintr-o înțelepciune instinctivă decât dintr-o înălțătoare dăruire de sine. Aventurile nu sosesc la cerere. Cel ce porneşte în căutarea premeditată a aventurii nu se alege cu mare lucru, în afară de cazul când e alesul zeilor şi mare printre eroi, precum acel cavaler cu totul extraordinar, Don Quijote de la Mancha. Muritorii de rând cu o fire mediocră, care preferă să scape de uriaşii fioroşi luându-i pur şi simplu drept mori de vânt, privesc aventura ca pe vedenia unui înger. Astfel de aventuri ne tulbură liniştea când ne aşteptăm mai puțin. Aşa cum fac musafirii nepoftiți,

XL

It was written that there, in the nursery of our navigating ancestors, I should learn to walk in the ways of my craft and grow in the love of the sea, blind as young love often is, but absorbing and disinterested as all true love must be. I demanded nothing from it—not even adventure. In this I showed, perhaps, more intuitive wisdom than high self-denial. No adventure ever came to one for the asking. He who starts on a deliberate quest of adventure goes forth but to gather dead-sea fruit, unless, indeed, he be beloved of the gods and great amongst heroes, like that most excellent cavalier Don Quixote de la Mancha. By us ordinary mortals of a mediocre animus that is only too anxious to pass by wicked giants for so many honest windmills, adventures are entertained like visiting angels. They come upon our complacency unawares. As unbidden guests are apt to do, they often come at inconvenient times. And

ele vin adesea la un moment nepotrivit. Iar noi suntem bucuroşi să le lăsăm să plece fără a le recunoaşte, fără să arătăm că înțelegem ce favoare ni s-a făcut. După ani mulți, ajunşi către mijlocul vieții, privind înapoi spre întâmplările trecutului, care, ca o mulțime prietenoasă, par să ne urmărească trist şi visător cum ne îndreptăm în grabă spre țărmul Cimerian, zărim ici-colo, în îmbulzeala cenuşie, câte-o siluetă înveşmântată în lumină palidă, de parcă ar închide în ea toată lumina cerului nostru, pe care soarele deja apune. Se poate ca în această strălucire să recunoaştem chipurile adevăratelor noastre aventuri, ale oaspeților cândva nepoftiți, găzduiți de zilele tinereții noastre fără ca noi să ne fi dat seama.

Dacă Mediterana, doica respectată (şi uneori îngrozitor de năbădăioasă) a tuturor marinarilor, avea să-mi legene tinerețea, leagănul concret necesar acestei operațiuni a fost încredințat de Soartă unei adunături întâmplătoare de tineri fără de minte (cu toții, însă, mai în vârstă ca mine) care, îmbătați parcă de soarele de Provence, îşi iroseau viața veseli şi frivoli, după modelul lui Balzac în *Histoire des Treize*,temperați de o zvâcnire romantică *de cape et d'épée.*

Leagănul meu din acei ani fusese construit pe fluviul Savona de un vestit constructor de corăbii. A fost echipat în Corsica de alt om priceput, iar în acte era descris ca un vas de coastă de şaizeci de

we are glad to let them go unrecognised, without any acknowledgment of so high a favour. After many years, on looking back from the middle turn of life's way at the events of the past, which, like a friendly crowd, seem to gaze sadly after us hastening towards the Cimmerian shore, we may see here and there, in the gray throng, some figure glowing with a faint radiance, as though it had caught all the light of our already crepuscular sky. And by this glow we may recognise the faces of our true adventures, of the once unbidden guests entertained unawares in our young days.

If the Mediterranean, the venerable (and sometimes atrociously ill-tempered) nurse of all navigators, was to rock my youth, the providing of the cradle necessary for that operation was entrusted by Fate to the most casual assemblage of irresponsible young men (all, however, older than myself) that, as if drunk with Provençal sunshine, frittered life away in joyous levity on the model of Balzac's "Histoire des Treize" qualified by a dash of romance *de cape et d'épée.*

She who was my cradle in those years had been built on the River of Savona by a famous builder of boats, was rigged in Corsica by another good man, and was described on her papers as a 'tartane' of sixty tons. In reality, she was a true balancelle, with two short masts raking forward and two curved yards, each as long

tone. De fapt era un adevărat vas de pescuit pe Mediterana, cu două catarge scurte înclinate înainte şi două vergi încovoiate, toate lungi cât corpul navei. Era într-adevăr odrasla Lacului Latin, cu două pânze uriaşe care semănau cu două aripi ascuțite, legate de trupul zvelt al unei păsări de mare. Corabia însăşi era ca o pasăre, plutind pe deasupra mării, mai degrabă decât străbătând-o.

Se numea *Tremolino*. Oare cum s-o fi traducând numele? *Fremătătorul*? Ciudat nume pentru o corabie aşa de curajoasă, care a înfruntat de atâtea ori mânia mării. E drept că o simțisem tremurându-mi zile în şir sub tălpi, dar o făcuse cu încordarea aprigă a curajului ei, ce n-o părăsea. În scurta, dar strălucita ei carieră, nu m-a învățat mai nimic, dar mi-a dat totul. Ei îi datorez începuturile iubirii mele pentru mare. Odată cu fremătarea trupului ei iute şi mic şi murmurul vântului dedesubtul velelor latine, această iubire mi s-a strecurat în suflet cu o tandrețe aprigă şi a pus stăpânire pe închipuirea mea. *Tremolino*! Până-n ziua de azi nu pot rosti ori scrie măcar acest nume fără să mi se strângă inima şi să-mi pierd răsuflarea de încântare şi spaimă, cum se întâmplă când afli prima oară ce înseamnă patima.

as her hull; a true child of the Latin lake, with a spread of two enormous sails resembling the pointed wings on a sea-bird's slender body, and herself, like a bird indeed, skimming rather than sailing the seas.

Her name was the *Tremolino*. How is this to be translated? The *Quiverer*? What a name to give the pluckiest little craft that ever dipped her sides in angry foam! I had felt her, it is true, trembling for nights and days together under my feet, but it was with the high-strung tenseness of her faithful courage. In her short, but brilliant, career she has taught me nothing, but she has given me everything. I owe to her the awakened love for the sea that, with the quivering of her swift little body and the humming of the wind under the foot of her lateen sails, stole into my heart with a sort of gentle violence, and brought my imagination under its despotic sway. The *Tremolino*! To this day I cannot utter or even write that name without a strange tightening of the breast and the gasp of mingled delight and dread of one's first passionate experience.

XLI

Noi patru alcătuiam (ca să folosesc un termen uşor de înţeles azi în toate domeniile sociale) un „sindicat” stăpân pe *Tremolino:* un sindicat internaţional şi uimitor. Eram cu toţii regalişti înflăcăraţi, partizani neprihăniţi ai monarhiei ereditare – Domnul ştie de ce! În toate asocierile dintre oameni există în general unul care, fiind mai în vârstă şi mai experimentat, dă unitate grupului. Cred că nu e nevoie să spun mai mult despre înţelepciunea noastră reunită, dacă încep prin a afirma că cel mai mare dintre noi era în vârstă, foarte în vârstă – mai avea puţin şi făcea treizeci de ani – şi declara cu vitejie galantă: „Trăiesc de pe urma spadei mele.” Era un gentleman din Carolina de Nord. Iniţialele numelui lui erau J.M.K.B. şi, într-adevăr, din câte ştiu eu, trăia chiar de pe urma spadei lui. A şi murit de pe urma ei, mai încolo, într-o gâlceavă balcanică, îmbrăţişând cauza unor sârbi ori bulgari, poate, care nu erau nici gentlemani, nici catolici – cel puţin nu în înţelesul exaltat dar limitat pe care îl dădea el acestui cuvânt.

Sărmanul J.M.K.B., *Américain, Catholique et genhtilhomme*, cum îi plăcea lui să se prezinte în clipele de

XLI

We four formed (to use a term well understood nowadays in every social sphere) a “syndicate” owning the *Tremolino*: an international and astonishing syndicate. And we were all ardent Royalists of the snow-white Legitimist complexion—Heaven only knows why! In all associations of men there is generally one who, by the authority of age and of a more experienced wisdom, imparts a collective character to the whole set. If I mention that the oldest of us was very old, extremely old—nearly thirty years old—and that he used to declare with gallant carelessness, “I live by my sword,” I think I have given enough information on the score of our collective wisdom. He was a North Carolinian gentleman, J. M. K. B. were the initials of his name, and he really did live by the sword, as far as I know. He died by it, too, later on, in a Balkanian squabble, in the cause of some Serbs or else Bulgarians, who were neither Catholics nor gentlemen—at least, not in the exalted but narrow sense he attached to that last word.

Poor J. M. K. B., *Américain, Catholique, et gentilhomme*, as he was disposed to describe himself in moments of lofty

expansiune euforică! Mă întreb, mai există oare în Europa gentlemani cu chip ager, cu trupuri zvelte şi elegante, cu înfăţişare distinsă, cu maniere de salon fascinante şi cu privirea întunecată şi fatală, care să trăiască de pe urma spadei lor? Am impresia că se trăgea dintr-o familie scăpătată, de pe vremea războiului civil, şi se pare că mai bine de zece ani a rătăcit prin Europa. Cât despre Henry C... , următorul ca vârstă şi înţelepciune din ceata noastră, fugise de rigiditatea intolerantă a familiei lui, zdravăn înfiptă, dacă nu mă înşel, într-o suburbie de oameni înstăriţi din Londra. Venind dintr-o astfel de familie de vază, se prezenta umil necunoscuţilor ca fiind „oaia neagră". N-am văzut în viaţa mea proscris mai nevinovat ca el. Absolut niciodată.

Familia lui se indura să-i trimită ceva bani, când şi când. Îndrăgostit de sud, de Provence, de oamenii de acolo, de viaţa, soarele şi poezia Sudului, cu pieptul îngust, înalt şi miop, înainta cu paşi mari pe străzi şi uliţe, picioarele apărând cu mult înainte să i se zărească trupul. Mergea cu nasul alb şi mustaţa roşcată înfundate într-o carte deschisă. Avea obiceiul să citescă în timp ce umbla. E o mare enigmă pentru mine cum de izbutea să nu cadă în prăpastie, să alunece de pe chei sau să se ducă de-a dura pe scări. Într-o parte şi-n alta, haina era burduşită cu ediţii de poezie de buzunar. Când nu era absorbit să citească Virgil, Homer sau Mistral prin parcuri,

expansion! Are there still to be found in Europe gentlemen keen of face and elegantly slight of body, of distinguished aspect, with a fascinating drawing-room manner and with a dark, fatal glance, who live by their swords, I wonder? His family had been ruined in the Civil War, I fancy, and seems for a decade or so to have led a wandering life in the Old World. As to Henry C-, the next in age and wisdom of our band, he had broken loose from the unyielding rigidity of his family, solidly rooted, if I remember rightly, in a well-to-do London suburb. On their respectable authority he introduced himself meekly to strangers as a "black sheep." I have never seen a more guileless specimen of an outcast. Never.

However, his people had the grace to send him a little money now and then. Enamoured of the South, of Provence, of its people, its life, its sunshine and its poetry, narrow-chested, tall and short-sighted, he strode along the streets and the lanes, his long feet projecting far in advance of his body, and his white nose and gingery moustache buried in an open book: for he had the habit of reading as he walked. How he avoided falling into precipices, off the quays, or down staircases is a great mystery. The sides of his overcoat bulged out with pocket editions of various poets. When not engaged in reading Virgil, Homer, or Mistral, in parks, restaurants, streets, and suchlike public places, he indited sonnets

restaurante, pe străzi ori în alte locuri publice, ticluia sonete – în franțuzeşte – proslăvind ochii, urechile, bărbia, părul şi alte amănunte perfecte ale unei nimfe pe nume Thérèse. Cinstea mă sileşte să destăinui că era vorba de fiica unei oarecare Madame Leonore care ținea o micuță cafenea pentru marinari pe una dintre străzile atât de înguste ale cartierului vechi.

Trupul Thérèsei, din păcate, vai!, cam bondoc, purta un chip încântător, cu trăsături bine conturate ca un giuvaer de demult, în culori delicate ca petalele unei flori. Îi citea versurile cu voce tare chiar în acea cafenea, cu inocență de copil şi vanitate de poet. Îl urmam şi noi acolo cu dragă inimă, fie şi numai ca s-o vedem pe minunata Thérèse râzând, sub privirea vigilentă a ochilor negri ai mamei ei, Madame Leonore. Râdea foarte grațios, nu atât din pricina sonetelor, care nu se putea să nu-i fie pe plac, cât din cauza accentului bietului Henry, care în franceză era absolut fără pereche, semănând cu ciripitul păsărilor, dacă păsările pot cânta pe nas şi gângăvi.

Al treilea partener era Roger P. de la S..., un boier din Provence cu aer cât se poate de scandinav, blond, înalt de şase picioare, cum îi şade bine urmaşului vikingilor rătăcitori pe mare. Era autoritar, incisiv, isteț şi disprețuitor, cu o comedie în trei acte în buzunar, iar în piept o inimă zdrobită de patima deznădăjduită

(in French) to the eyes, ears, chin, hair, and other visible perfections of a nymph called Thérèse, the daughter, honesty compels me to state, of a certain Madame Leonore who kept a small café for sailors in one of the narrowest streets of the old town.

No more charming face, clear-cut like an antique gem, and delicate in colouring like the petal of a flower, had ever been set on, alas! a somewhat squat body. He read his verses aloud to her in the very café with the innocence of a little child and the vanity of a poet. We followed him there willingly enough, if only to watch the divine Thérèse laugh, under the vigilant black eyes of Madame Leonore, her mother. She laughed very prettily, not so much at the sonnets, which she could not but esteem, as at poor Henry's French accent, which was unique, resembling the warbling of birds, if birds ever warbled with a stuttering, nasal intonation.

Our third partner was Roger P. de la S-, the most Scandinavian-looking of Provençal squires, fair, and six feet high, as became a descendant of sea-roving Northmen, authoritative, incisive, wittily scornful, with a comedy in three acts in his pocket, and in his breast a heart blighted by a hopeless passion for his beautiful cousin, married to a wealthy hide and tallow merchant. He used to take us to lunch at their house without ceremony. I admired the good lady's sweet patience. The husband was a

pentru o frumoasă verişoară, măritată cu un negustor bogat de piei şi de seu. Ne ducea fără pompă la prânz la ei la masă. Admiram îngăduința răbdătoare a blândei doamne. Soțul era un individ împăciuitor, cu o mare doză de resemnare, pe care o revărsa asupra „prietenilor lui Roger”. Am bănuiala că, în sinea lui, era îngrozit de năvălirile noastre. Dar era un salon monden carlist şi, ca atare, eram bine primiți. Discutam mult acolo despre posibilitatea de a-l face pe *Rey netto*, care tocmai trecuse Pirineii, să se ocupe de Catalonia.

Fără-ndoială că Don Carlos trebuie să fi avut mulți prieteni ciudați (asta e soarta Pretendenților), dar nu cred că se numărau printre ei alții la fel de fantasmagorici ca sindicatul de pe *Tremolino*, care se reunea de obicei într-o tavernă de pe cheiul vechiului port. Sunt sigur că, din cele mai vechi timpuri feniciene, străvechiul oraş Massilia nu văzuse o ceată mai bizară de corăbieri. Ne întruneam ca să discutăm şi să stabilim planul de bătaie pentru fiecare călătorie cu *Tremolino*. Era implicată şi o bancă în aceste planuri – o bancă deosebit de onorabilă. Dar n-aş vrea să spun ce nu trebuie. Erau implicate şi doamne (de data asta chiar spun prea multe) – tot felul de doamne, unele destul de în vârstă ca să le ducă capul să nu se încreadă în prinți, altele tinere şi pline de iluzii.

Printre cele din urmă, era una care imita cu mult haz, doar pentru noi, în taină, diferite personaje sus-puse, după care se tot

conciliatory soul, with a great fund of resignation, which he expended on “Roger’s friends.” I suspect he was secretly horrified at these invasions. But it was a Carlist salon, and as such we were made welcome. The possibility of raising Catalonia in the interest of the *Rey netto*, who had just then crossed the Pyrenees, was much discussed there.

Don Carlos, no doubt, must have had many queer friends (it is the common lot of all Pretenders), but amongst them none more extravagantly fantastic than the *Tremolino* Syndicate, which used to meet in a tavern on the quays of the old port. The antique city of Massilia had surely never, since the days of the earliest Phoenicians, known an odder set of ship-owners. We met to discuss and settle the plan of operations for each voyage of the *Tremolino*. In these operations a banking-house, too, was concerned—a very respectable banking-house. But I am afraid I shall end by saying too much. Ladies, too, were concerned (I am really afraid I am saying too much)—all sorts of ladies, some old enough to know better than to put their trust in princes, others young and full of illusions.

One of these last was extremely amusing in the imitations, she gave us in confidence, of various highly-placed personages she was perpetually rushing off to Paris to interview in the interests of

ducea la Paris să le ia interviuri în interesul cauzei – *Por el Rey!* Era şi ea carlistă, şi încă cu sânge basc în vene, cu un chip curajos de leoaică (mai ales când îşi lăsa părul pe spate). Avea sufletul fluşturatic, mic cât al unei vrăbiuțe înveşmântate în minunate pene pariziene, care, nu se ştie prin ce şiretlic derutant, cădeau toate exact când te aşteptai mai puțin.

Tineri şi fără de griji cum eram, ne prăpădeam de râs, nu alta, ori de câte ori imita ea un personaj parizian foarte sus-pus. Îl arăta stând în picioare într-un ungher al odăii, cu fața la zid, frecându-şi ceafa şi gemând neajutorat: „Rita, ai să mă dai gata şi pace!" Avea un unchi încă în viață, carlist foarte activ şi el, preot al unei mici parohii de munte din Guipuzcoa. Eu fiind cel care pleca pe mare dintre cei patru din sindicatul ale cărui planuri depindeau în mare măsură de informațiile Doñei Rita, mie mi se încredințau de obicei mesaje de respectuoasă afecțiune pentru bătrân. Urma să transmit aceste mesaje celor ce mergeau cu catârii în Aragon, care de multe ori aşteptau să sosească *Tremolino* în apropierea Golfului Rosas. Ei transportau în siguranță pe uscat şi mesajele, dar şi feluritele mărfuri ilicite, descărcate în taină de la bordul vasului *Tremolino*.

Ei, dar acum chiar că am vorbit ce nu trebuia (de ce ți-e frică nu scapi) în legătură cu încărcătura obişnuită a leagănului meu

the cause—*Por el Rey*! For she was a Carlist, and of Basque blood at that, with something of a lioness in the expression of her courageous face (especially when she let her hair down), and with the volatile little soul of a sparrow dressed in fine Parisian feathers, which had the trick of coming off disconcertingly at unexpected moments.

But her imitations of a Parisian personage, very highly placed indeed, as she represented him standing in the corner of a room with his face to the wall, rubbing the back of his head and moaning helplessly, "Rita, you are the death of me!" were enough to make one (if young and free from cares) split one's sides laughing. She had an uncle still living, a very effective Carlist, too, the priest of a little mountain parish in Guipuzcoa. As the sea-going member of the syndicate (whose plans depended greatly on Doña Rita's information), I used to be charged with humbly affectionate messages for the old man. These messages I was supposed to deliver to the Arragonese muleteers (who were sure to await at certain times the *Tremolino* in the neighbourhood of the Gulf of Rosas), for faithful transportation inland, together with the various unlawful goods landed secretly from under the *Tremolino's* hatches.

Well, now, I have really let out too much (as I feared I

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

maritim. De fapt, ce-are a face? Nu văd de ce m-aş supăra dacă mi s-ar spune că pe vremea aceea am fost o odraslă promițătoare. Ceea ce contează aici este renumele lui *Tremolino*, şi trebuie să spun că nicio corabie nu poate fi învinuită de păcatele, greşelile şi nechibzuințele oamenilor ce o folosesc.

should in the end) as to the usual contents of my sea-cradle. But let it stand. And if anybody remarks cynically that I must have been a promising infant in those days, let that stand, too. I am concerned but for the good name of the *Tremolino*, and I affirm that a ship is ever guiltless of the sins, transgressions, and follies of her men.

XLII

Nu era *Tremolino* de vină că sindicatul depindea în asemenea măsură de inteligența, înțelepciunea şi informațiile Doñei Rita. Închiriase o căsuță mobilată pe Prado, în sprijinul cauzei – *Por el Rey!* Toată vremea închiria căsuțe în sprijinul unuia ori altuia, bolnavi nevoiaşi, pictori scăpătați, jucători la noroc fără o lețcaie, jucători la bursă care aveau ghinion – *vieux amis* – vechi prieteni, cum ne explica ea justificându-se, dând din umeri, atrăgători cum erau.

Nu-mi dau seama dacă şi Don Carlos era unul dintre acei vechi prieteni. Prin fumoare s-au auzit lucruri şi mai de necrezut. În orice caz, într-o seară, intrând eu neştiutor în salonul căsuței îndată după aflarea unui mare succes al regelui de către cei ce-i erau credincioşi, m-am trezit înşfăcat de ceafă şi de mijloc şi învârtit cu patimă de trei ori prin odaie, acompaniat de zgomotul mobilelor răsturnate şi o voce caldă de contralto care fredona un vals.

Scăpat din îmbrățişarea amețitoare, m-am lăsat moale pe covor – dint-odată, cum nu se poate mai natural. În această poziție umilă am remarcat că J.M.K.B. intrase în odaie după mine, elegant,

XLII

It was not *Tremolino's* fault that the syndicate depended so much on the wit and wisdom and the information of Doña Rita. She had taken a little furnished house on the Prado for the good of the cause—*Por el Rey*! She was always taking little houses for somebody's good, for the sick or the sorry, for broken-down artists, cleaned-out gamblers, temporarily unlucky speculators—*vieux amis*—old friends, as she used to explain apologetically, with a shrug of her fine shoulders.

Whether Don Carlos was one of the "old friends," too, it's hard to say. More unlikely things have been heard of in smoking-rooms. All I know is that one evening, entering incautiously the salon of the little house just after the news of a considerable Carlist success had reached the faithful, I was seized round the neck and waist and whirled recklessly three times round the room, to the crash of upsetting furniture and the humming of a valse tune in a warm contralto voice.

When released from the dizzy embrace, I sat down on the carpet—suddenly, without affectation. In this unpretentious

neclintit, corect şi auster, cu cravată albă şi ditamai plastronul. Drept răspuns la privirea lui politicoasă dar sumbră şi prelung întrebătoare, am surprins cuvintele Doñei Rita, murmurate cu un aer încurcat şi iritat, "*Vous êtes bête, mon cher. Voyons! Ça n'a aucune conséquence.*" Pentru moment am fost foarte mulțumit să fiu considerat neimportant, şi am câştigat din asta chiar o oarecare experiență mondenă.

Pe când îmi aranjam gulerul, care, la drept vorbind ar fi trebuit să aibă o formă rotundă, şi să se coninue cu o jiletcă scurtă, ceea ce nu era tocmai aşa, am avut inspirația să anunț că am venit să-mi iau rămas bun. Tocmai plecam pe mare cu *Tremolino* chiar în seara aceea. Gazda noastră, răsuflând încă uşor gâfâit şi puțin ciufulită, se întoarse mustrătoare către J.M.K.B., dornică să afle când o să fie şi *el* dispus să plece, cu *Tremolino* sau în alt fel, pentur a intra în statul major al regelui. Ori avea poate de gând, întrebă ea ironic, să aştepte cel puțin ajunul intrării acestuia în Madrid? Dând astfel dovadă de un tact binevenit şi de austeritate, am restabilit atmosfera cordială în odaie. Am plecat aproape de miezul nopții, părăsindu-i după o scenă de împăcare tandră. Am ajuns în port şi în fața lui *Tremolino* am fluierat uşor, de pe marginea cheiului, cum făceam de obicei. Era semnalul nostru, auzit întotdeauna de *padrone*, de Dominic, cel care era tot timpul de veghe pe vas.

attitude I became aware that J. M. K. B. had followed me into the room, elegant, fatal, correct and severe in a white tie and large shirt-front. In answer to his politely sinister, prolonged glance of inquiry, I overheard Doña Rita murmuring, with some confusion and annoyance, "*Vous êtes bête mon cher. Voyons! Ça n'a aucune conséquence.*" Well content in this case to be of no particular consequence, I had already about me the elements of some worldly sense.

Rearranging my collar, which, truth to say, ought to have been a round one above a short jacket, but was not, I observed felicitously that I had come to say good-bye, being ready to go off to sea that very night with the *Tremolino*. Our hostess, slightly panting yet, and just a shade dishevelled, turned tartly upon J. M. K. B., desiring to know when *he* would be ready to go off by the *Tremolino*, or in any other way, in order to join the royal headquarters. Did he intend, she asked ironically, to wait for the very eve of the entry into Madrid? Thus by a judicious exercise of tact and asperity we re-established the atmospheric equilibrium of the room long before I left them a little before midnight, now tenderly reconciled, to walk down to the harbour and hail the *Tremolino* by the usual soft whistle from the edge of the quay. It was our signal, invariably heard by the ever-watchful Dominic, the

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Ca întodeauna, ridica tăcut felinarul să-mi lumineze drumul pe scândura îngustă cu arc a pasarelei noastre primitive. „Plecăm, deci," rostea în şoaptă de îndată ce puneam piciorul pe punte. Eram vestitorul plecărilor pripite, dar nimic în lume nu putea fi atât de neaşteptat încât să-l ia pe Dominic prin surprindere. Mustața lui stufoasă şi neagră, răsucită în fiecare dimineață cu fierul încins de frizerul din colțul cheiului, parcă ascundea un zâmbet care-l caracteriza tot timpul. Cred, însă, că nimeni nu văzuse vreodată forma adevărată a buzelor lui. Judecând după seriozitatea înceată şi de neclintit a acestui om cu pieptul lat, ai fi zis că n-ar fi zâmbit niciodată în viață. Îi lucea în ochi o ironie de-a dreptul neîndurătoare, de parcă sufletul i-ar fi fost greu încercat. Cel mai mic freamăt al nărilor îi dădea un aer de mare îndrăzneală feței lui arse de soare. De fapt, aceasta părea a fi singura modificare a expresiei de care fața lui era în stare; era un om îndârjit şi chibzuit, care venea din sud. Părul lui negru de tot era ondulat la tâmple. Avea cam patruzeci de ani şi călătorea era un bun navigator al mării interioare.

Şmecher şi dat dracului, era cel puțin la fel de descurcăreț ca nefericitul fiu al lui Laerte şi Anticlea. Dacă nu-şi măsura îdemânarea şi curajul cu Zeii înşişi, singurul motiv era că zeii Olimpului nu mai existau. În mod cert, n-avea teamă de nicio

padrone.

He would raise a lantern silently to light my steps along the narrow, springy plank of our primitive gangway. "And so we are going off," he would murmur directly my foot touched the deck. I was the harbinger of sudden departures, but there was nothing in the world sudden enough to take Dominic unawares. His thick black moustaches, curled every morning with hot tongs by the barber at the corner of the quay, seemed to hide a perpetual smile. But nobody, I believe, had ever seen the true shape of his lips. From the slow, imperturbable gravity of that broad-chested man you would think he had never smiled in his life. In his eyes lurked a look of perfectly remorseless irony, as though he had been provided with an extremely experienced soul; and the slightest distension of his nostrils would give to his bronzed face a look of extraordinary boldness. This was the only play of feature of which he seemed capable, being a Southerner of a concentrated, deliberate type. His ebony hair curled slightly on the temples. He may have been forty years old, and he was a great voyager on the inland sea.

Astute and ruthless, he could have rivalled in resource the unfortunate son of Laertes and Anticlea. If he did not pit his craft and audacity against the very gods, it is only because the Olympian gods are dead. Certainly no woman could frighten him. A one-eyed

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

femeie. Nici măcar un ciclop uriaş nu l-ar fi impresionat câtuşi de puțin pe Dominic Cervoni, care de altfel se trăgea nu din Itaca, ci din Corsica. Era departe de a fi rege ori odraslă de împărat; cu toate acestea, familia lui era foarte onorabilă, Caporali autentici, cum zicea el. Şi aşa se şi ştie. Familia Caporali datează din secolul al doisprezecelea.

Din lipsă de adversari mai înflăcărați, Dominic îşi folosea cu o oarecare putere îndrăzneala nesupusă şi plină de vicleşuguri împotriva pământenilor, cum ar fi de pildă toți indivizii de la vamă – funcționari de birou, vameşi, guardacostas, şi de pe mare şi de pe uscat. Acest rătăcitor modern nelegiuit, cu povestea iubirilor, primejdiilor şi vărsărilor lui de sânge, era exact omul de care aveam nevoie. Uneori ne povestea câte ceva despre el, pe un ton ironic şi măsurat. Vorbea catalana, corsicana şi limba provensală, toate cu aceeaşi uşurință. Îmbrăcat în civil, ca toți oamenii, cu cămaşă albă scrobită, haină neagră şi pălărie rotundă, cum l-am dus odată în vizită la Doña Rita, era cât se poate de prezentabil. Ştia să se facă interesant, învăluindu-se într-o atitudine rezervată, aspră şi plină de tact, şi vorbind şi purtându-se în acelaşi timp într-un fel sobru, dar şi glumeț, un amestec aproape imperceptibil.

Avea siguranța de sine a unui temperament tare. După un dialog de o jumătate de oră în sufragerie, timp în care s-au înțeles

giant would not have had the ghost of a chance against Dominic Cervoni, of Corsica, not Ithaca; and no king, son of kings, but of very respectable family—authentic Caporali, he affirmed. But that is as it may be. The Caporali families date back to the twelfth century.

For want of more exalted adversaries Dominic turned his audacity fertile in impious stratagems against the powers of the earth, as represented by the institution of Custom-houses and every mortal belonging thereto—scribes, officers, and guardacostas afloat and ashore. He was the very man for us, this modern and unlawful wanderer with his own legend of loves, dangers, and bloodshed. He told us bits of it sometimes in measured, ironic tones. He spoke Catalonian, the Italian of Corsica and the French of Provençe with the same easy naturalness. Dressed in shore-togs, a white starched shirt, black jacket, and round hat, as I took him once to see Doña Rita, he was extremely presentable. He could make himself interesting by a tactful and rugged reserve set off by a grim, almost imperceptible, playfulness of tone and manner.

He had the physical assurance of strong-hearted men. After half an hour's interview in the dining-room, during which they got in touch with each other in an amazing way, Rita told us in her best *grande dame* manner: "*Mais il esi parfait, cet homme*." He was

de minune, Rita ne-a spus cu aerul ei de *grande dame*: „*Mais il est parfait, cet homme*". Era într-adevăr perfect. Atunci când se afla pe bordul vasului *Tremolino*, înfăşurat într-un *caban* negru, mantia pitorească a marinarilor de pe Mediterana, cu mustața lui impunătoare şi ochii necruțători scoşi în evidență de umbra glugii largi, arăta nu numai ca un călugăr, dar şi ca un pirat, inițiat în misterele întunecate, cele mai înspăimântătoare, ale mării.

perfect. On board the *Tremolino*, wrapped up in a black *caban*, the picturesque cloak of Mediterranean seamen, with those massive moustaches and his remorseless eyes set off by the shadow of the deep hood, he looked piratical and monkish and darkly initiated into the most awful mysteries of the sea.

XLIII

Da, era într-adevăr perfect, după cum declarase şi Doña Rita. Singurul lucru supărător (inexplicabil chiar) la Dominic era nepotul lui, Cezar. Te înfiora vălul trist şi ruşinat ce se aşternea peste îndrăzneala necruțătoare a ochilor acestui om ce nu cunoştea ce-s acelea scrupule ori spaime.

– N-aş fi îndrăznit pentru nimic în lume să-l aduc la bordul vasului dumneavoastră, mi-a spus el odată, având aerul că-şi cere iertare. Dar ce să mă fac? Maică-sa s-a prăpădit şi frate-meu e în tufişuri.

Aşa se face că am aflat că Dominic are un frate. Cât despre faptul că se afla în tufişuri, aceasta înseamnă de fapt că omul izbutise să-şi facă singur dreptate într-o răfuială moştenită de la generațiile dinaintea lui. Vrajba care existase de când lumea între familiile Cervoni şi Brunaschi se învechise într-atât, încât părea să se fi stins în cele din urmă. Într-o seară, după o zi de trudă la plantația de măslini, Pietro Brunaschi şedea afară pe un scaun, rezemat de zidul casei lui, cu un castron de ciorbă pe genunchi şi un codru de pâine în mână. Mergând acasă cu puşca pe umăr, fratele

XLIII

Anyway, he was perfect, as Doña Rita had declared. The only thing unsatisfactory (and even inexplicable) about our Dominic was his nephew, Cesar. It was startling to see a desolate expression of shame veil the remorseless audacity in the eyes of that man superior to all scruples and terrors.

"I would never have dared to bring him on board your balancelle," he once apologized to me. "But what am I to do? His mother is dead, and my brother has gone into the bush."

In this way I learned that our Dominic had a brother. As to "going into the bush," this only means that a man has done his duty successfully in the pursuit of a hereditary vendetta. The feud which had existed for ages between the families of Cervoni and Brunaschi was so old that it seemed to have smouldered out at last. One evening Pietro Brunaschi, after a laborious day amongst his olive-trees, sat on a chair against the wall of his house with a bowl of broth on his knees and a piece of bread in his hand. Dominic's brother, going home with a gun on his shoulder, found a sudden offence in this picture of content and rest so obviously calculated to

lui Dominic se simți brusc jignit de această imagine de mulțumire şi tihnă, parcă anume ieşită-n calea lui ca să-i trezească sentimentele de ură şi răzbunare. El personal nu avusese niciodată nimic de împărțit cu Pietro. Doar că, îmi explica Dominic, „şi-a auzit toți morții strigându-i în urechi”. Strigă din spatele unui zid clădit din piatră, “Ehei, Pietro! Uite ce te-aşteaptă!” Pe când celălat ridica ochii nebănuind nimic, acesta îl ochi drept în frunte şi puse atât de perfect capăt vechii răfuieli, că după spusele lui Dominic, mortul rămase cu castronul de ciorbă pe genunchi şi codrul de pâine în mână.

În Corsica morții nu sunt niciodată dați uitării. Iată, deci, de ce trebuise ca fratele lui Dominic să se refugieze în *maquis*, adică în tufişuri, să se ascundă în sălbăticia muntelui, fugind de jandarmi pe timpul scurt cât îi mai rămânea de trăit, iar Dominic se pomenise pe cap cu nepotu-său şi cu îndatorirea să scoată om din el.

Din păcate era greu de închipuit o întreprindere mai lipsită de speranță ca aceea. Nici nu putea fi vorba de aşa ceva. Cei din familia Cervoni, fără să fie chipeşi, aveau o constituție robustă. Şi totuşi acest tânăr, neînchipuit de palid şi uscat, nu părea să aibă sânge nici cât un melc în el.

– Cine ştie ce vrăjitoare blestemată a furat din leagăn copilul lui frate-meu şi i-a lăsat în loc plodul ăsta de diavol pus la

awaken the feelings of hatred and revenge. He and Pietro had never had any personal quarrel; but, as Dominic explained, “all our dead cried out to him.” He shouted from behind a wall of stones, “O Pietro! Behold what is coming!” And as the other looked up innocently he took aim at the forehead and squared the old vendetta account so neatly that, according to Dominic, the dead man continued to sit with the bowl of broth on his knees and the piece of bread in his hand.

This is why—because in Corsica your dead will not leave you alone—Dominic’s brother had to go into the *maquis*, into the bush on the wild mountain-side, to dodge the gendarmes for the insignificant remainder of his life, and Dominic had charge of his nephew with a mission to make a man of him.

No more unpromising undertaking could be imagined. The very material for the task seemed wanting. The Cervonis, if not handsome men, were good sturdy flesh and blood. But this extraordinarily lean and livid youth seemed to have no more blood in him than a snail.

“Some cursed witch must have stolen my brother’s child from the cradle and put that spawn of a starved devil in its place,” Dominic would say to me. “Look at him! Just look at him!”

To look at Cesar was not pleasant. His parchment skin,

înfometare, îmi zicea Dominic. Priviți-l! Priviți-l numai!

Nu era tocmai o bucurie să te uiți la Cezar. Pielea ca pergamentul, albă ca de mort pe țeastă, printre şuvițele de păr şaten soios, parcă era întinsă şi lipită direct pe oasele lui mari. Nu avea nicio diformitate, dar semăna cum nu se poate mai bine cu ceea ce, fără să fi văzut, îmi închipuiam eu că s-ar înțelege în mod obişnuit prin cuvântul „monstru". N-am nicio îndoială că motivul adevărat al acestei impresii era de ordine morală. O fire cu totul şi cu totul ticăloasă se îmbrăcase în acest trup, ale cărui părți luate separat nu aveau în ele nimic să te bage-n sperieți. Mi-l închipuiam lipicios şi rece ca şarpele. La cea mai mică mustrare, cea mai blândă şi îndreptățită dojană, te privea cu furie şi ură, îşi încrețea cu răutate buza de sus, şi aşa uscată, mârâia cu ură, şi la toate acestea adăuga de obicei zgomotul plăcut al scrâşnetului din dinți.

Din cauza veninului acesta, mai mult decât din cauza minciunilor, obrăzniciei şi lenei lui, Dominic ajungea de cele mai multe ori să-l altoiască. Nu o făcea însă cu brutalitate. Brațul vânjos al lui Dominic începea cu premeditare un amplu gest orizontal, solemn, în urma căruia Cezar se rostogolea pe loc, cum fac popicele – lucru, de altfel, foarte caraghios. Doar că, odată prăbuşit, se zvârcolea pe punte, scrîşnindu-şi dinții cu furie neputincioasă – ceva cumplit la vedere. De multe ori se întâmpla să se facă nevăzut

showing dead white on his cranium through the thin wisps of dirty brown hair, seemed to be glued directly and tightly upon his big bones, Without being in any way deformed, he was the nearest approach which I have ever seen or could imagine to what is commonly understood by the word "monster." That the source of the effect produced was really moral I have no doubt. An utterly, hopelessly depraved nature was expressed in physical terms, that taken each separately had nothing positively startling. You imagined him clammily cold to the touch, like a snake. The slightest reproof, the most mild and justifiable remonstrance, would be met by a resentful glare and an evil shrinking of his thin dry upper lip, a snarl of hate to which he generally added the agreeable sound of grinding teeth.

It was for this venomous performance rather than for his lies, impudence, and laziness that his uncle used to knock him down. It must not be imagined that it was anything in the nature of a brutal assault. Dominic's brawny arm would be seen describing deliberately an ample horizontal gesture, a dignified sweep, and Cesar would go over suddenly like a ninepin—which was funny to see. But, once down, he would writhe on the deck, gnashing his teeth in impotent rage—which was pretty horrible to behold. And it also happened more than once that he would disappear

cu totul – şi asta îți dădea fiori. Nevăzut este exact cuvântul potrivit. Amenințat de aceste lovituri maiestuoase, Cezar se făcea invizibil. Dispărea de-a dura prin gurile deschise, prin hublouri, în spatele butoaielor ridicate, oriunde se putea refugia când îl amenința brațul puternic al unchiului lui.

Odată, pe când ne aflam în portul vechi, chiar înaintea ultimei călătorii a lui *Tremolino*, spre consternarea mea, a dispărut chiar peste bord. Dominic şi cu mine discutam despre treburile noastre la pupa. Cezar se furişase în urmă să asculte, căci, printre alte minunate calități, ştia să tragă de minune cu urechea şi să spioneze. Am înlemnit locului de groază la auzul bâlbâdâcului straşnic. Dar Dominic s-a apropiat calm de balustradă şi s-a aplecat, aşteptând să iasă la suprafață capul prăpăditului său de nepot.

– Ohé, Cezar, a strigat el disprețuitor către nefericitul ud leoarcă. Apucă-te de parâma de legare – *charogne!*

S-a apropiat de mine, pentru a relua discuția întreruptă.

– Ce-i cu Cezar? am întrebat îngrijorat.

– *Canallia*! Acolo să stea, a răspuns el. Şi a continuat să discute liniştit despre treburile noastre, în vreme ce eu încercam zadarnic să-mi scot din gând imaginea lui Cezar scufundat pînă-n gât în apa portului vechi, un decoct de gunoaie de mare vechi de mai multe veacuri. Încercam să nu mă gândesc la asta, fiindcă

completely—which was startling to observe. This is the exact truth. Before some of these majestic cuffs Cesar would go down and vanish. He would vanish heels overhead into open hatchways, into scuttles, behind up-ended casks, according to the place where he happened to come into contact with his uncle's mighty arm.

Once—it was in the old harbour, just before the *Tremolino's* last voyage—he vanished thus overboard to my infinite consternation. Dominic and I had been talking business together aft, and Cesar had sneaked up behind us to listen, for, amongst his other perfections, he was a consummate eavesdropper and spy. At the sound of the heavy plop alongside horror held me rooted to the spot; but Dominic stepped quietly to the rail and leaned over, waiting for his nephew's miserable head to bob up for the first time.

"Ohé, Cesar!" he yelled contemptuously to the spluttering wretch. "Catch hold of that mooring hawser—*charogne*!"

He approached me to resume the interrupted conversation.

"What about Cesar?" I asked anxiously.

"Canallia! Let him hang there," was his answer. And he went on talking over the business in hand calmly, while I tried vainly to dismiss from my mind the picture of Cesar steeped to the chin in the water of the old harbour, a decoction of centuries of marine refuse. I tried to dismiss it, because the mere notion of that

numai ideea acelui lichid făcea să mă cuprindă greața. Curând, făcând semn unui barcagiu liber, Dominic îl trimise să-i pescuiască nepotul. Deîndată, Cezar apăru dinspre chei pe pasarelă, dârdâind, şiroind de apă infectă, cu paie putrede în păr şi o coajă murdară de portocală rătăcită pe umăr. Îi clănțăneau dinții. Pe când înainta, ochii lui gălbejiți ne-au aruncat o privire furişă şi posomorâtă. Mi s-a părut de datoria mea să-mi exprim dezaprobarea.

– De ce-l tot altoieşti, Dominic? l-am întrebat. Eram chiar foarte convins că n-are absolut niciun rost – era o irosire inutilă de forță.

– Trebuie să mă străduiesc să scot om din el, mi-a răspuns Dominic deznădăjduit.

M-am abținut să-i spun ceea ce era de fapt evident, şi anume că, în felul acesta riscă, aşa cum zice nemuritorul domn Mantalini, să scoată din el „un cadavru blestemat, ud leoarcă şi dezagreabil".

– Vrea să se facă lăcătuş! izbucni Cervoni. Ca să învețe să forțeze o broască, altfel nu văd de ce, adaugă el cu amărăciune sardonică.

– Şi de ce nu-l laşi să se facă lăcătuş? am îndrăznit eu.

– Cine să-l învețe! strigă el. Pot să-l las singur undeva? întrebă coborând vocea. Pentru prima oară am simțit ce înseamnă

liquid made me feel very sick. Presently Dominic, hailing an idle boatman, directed him to go and fish his nephew out; and by-and-by Cesar appeared walking on board from the quay, shivering, streaming with filthy water, with bits of rotten straws in his hair and a piece of dirty orange-peel stranded on his shoulder. His teeth chattered; his yellow eyes squinted balefully at us as he passed forward. I thought it my duty to remonstrate.

"Why are you always knocking him about, Dominic?" I asked. Indeed, I felt convinced it was no earthly good—a sheer waste of muscular force.

"I must try to make a man of him," Dominic answered hopelessly.

I restrained the obvious retort that in this way he ran the risk of making, in the words of the immortal Mr. Mantalini, "a demnition damp, unpleasant corpse of him."

"He wants to be a locksmith!" burst out Cervoni. "To learn how to pick locks, I suppose," he added with sardonic bitterness.

"Why not let him be a locksmith?" I ventured.

"Who would teach him?" he cried. "Where could I leave him?" he asked, with a drop in his voice; and I had my first glimpse of genuine despair. "He steals, you know, alas! *Par la Madonne*! I believe he would put poison in your food and mine—the viper!"

disperarea adevărată. Mai şi fură, pe deasupra! *Par la Madonne*! Îl cred în stare să ne pună şi otravă în mâncare – năpârca!

Îşi ridică încet faţă şi pumnii încleştaţi către cer. Dar până la urmă Cezar nu ne-a otrăvit. Desigur n-aş putea jura, însă cred că şi-a ales o altă cale pentru înclinațiile lui.

În această călătorie, despre care n-am să întru în detalii, trebuia să navigăm adânc în interior, din mai multe motive. Venind dinspre sud şi încheind cu partea importantă şi cu adevărat primejdioasă a planului nostru, era necesar să luăm din Barcelona anumite informații precise. S-ar putea spune că în felul acesta ne vâram singuri capul în ştreang, dar nu era tocmai aşa. Aveam acolo unul ori doi prieteni influenți, sus-puşi şi mulți alții mai mărunți, dar folositori, fiindcă fuseseră cumpărați pe bani peşin, şi nu puțini. Nu ne aflam în primejdie de a fi atacați. De fapt, informația pe care o aşteptam ne-a fost adusă fără întârziere de către un vameş, care a urcat la bord, aparent hotărât să-şi înfigă plin de zel vergeaua de metal în stratul de potocale, care nu lăsau să se vadă altceva din încărcătură noastră prin gura de încărcare.

Am uitat să spun că *Tremolino* era ştiut oficial ca un vas comercial ce transportă fructe şi plută. Pe când cobora pe uscat, zelosul ofițer a reuşit să strecoare în mâna lui Dominic o hârtiuță foarte folositoare. Câteva ore mai târziu, ieşit din schimb, se

He raised his face and both his clenched fists slowly to heaven. However, Cesar never dropped poison into our cups. One cannot be sure, but I fancy he went to work in another way.

This voyage, of which the details need not be given, we had to range far afield for sufficient reasons. Coming up from the South to end it with the important and really dangerous part of the scheme in hand, we found it necessary to look into Barcelona for certain definite information. This appears like running one's head into the very jaws of the lion, but in reality it was not so. We had one or two high, influential friends there, and many others humble but valuable because bought for good hard cash. We were in no danger of being molested; indeed, the important information reached us promptly by the hands of a Custom-house officer, who came on board full of showy zeal to poke an iron rod into the layer of oranges which made the visible part of our cargo in the hatchway.

I forgot to mention before that the *Tremolino* was officially known as a fruit and cork-wood trader. The zealous officer managed to slip a useful piece of paper into Dominic's hand as he went ashore, and a few hours afterwards, being off duty, he returned on board again athirst for drinks and gratitude. He got both as a matter of course. While he sat sipping his liqueur in the tiny cabin, Dominic plied him with questions as to the whereabouts of the

întoarse la bord, dornic de băutură şi recunoştinţă. E de la sine înţeles că le-a căpătat pe amândouă. Pe când şedea şi-şi sorbea lichiorul în cabina strâmtă, Dominic l-a hărţuit cu întrebări, ca să afle ce ştie despre guardacostas. Importantă pentru noi era paza de coastă. Era esenţial pentru reuşita şi siguranţa noastră să aflăm poziţia exactă a navei de patrulare din apropiere. Veştile erau cât se poate de prielnice. Ofiţerul numi un loc pe coastă, la vreo douăsprezece mile depărtare, unde era corabia ancorată, fără să bănuiască nimic, nepregătită, cu pânzele nedesfăcute, vergile în curs de a fi vopsite şi arborii răzuiţi. După care îşi luă tălpăşiţa o dată cu urările de rigoare, zâmbind mulţumit de sine, tot uitându-se înapoi ca săne liniştească.

Din exces de precauţie, petrecusem ziua în partea de jos a corabiei, destul de înghesuit. Călătoria aceea avea o miză mare.

– Putem pleca oricând, doar că Cezar nu s-a întors de când a plecat să ia masa de dimineaţă, m-a anunţat Dominic în maniera lui sumbră şi fără grabă.

Nu ne puteam da seama unde plecase tânărul şi de ce. Presupunerile care ar fi putut explica absenţa unui marinar obişnuit nu se aplicau în cazul lui Cezar. Era prea respingător pentru iubire, prietenie, joc de noroc ori chiar o aventură întâmplătoare. Dar se mai întâmplase o dată sau de două ori să dispară în felul acesta.

guardacostas. The preventive service afloat was really the one for us to reckon with, and it was material for our success and safety to know the exact position of the patrol craft in the neighbourhood. The news could not have been more favourable. The officer mentioned a small place on the coast some twelve miles off, where, unsuspicious and unready, she was lying at anchor, with her sails unbent, painting yards and scraping spars. Then he left us after the usual compliments, smirking reassurringly over his shoulder.

I had kept below pretty close all day from excess of prudence. The stake played on that trip was big.

“We are ready to go at once, but for Cesar, who has been missing ever since breakfast,” announced Dominic to me in his slow, grim way.

Where the fellow had gone, and why, we could not imagine. The usual surmises in the case of a missing seaman did not apply to Cesar’s absence. He was too odious for love, friendship, gambling, or even casual intercourse. But once or twice he had wandered away like this before.

Dominic went ashore to look for him, but returned at the end of two hours alone and very angry, as I could see by the token of the invisible smile under his moustache being intensified. We wondered what had become of the wretch, and made a hurried

Dominic coborî să-l caute pe uscat; peste două ore se întoarse însă singur şi mânios tare, fapt dovedit de zâmbetul lui de sub mustață, care era parcă mai larg. Ne-am întrebat amândoi ce s-a întâmplat cu nefericitul Cezar şi ne-am inventariat în grabă bunurile portabile. Nu furase nimic.

– Are să vină acuş, zisei, încrezător.

După nici zece minute, unul dintre cei de pe punte strigă din toate puterile:

– L-am văzut! Vine!

Cezar era doar în cămaşă şi pantaloni. Evident, îşi vânduse haina ca să facă rost de bani de cheltuială.

– Nemernicule! atât i-a spus Dominic, cu o voce a cărei blândețe îți dădea fiori. Îşi stăpâni o vreme furia. Unde ai fost, vagabondule? întrebă el amenințător.

Pentru nimic în lume Cezar nu putu fi făcut să răspundă la această întrebare. Parcă disprețuia până şi minciuna. Rămase-n loc, strângându-şi buzele şi scrâşnind din dinți, şi nici nu se clinti când Dominic ridică brațul. Căzu ca secerat de glonț, bineînțeles. Dar observai că de data asta, când se ridică, rămase mai îndelung în patru labe, arătându-şi colții mari peste umăr şi aruncând flăcări în priviri, măsurându-şi unchiul cu un fel de ură nouă în ochii lui rotunzi şi gălbejiți. Sentimentul acela, care de altfel nu-l părăsea

investigation amongst our portable property. He had stolen nothing.

"He will be back before long," I said confidently.

Ten minutes afterwards one of the men on deck called out loudly:

"I can see him coming."

Cesar had only his shirt and trousers on. He had sold his coat, apparently for pocket-money.

"You knave!" was all Dominic said, with a terrible softness of voice. He restrained his choler for a time. "Where have you been, vagabond?" he asked menacingly.

Nothing would induce Cesar to answer that question. It was as if he even disdained to lie. He faced us, drawing back his lips and gnashing his teeth, and did not shrink an inch before the sweep of Dominic's arm. He went down as if shot, of course. But this time I noticed that, when picking himself up, he remained longer than usual on all fours, baring his big teeth over his shoulder and glaring upwards at his uncle with a new sort of hate in his round, yellow eyes. That permanent sentiment seemed pointed at that moment by especial malice and curiosity. I became quite interested. If he ever manages to put poison in the dishes, I thought to myself, this is how he will look at us as we sit at our meal. But I

niciodată, părea că se ascute în clipa aceea cu maliție şi curiozitate. Reuşise să-mi stârnească interesul. Dacă izbuteşte vreodată să ne pună otravă în mâncare, mi-am zis, cu privirea asta o să ne măsoare în vreme ce o înghițim. E însă de la sine înțeles că nicio clipă nu mi-a trecut într-adevăr prin cap că o să ne pună vreodată otravă în farfurie. Doar mânca şi el aceeaşi mâncare. Şi pe deasupra nici otravă nu avea. În afară de asta, era peste putință să existe pe lume vreo ființă omenească atât de orbită de lăcomie încât să vândă otravă unei creaturi aşa de respingătoare.

did not, of course, believe for a moment that he would ever put poison in our food. He ate the same things himself. Moreover, he had no poison. And I could not imagine a human being so blinded by cupidity as to sell poison to such an atrocious creature.

XLIV

În amurg am ieşit în larg pe tăcute şi toate au mers bine pe timpul nopții. Vântul era puternic, temperat de o adiere dinspre miazăzi. Pentru direcția în care ne îndreptam aveam vânt prielnic. Când şi când, Dominic bătea din palme încet şi ritmat de câteva ori, parcă lăudând astfel priceperea corabiei. *Tremolino* murmura şi fremăta înaintând în zbor, valsând uşor sub tălpile noastre.

În zori, i-am arătat lui Dominic, printre cele câteva pânze ce se zăreau alergând în fața apropiatei furtuni, un vas mai special. Pânzele lui mari, umflate de vânt, îl făceau să se contureze înalt şi drept ca o coloană cenuşie care se înălța nemişcată, urmându-ne cu străşnicie.

– Ia te uită colo, Dominic, i-am zis. S-ar zice că-s în mare grabă.

Padrone a tăcut. Înfăşurându-se mai strâns în mantia neagră, s-a ridicat în picioare să se uite mai bine. Fața lui bătută de vânt, învelită în glugă de jur-împrejur, avea un aer de siguranță şi provocare. Ochii adânciți în orbite priveau lung şi fix în depărtare, fără să clipească, asemeni ochilor scrutători, nemiloşi, ficşi, ai unei

XLIV

We slipped out to sea quietly at dusk, and all through the night everything went well. The breeze was gusty; a southerly blow was making up. It was fair wind for our course. Now and then Dominic slowly and rhythmically struck his hands together a few times, as if applauding the performance of the *Tremolino*. The balancelle hummed and quivered as she flew along, dancing lightly under our feet.

At daybreak I pointed out to Dominic, amongst the several sail in view running before the gathering storm, one particular vessel. The press of canvas she carried made her loom up high, end-on, like a gray column standing motionless directly in our wake.

"Look at this fellow, Dominic," I said. "He seems to be in a hurry."

The Padrone made no remark, but, wrapping his black cloak close about him, stood up to look. His weather-tanned face, framed in the hood, had an aspect of authority and challenging force, with the deep-set eyes gazing far away fixedly, without a wink, like the

păsări de mare.

– *Chi va piano va sano*, rosti el într-un târziu, aruncându-mi o privire amuzată peste umăr, fiindcă şi noi mergeam cu o viteză nebună.

Tremolino era la înălțime. Parcă nici n-atingea crestele de spumă turbată peste care trecea în goană. M-am lăsat din nou pe vine, ca să mă pun la adăpost de valurile joase. După mai bine de o jumătate de oră de nemişcare legănată, timp în care scrutase încordat şi concentrat, Dominic se lasă jos pe punte lângă mine. De sub gluga de călugăr, ochii lui mă priveau cu o expresie cruntă, care m-a mirat. N-a spus mare lucru, dar a fost destul:

– Presupun că a făcut drumul până aici ca să i se ducă vopseaua proaspătă de pe vergi.

– Cum? am strigat eu, ridicându-mă în genunchi. E nava guardacosta?

Urma neîntreruptă de zâmbet de sub mustața de pirat a lui Dominic se adânci parcă – aducea cu un zâmbet sumbru, parcă-l vedeam chiar de-adevăratelea prin părul ud şi drept. De aici am înțeles că fierbea de furie. Dar am mai văzut şi că era nedumerit, descoperire care nu mi-a făcut prea nicio plăcere. Dominic nedumerit! Timp îndelungat, în bătaia valurilor, am rămas la pupa cu ochii la coloana cenuşie care se înălța legănându-se slab în urma

intent, merciless, steady eyes of a sea-bird.

"*Chi va piano va sano*," he remarked at last, with a derisive glance over the side, in ironic allusion to our own tremendous speed.

The *Tremolino* was doing her best, and seemed to hardly touch the great burst of foam over which she darted. I crouched down again to get some shelter from the low bulwark. After more than half an hour of swaying immobility expressing a concentrated, breathless watchfulness, Dominic sank on the deck by my side. Within the monkish cowl his eyes gleamed with a fierce expression which surprised me. All he said was:

"He has come out here to wash the new paint off his yards, I suppose."

"What?" I shouted, getting up on my knees. "Is she the guardacosta?"

The perpetual suggestion of a smile under Dominic's piratical moustaches seemed to become more accentuated—quite real, grim, actually almost visible through the wet and uncurled hair. Judging by that symptom, he must have been in a towering rage. But I could also see that he was puzzled, and that discovery affected me disagreeably. Dominic puzzled! For a long time, leaning against the bulwark, I gazed over the stern at the gray

noastră menținându-se calm la aceeaşi distanță.

În acest răstimp, întunecat şi ascuns sub glugă, Dominic şedea turceşte pe punte, cu spatele către vânt, semănând întrucâtva cu un şef arab în *bournouss*, aşezat în nisip. Aşa cum stătea nemişcat, deasupra lui şnurul şi ciucurele glugii se legănau prosteşte în vânt. Am renunțat în cele din urmă să înfrunt vântul şi ploaia şi m-am ghemuit lângă el. Era clar că era o corabie de patrulare. Nu era cazul să discutăm despre asta, dar curând, între doi nori încărcați cu averse de grindină, soarele a strălucit scurt deasupra pânzelor ei, şi oamenii noştri şi-au dat seama despre ce era vorba. Am observat că, în clipă aceea, parcă nici nu le mai păsa unii de alții, şi nici de altceva din jur n-aveau ochi şi atenție decât pentru corabia ca o coloană din urma noastră. Începeam să distingem destul de bine cum se leagănă. A rămas o clipă orbitor de albă, apoi s-a pierdut încet, până a dispărut sub o rafală. A reapărut, neagră aproape, ca un stâlp înfipt drept în fața unui nor gros, cenuşiu închis. De când o observasem, nu se apropiase de noi niciun pic.

– Nu-l poate ajunge din urmă pe *Tremolino*, am zis plin de avânt.

Dominic s-a uitat în altă parte. A remarcat în treacăt, dar exact, că vremea închisă e mai degrabă prielnică urmăritorilor noştri. Corabia lor era de trei ori cât a noastră. Nu ne rămânea decât

column that seemed to stand swaying slightly in our wake always at the same distance.

Meanwhile Dominic, black and cowled, sat cross-legged on the deck, with his back to the wind, recalling vaguely an Arab chief in his burnuss sitting on the sand. Above his motionless figure the little cord and tassel on the stiff point of the hood swung about inanely in the gale. At last I gave up facing the wind and rain, and crouched down by his side. I was satisfied that the sail was a patrol craft. Her presence was not a thing to talk about, but soon, between two clouds charged with hail-showers, a burst of sunshine fell upon her sails, and our men discovered her character for themselves. From that moment I noticed that they seemed to take no heed of each other or of anything else. They could spare no eyes and no thought but for the slight column-shape astern of us. Its swaying had become perceptible. For a moment she remained dazzlingly white, then faded away slowly to nothing in a squall, only to reappear again, nearly black, resembling a post stuck upright against the slaty background of solid cloud. Since first noticed she had not gained on us a foot.

“She will never catch the *Tremolino*,” I said exultingly.

Dominic did not look at me. He remarked absently, but justly, that the heavy weather was in our pursuer’s favour. She was

să menținem distanța dintre noi până la căderea întunericului, ceea ce nu era mare lucru, iar apoi să schimbăm direcția mergând în larg, şi abia după aceea să cumpănim ce avem de făcut. Dar gândurile lui se împotmoliră parcă în negura unei enigme ce trebuia lămurită, şi foarte curând amuți. Înaintam constant cu toate pânzele-n vânt. Capul San Sebastian, care se afla nu departe în față, părea să se îndepărteze cu fiecare rafală şi să reapară pe când goneam, de fiecare dată conturându-se mai clar în intervalul dintre averse.

Eu unul nu eram deloc sigur că acest *gabelou* (cum o numeau oamenii noştri cu dispreț) era chiar pe urmele noastre. Totul se desluşea atât de greu, încât le-am explicat încrezător că s-ar putea pur şi simplu să-şi schimbe poziția şi atât. Când a auzit asta, Dominic a catadicsit să-şi întoarcă spre mine capul.

– E foarte clar că ne urmăreşte, a afirmat el abătut, după ce şi-a mai aruncat o dată ochii la pupa.

Nu i-am pus părerea la îndoială. Doar că avântul meu de începător şi mândria mea de învățăcel destoinic făceau din mine pe atunci un cazuist naval.

– Nu pricep, am insistat eu subtil, cum naiba, pe vântul ăsta, rămâne exact unde era când am dat cu ochii de ea. E limpede că n-a putut şi nu s-a apropiat de noi nici cu douăsprezece mile pe timpul nopții. Şi mai sunt şi alte lucruri ciudate…

three times our size. What we had to do was to keep our distance till dark, which we could manage easily, and then haul off to seaward and consider the situation. But his thoughts seemed to stumble in the darkness of some not-solved enigma, and soon he fell silent. We ran steadily, wing-and-wing. Cape San Sebastian nearly ahead seemed to recede from us in the squalls of rain, and come out again to meet our rush, every time more distinct between the showers.

For my part I was by no means certain that this *gabelou* (as our men alluded to her opprobriously) was after us at all. There were nautical difficulties in such a view which made me express the sanguine opinion that she was in all innocence simply changing her station. At this Dominic condescended to turn his head.

“I tell you she is in chase,” he affirmed moodily, after one short glance astern.

I never doubted his opinion. But with all the ardour of a neophyte and the pride of an apt learner I was at that time a great nautical casuist.

“What I can’t understand,” I insisted subtly, “is how on earth, with this wind, she has managed to be just where she was when we first made her out. It is clear that she could not, and did not, gain twelve miles on us during the night. And there are other

Dominic şedea neclintit, ca un con negru neînsufleţit, aşezat pe puntea rece, lângă cârmă, cu micul ciucure fluturând, şi rămase o vreme în această nemişcare gânditoare. Apoi, îndoindu-se cu un hohot scurt, rosti rodul amar al acestor gânduri. Înţelesese exact ce se întâmplase. Era unde o desluşisem prima oară, nu fiindcă ne ajunsese din urmă, ci fiindcă noi trecusem pe lângă ea în timpul nopţii, pe când ea ne aştepta deja, oprită după toate aparenţele în calea noastră.

– Vă daţi seama? Deja! mormăi Dominic încet dar fioros. Deja! După cum ştiţi, am pornit cu cel puţin opt ore înainte, fiindcă altfel ar fi avut vreme să ne pândească de cealaltă parte a Capului şi – strânse el din dinţi ca un lup, cu faţa lângă a mea – i-am fi căzut în cursă ca nişte şoareci.

Da, acum înţelegeam. Urmăreau atent şi le mergea excelent mintea celor de pe vasul acela. Îi întrecuserăm în întuneric, pe când ei înaintau încet şi fără grabă către locul pândei, în ideea că noi suntem încă mult în urmă. În zori însă, zărindu-ne în faţă, cu pânzele-n vânt, îşi întinseseră şi ei velele şi ne urmăreau. Dar dacă aşa stăteau lucrurile, atunci …

Dominic îmi înşfăcă braţul.

– Ei da! I s-a dat de veste – acum înţelegeţi, nu-i aşa? – I s-a dat de veste... Cineva ne-a vândut – ne-a trădat. De ce? Cum? Ce

impossibilities. . . .”

Dominic had been sitting motionless, like an inanimate black cone posed on the stern deck, near the rudder-head, with a small tassel fluttering on its sharp point, and for a time he preserved the immobility of his meditation. Then, bending over with a short laugh, he gave my ear the bitter fruit of it. He understood everything now perfectly. She was where we had seen her first, not because she had caught us up, but because we had passed her during the night while she was already waiting for us, hove-to, most likely, on our very track.

“Do you understand—already?” Dominic muttered in a fierce undertone. “Already! You know we left a good eight hours before we were expected to leave, otherwise she would have been in time to lie in wait for us on the other side of the Cape, and”—he snapped his teeth like a wolf close to my face—“and she would have had us like—that.”

I saw it all plainly enough now. They had eyes in their heads and all their wits about them in that craft. We had passed them in the dark as they jogged on easily towards their ambush with the idea that we were yet far behind. At daylight, however, sighting a balancelle ahead under a press of canvas, they had made sail in chase. But if that was so, then—

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

rost a avut? Le-am plătit din plin celor de pe uscat... Nu! Simt că-mi crapă capul.

Parcă se sufoca. Trase de nasturele de la gât al mantiei, sări-n picioare cu gura căscată, gata să dea drumul la blesteme şi ameninţări, dar se stăpâni pe dată şi, înfăşurându-se bine în mantie, se aşeză înapoi pe punte, tăcând mâlc.

– Da, am rostit eu, cine ştie ce ticălos de pe uscat ne-a făcut-o.

Îşi trase bine gluga peste ochi şi mormăi:

– Un ticălos… Da, da… bineînţeles.

– Oricum, am zis, e clar că nu ne pot prinde.

– Mde, aprobă el fără convingere, nu prea pot.

Am trecut foarte aproape de Cap, ca să ocolim curenţii potrivnici. De partea cealaltă, din cauza uscatului din apropiere, vântul ne-a părăsit aproape de tot o clipă. Cele două pânze înalte de pe *Tremolino* atârnau moi pe catarge, în vuietul asurzitor al apelor care se izbeau de ţărmul rămas în urmă. Iar când rafala a revenit şi le-a umflat iar, am urmărit uluiţi cum jumătate din noua velă mare, pe care o crezusem atât de rezistentă că n-ar fi cedat nici dacă vasul se scufunda, pur şi simplu s-a desfăcut şi a zburat din parâme. Am coborât pe dată verga şi am salvat pânza, dar nu mai era pânză de fapt. Era o grămadă de fâşii de material ude leoarcă. Ne încurca pe

Dominic seized my arm.

"Yes, yes! She came out on an information—do you see, it?—on information. . . . We have been sold—betrayed. Why? How? What for? We always paid them all so well on shore. . . . No! But it is my head that is going to burst."

He seemed to choke, tugged at the throat button of the cloak, jumped up open-mouthed as if to hurl curses and denunciation, but instantly mastered himself, and, wrapping up the cloak closer about him, sat down on the deck again as quiet as ever.

"Yes, it must be the work of some scoundrel ashore," I observed.

He pulled the edge of the hood well forward over his brow before he muttered:

"A scoundrel. . . . Yes. . . . It's evident."

"Well," I said, "they can't get us, that's clear."

"No," he assented quietly, "they cannot."

We shaved the Cape very close to avoid an adverse current. On the other side, by the effect of the land, the wind failed us so completely for a moment that the *Tremolino's* two great lofty sails hung idle to the masts in the thundering uproar of the seas breaking upon the shore we had left behind. And when the returning gust filled them again, we saw with amazement half of the new mainsail,

punte şi îngreuia corabia. Dominic a dat ordin să fi aruncată peste bord.

– Aruncam şi verga, zise el conducându-mă iar la pupa, dacă nu era prea mare bătaie de cap. Urmăriți-mă cu atenție, continuă el mai încet. Am să vă spun ceva îngrozitor. Ei bine: am observat că parâmele velei aceleia au fost tăiate! Înțelegeți? Tăiate cu cuțitul în mai multe locuri. Şi totuşi au rezistat atâta vreme. Nu au fost tăiate destul. Vântul a doborât-o. De ce vă spun? Fiindcă trădătorul trebuie să fie aici pe punte! Pe toți dracii! E undeva în spatele nostru. Nu vă întoarceți, signorino.

Eram cu fața la pupa.

– Ce-i de făcut? am întrebat înspăimântat.

– Nimic. Tăcere! Fiți bărbat, signorino.

– Atât? am întrebat.

Ca să arăt că ştiu să fiu bărbat, m-am hotărât să nu mai scot un sunet câtă vreme Dominic însuşi avea puterea să-şi țină gura. Sunt situații în care tăcerea e singura soluție. Cu atât mai mult cu cât sentimentul trădării îmi amorțea într-un fel deznădăjduit gândurile şi simțurile. Preț de o oră şi mai bine i-am privit pe urmăritori urcând pe valuri, din ce în ce mai aproape, printre rafale care uneori ascundeau vasul lor cu totul. Chiar şi când nu-l vedeam, tot îi simțeam aproape, ca un cuțit gata să-ți reteze beregata. Ne

which we thought fit to drive the boat under before giving way, absolutely fly out of the bolt-ropes. We lowered the yard at once, and saved it all, but it was no longer a sail; it was only a heap of soaked strips of canvas cumbering the deck and weighting the craft. Dominic gave the order to throw the whole lot overboard.

I would have had the yard thrown overboard, too, he said, leading me aft again, "if it had not been for the trouble. Let no sign escape you," he continued, lowering his voice, "but I am going to tell you something terrible. Listen: I have observed that the roping stitches on that sail have been cut! You hear? Cut with a knife in many places. And yet it stood all that time. Not enough cut. That flap did it at last. What matters it? But look! there's treachery seated on this very deck. By the horns of the devil! seated here at our very backs. Do not turn, signorino."

We were facing aft then.

"What's to be done?" I asked, appalled.

"Nothing. Silence! Be a man, signorino."

"What else?" I said.

To show I could be a man, I resolved to utter no sound as long as Dominic himself had the force to keep his lips closed. Nothing but silence becomes certain situations. Moreover, the experience of treachery seemed to spread a hopeless drowsiness

ajungea din urmă cu mare repeziciune. Cu vânt puternic, şi pe o mare mult mai liniştită, *Tremolino* se legăna înaintând încet, cu o singură pânză. Era parcă o nepăsare înspăimântătoare în bucuria liberă cu care se mişca. Mai trecu o jumătate de oră. Nu mai puteam îndura.

– Sărmana corabie e condamnată, am zis poticnindu-mă brusc, gata să-mi dea lacrimile.

Dominic rămase neclintit ca o statuie. Sufletul meu lipsit de experienţă fu copleşit de o singurătate catastrofală. Îmi treceau prin faţa ochilor chipurile tovarăşilor mei. Toată ceata regalistă era acum la Monte Carlo, mă gândeam. Îmi apăreau limpede şi foarte mici, cu voci afectate şi gesturi rigide, ca o procesiune de marionete ţepene pe o scenă de jucărie. Am tresărit. Ce-a fost asta? O şoaptă tainică şi necruţătoare se auzea dinăuntrul glugii negre, neclintite, de lângă mine.

– *Il faut la tuer*.

Auzeam perfect.

– Cum ai zis, Dominic? am întrebat fără altă mişcare în afară de cea a buzelor.

Şoapta dinăuntrul glugii a repetat tainic:

– Trebuie ucisă.

Inima porni să mi se zbată în piept.

over my thoughts and senses. For an hour or more we watched our pursuer surging out nearer and nearer from amongst the squalls that sometimes hid her altogether. But even when not seen, we felt her there like a knife at our throats. She gained on us frightfully. And the *Tremolino*, in a fierce breeze and in much smoother water, swung on easily under her one sail, with something appallingly careless in the joyous freedom of her motion. Another half-hour went by. I could not stand it any longer.

“They will get the poor barky,” I stammered out suddenly, almost on the verge of tears.

Dominic stirred no more than a carving. A sense of catastrophic loneliness overcame my inexperienced soul. The vision of my companions passed before me. The whole Royalist gang was in Monte Carlo now, I reckoned. And they appeared to me clear-cut and very small, with affected voices and stiff gestures, like a procession of rigid marionettes upon a toy stage. I gave a start. What was this? A mysterious, remorseless whisper came from within the motionless black hood at my side.

“*Il faul la tuer*.”

I heard it very well.

“What do you say, Dominic?” I asked, moving nothing but my lips.

– Aha, am îngăimat eu. Dar cum?

– O iubiți foarte mult?

– Da.

– Atunci trebuie să găsiți puterea să o faceți. Trebuie s-o cârmiți chiar dumneavoastră, iar eu am să am grijă să moară iute, fără să lase nicio aşchie în urmă.

– Poți? am murmurat, fascinat de gluga neagră neclintită, întoarsă spre pupa, de parcă se unea într-un fel nelegiuit cu acea bătrână mare de vrăjitori, neguțători de sclavi, exilați şi războinici, mare a legendelor şi spaimelor, unde marinarii timpurilor străvechi auzeau stafia fără de odihnă a câte unui bătrân rătăcitor plângând cu voce tare în noapte.

– Ştiu eu o stâncă, şopti tainic vocea inițiată, dinăuntrul glugii. Dar – atenție! Totul trebuie făcut înainte să-şi dea seama oamenii noştri ce avem de gând. Nu ne putem încrede în nimeni. Dacă un cuțit retează frânghiile şi doboară vela de la prova, în douăzeci de minute ne-am pierdut libertatea. Chiar şi cei mai buni dintre oamenii noştri se pot teme că se îneacă. Avem barcă, dar, în astfel de situații, nu poți fi niciodată sigur că scapi cu viață.

Vocea amuți. Plecasem de la Barcelona cu barca de salvare remorcată. Mai încolo a devenit prea riscant s-o ridicăm, aşa că am lăsat-o în voia valurilor, legată cu o frânghie destul de lungă. De

And the whisper within the hood repeated mysteriously, “She must be killed.”

My heart began to beat violently.

“That’s it,” I faltered out. “But how?”

“You love her well?”

“I do.”

“Then you must find the heart for that work too. You must steer her yourself, and I shall see to it that she dies quickly, without leaving as much as a chip behind.”

“Can you?” I murmured, fascinated by the black hood turned immovably over the stern, as if in unlawful communion with that old sea of magicians, slave-dealers, exiles and warriors, the sea of legends and terrors, where the mariners of remote antiquity used to hear the restless shade of an old wanderer weep aloud in the dark.

“I know a rock,” whispered the initiated voice within the hood secretly. “But—caution! It must be done before our men perceive what we are about. Whom can we trust now? A knife drawn across the fore halyards would bring the foresail down, and put an end to our liberty in twenty minutes. And the best of our men may be afraid of drowning. There is our little boat, but in an affair like this no one can be sure of being saved.”

The voice ceased. We had started from Barcelona with our

multe ori păruse că se scufundă, dar curând reapărea cățărată pe un val, mereu vioaie şi teafără.

– Am înțeles, am şoptit eu. De acord, Dominic. Pe când?

– Nu încă. Mai întâi trebuie să ne mai apropiem, răspunse vocea din glugă, ca un murmur fantomatic.

dinghy in tow; afterwards it was too risky to try to get her in, so we let her take her chance of the seas at the end of a comfortable scope of rope. Many times she had seemed to us completely overwhelmed, but soon we would see her bob up again on a wave, apparently as buoyant and whole as ever.

"I understand," I said softly. "Very well, Dominic. When?"

"Not yet. We must get a little more in first," answered the voice from the hood in a ghostly murmur.

XLV

Hotărârea fusese luată. Acum aveam curajul să privesc înapoi. Oamenii şedeau ghemuiţi pe unde apucaseră pe punte, cu chipuri îngrijorate şi pleoştite, îndreptate toate în aceeaşi direcţie, spre urmăritori. Pentru prima oară în dimineaţa aceea l-am observat pe Cezar tolănit pe punte lângă arborele trinchet şi m-am întrebat unde se tupilase până atunci. Dar nu l-aş fi văzut, în fond, nici dacă ar fi fost chiar sub nasul meu. Fuseserăm prea absorbiţi să ne urmărim soarta din ochi, pentru a mai avea timp să vedem unii pe alţii. Nu mâncase nimeni nimic în dimineaţa aceea, dar oamenii veniseră tot timpul să bea apă de la butoi.

Am alergat până jos în cabină. Aveam încuiaţi acolo, într-o lădiţă, zece mii de franci de aur, de care, după ştirea mea, nimeni în afară de Dominic nu avea habar că-i am la bord. Când am reapărut pe punte, Dominic se întoarse şi, pe sub glugă, scrută coasta. În faţă apărea Capul Creux. La stânga era un golf larg, în care apa se zbătea şi se frământa sub rafale crunte. Golful era înecat în fum. La pupa cerul avea un aer ameninţător.

De îndată ce mă văzu, cu o voce calmă, Dominic mă întrebă

XLV

It was settled. I had now the courage to turn about. Our men crouched about the decks here and there with anxious, crestfallen faces, all turned one way to watch the chaser. For the first time that morning I perceived Cesar stretched out full length on the deck near the foremast and wondered where he had been skulking till then. But he might in truth have been at my elbow all the time for all I knew. We had been too absorbed in watching our fate to pay attention to each other. Nobody had eaten anything that morning, but the men had been coming constantly to drink at the water-butt.

I ran down to the cabin. I had there, put away in a locker, ten thousand francs in gold of whose presence on board, so far as I was aware, not a soul, except Dominic had the slightest inkling. When I emerged on deck again Dominic had turned about and was peering from under his cowl at the coast. Cape Creux closed the view ahead. To the left a wide bay, its waters torn and swept by fierce squalls, seemed full of smoke. Astern the sky had a menacing look.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

ce s-a întâmplat. M-am apropiat de el cu un aer nepăsător şi i-am spus foarte încet că am găsit lădița spartă, desfăcută şi fără centura cu bani înăuntru. Aseară mai erau acolo.

– Ce vroiați să faceți cu ea? mă întrebă tremurând foarte tare.

– Să mi-o pun la brâu, ce altceva? i-am răspuns mirat că-i clănțăneau dinții.

– Fir-ar să fie de aur! mormăi. Din cauza greutății banilor v-ați fi putut pierde viața. Îl zgâlțâi un fior de groază. N-avem vreme să vorbim despre asta acum.

– Eu sunt gata.

– Nu încă. Aştept să se apropie rafala aceea, mormăi. Trecură câteva clipe apăsătoare.

Sosi şi rafala. Urmăritorii noştri, prinşi într-un fel de vârtej întunecos, nu se mai zăreau. *Tremolino* fremăta şi înainta în salturi. Dispăru şi uscatul din fața noastră. Parcă eram singuri într-o lume de apă şi vânt.

– *Prenez la barre, monsieur*, rupse deodată Dominic tăcerea, cu o voce severă. Balancella e în mâinile dumneavoastră. Singur trebuie să-i dați lovitura. Eu – eu mai am ceva de făcut. Se adresă cu voce tare omului de la cârmă. Lasă-l pe signorino la cârmă, iar tu şi ceilalți fiți pregătiți să trageți barca repede când vi

Directly he saw me, Dominic, in a placid tone, wanted to know what was the matter. I came close to him and, looking as unconcerned as I could, told him in an undertone that I had found the locker broken open and the money-belt gone. Last evening it was still there.

"What did you want to do with it?" he asked me, trembling violently.

"Put it round my waist, of course," I answered, amazed to hear his teeth chattering.

"Cursed gold!" he muttered. "The weight of the money might have cost you your life, perhaps." He shuddered. "There is no time to talk about that now."

"I am ready."

"Not yet. I am waiting for that squall to come over," he muttered. And a few leaden minutes passed.

The squall came over at last. Our pursuer, overtaken by a sort of murky whirlwind, disappeared from our sight. The *Tremolino* quivered and bounded forward. The land ahead vanished, too, and we seemed to be left alone in a world of water and wind.

"*Prenez la barre, monsieur*," Dominic broke the silence suddenly in an austere voice. "Take hold of the tiller." He bent his

se spune.

Omul îi dădu ascultare, surprins dar mut. Ceilalţi se agitară şi îşi ciulira urechile. Îi auzii murmurând: „Ce vor? Ne strecurăm undeva şi o luăm la sănătoasa? Ştie Padrone ce face.”

Dominic plecă înainte. Se opri să se uite-n jos către Cezar, care, după cum am spus, era tolănit pe burtă lângă arborele trinchet, apoi păşi peste el şi îl pierdui din ochi, în timp ce el se apropia de vela trincă. Nu vedeam înainte. Nu reuşeam să văd nimic în afară de vela trincă desfăcută şi nemişcată, ca o mare aripă umbroasă. Dar Dominic îşi avea reperele lui. Îi auzii vocea din faţă, un strigăt abia perceptibil:

– Signorino, acum!

Am apăsat cât am putut pe echea cârmei, cum mă învăţase. L-am auzit iar vag şi după aceea nu mi-a rămas decât s-o menţin în linie dreaptă. A alergat bucuroasă către pieire, ca nicio altă corabie până atunci. Urca şi cobora de parcă zbura în spaţiu, şi se năpustea înainte, şuierând ca săgeata. Aplecat sub vela trincă, Dominic reapăru şi se îndreptă sprijinindu-se de catarg, cu arătătorul ridicat în sus, într-o atitudine de aşteptare concentrată. Cu o secundă înainte de ciocnire, braţul îi căzu lângă trup. Mi-am încleştat dinţii. Iar apoi –

Scânduri făcute ţăndări, coastele corabiei sfărâmate!

hood to my ear. “The balancelle is yours. Your own hands must deal the blow. I—I have yet another piece of work to do.” He spoke up loudly to the man who steered. “Let the signorino take the tiller, and you with the others stand by to haul the boat alongside quickly at the word.”

The man obeyed, surprised, but silent. The others stirred, and pricked up their ears at this. I heard their murmurs. “What now? Are we going to run in somewhere and take to our heels? The Padrone knows what he is doing.”

Dominic went forward. He paused to look down at Cesar, who, as I have said before, was lying full length face down by the foremast, then stepped over him, and dived out of my sight under the foresail. I saw nothing ahead. It was impossible for me to see anything except the foresail open and still, like a great shadowy wing. But Dominic had his bearings. His voice came to me from forward, in a just audible cry:

“Now, signorino!”

I bore on the tiller, as instructed before. Again I heard him faintly, and then I had only to hold her straight. No ship ran so joyously to her death before. She rose and fell, as if floating in space, and darted forward, whizzing like an arrow. Dominic, stooping under the foot of the foresail, reappeared, and stood

Naufragiul acesta mă apasă pe suflet cu spaima şi groaza unei crime, cu remuşcarea imposibil de scos din minte că am strivit dintr-o singură lovitură un suflet viu şi credincios. Fuga aceea rapidă, avântată, iar apoi ciocnirea, pieirea, nemişcarea – o clipă de neclintire înspăimântătoare, cântecul vântului s-a preschimbat în tânguire ascuțită. Apa lacomă clocotea amenințător şi leneş în jurul cadavrului. În clipă aceea înnebunitoare, am văzut verga trincii clătinându-se brutal de la pupa la prova. Oamenii toți grămadă blestemau de frică şi trăgeau cu disperare de frânghia bărcii. Am recunoscut printre ei şi figura lui Cezar care, ciudat, îmi devenise dintr-o dată familiară. A urmat vechiul gest cunoscut şi foarte eficace al lui Dominic, lovitura orizontală a brațului lui puternic. Îmi amintesc clar că am gândit, „Precis Cezar se prăbuşeşte”, apoi, pe când mă chinuiam să mă ridic în patru labe, echea cârmei, căreia îi dădusem drumul şi se legăna acum liberă, mă izbi sub ureche şi mă lasă lat, fără cunoştință.

De fapt nu cred că am zăcut în nesimțire mai mult de câteva minute, dar, când mi-am revenit în simțiri, barca înfrunta vântul către un golfuleț adăpostit. Doi oameni o îndreptau într-acolo cu vâslele. Dominic îmi petrecuse brațul pe sub umeri şi mă sprijinea în partea din față a bărcii.

Am tras la mal într-un ținut cunoscut. Dominic a luat cu el

steadying himself against the mast, with a raised forefinger in an attitude of expectant attention. A second before the shock his arm fell down by his side. At that I set my teeth. And then—

Talk of splintered planks and smashed timbers! This shipwreck lies upon my soul with the dread and horror of a homicide, with the unforgettable remorse of having crushed a living, faithful heart at a single blow. At one moment the rush and the soaring swing of speed; the next a crash, and death, stillness—a moment of horrible immobility, with the song of the wind changed to a strident wail, and the heavy waters boiling up menacing and sluggish around the corpse. I saw in a distracting minute the foreyard fly fore and aft with a brutal swing, the men all in a heap, cursing with fear, and hauling frantically at the line of the boat. With a strange welcoming of the familiar I saw also Cesar amongst them, and recognised Dominic’s old, well-known, effective gesture, the horizontal sweep of his powerful arm. I recollect distinctly saying to myself, “Cesar must go down, of course,” and then, as I was scrambling on all fours, the swinging tiller I had let go caught me a crack under the ear, and knocked me over senseless.

I don’t think I was actually unconscious for more than a few minutes, but when I came to myself the dinghy was driving before the wind into a sheltered cove, two men just keeping her straight

una din vâslele bărcii. Presupun că se gândea la fluviul pe care urma să-l trecem în curând, pe care există un fel de barcă amărâtă cu fundul plat, adesea rămasă fără prăjină. Dar mai întâi trebuia să urcăm creasta de pământ din spatele Capului. M-a ajutat să urc. Eram ameţit. Îmi simţeam capul uriaş şi greu. În vârf m-am agăţat de el şi ne-am oprit să ne odihnim.

Dedesubtul nostru, în dreapta, golful larg şi înceţoşat de fum era gol. Dominic se ţinuse de cuvânt. Nu se vedea nici măcar o aşchie în jurul stâncii negre de care se ciocnise dintr-o lovitură *Tremolino*, cu sufletul lui curajos, şi alunecase apoi în adâncuri spre liniştea de veci. Întinderea mării era înăbuşită de ceţuri fugare. În miezul rafalei care slăbea în intensitate, ca o fantomă sub pânzele umflate, neştiutoarea corabie pentru paza coastei fugea înainte, urmărindu-ne încă spre nord. Oamenii noştri coborau deja panta cealaltă, să caute barca aceea care, ştiam din experienţă, nu era întotdeauna uşor de găsit. M-am uitat după ei cu ochii împăienjeniţi, înceţoşaţi. Unu, doi, trei, patru.

– Dominic, unde-i Cezar? am strigat.

Respingând parcă până şi auzul numelui, Padrone făcu acel gest amplu, doborâtor cu braţul. M-am dat un pas înapoi şi l-am privit cu spaimă. Cămaşa desfăcută îi dezvelea gâtul vânjos şi părul des de pe piept. Înfipse vâsla drept în sus în pământul moale.

with their oars. Dominic, with his arm round my shoulders, supported me in the stern-sheets.

We landed in a familiar part of the country. Dominic took one of the boat’s oars with him. I suppose he was thinking of the stream we would have presently to cross, on which there was a miserable specimen of a punt, often robbed of its pole. But first of all we had to ascend the ridge of land at the back of the Cape. He helped me up. I was dizzy. My head felt very large and heavy. At the top of the ascent I clung to him, and we stopped to rest.

To the right, below us, the wide, smoky bay was empty. Dominic had kept his word. There was not a chip to be seen around the black rock from which the *Tremolino*, with her plucky heart crushed at one blow, had slipped off into deep water to her eternal rest. The vastness of the open sea was smothered in driving mists, and in the centre of the thinning squall, phantom-like, under a frightful press of canvas, the unconscious guardacosta dashed on, still chasing to the northward. Our men were already descending the reverse slope to look for that punt which we knew from experience was not always to be found easily. I looked after them with dazed, misty eyes. One, two, three, four.

“Dominic, where’s Cesar?” I cried.

As if repulsing the very sound of the name, the Padrone

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

Suflecându-şi încet mâneca dreaptă, îmi întinse în faţă braţul gol.

– Iată, începu el cu o incredibilă premeditare, în a cărei sobrietate supraomenească vibra violenţa înăbuşită a sentimentelor lui, acesta este braţul care i-a dat lovitura. Cât despre ce a urmat, l-a mai ajutat şi aurul dumneavoastră. Am uitat cu totul de bani. Îşi împreună brusc mâinile cu amărăciune. Am uitat, am uitat, repetă el profund nefericit.

– Deci Cezar i-a furat? am îngăimat eu uluit.

– Dar cine? *Canallia*! Sunt convins că de mult vă spiona. El a făcut totul. Toată ziua a stat în Barcelona. *Traditore*! Şi-a vândut haina – ca să închirieze un cal. Ha! ha! Bună afacere! Credeţi-mă pe cuvânt, el i-a pus pe urmele noastre...

Dominic arată către mare, unde corabia guardacosta se mai vedea cât un punct. Bărbia îi căzu în piept.

– …Li s-a dat de veste, murmură el mohorât. Un Cervoni! O, sărmanul meu frate!...

– L-ai înecat? Am îngăimat.

– L-am lovit o singură dată şi nenorocitul s-a dus la fund ca un pietroi – cu aur cu tot. Chiar aşa. Dar a avut vreme să-mi citească în ochi că n-are nicio scăpare, cât trăiesc eu. Era dreptul meu – eu, Dominic Cervoni, Padrone, care l-am adus pe feluca dumneavoastră – nepotul meu, un trădător!

made that ample, sweeping, knocking-down gesture. I stepped back a pace and stared at him fearfully. His open shirt uncovered his muscular neck and the thick hair on his chest. He planted the oar upright in the soft soil, and rolling up slowly his right sleeve, extended the bare arm before my face.

“This,” he began, with an extreme deliberation, whose superhuman restraint vibrated with the suppressed violence of his feelings, “is the arm which delivered the blow. I am afraid it is your own gold that did the rest. I forgot all about your money.” He clasped his hands together in sudden distress. “I forgot, I forgot,” he repeated disconsolately.

“Cesar stole the belt?” I stammered out, bewildered.

“And who else? *Canallia*! He must have been spying on you for days. And he did the whole thing. Absent all day in Barcelona. *Traditore*! Sold his jacket—to hire a horse. Ha! ha! A good affair! I tell you it was he who set him at us. . . .”

Dominic pointed at the sea, where the guardacosta was a mere dark speck. His chin dropped on his breast.

“. . . On information,” he murmured, in a gloomy voice. “A Cervoni! Oh! my poor brother! . . .”

“And you drowned him,” I said feebly.

“I struck once, and the wretch went down like a stone—with

Trase vâsla din pământ şi mă ajută cu grijă să cobor panta. În tot acest răstimp nu m-a privit nici măcar o clipă drept în față. Ne trecu cu barca, apoi îşi luă iar vâsla pe umăr şi aşteptă până ce oamenii noştri se îndepărtară, înainte să-mi ofere brațul. După câțiva paşi se zări cătunul de pescari către care ne îndreptam. Dominic se opri.

– Credeți că puteți ajunge singur până acolo? mă întrebă calm.

– Da, cred ca da. Dar de ce? Unde te duci, Dominic?

– Oriunde. Ce întrebare! Signorino, sunteți aşa de copilăros că puneți o astfel de întrebare unui om cu o întâmplare ca asta în familie. Ah! *Traditore*! Nu ştiu cum de am putut să cred că odrasla aia de drac împieliţat e sânge din sângele meu! Hoţ, escroc, laş, mincinos – alţii poate l-ar fi iertat. Dar eu îi eram unchi şi... Mai bine mă otrăvea – *charogne*! Dar e prea mult: eu, om de încredere, corsican, să ajung să vă cer iertare că am adus la bordul corabiei dumneavoastră, pe care eram Padrone, un Cervoni care v-a trădat – un trădător! e mult prea mult. Ei bine, vă cer iertare. Şi puteți să-l scuipați pe Dominic în față, fiindcă un trădător cu sângele nostru-n vine ne mânjeşte pe toţi. Un furt se mai aranjează între oameni, o minciună se mai îndreaptă, o moarte se răzbună, dar ce-ar putea răscumpăra o asemenea trădare?... Nimic.

the gold. Yes. But he had time to read in my eyes that nothing could save him while I was alive. And had I not the right—I, Dominic Cervoni, Padrone, who brought him aboard your fellucca—my nephew, a traitor?"

He pulled the oar out of the ground and helped me carefully down the slope. All the time he never once looked me in the face. He punted us over, then shouldered the oar again and waited till our men were at some distance before he offered me his arm. After we had gone a little way, the fishing hamlet we were making for came into view. Dominic stopped.

"Do you think you can make your way as far as the houses by yourself?" he asked me quietly.

"Yes, I think so. But why? Where are you going, Dominic?"

"Anywhere. What a question! Signorino, you are but little more than a boy to ask such a question of a man having this tale in his family. *Ah*! *Traditore*! What made me ever own that spawn of a hungry devil for our own blood! Thief, cheat, coward, liar—other men can deal with that. But I was his uncle, and so . . . I wish he had poisoned me—*charogne*! But this: that I, a confidential man and a Corsican, should have to ask your pardon for bringing on board your vessel, of which I was Padrone, a Cervoni, who has

Făcu stânga-mprejur şi se-ndepărtă de mine mergând pe malul fluviului, rotind în aer un braţ răzbunător şi repetându-şi încet, cu încordare sălbatecă: „Ah! *Canaille! Canaille! Canaille!* ...” Mă lăsă ţintuit locului, tremurând de slăbiciune, mut de groază. Neputând scoate niciun sunet, am privit lung în urma straniei siluete nemângâiate a marinarului, care-şi căra vâsla pe umăr, urcând malul unei vâlcele sterpe, plină de stânci, sub cerul plumburiu şi mohorât care-l văzuse pe *Tremolino* pentru ultima oară. Mergând în acest fel hotărât, cu spatele întors către mare, Dominic se pierdu în depărtare.

Dorinţele, gândurile, întrebările noastre sunt toate pe măsura infinitei noastre micimi, şi până şi timpul îl măsurăm după asta. Închişi în încăperea propriilor iluzii, ni se pare că treizeci de secole din istoria omenirii măsoară mai puţin decât treizeci de ani din propria viaţă. Aşa că, în amintirea mea, Dominic Cervoni îşi are locul lui, alături de rătăcitorul legendar printre minunile şi spaimele mării, de aventurierul nelegiuit sortit pieirii, căruia spectrul invocat al prezicătorului i-a vestit o călătorie departe de mare, cu o vâslă pe umăr, până ce va întâlni oameni care n-au văzut în viaţa lor corăbii şi vâsle. Chiar am sentimentul că-i şi văd unul lângă altul, în amurg, într-un ţinut sterp, pe aceşti nefericiţi ce cunosc înţelepciunea mării. Ei poartă pe umăr semnul chemării lor şi sunt înconjuraţi de oameni

betrayed you—a traitor!—that is too much. It is too much. Well, I beg your pardon; and you may spit in Dominic’s face because a traitor of our blood taints us all. A theft may be made good between men, a lie may be set right, a death avenged, but what can one do to atone for a treachery like this? . . . Nothing.”

He turned and walked away from me along the bank of the stream, flourishing a vengeful arm and repeating to himself slowly, with savage emphasis: “*Ah*! *Canaille*! *Canaille*! *Canaille*!. . .” He left me there trembling with weakness and mute with awe. Unable to make a sound, I gazed after the strangely desolate figure of that seaman carrying an oar on his shoulder up a barren, rock-strewn ravine under the dreary leaden sky of *Tremolino’s* last day. Thus, walking deliberately, with his back to the sea, Dominic vanished from my sight.

With the quality of our desires, thoughts, and wonder proportioned to our infinite littleness, we measure even time itself by our own stature. Imprisoned in the house of personal illusions, thirty centuries in mankind’s history seem less to look back upon than thirty years of our own life. And Dominic Cervoni takes his place in my memory by the side of the legendary wanderer on the sea of marvels and terrors, by the side of the fatal and impious adventurer, to whom the evoked shade of the soothsayer predicted a

tăcuți şi stranii. Într-un fel, eu însumi am întors spatele mării şi duc cu mine aceste pagini către amurg, nădăjduind să găsesc o vale îndepărtată, unde să mă întâmpine tăcut un ascultător răbdător.

journey inland with an oar on his shoulder, till he met men who had never set eyes on ships and oars. It seems to me I can see them side by side in the twilight of an arid land, the unfortunate possessors of the secret lore of the sea, bearing the emblem of their hard calling on their shoulders, surrounded by silent and curious men: even as I, too, having turned my back upon the sea, am bearing those few pages in the twilight, with the hope of finding in an inland valley the silent welcome of some patient listener.

XLVI

„Azi nu mai poți înainta în grad, decât dacă sari în gura tunului şi te târăşti până ieşi prin trăgaci."

Acum aproximativ un veac, un ofițer naval a rostit vorbele de mai sus, nemulțumit în sufletul lui, dornic să ajungă cineva în meseria pe care şi-a ales-o. Din viața, cariera, izbânzile şi sfârşitul lui nu s-a păstrat nimic ce i-ar putea lămuri pe tinerii lui urmaşi din flota de azi – nimic în afara acestei afirmații, care întruchipează spiritul epocii prin simplitatea marinărească a sentimentului, izvorât dintr-o personalitate remarcabilă, şi prin exprimarea sugestivă. Această mărturie enigmatică dar intensăvine cu un preț, are o însemnătate şi e de fapt o lecție. O păstrăm de la un înaintaş demn de cinste. Nu putem şti dacă a avut norocul acestei înaintări în grad, la care era atât de greu de ajuns. Aparține uriaşului alai de necunoscuți – a căror măreție vine din însumarea strădaniilor lor pline de dezvotament şi din reuşitele smulse de ambiția lor lacomă şi de neclintit. Nu-i ştim numele. Ştim însă despre el esențialul – că n-a şovăit niciodată în clipele când o acțiune disperat era hotărâtoare. Ne relatează toate acestea un distins marinar de pe

XLVI

"A fellow has now no chance of promotion unless he jumps into the muzzle of a gun and crawls out of the touch-hole."

He who, a hundred years ago, more or less, pronounced the above words in the uneasiness of his heart, thirsting for professional distinction, was a young naval officer. Of his life, career, achievements, and end nothing is preserved for the edification of his young successors in the fleet of to-day—nothing but this phrase, which, sailor-like in the simplicity of personal sentiment and strength of graphic expression, embodies the spirit of the epoch. This obscure but vigorous testimony has its price, its significance, and its lesson. It comes to us from a worthy ancestor. We do not know whether he lived long enough for a chance of that promotion whose way was so arduous. He belongs to the great array of the unknown—who are great, indeed, by the sum total of the devoted effort put out, and the colossal scale of success attained by their insatiable and steadfast ambition. We do not know his name; we only know of him what is material for us to know—that he was never backward on occasions of desperate service. We have this on

vremea lui Nelson. Stingându-se din viață ca Amiral al flotei în ajunul Războiului Crimeei, Sir Thomas Byam Martin a trecut, în mult prea scurtele sale însemnări autobiografice, aceste vorbe semnificative rostite de unul dintre nenumărații tineri care trebuie că au simțit pe pielea lor neajunsurile unei epoci eroice.

Distinsul amiral a trăit el însuşi în această epocă şi şi-a putut da seama exact ce se aştepta în acele zile de la oameni şi de la corăbii. Strălucit căpitan de fregată, om cu judecată sănătoasă, vitejie ieşită din comun şi inteligență echilibrată, profund preocupat de buna organizare şi onoarea marinei, ar fi avut o faimă mult mai mare dacă ocaziile pe care datoria i le-a scos în cale ar fi fost altele, ori mai multe. Să cităm cu acest prilej ceea ce a scris despre Nelson Sir T. B. Martin, către sfârşitul vieții lui, o viață dedicată unei cauze nobile, şi încheiată acum cincizeci de ani, chiar în ziua aniversării luptei de la Trafalgar.

„Noblețea inteligenței lui Nelson a fost latura cea mai însemnată şi mai frumoasă a caracterului lui. Asupra slăbiciunilor – defectelor lui, dacă vreți – eu unul nu mă voi opri niciodată”, declară el şi continuă – „ne vom aminti cu admirație de izbânzile lui extraordinare, fără de pereche, câtă vreme inima britonilor mai are recunoştință în ea, câtă vreme corăbii mai străbat oceanele. Exemplul lui la începutul războiului a înflăcărat într-atât pe tinerii

the authority of a distinguished seaman of Nelson's time. Departing this life as Admiral of the Fleet on the eve of the Crimean War, Sir Thomas Byam Martin has recorded for us amongst his all too short autobiographical notes these few characteristic words uttered by one young man of the many who must have felt that particular inconvenience of a heroic age.

The distinguished Admiral had lived through it himself, and was a good judge of what was expected in those days from men and ships. A brilliant frigate captain, a man of sound judgment, of dashing bravery and of serene mind, scrupulously concerned for the welfare and honour of the navy, he missed a larger fame only by the chances of the service. We may well quote on this day the words written of Nelson, in the decline of a well-spent life, by Sir T. B. Martin, who died just fifty years ago on the very anniversary of Trafalgar.

"Nelson's nobleness of mind was a prominent and beautiful part of his character. His foibles—faults if you like—will never be dwelt upon in any memorandum of mine," he declares, and goes on—"he whose splendid and matchless achievements will be remembered with admiration while there is gratitude in the hearts of Britons, or while a ship floats upon the ocean; he whose example on the breaking out of the war gave so chivalrous an impulse to the

marinari, încât cu toții s-au întrecut în îndrăzneală, disprețuind orice precauție şi săvârşind fapte de eroism care au dus la înălțarea în slavă a națiunii”.

Acestea au fost cuvintele lui şi au numai adevăr în ele. Fermecătorul tânăr căpitan de fregată, cel care, ajuns între două vârste, nu s-a dat înapoi să pună pe fugă o flotă întreagă de unul singur, în vasul lui de război cu şaptezeci şi patru de tunuri, omul de acțiune cu discernământ desăvârşit, bătrânul amiral al flotei, preabunul şi vajnicul slujitor a țării sub doi regi şi o regină, resimțise corect influența lui Nelson şi a exprimat-o cu precizia izvorâtă din preaplinul sufletului lui de marinar.

„Înălțare”, a scris, nu „mărire”. Prin acest simplu cuvânt, sentimentul şi condeiul lui au surprins esența adevărului. Am mai existat şi alții dispuşi şi destoinici care să adauge noi victorii la comoara încredințată națiunii de marina britanică. Menirea Lordului Nelson a fost să înalțe în slavă. Să înalțe! Cuvântul acesta pare să fi fost inventat pentru el.

younger men of the service that all rushed into rivalry of daring which disdained every warning of prudence, and led to acts of heroic enterprise which tended greatly to exalt the glory of our nation.”

These are his words, and they are true. The dashing young frigate captain, the man who in middle age was nothing loth to give chase single-handed in his seventy-four to a whole fleet, the man of enterprise and consummate judgment, the old Admiral of the Fleet, the good and trusted servant of his country under two kings and a queen, had felt correctly Nelson’s influence, and expressed himself with precision out of the fulness of his seaman’s heart.

“Exalted,” he wrote, not “augmented.” And therein his feeling and his pen captured the very truth. Other men there were ready and able to add to the treasure of victories the British navy has given to the nation. It was the lot of Lord Nelson to exalt all this glory. Exalt! the word seems to be created for the man.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

XLVII

Marina britanică a încetat poate demult să-şi numere izbânzile. Bogăția ei întrece cele mai neaşteptate vise de glorie şi măreție. Într-un moment sau altul de izbândă din istoria ei, va căuta poate amintirea unor înfrângeri, pentru a îmbuna sorții pizmaşi care pândesc înflorirea şi triumfurile unei nații. Ea deține, pe drept cuvânt, cea mai bogată moştenire care a fost vreodată încredințată vitejiei şi devotamentului luptătorilor.

Simpla mândrie în acest caz nu ar fi de ajuns. Marinarii de azi ar trebui să învețe să se simtă mici în adâncul sufletului lor, să fie neîmblânziți în dârzenia lor mută. De-a lungul istoriei nu s-a mai întâmplat niciodată de atunci ca norocul izbânzii să însoțească atât de credincios pe războinicii de pe mare. Trebuie să recunoaştem, însă, că şi războinicii au ştiut să răspundă cu credință acestui noroc al izbânzii. S-au simțit ridicați în înalt. Aşteptau mereu ca norocul să le surâdă. Noapte sau zi, pe vreme rea ori bună, aşteptau cel mai mic semn al norocului, oferindu-i în schimb inimile lor vajnice. Cel care le-a insuflat această înălțătoare fidelitate a fost Lordul Nelson. Oricare ar fi fost iubirile pământene pe care le-a trăit ori le-a

XLVII

The British navy may well have ceased to count its victories. It is rich beyond the wildest dreams of success and fame. It may well, rather, on a culminating day of its history, cast about for the memory of some reverses to appease the jealous fates which attend the prosperity and triumphs of a nation. It holds, indeed, the heaviest inheritance that has ever been entrusted to the courage and fidelity of armed men.

It is too great for mere pride. It should make the seamen of to-day humble in the secret of their hearts, and indomitable in their unspoken resolution. In all the records of history there has never been a time when a victorious fortune has been so faithful to men making war upon the sea. And it must be confessed that on their part they knew how to be faithful to their victorious fortune. They were exalted. They were always watching for her smile; night or day, fair weather or foul, they waited for her slightest sign with the offering of their stout hearts in their hands. And for the inspiration of this high constancy they were indebted to Lord Nelson alone. Whatever earthly affection he abandoned or grasped, the great

pierdut, marele amiral a fost întotdeauna, şi înainte de toate, un mare iubitor al Gloriei. A iubit-o fanatic, cu un elan de nestins şi o dorință nepotolită – a iubit-o cu devotament fără egal şi încredere nesfârşită. În plenitudinea patimii lui, a fost un îndrăgostit pretențios. Dar nici ea nu a înşelat niciodată măreția încrederii lui. L-a însoțit până la capătul vieții. A murit strângând la piept ultimul ei dar (nouăsprezece premii). „Lasă ancora, Hardy, – lasă ancora!" Strigătul acesta a aparținut deopotrivă îndrăgostitului pătimaş şi marinarului desăvârşit. În felul acesta, strângea la piept ultimul dar al Gloriei.

Ceea ce i-a dat măreție a fost acest entuziasm. A fost o pildă de înflăcărare pentru cei ce caută o soartă glorioasă. Au existat ofițeri vestiți şi înainte de el – Lord Hood, de pildă, pe care el însuşi îl considera cel mai mare ofițer maritim englez dintotdeauna. Un şir lung de mari comandanți au pregătit marea pentru geniul atotcuprinzător al lui Nelson. Îi venise vremea; după marii ofițeri navali, marea tradiție navală a intrat pe mâinile unui om cu adevărat măreț. Faptul că marina l-a înțeles pe Nelson îi sporeşte gloria. Lord Hood i-a acordat încrederea lui. Amiralul Keith i-a spus: „Nu ne putem lipsi de dumneata nici în calitate de Căpitan, nici de Amiral". Contele St. Vincent i-a dat pe mână o divizie a flotei lui, nestingherindu-l cu niciun ordin. Sir Hyde Parker i-a dat la

Admiral was always, before all, beyond all, a lover of Fame. He loved her jealously, with an inextinguishable ardour and an insatiable desire—he loved her with a masterful devotion and an infinite trustfulness. In the plenitude of his passion he was an exacting lover. And she never betrayed the greatness of his trust! She attended him to the end of his life, and he died pressing her last gift (nineteen prizes) to his heart. "Anchor, Hardy—anchor!" was as much the cry of an ardent lover as of a consummate seaman. Thus he would hug to his breast the last gift of Fame.

It was this ardour which made him great. He was a flaming example to the wooers of glorious fortune. There have been great officers before—Lord Hood, for instance, whom he himself regarded as the greatest sea officer England ever had. A long succession of great commanders opened the sea to the vast range of Nelson's genius. His time had come; and, after the great sea officers, the great naval tradition passed into the keeping of a great man. Not the least glory of the navy is that it understood Nelson. Lord Hood trusted him. Admiral Keith told him: "We can't spare you either as Captain or Admiral." Earl St. Vincent put into his hands, untrammelled by orders, a division of his fleet, and Sir Hyde Parker gave him two more ships at Copenhagen than he had asked for. So much for the chiefs; the rest of the navy surrendered to him

Copenhaga cu două corăbii mai mult decât a cerut. Aşa au procedat conducătorii. Cât despre ceilalți membri ai marinei, aceştia l-au înconjurat cu devotement, încredere, admirație. I-a răsplătit cu sufletul lui înflăcărat. Le-a insuflat entuziasmul şi ambiția lui. Doar în câțiva ani a schimbat din temelii nu atât strategia şi tactica luptei pe mare, cât însăşi ideea de victorie. În toate acestea, avem de-a face cu un geniu. În toate acestea, prin norocul lui statornic şi forța ce l-a însuflețit, este fără egal între conducătorii de flote şi marinari. A unit eroismul cu datoria. Fără îndoială, este un strămoş de temut.

Oamenii din vremea lui l-au iubit. L-au iubit mai mult decât îşi iubesc armatele învingătoare marii conducători. L-au iubit cu un sentiment mai apropiat, ca pe unul de-ai lor. Cum spunea un contemporan, avea „marea pricepere de a câştiga afecțiunea şi respectul tuturor celor ce au avut fericirea să fie conduşi de el".

Când cineva atât de important reuşeşte să rămână atât de apropiat de inimile semenilor lui, acesta este semnul unei profunde omenii. Măreția Lordului Nelson era extrem de omenoasă. Ea avea o temelie morală; cerea parcă să fie înconjurată cu devotamentul cald al unei cete de frați. Era orgolios şi tandru. Dragostea şi admirația necondiționată a marinei au potolit neastâmpărul orgoliului lui profesional. Credea în marinari la fel de tare cum credeau ei în el. Se simțea bine între ei. Sir T. B. Martin relatează

their devoted affection, trust, and admiration. In return he gave them no less than his own exalted soul. He breathed into them his own ardour and his own ambition. In a few short years he revolutionized, not the strategy or tactics of sea-warfare, but the very conception of victory itself. And this is genius. In that alone, through the fidelity of his fortune and the power of his inspiration, he stands unique amongst the leaders of fleets and sailors. He brought heroism into the line of duty. Verily he is a terrible ancestor.

And the men of his day loved him. They loved him not only as victorious armies have loved great commanders; they loved him with a more intimate feeling as one of themselves. In the words of a contemporary, he had "a most happy way of gaining the affectionate respect of all who had the felicity to serve under his command."

To be so great and to remain so accessible to the affection of one's fellow-men is the mark of exceptional humanity. Lord Nelson's greatness was very human. It had a moral basis; it needed to feel itself surrounded by the warm devotion of a band of brothers. He was vain and tender. The love and admiration which the navy gave him so unreservedly soothed the restlessness of his professional pride. He trusted them as much as they trusted him.

că, ori de câte ori a stat de vorbă cu câte unul din ofițerii care luptaseră sub Nelson, aceştia au exprimat „cel mai puternic ataşament față de persoana lui şi admirație pentru felul deschis şi blajin de a se purta cu subordonații". Iar Sir Robert Stopford, care a fost la comanda uneia dintre corăbiile cu care Nelson a pus pe fugă spre Indiile de Vest o flotă cam de două ori mai mare, spune într-o scrisoare: „Suntem pe jumătate morți de foame şi ne e greu să stăm atâta vreme în larg, dar suntem răsplătiți de faptul că Nelson e cu noi".

Acest spirit eroic, de îndrăzneală şi putere de a îndura, datorită căruia toate neînțelegerile publice şi personale erau lăsate la o parte de către toți membrii flotei, acest spirit este ceea ce ne-a lăsat Lordul Nelson drept cea mai de seamă moştenire, de trei ori întărită de pecetea victoriilor de la Nil, Copenhaga şi Trafalgar. Schimbările aduse de vremuri nu se pot atinge de valoarea acestei moşteniri în niciun fel. Au pierit oamenii şi corăbiile pe care el s-a priceput atât de bine să le conducă cu dragoste către fapte de vitejie şi către răsplata cu gloria, dar influența înălțătoare a lui Nelson supraviețuieşte pentru totdeauna în ceea ce oamenii au învățat să ceară de la ei înşişi. E drept că principiile strategiei sunt imuabile. Este însă neîndoielnic că ele au fost şi vor mai fi încălcate, fie din lipsă de îndrăzneală, din nepricepere, ori fiindcă țelul este unul prea

He was a seaman of seamen. Sir T. B. Martin states that he never conversed with any officer who had served under Nelson "without hearing the heartiest expressions of attachment to his person and admiration of his frank and conciliatory manner to his subordinates." And Sir Robert Stopford, who commanded one of the ships with which Nelson chased to the West Indies a fleet nearly double in number, says in a letter: "We are half-starved and otherwise inconvenienced by being so long out of port, but our reward is that we are with Nelson."

This heroic spirit of daring and endurance, in which all public and private differences were sunk throughout the whole fleet, is Lord Nelson's great legacy, triply sealed by the victorious impress of the Nile, Copenhagen, and Trafalgar. This is a legacy whose value the changes of time cannot affect. The men and the ships he knew how to lead lovingly to the work of courage and the reward of glory have passed away, but Nelson's uplifting touch remains in the standard of achievement he has set for all time. The principles of strategy may be immutable. It is certain they have been, and shall be again, disregarded from timidity, from blindness, through infirmity of purpose. The tactics of great captains on land and sea can be infinitely discussed. The first object of tactics is to close with the adversary on terms of the greatest possible

mărunt. Tactica marilor căpitani, pe uscat ori pe mare, poate fi cercetată la nesfârşit. Primul scop al tacticii este să înfrunți adversarul în condiții cât se poate mai avantajoase. Dar din experiență nu se pot formula reguli riguroase, pentru motivul esențial că, printre altele, nu toți adversarii sunt la fel. S-a vorbit mult despre tactica Lordului Nelson, cu mare mândrie şi oarecare câştig. Dar, de fapt, ea este deja perimată. Peste foarte puțini ani, greutățile şi primejdiile ce apar în conducerea unei flote cu pânze nu vor mai însemna nimic pentru marinarii ce păstrează viu pentru țară spiritul eroic lăsat moştenire de Lordul Nelson. Corăbiile s-au schimbat prea mult, aproape cu totul. E bine şi frumos să cercetăm cu respect înțelept faptele oamenilor de seamă, dar scopul precis al vestitului memorandum al Lordului Nelson pare-se că e deja încețoşat de vălul lăsat de timp peste cele mai clare idei ale oricărei mari arte. Să nu uităm că pentru prima oară Nelson, comandant suprem, şi-a înfrânt rivalii – prima dar şi ultima oară. Dacă ar fi supraviețuit, dacă s-ar mai fi găsit flote să i se împotrivească, am şti azi poate mai multe despre neasemuitele lui însuşiri de ofițer naval. Măreția lui de conducător ar fi rămas aceeaşi. În mod sigur, ceea ce putem spune este că, în scurta şi glorioasa lui carieră, aceea a fost ziua când Lordul Nelson s-a ridicat în cel mai măreț chip cu putință la înălțimea geniului lui şi a viitorului țării.

advantage; yet no hard-and-fast rules can be drawn from experience, for this capital reason, amongst others—that the quality of the adversary is a variable element in the problem. The tactics of Lord Nelson have been amply discussed, with much pride and some profit. And yet, truly, they are already of but archaic interest. A very few years more and the hazardous difficulties of handling a fleet under canvas shall have passed beyond the conception of seamen who hold in trust for their country Lord Nelson's legacy of heroic spirit. The change in the character of the ships is too great and too radical. It is good and proper to study the acts of great men with thoughtful reverence, but already the precise intention of Lord Nelson's famous memorandum seems to lie under that veil which Time throws over the clearest conceptions of every great art. It must not be forgotten that this was the first time when Nelson, commanding in chief, had his opponents under way—the first time and the last. Had he lived, had there been other fleets left to oppose him, we would, perhaps, have learned something more of his greatness as a sea officer. Nothing could have been added to his greatness as a leader. All that can be affirmed is, that on no other day of his short and glorious career was Lord Nelson more splendidly true to his genius and to his country's fortune.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

XLVIII

Trebuie să ne gândim că, dacă n-ar fi fost vânt şi flota şi-ar fi pierdut viteza de guvernare, ori, chiar mai rău, dacă ar fi fost luată prin surprindere dinspre răsărit, văzându-şi conducătorii la distanță mică de tunurile inamice, probabil că nimic n-ar fi putut evita ca vasele din față să fie capturate ori distruse. Nicio pricepere, niciun conducător, oricât de mare, n-ar fi fost de folos într-o astfel de eventualitate. Lordul Nelson a fost mai mult decât atât şi geniul lui ar fi rămas la fel de mare chiar dacă ar fi suferit o înfrângere. Dar, desigur, tactica, atât de mult legată de bunul plac al întâmplării, îi apare marinarului din zilele noastre o chestiune pe care nu merită s-o studiezi. Comandantul suprem al acțiunii navale care se va ridica în viitor la înălțimea bătăliei de la Trafalgar în istoria marinei britanice nu se va preocupa şi nu va depinde de ea. De o sută de ani încoace nicio flotă britanică n-a mai dat lupte cu duşmanul. Un veac e vreme lungă, iar diferența dintre ce a fost atunci şi ce e azi este uriaşă. E o adevărată prăpastie. Dacă ultima mare luptă a marinei engleze ar fi fost cea de la Întâi Iunie, de pildă, dacă n-ar fi existat izbânzile lui Nelson, prăpastia ar fi fost aproape de netrecut.

XLVIII

And yet the fact remains that, had the wind failed and the fleet lost steerage way, or, worse still, had it been taken aback from the eastward, with its leaders within short range of the enemy's guns, nothing, it seems, could have saved the headmost ships from capture or destruction. No skill of a great sea officer would have availed in such a contingency. Lord Nelson was more than that, and his genius would have remained undiminished by defeat. But obviously tactics, which are so much at the mercy of irremediable accident, must seem to a modern seaman a poor matter of study. The Commander-in-Chief in the great fleet action that will take its place next to the Battle of Trafalgar in the history of the British navy will have no such anxiety, and will feel the weight of no such dependence. For a hundred years now no British fleet has engaged the enemy in line of battle. A hundred years is a long time, but the difference of modern conditions is enormous. The gulf is great. Had the last great fight of the English navy been that of the First of June, for instance, had there been no Nelson's victories, it would have been wellnigh impassable. The great Admiral's slight and

Imaginea zveltă şi mistuită de patimă a marelui amiral se află la răscruce de drumuri. A avut îndrăzneala geniului şi inspirație de profet.

Marinarul de azi consideră, probabil, că a venit vremea ca experiența tactică a marilor ofițeri navali ai trecutului să fie aşezată respectuos în templul amintirii. Tactica flotelor cu pânze se sprijinea pe două puncte însemnate: posibilitatea de a fi distruse de un foc mistuitor şi groaza, normală pentru un comandant a cărui soartă depindea de forța vântului, că în clipele cruciale o parte din flotă ar putea fi pierdută sub vânt. Aceste două puncte reprezentau esența tacticii pe vasele cu pânze, şi ele nu mai sunt azi actuale, fiindcă există o altă forță motrice şi alt armament. Primul care n-a ținut cont de ele a fot Lordul Nelson. El a acționat cu convingere şi îndrăzneală, sprijinite de o încredere nețărmuită în oamenii pe care îi conducea. Această convingere, neînfricare şi încredere reies din rândurile vestitului memorandum, care e de fapt din partea lui o declarație de credință în superioritatea zdrobitoare a atacului ca singur mijloc de izbândă, şi unicul scop al unei tactici eficace. În condițiile grele ale vremii lui, el a luptat numai şi numai pentru această convingere, traducând-o în practică cu orice risc. Această credință concentrată asupra unui singur punct face ca Nelson să fie primul dintre moderni.

passion-worn figure stands at the parting of the ways. He had the audacity of genius, and a prophetic inspiration.

The modern naval man must feel that the time has come for the tactical practice of the great sea officers of the past to be laid by in the temple of august memories. The fleet tactics of the sailing days have been governed by two points: the deadly nature of a raking fire, and the dread, natural to a commander dependent upon the winds, to find at some crucial moment part of his fleet thrown hopelessly to leeward. These two points were of the very essence of sailing tactics, and these two points have been eliminated from the modern tactical problem by the changes of propulsion and armament. Lord Nelson was the first to disregard them with conviction and audacity sustained by an unbounded trust in the men he led. This conviction, this audacity and this trust stand out from amongst the lines of the celebrated memorandum, which is but a declaration of his faith in a crushing superiority of fire as the only means of victory and the only aim of sound tactics. Under the difficulties of the then existing conditions he strove for that, and for that alone, putting his faith into practice against every risk. And in that exclusive faith Lord Nelson appears to us as the first of the moderns.

Against every risk, I have said; and the men of to-day, born

Aşa cum spuneam, a făcut-o cu orice risc. Cei din zilele noastre, născuți şi crescuți cu puterea aburului în slujba lor, nici nu-şi dau seama ce riscuri uriaşe comportă vremea. Lordul Nelson n-a avut noroc cu vremea, decât pe Nil, unde erau condiții ideale pentru a înfrunta o flotă ancorată în apă mică. Simpla lipsă, cu totul stranie, de vânt l-a costat brațul în expediția de la Teneriffe. În ziua când a luptat la Trafalgar, vremea a fost nu numai neprielnică, ci de-a dreptul primejdioasă.

Era una dintre acele zile noroase cu scurte clipe însorite, cu vânturi uşoare şi nestatornice, cu hulă dinspre apus; o zi cețoasă, dar lăsând din când în când să se străvadă foarte clar uscatul din jurul Capului. S-a întâmplat să pot privi plin de admirație locul acela de mai multe ori, ore în şir. Acum treizeci de ani, în împrejurări excepționale, mi-a devenit pentru o vreme foarte familiar acel golf de pe coasta Spaniei care poate fi circumscris cu o linie dreaptă de la Faro la Spartel. Experiența câştigată atunci, pe care mi-o amintesc încă foarte bine, m-a învățat că în acea parte a oceanului, odată ce vântul s-a pornit către nord dinspre apus (cum s-a întâmplat pe 20, luând flota britanică pe nepregătite), însuşirile vremii dinspre apus de fapt nu mai contează şi că este mai probabil să se producă o schimbare dinspre răsărit decât să revină vremea la ce a fost. În aceste condiții, deci, pe 21, la şapte dimineața, s-a dat

and bred to the use of steam, can hardly realize how much of that risk was in the weather. Except at the Nile, where the conditions were ideal for engaging a fleet moored in shallow water, Lord Nelson was not lucky in his weather. Practically it was nothing but a quite unusual failure of the wind which cost him his arm during the Teneriffe expedition. On Trafalgar Day the weather was not so much unfavourable as extremely dangerous.

It was one of these covered days of fitful sunshine, of light, unsteady winds, with a swell from the westward, and hazy in general, but with the land about the Cape at times distinctly visible. It has been my lot to look with reverence upon the very spot more than once, and for many hours together. All but thirty years ago, certain exceptional circumstances made me very familiar for a time with that bight in the Spanish coast which would be enclosed within a straight line drawn from Faro to Spartel. My well-remembered experience has convinced me that, in that corner of the ocean, once the wind has got to the northward of west (as it did on the 20th, taking the British fleet aback), appearances of westerly weather go for nothing, and that it is infinitely more likely to veer right round to the east than to shift back again. It was in those conditions that, at seven on the morning of the 21st, the signal for the fleet to bear up and steer east was made. Holding a clear recollection of these

flotei ordinul să vină cu pupa în vânt şi să cârmească spre răsărit. Amintindu-mi foarte clar zgomotul valurilor dinspre răsărit, care se porniră pe neaşteptate împotriva rostogolirii egale a hulei, fără niciun alt semn premergător în afară de vreo zece minute de acalmie şi o întunecare ciudată a liniei țărmului, nu-mi pot închipui clipa aceea hotărâtoare fără un fior de groază, ca unul care ştie despre ce e vorba. Poate că experiența mea, într-o perioadă a vieții când simțul responsabilității avea o prospețime şi o importanță anume, mă face să exagerez în minte primejdia vremii. Marele Amiral şi priceputul marinar ştia să descifreze corect semnele mării şi ale cerului, după cum dovedeşte din plin ordinul lui de a lasă ancora la sfârşitul zilei. Oricum, simpla idee a acestor adieri deruntante dinspre răsărit, la intervale neregulate de până la o jumătate de oră, apărute după deschiderea focului, e suficientă să-ți taie resuflarea. Parcă şi vezi corăbiile din urmă ale celor două divizii răzlețindu-se, pierdute de sub control, plutind de-a latul pe hulă; iar pe cei doi Amirali britanici amenințați de primejdie. Până-n ziua de azi mă bântuie sentimentul că, preț de vreo patruzeci de minute, soarta marii bătălii a atârnat de o boare de vânt, din cele pe care le-am simțit şi eu pe obraz, furişându-se din urmă parcă, pe când eu mă uităm de fapt spre apus, încercând să desluşesc semnele vremii aşteptate.

languid easterly sighs rippling unexpectedly against the run of the smooth swell, with no other warning than a ten-minutes' calm and a queer darkening of the coast-line, I cannot think, without a gasp of professional awe, of that fateful moment. Perhaps personal experience, at a time of life when responsibility had a special freshness and importance, has induced me to exaggerate to myself the danger of the weather. The great Admiral and good seaman could read aright the signs of sea and sky, as his order to prepare to anchor at the end of the day sufficiently proves; but, all the same, the mere idea of these baffling easterly airs, coming on at any time within half an hour or so, after the firing of the first shot, is enough to take one's breath away, with the image of the rearmost ships of both divisions falling off, unmanageable, broadside on to the westerly swell, and of two British Admirals in desperate jeopardy. To this day I cannot free myself from the impression that, for some forty minutes, the fate of the great battle hung upon a breath of wind such as I have felt stealing from behind, as it were, upon my cheek while engaged in looking to the westward for the signs of the true weather.

Never more shall British seamen going into action have to trust the success of their valour to a breath of wind. The God of gales and battles favouring her arms to the last, has let the sun of

Marinarii britanici ce pornesc la luptă nu vor mai trebui să lege niciodată izbânda vitejiei lor de o boare de vânt. Zeul vânturilor şi-al bătăliilor, ajutând-o de fapt până-n ultimul moment, a lăsat flota cu pânze a Angliei şi pe cel mai mare conducător al ei să apună glorios, pe un cer ferit de nori. Acum vechile corăbii şi oamenii de pe ele nu mai sunt. Corăbii noi, cu oameni noi, multe purtând vechile nume aducătoare de noroc, le-au luat locul pe marea aspră şi nepărtinitoare, care nu oferă prilejuri decât celor ce ştiu să le prindă din zbor cu rapiditate şi cu sufletul dârz.

England's sailing-fleet and of its greatest master set in unclouded glory. And now the old ships and their men are gone; the new ships and the new men, many of them bearing the old, auspicious names, have taken up their watch on the stern and impartial sea, which offers no opportunities but to those who know how to grasp them with a ready hand and an undaunted heart.

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

XLIX

Marina care a purtat Războiul de Douăzeci de Ani ştia bine cum să acţioneze, şi cel mai bine s-a descurcat când Lordul Nelson i-a strecurat în suflet patima pentru onoare şi faimă. A fost o marină norocoasă. Izbânzile ei au însemnat mai mult decât simplă nimicire a unor corăbii neputincioase şi masacrarea unor oameni înspăimântaţi. A fost cruţată de acest crud privilegiu, pe care o inimă vitează nu şi l-a dorit niciodată. A avut noroc de adversari pe măsură. Îi numesc adversari, fiindcă aceste amintiri pline de mândrie trebuie să ocolească cuvântul „duşmani", care închide în el ideea de ostilitate ce poate prelungi neînţelegerile şi lupta dintre naţiuni. Acestea sunt poate iremediabile, hotărâtoare – dar şi atât de zadarnice. Războiul este unul dintre darurile vieţii. Dar, vai, niciun război nu mai apare atât de necesar după ce scurgerea timpului a atenuat neînţelegerile pătimaşe şi dorinţele pătimaşe ale marilor popoare. Cum spunea un francez de o mare distincţie „*Le temps est un galant homme*". El stimulează spiritul de înţelegere şi dreptate, în slujba căruia poţi ajunge la glorie la fel de bine ca şi prin luptă.

Una din ele dezorganizată de schimbări revoluţionare,

XLIX

This the navy of the Twenty Years' War knew well how to do, and never better than when Lord Nelson had breathed into its soul his own passion of honour and fame. It was a fortunate navy. Its victories were no mere smashing of helpless ships and massacres of cowed men. It was spared that cruel favour, for which no brave heart had ever prayed. It was fortunate in its adversaries. I say adversaries, for on recalling such proud memories we should avoid the word "enemies," whose hostile sound perpetuates the antagonisms and strife of nations, so irremediable perhaps, so fateful—and also so vain. War is one of the gifts of life; but, alas! no war appears so very necessary when time has laid its soothing hand upon the passionate misunderstandings and the passionate desires of great peoples. "Le temps," as a distinguished Frenchman has said, "est un galant homme." He fosters the spirit of concord and justice, in whose work there is as much glory to be reaped as in the deeds of arms.

One of them disorganized by revolutionary changes, the other rusted in the neglect of a decayed monarchy, the two fleets

cealaltă devenită greoaie din cauză că monarhia în cădere nu o mai folosea, cele două flote rivale nouă au avut o soartă potrivnică încă din primele clipe ale încleştării. Datorită îndrăznelii şi devotamentului nostru, şi datorită geniului unui mare conducător, am sporit acest avantaj al nostru în decursul războiului şi l-am păstrat până la sfârşit. Dar în fața iluziei entuziaste a unei puteri de neînfrânt, pe care a sădit-o în sufletul națiunii noastre un şir lung de izbânzi militare, acest avantaj mai puțin evident ar putea fi uşor pierdut din vedere. În ultimele ei zile, vechea marină şi-a câştigat o faimă pe care, oricât de pizmuitor ar fi, nimeni n-o poate nega. Acest privilegiu suprem se datorează în exclusivitate adversarilor ei.

Soarta potrivnică i-a lipsit de acea încredere în sine care întăreşte brațul oşteanului, le-a scăzut îndemânarea, însă nu şi vitejia; se poate totuşi afirma că adversarii noştri au luptat mai bine în 1797 decât în 1793. Apoi, mai târziu, pe Nil, nu le puteam cere marinarilor mai mult decât să nu se dea bătuți, deşi, nefiind nici orbi, nici lipsiți de puterea de a pricepe, aceştia sigur îşi dăduseră seama că soarta lor e pecetluită, din clipa când *Goliath*, înaintând sub prova lui *Guerrier*, a ancorat aproape de țărm. Flotele aliate din 1805, care tocmai părăsiseră portul şi erau bântuite de amintirile tulburătoare ale nereuşitelor, au înfruntat hotărât apropierea noastră,

opposed to us entered the contest with odds against them from the first. By the merit of our daring and our faithfulness, and the genius of a great leader, we have in the course of the war augmented our advantage and kept it to the last. But in the exulting illusion of irresistible might a long series of military successes brings to a nation the less obvious aspect of such a fortune may perchance be lost to view. The old navy in its last days earned a fame that no belittling malevolence dare cavil at. And this supreme favour they owe to their adversaries alone.

Deprived by an ill-starred fortune of that self-confidence which strengthens the hands of an armed host, impaired in skill but not in courage, it may safely be said that our adversaries managed yet to make a better fight of it in 1797 than they did in 1793. Later still, the resistance offered at the Nile was all, and more than all, that could be demanded from seamen, who, unless blind or without understanding, must have seen their doom sealed from the moment that the *Goliath*, bearing up under the bows of the *Guerrier*, took up an inshore berth. The combined fleets of 1805, just come out of port, and attended by nothing but the disturbing memories of reverses, presented to our approach a determined front, on which Captain Blackwood, in a knightly spirit, congratulated his Admiral. By the exertions of their valour our adversaries have but added a

lucru pentru care căpitanul Blackwood, în spirit cavaleresc, l-a felicitat pe amiralul lor. Strădaniile şi vitejia adversarilor noştri au dat şi mai mare strălucire armatei noastre. Un prieten n-ar fi putut să facă atât de mult pentru noi, căci până şi în război, când pentru o vreme e distrusă orice apropiere omenească, rămâne totuşi acea legătură între cei curajoşi – se ştie că o confirmare de căpătâi a valorii izbânzii trebuie să vină din partea celor înfrânți.

Aceia care în toiul bătăliei de atunci şi-au găsit liniştea de veci în adâncurile reci ale oceanului n-ar înțelege vremurile de azi, s-ar uita plini de uimire la motoarele ce iau parte la luptă. Toate trec, toate se schimbă: neînțelegerile dintre popoare, mânuirea flotelor, forma corăbiilor. Până şi marea pare mai mică decât pe vremea Lordului Nelson. În această goană neîncetată de spectre şi umbre care întunecă apele ca norii cu forme fantastice pe o zi cu vânt, care ne întrec în zbor şi cad sub linia orizontului implacabil, nu ne rămâne decât să ne refugiem în spiritul național. Acesta este singurul care, ridicându-se mai puternic decât norocul, ne poate da sentimentul unei existențe durabile şi al unei puteri de neînfrânt împotriva sorții.

Ca un elixir subtil şi misterios, turnat în lutul pieritor al generațiilor succesive, spiritul acesta devine mai adevărat, mai frumos şi mai puternic cu trecerea anilor. În călătoria lui neîntinată

greater lustre to our arms. No friend could have done more, for even in war, which severs for a time all the sentiments of human fellowship, this subtle bond of association remains between brave men—that the final testimony to the value of victory must be received at the hands of the vanquished.

Those who from the heat of that battle sank together to their repose in the cool depths of the ocean would not understand the watchwords of our day, would gaze with amazed eyes at the engines of our strife. All passes, all changes: the animosity of peoples, the handling of fleets, the forms of ships; and even the sea itself seems to wear a different and diminished aspect from the sea of Lord Nelson's day. In this ceaseless rush of shadows and shades, that, like the fantastic forms of clouds cast darkly upon the waters on a windy day, fly past us to fall headlong below the hard edge of an implacable horizon, we must turn to the national spirit, which, superior in its force and continuity to good and evil fortune, can alone give us the feeling of an enduring existence and of an invincible power against the fates.

Like a subtle and mysterious elixir poured into the perishable clay of successive generations, it grows in truth, splendour, and potency with the march of ages. In its incorruptible flow all round the globe of the earth it preserves from the decay and

EDITURA PENTRU LITERATURĂ CONTEMPORANĂ
CONTEMPORARY LITERATURE PRESS

în jurul globului pământesc, el fereşte de pieire şi uitare măreţia oamenilor noştri de seamă. Printre aceştia se află şi Lordul Nelson, cu măreţia lui pătimaşă şi caldă, cu geniul lui, căruia i-a fost sortit, prin credinţa unui vajnic marinar şi distins amiral, să „Înalţe naţia în slavă”.

forgetfulness of death the greatness of our great men, and amongst them the passionate and gentle greatness of Nelson, the nature of whose genius was, on the faith of a brave seaman and distinguished Admiral, such as to "Exalt the glory of our nation."

